

Biblioteka
UMK
Toruń

366011

Eliza Orzesko

*Moderna
Argonauter*

Roman

Dr. B. Skarżyński

Stockholm
Hugo Gebers förlag

Pris 2: 75.

P. Skarżyński

Dr. B. Skarżyński

MODERNA ARGONAUTER

ROMAN

ELIZA ORZESZKO

MODERNA ARGONAUTER

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY

366 011

MODERNA ARGONAUTER,

ROMAN

AF

Eliza Orzeszko.

BEMYNDIGAD ÖFVERSÄTTNING FRÅN POLSKAN

AF

E. Weer.

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG.

14

366011

STOCKHOLM,
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG
1900.

W.1560/65

FÖRRA DELEN.

I.

Det var en millionärsboning. Allting från golf till tak i de stora salongerna utsände en glans och ett skimmer likt reflexerna från pärlmusslans skal. Trymåerna återspeglade taflor, golfven blänkte som speglar. I all denna glans bildade mörka mattor och tunga draperier ett afbrott, som för öfrigt endast förhöjde intrycket och förlänade det hela en prägel af nästan tempellik ståt. Öfverallt möttes ögat af lysande, skimrande färger: blått, skarlakansrödt, guld-gult, bröns-gult samt hvitt i alla de nyanser, som representeras af gips, marmor, moaré, elfenben och porslin. Här sågos kinesiska, japanska och antika konstverk, där alster af den moderna konstindustrien i dess högsta utveckling. I val och ordnande af allt detta material voro en smak och en urskillning ådagalagda, som tydligt hänvisade på en förfaren kvinnlig hand och en fin kvinnlig uppfattning.

Inredningen af detta hem måste ha slukat sum-mor, som skulle förefallit en obemedlad kolossala, men som äfven kunnat komma en rik man att häpna. Dess ägare var millionär.

Alois Darwid hade icke ärft sina millioner utan förvärfvat dem genom eget, rastlöst arbete, och han arbetade allt fortfarande på deras förökande. Hans arbetskraft, energi och kombinationsförmåga voro outtömliga. Affärer tycktes för honom vara, hvad vattnet är för fisken: det element, som betingar tillvaron. Stora och omfattande voro de företag, han ägnade sig åt: skapandet af nya kommunikationer till lands och vatten, uppförandet af offentliga byggnader, försäljningar, köp, varubyten, penningtransaktioner af skilda slag. För att utföra allt detta krädes de sinsemellan mest stridiga egenskaper och förutsättningar: lejonets djärfhet och räfvens slughet, hökens klor lika väl som kattens sammetstassar.

Darwids lif var spelarens, ehuru spelbordet här utgjordes af ett helt, väldigt rike; det var en enda lång tvekamp med banken, som oftast hölls af det blinda ödet. Ty beräkning och kloket hade visserligen ganska mycket att betyda, men de kunde ej helt och hållet undantränga det, som benämnes slump. Alltså gällde det att icke låta sig besegras af slumpen, att visserligen huka sig ned vid dess slag, men blott för att taga ett desto mera elastiskt språng, möta hugget med mothugg och fånga ett nytt byte. Det var ett lif af framgångar och motgångar i ständigt växlande följd, och det var ett slags feber, tempererad af kall beräkning och eftertanke.

För öfrigt — postdiligenser, järnvägsvagnar, stationsklockor, som manade till skyndsambhet, nordliga landskap med glittrande snö, berg, som tornade sig vid de yttersta landamärena och skilde två världar åt, floder, som genomskuro folktomma landsträckor, horisonter, som stängdes af mörka och sedan urminnes tider alltjämt lika vilda och ödsliga skogar. Så till omväxling hufvudstäder fulla af rörelse och lif, af prakt och öfverdåd och i dem en mängd dörrar af hvilka somliga stodo vidöppna för honom, andra voro sorgfälligt tillslutna. I afseende på dessa senare gällde det då att med mjuk och smidig katt-

tass öppna en springa, där mera ej stod att åstadkomma.

Sin familj måste Alois Darwid öfvergifva för hela månader, ibland för år, och till och med då han bodde under samma tak som de sina, var han endast en sällsynt gäst ibland dem, aldrig en förtrolig familjemedlem. Till förtrolighet, beständighet, något som helst slags ömhetsförhållande till människor — icke undantagande dem, som stodo honom närmast — hade Alois Darwid icke tid, lika litet som han hade tid att ägna sina tankar åt något, som ej stod i sammanhang med siffror, daton, kolumner, d. v. s. med maskorna i det nät, hvori han inflätade alla sina tankar och hela sin oerhörda arbetskraft.

Hvad livvets njutningar och fröjder beträffar, utgjordes de stundom af kärleksförhållanden, som knötes i hast och förflyktigades lika snabbt som röken från det bortilande tåget, stundom af delikatesser, säregna för den ort, som besöktes, stundom af något hänförande landskap, som oemotståndligt fånglade blicken och i nästa sekund var försvunnet, någon gång af några timmars ifrigt kortspel — men framför allt bestodo de i beröringen med samhällets notabiliteter och högstuppsatte, hvilket å ena sidan var oundgängligt för en framgångsrik affärsverksamhet och å andra sidan oändligt smickrande för egenkärleken.

Rikedom och anseende — detta var de båda axlar, kring hvilka Darwids alla känslor, tankar och begär vände sig, eller åtminstone föreföll det att vara så, ty hvem vågar väl påstå, att en människosjäl endast rymmer hvad som kommer till synes i hennes handlingar? För visso ingen, icke ens hon själf.

Efter en treårig bortovaro hade Alois Darwid för några månader sedan återkommit till sin fädernestad och till sin familj, där han nu liksom förr endast var en sällsynt, tankspridd gäst. Han hade ögonblickligt kastat sig in i arbetet. Redan första

veckan, ja, så godt som första dagen efter sin hemkomst hade han upptäckt nya arbetsfält, och hela hans diktan och traktan gick nu ut på att underlägga sig dem. Men detta berodde af en viss, mycket högt uppsatt person, som han hittills ej kunnat nå.

Redan ett par gånger hade kattassen krökt sig för att helt behändigt öppna en springa i den stängda dörren — men förgäfves. Hvad han önskade, var ett par timmars förtroligt samspråk, och detta kunde han ej erhålla. Han tillgrep då ett medel, som mer än en gång förut förhjälpt honom till målets ernående.

Han spårade upp en individ, som besatt förmågan att nästla sig in öfverallt, vinna alla och gräfva underjordiska vägar upp till hvilka höjder som helst. Dylika individer bruka vanligen vara ganska tvetydiga personer, men detta frågade Darwid ej efter. Han menade, att lifvets bottenlager nödvändigtvis måste vara grumliga, alldeles som botten af de guldförande floderna. Han föraktade detta grums, men han tvekade ej att taga det i handen för att se efter om det icke innehöll några guld-korn. Sina grumliga medhjälpare benämnde han stöfvare, emedan de fasttogo bytet i snår, som för jägaren voro otillgängliga. Mindre till växten, nästan osynliga, kunde de huka sig ned, taga språng och kasta sig öfver villebrådet ännu lättare än han själf.

En dylik stöfvare hade han för några dagar sedan skickat ut i och för den åstundade audiensen, men ännu hade han ingenting försport ifrån honom. Detta oroade och irriterade honom i högsta grad. Han längtade att få kasta sig in i det nya arbetet, liksom lejonet längtar bli insläppt på arenan för att få störta sig öfver rofvet.

Kvällsskymning låg utbredd öfver filen af salonger. I sitt arbetsrum, som var inredt med en nästan dyster prakt, mottog Alois Darwid en mängd personer, som uppsökt honom i skilda ärenden: med rapporter, räkningar, förslag och suppliker.

Allt i detta rum var dyrbart och af stora dimen-

sioner, men hållet i tung, mörk stil. Ingenting bjärt och i ögonen fallande, endast soliditet och komfort. Ett magnifikt bokskåp med täta rader af böcker bakom sina glasdörrar, två stora oljefärgstaflor på väggarna, ett med papper betäckt skrifbord, midt i rummet ett rundt bord, fullt af kartor, broschyrer, böcker, kring bordet låga, djupa, tunga fåtöljer. Däröfver en präktig taklampa, som spred ett tillräckligt starkt ljus för att upplysa hela det stora höga rummet.

I Alois Darwids yttre fanns säkerligen ingenting, som påminde om hans urtyp, Jason Argonauten, hvilken seglade ut att röfva det gyllene skinnet på Kolchis. Tiden, som modifierar stridsätten, låter äfven kämparnas gestalter undergå en motsvarande förändring. Jason satte sin lit till svärdet och armen, som förde det, Darwid litade uteslutande på bjärna och nerver. Därför utvecklade sig också hos honom dessa på bekostnad af musklerna, och härigenom skapades en särskild art af styrka, som ej hvarje öga skulle förmått spåra hos den lilla magra gestalten med det långlagda, nervösa ansiktet, hvilket tycktes skälftva för hvarje vindkåre, som förde fartyget närmare den åtrådda stranden.

På ömse sidor om kinderna lyste ett par nästan kopparröda, smala polisonger, hvilkas sammetslena spetsar föllo ned på den styfva stärkkragen. Ett par korta, sträfva röda mustascher skuggade de tunna, bleka läpparna, i hvilkas leende det kunde ligga de mest växlande uttryck: uppmuntran och eggelse, afvisande köld, beröm, tvifvel, smicker och hån — ofta hån. Men det mest karakteristiska för detta ansikte var ändå ögonen, de kalla, genomträngande, djupt liggande ögonen, som länge och uppmärksamt fixerade hvarje föremål och ofta sköto hvassa blixtar under ögonbrynnens tjocka valkar. Pannan, glatt och gulglänsande som elfenben, var hög i sig själf och föreföll ännu högre till följd af hjässans kalhet. Mellan ögonbrynen lågo en mängd djupa veck och fåror, liksom

ett moln af tankar och bekymmer. Det var ett kallt, klokt och energiskt ansikte med ett drag af ironi kring läpparna och med intelligensens stämpel i färorna mellan ögonbrynen.

En jurist, en af de mest framstående i hela den stora staden, stod midt emot husets herre med en öppen lagbok i handen och uppläste högt en följd af paragrafer. Darwid åhörde honom uppmärksamt, äfvenledes stående, men leendet på hans läppar blef allt mera ironiskt, och då den läsande tystnade, tog han till ordet. En af hans egendomligheter var röststen, som han liksom af försiktighet alltid dämpade, då han talade.

»Jag ber så mycket om ursäkt, men allt hvad ni nu läst upp har ingenting att skaffa med den sak, det är fråga om.»

Han tog lagboken ur juristens hand, bläddrade några ögonblick i den och började i sin tur att läsa. Vid läsningen begagnade han en pincenez med sköldpaddsbågar, som ytterligare framhäfde hans ansiktets gulaktiga blekhet. Den berömde juristen blef förlägen och öfverraskad.

»Ni har rätt. Jag misstog mig. Ni är särdeles hemmastadd med lagen.»

Hur skulle han kunna vara annat? Den var ju både hans vapen och hans räddningsankare i händelse af fara.

Juristen slog sig under tystnad ned i en af fåtöljerna och aflöstes af en arkitekt, som på bordet bredde ut planritningarna till en offentlig byggnad, hvilken skulle fullbordas under vinterns lopp. Darwid lyssnade å nyo tyst och begrundande, och under det han mönstrade ritningarna med sina stålgrå ögon, som då och då blixtrade till af någon plötslig ingifvelse. Efter en stund började han delgifva den skicklige fackmannen sina åsikter i saken. Han talade lågmäldt, flytande och med logisk reda och klarhet. Arkitekten svarade honom vördnadsfullt och liksom förut juristen ej utan en viss förvåning. Den

där mannen var då hemma i allt och förstod allt! Inom juridikens, matematikens och arkitekturens vida områden rörde han sig lika fritt och ogeneradt som inom sina egna fyra väggar.

Darwid märkte sina gästers förundran, och ironien började åter spela kring de tunna läpparna. Trodde de där människorna, att han inlät sig på sina jätteföretag, ungefär som den blinde ger sig till att döma om färgen? Det finns de, som göra så, och de gå under. Han hade insett, att i våra dagar endast ett omfattande och grundligt vetande kan göra tjänst som basis för pyramidala rikedomar, och han ensam visste, hvilken mängd af nätter, han offrat åt mödosamma studier.

Nu stod framför bordet en mager, torftigt klädd yngling med ett par mörka, genialiska ögon, tvär och kantig till sätt och åtbörder. Det var en trots sin ungdom redan berömd bildhuggare, hvars skarpa, röda rosor på kinderna, glänsande ögon och ihåliga torrhosta skvallrade om en början till lungshot. Han talade om de bildhuggeriarbeten, han fått beställning på, visade teckningar, redogjorde för idéer, som vaknat hos honom, blef allt ifrigare och hetare, talade allt högre, hostade allt oftare. Darwid lyfte på hufvudet, det började nervöst rycka i hans ansikte, och med en lätt åtbörd lade han två af sina smala, hvita fingrar på konstnärens axel.

»Hvila er nu», sade han, »det är skadligt för er att tala så länge.»

Därpå yttrade han till de öfriga närvarande:

»Min yngsta dotter hostar på samma sätt, och det oroar mig en smula...»

»Kanske att en vistelse i Italien...» började arkitekten.

»Ja, jag har nog redan tänkt på det, men läkarna se ingenting oroande...»

Han vände sig till bildhuggaren:

»Men ni borde fara till Italien för att draga fördel både af dess konstsamlingar — och dess klimat.»

Som det tycktes föga belåten med denna inblandning i hans angelägenheter, gaf konstnären intet direkt svar, utan fortsatte att framställa och motivera sina förslag, men de allt oflारे återkommande hostanfallen tvingade honom oupphörligt att afbryta sig. Slutligen rätade Darwid på sig och började:

»Konst förstår jag mig mycket litet på, inte för att jag ringaktar den, visst inte — konsten måste vara en makt, eftersom världen böjer knä för den — utan därför, att jag inte har haft tid öfrig för den. Besvära er därför ej med att framlägga era idéer och planer för mig, jag går på förhand in på allt, och jag gör det med största lugn. Det är ju furst Zenon, som rekommenderat er hos mig — och för hans smak och omdöme hyser jag oinskränkt förtroende. Hos honom har jag dessutom sett skapelser af er mejsel, som väckt min lifligaste beundran. Somliga påstå, att vi affärsmän och finansierer endast bestå af materia. Men er Psyke i furstens palats har gjort ett sådant intryck på mig, att jag nästan känner mig frestad tvifla på den satsen.»

Läpparna logo ironiskt, men med fördubblad älskvärdhet tillfogade han:

»Och låtom oss nu öfverenskomma om priset . . .»

Därpå tillfogade han hastigt:

»Ni torde tillåta mig att taga initiativet.»

Och i frågande ton nämnde han en högst ansenlig siffra. Artisten bugade sig utan att kunna eller vilja dölja sin öfverraskning och tillfredsställelse. Darwid fattade honom lätt under armen och förde honom bort till det stora skrifbordet, hvars ena låda han öppnade. Juristen och arkitekten utbytte ett menande ögonkast.

»Furstens protégé», hviskade den ene.

»Reklam!» svarade den andre.

Darwid återtog, vänd till den unge bildhuggaren:

»Jag har hört sägas, att stora kostnader äro förenade med förberedelserna till ert arbete. Tillåt mig därför att utbetala en del af summan i förskott.

Inga protester, jag ber! Penningen bör stå till talangens tjänst.»

Artisten stod förstummad. Helt annorlunda hade han föreställt sig denne millionär.

»Penningen bör stå till talangens tjänst», upprepade han. »Det är första gången, jag hör något sådant från en, som äger penningar. Menar ni verkligen hvad ni säger?»

Darwid skrattade till, men därpå fördystrades plötsligt hans uppsyn.

»Min bästa herre», svarade han, »jag menar uppriktigt, att jag skulle vilja ge mycket pengar för att få bort ur världen sådan hosta som er.»

»Ja, därför att er dotter . . .», började bildhuggaren, men Darwid hade redan återtagit sin vanliga kalla och reserverade hållning samt vändt sig till herrarna vid bordet. Samtidigt uppenbarade sig en betjänt i dörren och anmälde en ny gäst.

»Herr Artur Kranicki.»

Omedelbart därefter trädde den nye gästen in, i dörren mötande den unge bildhuggaren, som aflägsnade sig.

Den nyanlände föreföll att vara sina femtio år, men han bar dem med ungdomlig spänstighet, och hans ännu vackra ansikte hade ett uttryck af vinnande älskvärdhet. Liksom det nötta fodret tittar fram genom hålen på en fordom dyrbar dräkt, likaså kunde man dock bakom återstoden af en på sin tid fulländad manlig skönhet skönja den omsorgsfullt dolda, kanske äfven förtidiga ålderdomen.

Högväxt, brunett, med ett regelbundet, ovallt ansikte, omgifvet af svarta polisonger, lockigt svart hår, som dock började betänkligt glesna öfver hjässan, med mustaschen käckt uppvriden öfver de röda läpparna — sådan såg han ut, där han med ungdomliga steg skyndade emot värden i den tydliga afsikten att hälsa honom på ett hjärtligt, förtroligt sätt. Men i Darwids kalla ögon blixtrade det till på ett nästan hotfullt sätt, och endast med yttersta finger-

spetsarna snuddade han vid gästens utsträckta hand, en hvit, smal, välvårdad hand.

»Förlåt, förlåt, käre herr Alois, att jag kommer vid den här tiden . . . just när ni brukar vara som mest upptagen af era maktpåliggande värf. Men jag ville så fort som möjligt hörsamma er kallelse.»

»Ja», svarade Darwid, »jag önskar tala vid er . . . Var god och dröj ett ögonblick.»

Han vände sig till de bägge vid bordet stående männen, som åsett hans och Kranickis möte med en nyfikenhet, den de ej kunnat dölja. Redan länge hade hvarje sammanträffande mellan Darwid och denne aristokratiens ständige gäst och epigon varit en outtömlig källa till nyfikenhet. Hitintills hade Darwid sväfvat i okunnighet härom; men nu, helt nyligen, hade sanningen uppdagats för honom, och hans skarpa blick uppfångade ett nästan omärkligt smålöje på juristens läppar, lika diskret besvaradt af arkitekten. Ännu några minuter samtalade han med dem, och därefter följde han dem till dörren. Då denna slutits, vände han sig till den kvarvarande gästen.

»Nu står jag till er tjänst.»

Säkerligen hade ännu aldrig någon erbjudit en person sin tjänst med så isande köld och med en sådan prägel af återhållet hot öfver sitt väsen. Också använde Kranicki längre tid än som behöfdes till att lägga ifrån sig sin hatt, och hans bortvända ansikte fick ett uttryck af oro, som på ett ögonblick gjorde honom tio år äldre. Med en osökt, till vana vorden spänstighet och elegans vände han sig emellertid å nyo mot Darwid.

»Ni skref till mig, bäste herr Alois . . .»

»Jag har kallat hit er», afbröt honom Darwid, »i afsikt att föreslå er en ömsesidig öfverenskommelse eller uppgörelse . . .»

Ur en stor, aflång checkbok ref han ut ett blad, hvarpå han redan förut tecknat några brådskaande rader, och i det han öfverräckte papperet till Kranicki, fortsatte han:

»Se här har ni en anvisning på en summa... en ganska betydlig summa pengar... Era affärer befinna sig, efter hvad jag hört, i ett mycket dåligt skick.»

Kranickis ansikte strålade upp af glädje och blef åter tio år yngre. I det han tog den framsträckta checken, började han dock med en viss tvekan:

»Bäste herr Alois... den verkliga väntjänst ni gör mig, utan att jag ens behöft framställa en bön därom... den... den vittnar om ett sällsynt stor-sinne, men var öfvertygad om att så snart afkastningen af mina gods stiger...»

Darwid afbröt honom å nyo:

»Vi äro alltför gamla bekanta, för att jag inte skulle veta, hvad för slags gods ni har, och hvilken afkastning de kunna ge. Ni har alls inga gods. Ni äger en liten by, som inte ens ger en inkomst tillräcklig att fylla hälften af era behof. I den byn skulle ni ha tillbragt ert lif, okänd för den stora världen, om inte er mor varit besläktad med furst Zenon och några andra niouddiga kronor. Men därför att ni tack vare er mor hade så lysande relationer, behöfde stora världen inte lida den förlusten. Jag känner till allt, hvad som rör er... Försök inte att i något afseende föra mig bakom ljuset. Jag vet allt.»

De sista orden uttalade han med starkt eftertryck, och de tycktes göra Kranicki djupt förvirrad.

»*Parole d'honneur*», stammade han, »jag förstår verkligen inte... Å ena sidan en sådan verklig väntjänst och å den andra en sådan ton... jag förstår inte...»

»Ni skall strax förstå. Summan, som jag erbjuder er, har alls ingenting med vänskap att göra — det är helt enkelt fråga om en affär oss emellan. Jag kräfvär för det första, att ni skall afbryta alla förbindelser med min son Marian...»

Kranicki tog några steg baklänges.

»Med Marys!» utropade han i en ton, som om han ej velat tro sina öron. »Skall jag afbryta alla

förbindelser med Marys? Hvad är meningen? Hvarför? Hur är det möjligt? Det var ju ni själf...»

»Det är sant, det var jag själf, som närmade er till hvarandra. Jag önskade, att min familj, som under mina ofta återkommande resor ständigt vistas här, skulle ha sitt umgänge inom de högsta samhällskretsarna, och jag ombad er att introducera den...»

»Jag uppfyllde er önskan», afbröt honom Kranicki i sin tur med höjd röst.

Darwid såg honom rätt i ansiktet och fortsatte att tala lågmäldt och långsamt, men under stämmans isiga kyla anade och till och med förnam man då då och en storm af upprörda känslor.

»Ja, men ni har demoraliserat min son. Af sig själf skulle han aldrig ha hunnit till en sådan grad af lättsinne och fördärf. Det är ni, som har dragit honom ifrån studierna, lockat honom till dårskaper, fört honom till alla möjliga slags förlusteställen, från högsta till lägsta klassens. Då jag återkom hem efter en treårig bortovaro, fann jag Marian moraliskt dödssjuk. Lyckligtvis är han ännu ett barn, endast tjugotre år, och kan ju räddas. Räddningsförsöket börjar jag med att förbjuda er allt vidare umgänge med min son.»

Utan att han gjorde några åtbörder, utan att han ens höjde rösten, var likväl Darwid fruktansvärd, då han yttrade de sista orden. Hans fingrar kramade konvulsiviskt bordskanten, mot hvilken handen hvilade. Fårorna mellan ögonbrynen hade blifvit djupare, ögonen hade fått en glans som af kallt stål — hela hans väsen andades hat, vrede och förakt. Men äfven Kranicki, som till en början stått förstummad, flammade upp af vrede.

»*Plait-il?*», utropade han. »Hvad är det ni säger? Hör jag verkligen rätt? Ni gör mig förebråelser! Mig, som under era ständiga resor och sysselsättningar i så många år har varit er familjs, jag kan säga ende beskyddare och er sons faderlige vän? Det är verkligen utmärkt! Alltså minns ni inte längre

vår gamla förtrolighet, och att det är jag, jag, som introducerat er i denna stads och hela landets förnämsta familjer? Alltså minns ni inte er till mig uttalade önskan att få er dotter bortgift inom en sfer, dit mina relationer bildade en bekväm brygga? Alltså minns ni inte er begäran, att jag skulle införa Marian i de högsta kretsarna och göra honom förtrogen med de vanor, som råda inom dem? Det är verkligen utmärkt! Ni har i allsköns lugn hämtat in era millio- ner från världens alla hörn, och jag har fullgjort allt hvad ni begärt af mig, och nu mötes jag af förebråelser, uttryckta på ett lindrigast sagdt ogrannliga sätt... *des reproches, des grossièretés*... *Mais ça n'a pas de nom! c'est inouï!* det kräfver satisfaktion, upprättelse...»

Hans harm var djup och oförställd och färgade det ännu vackra ansiktet med en mörk rodnad. Darwid åter stod i första ögonblicket förstummad. Ja, allt det där var sant. Han hade begagnat sig af denne man för sina ändamål, hade funnit sig väl i hans sällskap, nästan hållit af honom och hade visat honom stort förtroende. Han hade ej studerat honom, ej försökt att lära känna honom — liksom han skulle haft tid att iakttaga och studera människor, med hvilka han ej hade affärer? — Men ett faktum var, att allt, som händt, ytterst berott på honom själf. Det föreföll honom, som om från något hemligt skrymsle i hans inre en kall, slemmig orm hade börjat kräla upp genom hans bröst och strupe, hotande att kväfva honom. Han höjde dock hufvudet.

»Det ligger mycken sanning i hvad ni säger, men inte desto mindre är min andra bestämda fordran den, att ni upphör att visa er i mitt hus.

Från Kranickis kinder steg blodvågen uppåt pannan, och orden gnisslade mellan hans läppar, då han utropade:

»Då er sinnesstämning mot mig är sådan, hur skall jag då förklara den tjänst, som ni nyss bevisade mig?»

»Som en betalning för dem, ni möjligtvis gjort mig eller min familj. Jag betalar, vi äro kvitt, och vi skiljas åt — för alltid.»

»Herre! utropade Kranicki. »Det existerar andra människor än ni i världen, och det är inte ensamt er vilja, som kan öppna eller sluta detta hus dörrar för mig...»

Så blek, att icke ens hans tunna läppar tycktes gömma en droppe blod, framtog Darwid ur sin plånbok ett bref, hvars eleganta lilla kuvert bar fru Malvina Darwids adress, samt höll mellan två fingrar fram det mot Kranicki. Dennes mörka rodnad försvann med ens, han blef lika blek som sin värd och fattade tag i fätöljens ryggstöd; hans ögon vidgade sig onaturligt. Några sekunder rådde djup tystnad, mellan dessa två bleka män stod den upptäckta hemlighetens spöke. Darwid var den förste, som bröt tystnaden; med låg, knappast hörbar stämma, ytttrade han:

»På hvad sätt detta bref kommit i mina händer, det hör inte hit. Helt enkelt genom en tillfällighet. Sådana tillfälligheter inträffa ganska ofta, och det goda ha de åtminstone med sig, att de ibland göra ett slut på bedrägeri och — skändlighet.»

Med ett par röda flammor i pannan men för öfrigt alltjämt lika blek tog Kranicki ett par steg framåt och stannade midt emot Darwid, endast skild från honom af det runda bordet. I det han djärft såg Darwid i ansiktet med sina svarta, flammande ögon, utbrast han:

»Bedrägeri! Skändlighet! Det är lätt att säga! Har ni aldrig vetat om att er hustru och jag i vår första ungdom varit så godt som trolofvade?»

Darwids ansikte antog det uttryck af skärande ironi, som så ofta var det förhärskande där.

»Jo, det har jag vetat», svarade han, »liksom jag också vet, att ni öfvergaf henne på befallning af er fru mor, som sände er till hufvudstaden för att eröfra det gyllene skinnnet...»

»Och när ni i samma ändamål begaf er ut i vida världen», svarade Kranicki, »ansåg ni lämpligt att kvarlämna mig som beskyddare åt en kvinna, som jag en gång älskat. Ni ansåg er för oöfvervinnelig, äfven då hundra eller tusen mil skilde henne från er...»

»Låt oss afbryta den här löjlige diskussionen!» utbrast Darwid.

»Hvad mig beträffar», återtog Kranicki lifligt, »slutar jag den med att erbjuda er hvilken satisfaktion ni begär af mig. Jag väntar era vittnen.»

Darwid skrattade till högt och gällt.

»En duell! Och ni tror, att världen ej skulle få rätt på anledningen till den? Hvilka följder den kunde komma att ha för er forna trolofvade, det frågar jag mindre efter, ehuru jag måste fråga efter det, då hon ju bär mitt namn, men jag har döttrar och affärer...»

Han teg ett ögonblick, därpå slöt han:

»En skandal skulle kunna inverka skadligt på mina affärer, och med all säkerhet skulle den skada mina döttrars framtid... Därför hvarken utmanar jag er på duell eller tillsäger mina betjänter att prygla upp er.»

En skälfning genomfor Kranicki från hufvud till fot, han rätade upp sig, kramade ihop bankanvisningen, som han hittills hållit i handen, och kastade den mot Darwids ansikte med en så skickligt måttad rörelse, att den träffade dennes kind tätt ofvanför den röda polisongen. Därpå vände han sig tvärt om och gick mot dörren med spänstiga steg och en hållning full af värdighet och omedvetet behag.

Darwid var ensam. Han var ensam i det stora, höga, eleganta rummet, hvars minsta vrår och skrymslen lystes upp af taklampan, och han tog sig med båda händer om det sänkta hufvudet och pressade det mellan sina hvita, magra fingrar som i ett skrufstäd. Hur många bekymmer och motgångar möttes han inte af efter sin årslånga bortovaro! Äfven af sådant, som var värre än bekymmer och motgångar.

Ormen krälade upp i hans bröst, den gled in i strupen och vållade honom en smärta, som var förenad med en känsla af olidlig vämjelse. Men Darwid undvek alla högtrafvande uttryck och skulle aldrig ha tänkt, än mindre högt uttalat ord sådana som smärta, vämjelse. Sådana uttryckssätt passa för poeter och lättingar. Han, det rastlösa arbetets man, kände endast orden: bekymmer, motgångar, oro.

Hvad skulle han taga sig till med den där kvinnan, sin forna hustru? Jaga bort henne som ett djur, hvilket af sin ägare uppfödts med mjölk och honung och till tack bitit honom till blods? Omöjligt! Barnen, framför allt döttrarna, affärerna, den sociala ställningen, husets anseende . . . Skandaler äro skadliga på alla sätt. Alltså fortsätta att lefva under samma tak, uthärda att möta anblicken af hennes ansikte, af hennes ögon . . . af de där ögonen, som likväl fordom varit honom . . . Jo, jo, det var det enda möjliga. Han måste uthärda det och dessutom lägga väl band på sig, lägga mycket väl band på sig för att förhindra alla slags uppträden och förklaringar. Naturligtvis inga scener, tvister och uppgörelser. Ty först och främst — hvartill skulle det tjäna? Det vore blott en onödig förbrukning af energi, och sin energi måste han taga väl vara på. Dessutom, det svåraste straffet för denna kvinna skulle just vara den tystnad, han ämnade uppställa mellan henne och sig likt en öfverstiglig mur. Om orden än äro skarpa som svärdsugg, kan det dock ur dem framglomma någon hoppgivande gnista. Tystnaden däremot, med den bakom dolda vetenskapen om hvad som inträffat, är en graf, och i den grafven skulle den där kvinnan dagligen och stundligen se sin stolthet jordad — sin stolthet och alla öfriga mänskliga känslor, som ännu kunde lefva kvar inom henne.

Ett förakt stumt som grafven skulle bli hennes straff. Hon skulle äta hans millioner, inmängda med hans förakt, hon skulle kläda sig i hans millioner, sammanväfda med hans hat. Hat? Ja, helt visst, han

hatade henne lidelsefullt, gränslöst, och endast stundom, någon enstaka gång sammansmälte i hans hjärna hennes namn med några sällsamma ekon från det förflutna.

Var det möjligt? Var det möjligt, att det var hon, Malvina, som handlat så? Den Malvina, som han mindes såsom en idealisk ung flicka, och som sedan ännu under tio år varit honom en så öm och hängifven maka, att, då han en gång skulle resa bort för lång tid, hon gråtande kastat sig till hans fötter och bönfallit honom att stanna! Han mindes den där scenen så väl. Hennes guldblonda hår hade hängt upplöst öfver hennes bröst och axlar, och i denna härliga infattning hade tårarna, som sköljde ansiktet, tindrat likt diamanter...

Han höjde hufvudet och rätade på sig. Sådana dumheter! Förspilla tid och energi på sådana barnsliga, sentimentala drömmier! Och det just när han som bäst behöfde så väl den förra som den senare för att genomdrifva sina nya, storartade planer. Hvarför hade hans utskickade ännu inte kommit och bragt honom det efterlängtrade budskapet? Ack, om det blott lyckades honom att utverka en timmes, en enda timmes samtal! Det vore allt hvad han behöfde för att vinna och öfvertyga den höge herrn, besegra sina medtäflare och förvärfva sig den uteslutande besittningsrätten till nya, stora fält för arbete och spekulation. Det fanns farliga konkurrenser, det spansks intriger mot honom och upprestes hinder, han visste det; men just detta var hvad som mest eggade honom. Särskildt nu, i dessa bekymrens och orons dagar, skulle seger och nytt arbete utöfva samma verkan på honom som en dosis haschisch eller ett glas starkt, lifvande vin...

Han måste göra ett besök på klubben i kväll. Egentligen roade honom ej kortspel — ehuru han ofta ägnade några af nattens timmar däråt — men det var ett sätt att stifta bekantskap med högt uppsatta personligheter eller med sådana, som voro ho-

nom nödvändiga för hans affärer. Dessutom skulle han kanske på klubben träffa den person, som han i flere dagar väntat förgäves.

Han sträckte just ut handen mot knappen till den elektriska ringledningen, då någonting plötsligt rörde sig bakom portieren till den dörr, som förde till det inre af våningen.

»Får jag komma in?» hördes en späd, skygg stämma, om en ung flickas eller ett barns var det i första ögonblicket svårt att afgöra.

Darwid gick med snabba steg bort till dörren.

»Naturligtvis!»

En lång, mager, femtonårs flicka med insjunket bröst och smala höfter trädde ur den angränsande salongens djupa mörker ut i det klara ljus, som fyllde skrifrummet. En tjock fläta af matt guldgul färg tyngde hennes lilla vackra hufvud en smula bakåt; de runda kinderna voro färgade af en vårfrisk rodnad, läpparna voro körsbärsröda, ögonen stora och mörka under svarta ögonbryn. Tätt i hälarna på henne sprang en liten hund.

»Kara», utropade Darwid. »Kom du då äntligen, lilla vän! Har jag inte så många gånger sagt dig: stig bara oförskräckt på! Hur känner du dig? Du har väl inte hostat mycket i dag? Har du varit ute på den vanliga åkturen? Med hvem? Med miss Mary eller med Irene? Kom, kom och sätt dig här i fåtöljen!»

Han fasthöll hennes lilla hand i sin och ledde henne bort till bordet med fåtöljerna omkring. Det var någonting förbindligt och förekommande i hans hållning och sätt: något af den ända till galanteri drifna artighet, man visar en beundrad och älskad, men jämförelsevis främmande person. Genom förbindligheten framlyste dock en känsla af uppriktig tillfredsställelse. Äfven hon såg glad och leende ut, men föreföll på samma gång förvirrad, och under det hon med små, hastiga steg trippade bredvid honom, böjde hon sig oupphörligt ned och kysste hans hand.

Det var, med ett ord, ett möte mellan två personer, som äro förtjusta öfver att råkas, men ännu stå på ceremoniös fot med hvarandra.

Darwid anvisade sin lilla gäst plats i en af fältjerna och satte sig själf tätt bredvid henne, under det han fortfarande kvarhöll hennes hand i sin. Mellan dem, på kanten af sin härskarinnas klädning, satte sig hunden, men hans oroliga, osäkra uppsyn angaf, att han ej var van vid att befinna sig i detta rum. Äfven hon, hans härskarinna, lät blicken undrande glida öfver möbler och väggar utan att riktigt veta, hvad hon skulle säga eller göra, men med ett uttryck af glädje öfver hela sitt leende ansikte. Hon satt alldeles rak, och hennes lilla hand hvilade orör- lig mellan faderns båda. Slutligen yttrade hon sakta:

»Jag längtade så förskräckligt efter dig, pappa, och jag ville så gärna tala med dig, att . . . jag kom.»

»Det gjorde du så rätt i, lilla vän. Hvarför kommer du inte oftare? Du gör mig alltid en glädje genom att komma.»

Under det han talade, betraktade han oafvändt hennes ännu helt barnsliga ansikte. Hvad hon var lik sin mor! Hon föreföll honom helt enkelt som en pånyttfödelse af hans hustrus ungdom. Enda skillnaden var, att Malvina, då han lärt känna henne, hade varit betydligt äldre — annars samma ljusa hår och samma mörka ögon, samma hvälfning på pannan. Fårorna mellan hans ögonbryn hade blifvit djupare, då han upprepade sin fråga:

»Hvarför kommer du inte oftare?»

»Du har ju alltid så brådtom, pappa», hviskade hon.

»Än sedan?» svarade han hastigt och skarpt. »Du säger det i en förebrående ton. Är det ett brott jag begår, då jag arbetar? I arbetet ligger tvärt om en människas förtjänst och värde. Mina barn framför allt borde väl värdera min arbetsamhet, ty jag arbetar för dem lika mycket, om inte mer, än för mig själf.»

Han hade väl själf aldrig anat, att han skulle komma att tilltala detta barn med så skarp stämma och så molnhöjld panna; men det hade kommit någonstädes inifrån, från någon dunkel känsla, som han hittills aldrig skådat in i.

Hon åter hade blixtsnabbt glidit ur den låga fätöljen ned på mattan, och knäböjande framför honom med sammanknäppta händer utbrast hon i feberaktig ton:

»Din lilla flicka ligger på knä för dig, pappa. När du var borta, längtade hon efter dig, nu, när du är kommen hem igen, älskar hon dig högre än allt på jorden...»

Här vände hon sig om mot hunden, som ställt sig med tassarna på hennes axlar.

»Gå din väg, Puff, gå din väg! Nu har jag inte tid med dig!»

Och hon jagade bort hunden, som satte sig på mattan några steg ifrån henne. Darwid kände, hur med dotterns ord en ljuf värme kom strömmande öfver honom och spred sig genom hela hans inre. Men af grundsats tyckte han ej om känsloutbrott. Han tog hennes nedböjda hufvud mellan sina båda händer och lyfte upp det.

»Du får inte jaga upp dig så där. Lugn är en god och nödvändig sak, utan lugn bli inga beräkningar tillförlitliga och blir intet arbete väl utfördt. Din tillgifvenhet gör mig lycklig, men lugna dig, res dig upp och sätt dig bekvämt...»

Hon knäppte samman händerna som till bön.

»Låt mig få sitta här vid dina fötter! Om du visste, så ofta jag drömt om hur det skulle bli, när du kom tillbaka! Jag skulle få språka med dig så ofta, ofta, drömde jag, och få fråga dig om allt och få veta allt...»

Hon började hosta. Darwid slog armen om henne och tryckte henne till sitt bröst utan att lyfta upp henne från hennes knäböjande ställning.

»Ser du det! Du hostar ju ännu! Brukar du

ofta ha sådana där anfall? Nej, säg ingenting, säg ingenting! Låt det gå öfver först! Brukar det gå fort öfver?»

Hostan upphörde, och hon började skratta. Tänderna glänste som pärlor mellan de röda läpparna. Darwids stålgrå ögon hvilade på henne med ett uttryck af hänförd ömhet.

»Nu är det redan öfver... Jag hostar inte alls ofta, bara ibland. Jag är alldeles frisk. Men jag var förfärligt sjuk den där gången, då jag hade förkyllt mig vid det öppna fönstret... ja, du var inte hemma då...»

»Jag vet, jag vet. En sådan liten toka, som ger sig till att öppna fönstret midt i vinternatten för att se efter, hur trädgården tar sig ut i månljus!...»

»Träden, pappa, träden», inföll hon lifligt och skrattande, »inte hela trädgården, men träden... Då månen lyser på dem och de äro höljda af snö och rimfrost, se de ut som pelare af marmor, alabaster och kristall, eller som om de vore öfverströdda med briljanter och behängda med spetsar... och så fort den minsta vindfläkt kommer, strö de ett regn af pärlor på marken...»

»Nog nu, nog!» utropade Darwid leende. »Marmor, alabaster, spetsar, briljanter, pärlor! Men allt det där existerar ju inte i verkligheten. Det är bara torra grenar och kvistar, snö och rimfrost. Det där är öfverspändhet. Och du ser ju själf, hur skadlig sådan kan vara. Det var den, som förskaffade dig den där svåra lunginflammationen, som du ännu har sviter efter.»

»Å nej, nu är jag alldeles frisk igen», svarade hon i lätt ton, och därpå fortsatte hon helt allvarligt: »Pappa, är det öfverspändhet att beundra något mycket vackert eller älska någon af hela sin själ? Om det är det, då är jag öfverspänd, men ifall inte den öfverspändheten funnes, hvarför skulle man då lefva?»

Ett uttryck af begrundande tankfullhet fyllde

hennes ögon och bredde sig öfver det lilla ansiktet, hvars friska fägring kom det att påminna om en vildros. Hon gjorde en spörjande åtbörd med handen och upprepade:

»Hvarför skulle man då lefva?»

Darwid skrattade.

»Jag märker, att ditt lilla hufvud är fullt af grillen, men du är ju ett barn ännu, så att det kan gå öfver.»

Och i det han med sin magra hand strök hennes guldblonda hår, fortsatte han:

»Beundran, kärlek och andra sådana där känslor äro mycket vackra, mycket ädla, men de få inte komma i första rummet...»

Hon antog en hållning af spänd uppmärksamhet, och hennes läppar öppnade sig till hälften.

»Hvad är det då, som bör komma i första rummet, pappa?»

Darwid svarade ej genast. Hvad? Hvad borde komma i första rummet?

»Plikten», svarade han.

»Hvilken plikt?»

Åter igen teg han ett ögonblick. Hvilken plikt? Ja, hvilken plikt?

»Naturligtvis plikten att arbeta, arbeta strängt och outtröttligt.»

Hennes kinder fingo allt högre färg; hon var idel öra.

»Arbeta för hvad, pappa?»

»För hvad? Hur menar du?»

»För hvilket mål? För hvilket mål? Det är väl ingen, som arbetar bara för själfva arbetets skull. För hvilket mål?»

För hvilket mål? Hur det barnet snärjde honom med sina frågor. Han svarade i litet tveksam ton:

»Målen kunna vara olika...»

»Men du, pappa, för hvilket mål arbetar du?» inföll hon ifrigt frågande.

Han visste mycket väl, med hvilket mål för ögo-

nen han till exempel sträfvade efter att få om händer uppförandet af de nya kasernerna, men kunde han väl säga det åt henne? Emellertid hvilade de mörka ögonen oafvändt på hans ansikte, kräfvande ett svar.

»Jag...», började han, »mitt arbete medför åt mig en anseelig, ofta oerhörd vinst...»

»Pengar?» frågade hon.

»Ja, pengar.»

Hon nickade med hufvudet till tecken af att detta var något, som hon länge vetat.

»Men jag», återtog hon, »om jag ville arbeta, skulle jag inte veta för hvad... För hvilket mål skulle jag kunna arbeta?»

Han skrattade.

»Du behöfver inte arbeta; det gör jag i ditt ställe och för dig.»

Men nu brast hon ut i ett klingande skratt.

»Ja, men pappa, hvad blir det då kvar? Beundra, älska, det är öfverspändhet... plikt är det samma som arbete, och arbeta behöfver man inte. Hvad blir det kvar?»

Och åter igen gjorde hon en frågande, förundrad åtbörd med sina små händer, hennes ögon brunno, läpparna darrade. Darwids ansikte fick ett uttryck af missbelåtenhet, och han tog upp sin klocka.

»Jag har inte tid att språka med dig längre nu», sade han, »jag måste fara till klubben.»

I detsamma uppenbarade sig en betjänt i dörren och anmälde:

»Furst Zenon Skirgiello.»

Darwids drag strålade upp. Kara reste sig hastigt från sin knäböjande ställning och ropade, i det hon såg sig om:

»Puff! Puff! Kom, min lilla hund, kom!»

»Hvar är fursten?» frågade Darwid brådskande.

»Redan här eller i sin vagn?»

»I sin vagn», svarade betjänten.

»Bed honom vara god och stiga på!»

I sin glädje öfver det oväntade furstliga besöket lade han ej märke till uttrycket af ledsnad i Karas ansikte. Hon lyfte upp hunden från golfvet, och i det hon tryckte honom till sitt bröst, hviskade hon:

»Det är nu för tredje eller fjärde gången... allra minst.»

Darwid vände sig emot henne.

»Du får gärna stanna kvar. Du känner ju fursten.»

»Nej, nej, jag går... jag är inte klädd så...»

Hennes blåprickiga hvita klädning var sydd i mor-gonrocksfason, och flätan var litet rufsig. Med hunden på armen skyndade hon mot dörren.

»Vänta!» ropade Darwid och tog ett af ljusen, som brunno på skrifbordet. »Fursten går långsamt. Jag skall lysa dig.»

Han följde henne in i den angränsande salongen. Sida vid sida passerade de igenom den, hon med korta, små steg, som gäfvö hennes höga gestalt ett tycke af barnslighet.

»Det är tredje, fjärde gången», upprepade hon plötsligt, »allra minst fjärde gången, som det händer.»

»Händer? Hvad?»

»Att någon kommer, just när jag hade tänkt få sitta och prata med dig, pappa.»

»Den saken kan inte hjälpas», sade Darwid småleende, »eftersom din far inte är någon eremit och litet förmer än bonde på denna världens stora schackbräde.»

De gingo raskt och hade nu redan hunnit igenom den andra salongen i ordningen. Lågan af ljuset, som Darwid bar, tände flyktiga glimtar på väggarnas och möblernas förgyllningar och polityr. Det var, som om små skälmska lyktgubbar hade tittat fram och så åter försvunnit i mörkret, ödsligheten och tystnaden. Darwid tänkte:

»Hvad här är mörkt och dystert!»

Liksom om hon gissat hans tankar, inföll Kara:

»Mamma och Ira äro på middag hos . . .»

Hon nämnde namnet på en af finansvärdens potentater och tillfogade därpå:

»Sedan komma de hem för att byta toalett, och så fara de på teatern.»

»Och du?» frågade Darwid.

»Jag? Jag får inte vara med på bjudningar än, och att gå på teatern tillåter mig inte doktorn. Jag skall läsa eller prata med miss Mary och leka med Puff.»

Hon strök smekande hundens sammetslena hufvud. I dörren till den tredje salongen stannade Darwid och räckte henne ljusstaken, hvars tyngd kom hennes smala arm att sjunka en smula.

»Nu får du fortsätta ensam. Jag måste ta emot fursten.»

Hon lutade sig ned och betäckte hans hand med ett helt regn af små varma kyssar. Därpå fortsatte hon in i mörkret med ljuslågan tätt inpå det rosiga anletet och med hunden tryckt mot sitt bröst. Darwid vände om åt motsatta hållet, och under det han hastigt passerade igenom de bägge stora salongerna, hade han en känsla, som om någon tung börda bakifrån lagts på hans skuldror. Han såg sig om. Ingenting, endast tystnad, mörker och ödslighet.

»Dumbheter! Våningen måste ekläras», tänkte han och skyndade in i kabinettet, där han under älskvärda leenden och upprepade uttryck af sin glädje öfver besöket hälsade fursten, en medelålders man med ett angenämt, vinnande yttre.

Sedan båda tagit plats, upplyste fursten om ändamålet med sitt besök, som var att inbjuda Darwid på ett jaktparti, hvilket inom kort skulle äga rum på hans gods. Darwid mottog inbjudningen under yttringar af glädje, som voro en smula för ifriga och ihållande. Men gent emot dessa förnämiteter förmådde han aldrig iakttaga samma måttfullhet i tal och väsen som gent emot andra. Han kände det själf, men kunde icke hjälpa det. Han kom i deras

sällskap under inflytande af en af sina lidelser, och den ryckte honom med sig.

Fursten började därefter tala om den unge bildhuggaren, hvars talang han skattade mycket högt, och som direkt från Darwid begifvit sig till honom och berättat resultatet af sitt besök.

»Jag blef verkligt rörd öfver er godhet mot den genialiske unge mannen, och det gläder mig mer än jag kan säga, att han i er förvärfvat en så storsint beskyddare.»

Darwid gjorde inom sig den reflexionen, att hans pilar hade en förunderlig förmåga att träffa målet. Helt visst hade han sitt handlingssätt mot den unge bildhuggaren att tacka för såväl furstens högst oförmodade visit som för inbjudningen. Med ett det älskvärdaste småleende svarade han:

»Den unge mannen föreföll mig att vara mycket klen. En vistelse i ett mildare klimat skulle kanske ännu kunna rädda honom. Det skulle vara mig en glädje, om han ej afsloge den pekuniära hjälp, jag för det ändamålet ämnar erbjuda honom. Jag förutser invändningar, men jag skall göra allt jag kan för att nedtysta dem, dels för konstens bästa och dels af medkänsla för den unge mannen, som, utom många andra sympatiska egenskaper också äger den att ha förstått vinna er synnerliga bevågenhet, min furste!»

Om han kunnat, skulle han gifvit sig själf en kyss för denna fras, så belåten gjorde den honom, i synnerhet då fursten entusiastiskt inföll:

»Det kan man kalla att både tala och handla vackert! Ni använder lyckans gåfvor på ett i sanning nobelt sätt.»

»Kalla det inte lyckan, furste», utbrast Darwid, »utan rastlöst arbete.»

Fursten genmälde lifligt:

»Sådana arbetare som ni, det är vår tids riddare, nutidens Duguescliner och Cid'er.»

Han reste sig upp, och tryckande Cids hand

inpräglade han ännu en gång i hans minne dagen för jaktpartiet. Han var en aristokrat af renaste vatten och åtnjöt en allmän och tämligen förtjänt popularitet. Darwid strålade. Han ledsagade fursten till dörren med en min och hållning, som om någon orm aldrig hade haft sitt bo i hans bröst. På tröskeln tycktes fursten plötsligt erinra sig något och stannade.

»Förlåt om jag är indiskret, men det är en sak, som intresserar mig obeskrifligt. Ligger det någon sanning i ryktet, som påstår, att baron Emil Blauen-dorf inom kort skall ha äran att bli medlem af er familj?»

Darwids ansiktsuttryck undergick en plötslig förvandling; det blef hårdt och hvasst

»Om det ryktet innehölle något spår af sanning», svarade han, »skulle mitt första bemödande gå ut på att förvandla det till ett falskt sådant.»

»Och ni skulle göra rätt», utropade fursten, »ni skulle göra fullkomligt rätt.»

Därpå böjde han sig fram mot Darwid och hvi-skade honom nästan i örat:

»Det finnes ingen Paktolus, som en hjort sådan som baron Emil ej skulle förmå dricka ur. Han är en verklig millionslukare. En och en half har han redan slukat...»

Han smålog och tillfogade med oändlig älsk-värdhet:

»Er son har jag ofta nöjet träffa... Den heders-mannen Kranicki presenterade honom för oss för ett år sedan, och min hustru och jag äro honom verk-ligen mycket, mycket tacksamma därför. En sym-patisk, ståtlig och i hög grad intelligent ung man. Han gör er all heder.»

Han gick. Darwid blef stående vid det runda bordet med ironiskt leende läppar och ett mörkt moln öfver pannan. En ung bildhuggare, en furstegunst-ling, fick opåtaladt frysa och svälta sig till lungsot, ända till dess det uppenbarade sig en parveny, som

med sin penningpung räddade aristokratens och i ersättning benådades med — en visit och en bjudning. Där hade man en illustration till penningens makt — ja, allmakt! Ha, ha, ha!

Det skrattade inom honom, och genom hans hjärna flög ordet: »Uselhet! Uselhet!»

Hvad kallade han egentligen uselhet? Han gjorde sig ej klart reda därför, men känslan däraf genomträngde honom. Han tyckte sig än en gång höra fursten säga: »Den hedersmannen Kranicki», och en blodvåg sköt upp i hans ansikte. Allt hvad han för några ögonblick glömt trädde åter för honom, i hans öron ljödo furstens ord: »Den hedersmannen Kranicki!» Han upprepade några gånger med en hes hviskning: »Den hedersmannen! Den hedersmannen!» Och därpå tillfogade han å nyo:

»Uselhet!»

Och den där baron Emil, hjorten, som var i stånd att dricka ur mången Paktolus! Och han skulle få hans dotters hand och en ansenlig del af hans förmögenhet, förvärfvad genom rastlöst arbete! Kunde Irene verkligen vara förälskad i honom? Men det var ju en reptil — en sorts bastard af reptil och apa! Han måste ta i tu med denna familjeangelägenhet, så att ingen olycka skedde. Hans blick föll på dörren, bakom hvilken det täta, tysta, orörliga mörkret bredde sig. Det var som ett fönster, öppet mot ett stort, ogenomträngligt mysterium.

»Jag måste säga till om att våningen ekläras», tänkte han.

I detsamma nåddes hans öron af det dofva bullret af en vagn, som körde in genom porten. Han tryckte på ringknappen.

»Var det hennes nåd, som kom hem?»

»Ja, nådig herrn.»

»Säg till kusken, att han väntar. Han skall skjutsa mig till klubben.»

Då betjänten öppnade dörren för att aflägsna sig, trängde ett fras af siden in i skrifrummet. Tvenne

långa sidensläp frasade öfver vestibulens golf och in i salongen, hvars mörker skingrades af ljuset från en lampa, som en betjänt med vördnadsfull beskäftighet skyndat före med.

Framlockade af ljusskenet dansade blinkande gnistor på möblernas och väggarnas polityr och förgyllningar, tittade fram ur mörkret, gömde sig på nytt däri, tändes och släcktes ömsom på tvenne vackra och eleganta kvinnors dystert sänkta pannor och tigande läppar.

II.

Malvina Darwid var en af dessa kvinnor, till hvilka ålderdomen kommer sent, och hvilkas skönhet växlar med de olika åldrarna, men aldrig försvinner. Hennes låg mindre i själfva anletsdragen än i det obeskrifliga behag, som präglade hennes rörelser, leenden, blickar och tal. Hon hade alltjämt kvar den vackra, guldblonda färgen på sitt hår, som hon bar rätt uppkammadt från den låga pannan, och mot detta blonda hår och den litet vissnade, men fina hyn lyste ett par stora, mörka ögon, stundom med den mildaste glans, stundom höljda i mörka, täta moln af tankfullhet.

Med den fulländade världsdamens hela älsk-
värdhet och otvungenhet hade hon hälsat de talrika
bekanta, som infunnit sig i hennes teaterloge. Hon
var känd för att i hög grad äga de egenskaper, som
fått det gemensamma namnet världsvana — och hade
häri genom mer än en gång förvånat dem, hvilka
kände till hennes anspråkslösa förflutna. Vid helt
unga år och långt innan han förvärfvat den lysande
ställning, han numera intog, hade Darwid gift sig

med en fattig, föräldralös flicka, en lärarinna. Men Malvina Darwid tillhörde måhända de kvinnor, som endast behöfva en lysande infattning för att stråla likt briljanter. Genom sin grace, sin elegans och sin älskvärdhet hade hon förvärfvat en lika tryggad och ansedd plats i stora världen, som om hon varit en af dess egna döttrar. Också låg det öfver hennes väsen en prägel af tillfredsställelse och harmoni — ofta äfven af verklig glädtighet, och blott någon enda gång kunde den smala fåra, som skar den grekiska pannan, fördjupas och förläna ansiktet ett uttryck af trötthet, någon enda gång kunde det kring den ännu vackra, röda munnen komma ett drag af slapphet, som gjorde det fina, bleka ansiktet tio år äldre!

Men detta var endast korta, sällsynta ögonblick, efter hvilkas förlopp Malvina Darwid åter var den förbindligt leende världsdamen med de vackra, strålande ögonen och den milda, mjuka stämman. Hon gjorde intryck af att vara sin dotters några år äldre syster. Ofta lämnade de besökande hennes loge med orden:

»Hon är vackrare än dottern.»

Och ändå oftare sade de:

»Hon är älskligare, mera sympatisk än dottern.»

Icke heller mot Irene Darwid hade dock naturen visat sig styfmoderlig, men lifvet, så kort det än varat, hade på hennes väsen tryckt en stämpel, som öfverraskade och stötte tillbaka.

Om den yngre dottern föreföll att vara sin mors lefvande porträtt, påminde däremot den äldre om fadern genom sin höga panna, de tunna läpparna och — egendomligt nog vid så unga år — genom det ironiska draget kring munnen. Liksom faderns skiftade hennes hår i guld och kopparrött, och det bleka, en smula för långlagda ansiktet lystes upp af de ofta skarpa glimtarna i ett par grå ögon, små liksom Darwids och kalla, genomträngande och kloka liksom hans. Hennes välformade gestalt var litet för mager, hållningen och rörelserna för stela och kyliga.

Hon ansågs ute i societeten för stolt, otillgänglig, originell och till och med excentrisk.

På scenen uppfördes ett skådespel, som föregåtts af stort rykte. Hela stadens förnäma värld var samlad på teatern, och logerna voro fullsatta med undantag af en, som först strax före andra akten bullersamt öppnades och omedelbart därefter började genljuda af högröstadt, ogeneradt samspråk. Där hade inträdt några eleganta unga män, som tydligen stodo i det förtroliga kamratförhållande till hvarandra, som skapas af jämnbördighet, gemensamma tycken och böjelser. Från alla håll af salongen riktades ögon och kikare mot denna loge. I sanning en lysande samling af unga koryféer ur börds- och penningaristokratiens värld — söner af förnäma gamla familjer eller arftagare till kolossala rikedomar. Genom logerna och utefter parketrader och gallerier flögo namn, som vunnit ryktbarhet genom originella tilltag, kvicka infall, vansinnigt slöseri, namn, omspunna med ett nät af kärlekshistorier, dem man endast hviskande kunde berätta, och af penningsiffror, dem man nämnde med ögonen vidt uppspärade af häpnad.

Bland dessa unga män var det denna vinter i synnerhet två, som lade beslag på det allmänna intresset: baron Emil Blauendorf och Marian Darwid, som bägge tillhörde familjer med kort, men lysande historia inom penningaristokratiens värld. Familjen Blauendorf var af några generationer äldre dato och redan befryndad med en mängd af de gamla ätterna; däremot voro dess rikedomar i jämförelse med Darwids endast några obetydliga sandkorn, hvilka den här närvarande familjemedlemmen som bäst höll på att förströ för alla vindar.

På dessa båda koncentrerade sig som sagdt det allmänna intresset, och om dem hade denna och föregående vinter samma teaterpublik haft det mesta att säga och berätta. Så unga och ändå redan så omtalade! Blauendorf var dock betydligt äldre än kamraten och af ett helt obetydligt utseende: liten, spinkig,

med i rödt stötande, kortklippt hår, urvattnad hy och små ögon, som endera gömde sig bakom pincenezglasen eller blickade ut i världen under halfslutna ögonlock, hvilket gaf honom ett utseende af högdragenhet och världsförakt. Med ett ord: en obetydlig, härjad, oskön och sjuklig fysionomi.

Genom de där små magra, gula händerna hade dock den för några år sedan aflidne gamle Blauendorfs förmögenhet spårlöst förrunnit, och nu öste de lika besinningslöst ut äfven den, som för ett knappt år sedan friherrinnan Blauendorf hade lämnat i arf åt sin son, föremålet för hennes afgudiska kärlek. Man sporde sig förvånad, hur en så liten och oansenlig varelse kunde uppsluka sådana berg af guld. Helt annat med Marian Darwid. Han förvånade också, men väckte på samma gång allmän sympati. Han var ju ett barn blott — och så fulländadt vacker! Han kunde väl vara omkring tjugotre år, hade en smidig figur, elegant och behagfull hållning, ett kerubhufvud med ljust, lockigt hår och rundt, skärt ansikte, hvarur framblickade ett par kloka, blå ögon — kanske alltför kloka för en sådan ungdom, ty deras blick uttryckte oftast tvifvel, hån eller leda.

Kvinnorna hviskade hvarandra i örat, att Marian Darwid under sin vistelse i England varit medlem af frälsningsarmén, men snart gått ut därur, att han i Paris tillhört haschischisternas klubb och där förvärfvat vanan att begagna narkotiska medel för att framkalla extatiska tillstånd och syner. Om staden i detta nu hade äran att hysa sångerskan Bianca Bianetti, var det endast tack vare den där ljuslockige ynglingen, som någonstädes ute i världen hade vunnit hennes hjärta. Somliga påstodo, att han depenserat oerhörda summor på henne; andra bestredo det, förmenande att det ej var på henne utan på Aurora, den ryktbara cirkusamasonen, hvars ynnest eftersträfvades af furstar och kungasöner. Denne lille penningprins kom, såg och segrade, men sedan öfvergaf han utan vidare bytet, som han förvärfvat för ett

fabelaktigt pris och kallade i stället hit Bianca Bianetti. Och detta var ändå långt långt ifrån allt! Han och baron Emil voro outtömliga källor för dylika historier . . .

Unge Darwid hade lika mycket skulder som han hade lockar på sitt kerubhufvud. Hvad sade manne hans far om det? Han var nyligen hemkommen efter en lång bortovaro; helt visst skulle han inom kort försöka göra ett slut på allt detta pojaktiga lättsinne. Men nu var frågan den: skulle han kunna det? Öfver den unge mannens fina drag låg ett uttryck af mognad, och i de blå ögonen kom det ibland någonting hårdt och hänsynslöst. Han såg ibland ut, som om han föraktat hela världen.

Såväl baronen som han intresserade sig lifligt för konst och litteratur. På konstverk depenserade de nästan lika mycket som på kvinnor och glada fester. De voro fint bildade. Baronen var en talangfull musiker, Darwid öfversatte poesi från olika språk. Språk kunde för öfrigt båda två lika många som apostlarna efter den helige andes utgjutelse.

Till en början var ett helt sällskap samladt i logen, men de andra, som hade sina platser i salongen, aflägsnade sig efter en stund, och endast dessa båda, Blauendorf och Darwid, blefvo kvar. Bakom dem satt en tredje, tyst och orörlig och tydligen angelägen att ådraga sig så litet uppmärksamhet som möjligt. Det var Artur Kranicki. Publiken var van vid att här som annorstädes ständigt se honom i sällskap med dessa bägge ungdomar — och för öfrigt äfven med andra, men oftast med dem. Elegant som alltid och med sina svarta mustascher käckt uppvidna öfver de röda läpparna såg han dock i dag vida äldre ut än annars och gjorde långt mera intryck af en biperson. Vanligen försökte han och lyckades äfven att genom en flödande konversation, muntra skratt och lifliga, behagfulla gester hålla sig i jämbredd med de unga naboberna, för hvilka han

tycktes vara en mentor på samma gång som en kamrat, en välvillig beskyddare på samma gång som deras ständige gäst.

I dag satt han emellertid dyster och hopsjunken i en vrå af logen, utan att skänka någon uppmärksamhet vare sig åt publiken eller scenen och, hvad mera var, utan att heller söka ådraga sig någon. Som drifven af en oemotståndlig impuls riktade han blott oupphörligt, öfver de unga männens hufvuden, sin kikare mot Malvina Darwids loge. Han kände, att han ej borde se dit så oafvändt, och därför lät han gång på gång kikaren sjunka; men strax därpå förde han den åter till ögonen och riktade den mot samma punkt.

Liksom följande Kranickis exempel, ehuru i själfva verket utan att ens erinra sig dennes existens, lorgnetterade baron Emil Irene Darwids likgiltiga, kalla ansikte med ett fullkomligt ignorerande af den öfriga publiken och den på scenen redan pågående andra akten och med en hänsynslös djärfhet, som kanske skulle ha förolämpat eller förvirrat en annan kvinna. Men till en början alldeles oberörd förde Irene efter några ögonblick äfvenledes kikaren till ögonen och riktade den mot baronen. Med kikarnas tillhjälp närmade de sig hvarandra, sågo hvarandra rätt in i ögonen, afsöndrade sig från hela den omgifvande hopen, fulla af ringaktning för allt, som försiggick omkring dem.

De två kikarna, som oafvändt voro riktade mot hvarandra, väckte publikens uppmärksamhet, men baronen och Irene märkte det ej eller ville ej märka det, lika litet som de frågade efter de tragiska öden, som utspelades på scenen. De sågo hvarandra rätt i ansiktet, ihärdigt och så likgiltigt, att man skulle kunnat fråga sig, hvarför de gjorde det. Kanhända blott för att verka originella och väcka publikens nyfikenhet eller klander? Efter en stunds förlopp drog dock öfver bägges ansikten ett gäckande, öfvermodigt leende med en anstrykning af kamratlik vän-

skaplighet, hos baronen följdt af en hastig blyxt i ögat och hos Irene af en matt rodnad.

Baronen lät handen med kikaren sjunka och lutade sig mot Marian med orden:

»*Très garçonnière, ta soeur!* Orädd, föraktar allt, genomskådar allt. *Une desabusée!* Mycket intressant!»

»Renderar hon dig verkligen någon ny nervdallring?» skrattade Marian.

»Ja, hon är alldeles ny. Det är en art af kvinna, som just nu håller på att forma sig. Tjugu år och en fullt utpräglad individualitet! Tjugo år och låter redan inte dupera sig af några glaserade lerkrukor!»

»Det ligger i släkten», inföll unge Darwid.

Blauendorf fortsatte:

»Din mor besitter en evig skönhet. Ett sådant härligt hår och sådana ögon! Men det är en helt annan typ...»

»Den gamla», insköt Marian.

»Ja, den gamla, klara. Fröken Irene är ny och invecklad. Det är just ordet — invecklad. Nu för tiden äro vi allesammans invecklade, fulla af kontraster, dissonanser, ritsch-ratsch...»

Genom salongen rullade en åska af applåder. De båda unga männen sågo på hvarandra och utbrusto i ett nästan högt skratt.

»Hvad är det de spela för slag?» frågade Blauendorf, i det han med hufvudet visade på scenen.

»*Ma foi!* Jag har inte hört ett ord.»

Och Marian vände sig om mot Kranicki.

»*Mon bon vieux,* hvad ha de för sig där nere på scenen?»

Kranicki tog hastigt kikaren från ögonen och stammade:

»*Plait-il, Marys?*»

Hans ännu vackra ögon stodo fulla af tårar.

»Aha! Vår romantiker har en tår i ögat. Skådespelet måste vara djupt rörande. Låt oss höra på!»

De började lyssna, men på ett helt annat sätt än alla andra.

Då de på scenen framställda lidelserna påskyndade hvarje annat hjärtas slag eller poesien, som flödade ur de högstämda orden, göt ett skimmer af hänförelse öfver åhörarnas drag, då smålogo dessa båda ringaktande och nonchalant; då dumheten, egoismen, de kvicka infallen, framlockade skratt eller leenden, antogo deras drag ett uttryck af kallt förakt och stel högtidlighet. När slutligen ridån gick ned och en bedöfvande, ändlös applådsalfva följde, hvilade deras händer med ostentativ orörlighet på logens balustrad. Detta afvikande från genomsnittstyckena och genomsnittskänslorna skulle kunnat tydas som ett barnsligt begär att skilja sig från hopen. Men det var dock att djärft kasta handsken mot den gängse smaken och ett påtagligt försök till omvärdering af gällande lifsvärden.

Kort före slutet af sista akten inträdde Kranicki i Malvina Darwids loge, och efter en stum bugning för de båda damerna blef han stående orörlig i logens fond. Malvina nickade lätt åt honom, men öfver hennes ansikte bredde sig en skugga. Ögonbrynen sammandrogos, vecket i pannan blef djupare, hela ansiktet, som med sin gloria af gyllene hår aftecknade sig mot logens röda sammetsdraperier, fick ett smärtsamt uttryck.

Men detta varade helt kort. Logen fylldes af en skara lysande, distingerade män, af hvilka i synnerhet en, en gråhårig herre med vördnadsbjudande yttre, slösade oräkneliga, djupa bugningar och beundrande leenden på Alois Darwids hustru. Älskvärd och förekommande och full af förnämt behag i hvarje rörelse reste hon sig upp, och med mjuka skiftningar i den vackra stämman besvarade hon artigheter med artigheter, inbjudningar med löften och omdömen och anmärkningar öfver den nyss sedda pjesen med andra sådana. Under tiden gick baron Emil fram till Irene,

och i det han med blicken visade på den entusiastmerade publiken, frågade han:

»Hvad säger ni om de här skrånande första klassisterna?»

Hon kastade öfver sig aftonkappan, som han räckte henne, och svarade:

»De äro lyckliga.»

»Hvarför?»

»Därför att de äro naiva.»

»Det var en utmärkt definition på saken», utropade han förtjust. »Blott första klassister kunna vara nog lyckliga...»

»Att tro på de där glaserade lerkrukorna...»

»Från förfädrens tid», tillfogade han.

»Hvem vet», återtog hon med en min af djup tankfullhet, »om våra förfäder verkligen trodde på dem, eller om de blott...»

»Låtsades tro! Ha, ha, ha! Utmärkt! Förträffligt! Hvad vi förstå hvarandra väl, inte sant? Vi äro ett ackord!»

»Inte utan dissonanser», svarade hon.

»Nej, nej», gentog Blauendorf, »inte utan ritsch-ratsch. Men det gör ingenting. Tvärt om, det stimulerar...»

Under detta utbyte af repliker, kalla och bitande som hvässadt stål, hade Kranicki lyckats oförmärkt hviska till Malvina:

»I morgon klockan elfva!»

Det ryckte till i hennes ögonbryn, och utan att se på honom svarade hon:

»För tidigt.»

»Det är nödvändigt. En katastrof! En olycka!»
... hviskade han.

Hon gaf honom en blick full af plötslig oro. I samma ögonblick bjöd henne Marian sin arm.

»För originalitetens skull, till första klassisternas uppbyggelse och för mitt eget nöje skall jag i dag vara en dygdig son, som följer sin vackra mamma ned till vagnen.»

Med ett uttryck af nästan barnslig glädtighet i de blå ögonen men med det sarkastiska leendet som fastvuxet vid läpparna iakttog han under deras väg genom teaterkorridoren, hur allas blickar riktades på den eleganta, förnäma gestalten vid hans sida.

»Jag är stolt öfver dig, mamma lilla! Jag har hört hela oden till din ära i dag; till och med Emil erkänner, att du med din skönhet fördunklar Irene.»

Hon skrattade och förtörnades på en gång. Hennes mörka, strålande ögon riktades fulla af outsäglig ömhet på sonens vackra ansikte. Men med ett försök att låta missnöjd svarade hon:

»Du vet, Marys, att jag inte tycker om, när du talar till mig i sådan ton.»

Han brast i skratt.

»Då måste du laga, att du så fort som möjligt blir gammal gumma, lägger dig till med mössa och sätter dig i kakelugnsvrån med din stickstrumpa... i så fall skulle jag bli full af skygg vördnad och så fort som möjligt rymma ifrån en sådan tråkig mamma.»

»Men eftersom jag nu inte är tråkig, följer du väl snällt med oss hem... så dricka vi te tillsammans?»

»*Au désespoir, chère maman!* Omöjligt. Jag har i dag lofvat bort mig åt några vänner...»

»I dag? Bara i dag?» frågade hon med en anstrykning af vemod i tonen.

»För den sanne vise existerar hvarken gårdag eller morgondag», svarade han.

De stodo redan framför den öppna vagnsdörren. Marian böjde sig ned och kysste moderns hand.

»Blif inte ond, mamma lilla! Men du blir aldrig ond. Om jag ännu beundrar någonting på denna jord, så är det din alltid änglalika mildhet.»

»Den är ett fel hos mig», svarade hon. »Om jag kunde vara sträng...»

Han afbröt henne skrattande:

»Så skulle jag rymma min kos ifrån dig, medan det däremot nu råder det allra bästa förhållande

emellan oss, om än fotadt på konstitutionella eller till och med republikanska grunder . . .»

»Jag röstar för anarki», inföll baron Emil, i det han hjälpte Irene upp i vagnen.

Han talade litet läspande och med ett lätt näsljud, om af naturen eller till följd af vana var svårt att afgöra. I hvarje fall gaf det hans tal en prägel af lättja och högdragen vårdslöshet.

»Och om dissonanserna i morgon, *n'est-ce pas?*» frågade han.

»Och om ritsch-ratschet», tillfogade Irene skratande, i det hon lät sin hand dröja kvar i baronens några sekunder längre än som behöfdes.

Kort därefter satt Malvina Darwid framför det dukade tebordet i ett litet kabinett, som genom sin inredning påminde om det vadderade, förgyllda inre af en dyrbar bonbonnière. Bordet var betäckt af konstnärligt drifna silfverpjeser, dyrbart porslin och utsökta läckerheter, hvilkas dofter blandade sig med vällukterna från hyacinter, syrener och violer, anbragta i fönstren, på borden, på etagererna, öfverallt.

Dräkten, som hon burit på teatern, hade hon utbytt mot en mjuk, spetsprydd morgonrock. Där hon satt bekvämt tillbakalutad i den låga, djupa fåtöljen, tycktes hon vara en bild af njutningsrik hvila; och dock arbetade hennes hjärna oafbrutet, och tankarna, som rörde sig där inne, gånge åt hennes ögon ett uttryck af ångest: »Katastrof! Olycka!»

Hvad kunde detta betyda? Hennes läppar förvredos plågsamt, och hon knäppte hårdt samman händerna, som hvilade i knäet. Kanske det var det där förkomna brevet? Det skulle vara en så exalterad och så karakterssvag människa som Kranicki, som kunde ge sig till att skriva sådana bref. Kanhända — ja, helt säkert var det så, ty redan i flere dagar hade äfven hon känt i luften, att en katastrof var i annalkande. Och om så var? . . . Än sedan? Var det en olycka? Nej, snarare motsatsen. Tanken, att hennes lifs mörka hemlighet äntligen var uppen-

barad, och att den, som hon svikit, nu skulle utkräfvat sin hämnd, väckte i stället för fruktan en bitter tillfredsställelse hos henne. Hvad lyckligare kunde hända henne, än att den snara, hvori hon låtit sig insnärjas, löstes eller sönderslets? Själff skulle hon aldrig ha nog styrka att befria sig ur den, hon, som var så svag, så svag. Och ändå skulle hvarje förändring vara bättre än hvad som nu var. Två klara tårar runno långsamt ned för hennes kinder, och vecket i pannan blef allt skarpare, under det briljantstjärnan i hennes hår kastade ett rikedomens skimmer öfver hennes sänkta hufvud och blommorna alltjämt fyllde rummet med blekt färgspel.

Med sin tekopp i handen stod Irene i den motsatta dörren och betraktade modern med oroliga, genomträngande blickar. Fjärran ifrån henne voro nu de kalla, gäckande leenden, som samtalen med baronen framlockat på hennes läppar. Det var dock med helt lugn uppsyn hon slutligen gick bort och tog plats midt emot modern.

»Teaterpjesen i dag tycks inte haft någon vidare upplifvande verkan på mamma», sade hon.

Hon såg så oafvänt ned i sin tekopp, att hon ej kunde varsebli vare sig moderns tårar eller uttrycket i hennes ansikte. För öfrigt undergick detta nu en plötslig förvandling: klarnade och lystes upp af ett lätt leende.

»Sofver Kara?» frågade Malvina.

»Säkert; det är alldeles tyst i hennes och miss Marys rum... Hvarför dricker inte mamma te?»

Malvina förde långsamt skeden till läpparna och Irene återtog lugnt:

»Jag har fått höra en alldeles oväntad nyhet i dag. Pappa lär ha sagt till furst Zenon, som frågat honom, att han aldrig ämnar samtycka till ett giftermål mellan mig och baron Blauendorf.»

Fru Darwid såg på dottern.

»Hvarför kallar du det en oväntad nyhet?»
Irene ryckte lätt på axlarna.

»Jag trodde inte, att pappa ville offra sin dyrbara tid på sådana bagateller. Det var oväntadt för mig och kan försaka ledsamheter.»

»Hur så?» sporde Malvina oroligt.

»Pappa och jag kunna vara af olika tanke.»

»I så fall får väl din åsikt vika.»

»Jag tviflar», svarade Irene. »Jag har mina planer, mina kraf och mina tycken, som pappa ej kan veta någonting om.»

De sutto tysta en lång stund, hvarunder Malvina flere gånger såg bort till dottern, som om hon velat säga något, men ej förmått eller åtminstone tvekat att uttala orden. Slutligen frågade hon dock med nästan skygg stämma:

»Älskar du honom, Ira?»

»Om jag älskar baronen?»

Den unga flickan uttalade dessa ord i en ton af ytterlig förvåning.

»Ifall baron Emil hörde den frågan, skulle han vara den förste att kalla den *hors de propos*.»

Hon skrattade.

»Det där är saker, som inte existera, eller åtminstone äro föränderliga, tillfälliga, beroende på fantasiens eller nervernas disposition. Jag har en kylig fantasi och lugna nerver. Jag kan reda mig utan glaserade lerkrukor.»

Malvina rätade på sig, och en matt rodnad färgade hennes kinder. Hon bibehöll en för hennes år sällsynt och till och med egendomlig lätthet för att rodna.

»Ira!» utropade hon. »Det är inte första gången jag hör sådana uttalanden från din mun, och det gör mig så ondt att höra dem.»

Hon knäppte ihop händerna.

»Kärlek... sympati, när man gör sitt val...»

Orden dogo bort på hennes läppar. Hon sänkte ögonen, sjönk tillbaka i fåtöljen och tystnade.

Irene gjorde skrattande en åtbörd af förtviflan.

»Kan jag hjälpa det?» började hon i skämtsam

ton. »Det är inte jag, som skapat världen, och jag kan inte göra om den. Kanhända att jag skulle vilja det, men jag kan inte.»

Hon blef åter allvarlig och fortsatte:

»Kärlek, sympati och sådana där känslor kunna ju vara mycket angenäma, jag tänker mig till och med, att de äro det, så länge de existera, men de existera vanligen helt kort, flamma upp och slockna . . . Inom några år, kanske inom några dagar, vanligen endast dagar, äro de förbi, och — det är, som om de alls inte funnits. Hvarför då göra sig några illusioner, när man på förhand vet, att de måste krossas? Det medför endast, att man ställer öfverdrifna förväntningar på lifvet, blir bedragen och sörjer.»

Dessa ord och den afmätta, kyliga tonen stodo i en egendomlig kontrast till de flicklikt runda armar, som de vida nattrocksärmarna lämnade bara, till läpparnas friska, röda färg och till glansen i de grå ögonen.

»För öfrigt», tillfogade hon, »hyser jag sympati för baron Blauendorf . . . ett visst slags sympati.»

Det uppstod ett ögonblicks tystnad. Därpå frågade Malvina med låg stämma:

»Hvad för slags?»

Irene tvekade en sekund, men svarade så med ett kort skratt:

»En mycket vanlig sort, tror jag. Hans sätt att se på mig eller trycka min hand kommer ibland mitt hjärta att klappa litet fortare. Men hvad som behagar mig mest hos honom, det är, att han är uppriktig och aldrig hycklar. Han har aldrig sagt, att han älskar mig, liksom mina tre eller fyra andra friare. Alldeles som jag för honom hyser han för mig ett visst slags sympati, och som han dessutom anser mig för ett i pekuniärt afseende utmärkt parti, lägger han för mina fötter sin barontitel och sin släktskap med några furstliga och grefliga hus. Då ju jag å min sida önskar att så fort som möjligt vinna oberoende och få ett eget hem, så göra vi upp

byte, och saken är klar. Vi dölja alls inte våra bevekelsegrunder för hvarandra, och det skapar ett öppet, kamratligt förhållande, som utesluter möjligheten af några tragedier i framtiden. Det är allsammans.»

Efter en lång stunds tystnad hviskade Malvina:

»Ira!»

»Ja, mamma.»

»Om jag kunde... om jag hade rätt...»

Bägge tego.

»Hvad, mamma?»

»Om du ville tro, att fastän...»

En förgylld pendyl pickade tick tack, tick tack mellan syrenerna.

»Hvad, mamma?»

»Ge mig en bakelse, Ira!»

Malvina tog med litet darrande hand en bakelse ur silfverkorgen, och Irene utropade med ett muntert skratt:

»Äntligen äter du då åtminstone en bakelse! Hvad du har blifvit förändrad, mamma lilla! Nu skulle jag inte längre kunna kalla dig för lilla läckergommen — på en lång tid har du ju knappast ätit någonting alls.»

Malvina smålog vid påminnelsen om det skämtsamma smeknamn, som dottern förr brukat ge henne, och Irene fortsatte i samma glädtiga ton:

»Minns du, mamma, att du och jag tillsammans brukade äta upp hela rågade korgar med bakelser och stora, stora askar konfekt? Men nu är den tiden slut. Jag har redan länge märkt, att du äter så godt som ingenting, och att du klär dig elegant bara af tvång. Om du kunde, skulle du ibland hellre vilja kläda dig i säck och aska än i siden och sammet. Inte sant? Har jag inte rätt?»

»Jo, du har rätt», svarade Malvina, och den matta rodnaden steg åter upp på hennes kinder och panna.

Irene blef tankfull, och efter ett ögonblick frågade hon sakta, utan att se på modern:

»Hvaraf kommer sig detta?»

Malvina teg länge, innan hon slutligen svarade:

»Af lifvets tillbakavärande vågor...»

Och hon fortsatte tankfullt:

»Ty ser du, mitt barn, då en flods vågor en gång dragit förbi, komma de aldrig tillbaka, men lifvets vågor vända åter. Du vet, att min första ungdom var fattig, obemärkt och sträfsam; sin enda färg och sitt enda ljus fick den af ideal... som jag sedan svek. Den där tiden ligger långt bakom mig, men den har ändå varit. Ibland förflyta så många, många år, att det, som föregått dem, förefaller som en dröm, men det var dock en verklighet, som vänder tillbaka.»

Med sänkta ögon och pannan stödd mot handen lyssnade Irene till denna skygga, lågmälda bikt. Hon svarade intet. Äfven Malvina blef sittande stum och försjunken i tankar.

Några minuter senare hade en kammarjungfru ljudlöst dukat af tebordet och burit bort servisen.

Irene satt alltjämt med sänkta ögon, och liksom en afslutning på sina tysta tankar mumlade hon:

»I säck och aska!»

Därefter reste hon sig upp och yttrade med en kväfd gäspning:

»Jag är sömnig. God natt, mamma lilla!»

Hon tryckte en flyktig kyss på moderns hand.

»Skall jag ringa på Rosalie?»

»Nej, nej, säg åt henne, att hon får gå och lägga sig. Jag kläder af mig själf.»

Irene aflägsnade sig tyst. Malvina följde henne med blicken till dörren. Så fort denna slutits, kastade hon armarna om hufvudet, riktade ansiktet uppåt och hviskade ett par gånger häftigt:

»Gud! Gud!»

Sedan lät hon hufvudet sjunka mot fåtöljens karm och dolde ansiktet i händerna, hvarvid morgonrockens vida ärmar föllo tillbaka likt ett par

brutna vingar. I denna ställning förblef hon, hängsungen i bottenlösa djup af minnen och kval.

Natten förflöt. Klockan mellan syrenerna slog ett, därpå två, och för hvarje gång svarades den inifrån salongen af en annan med djupare och kraftigare klang. Syrener och hyacinter doftade allt starkare, ehuru det blef allt kyligare i rummet. Vinternattens köld letade sig in till och med i detta väl ombonade hem. Malvinas gestalt började skakas af rysningar.

Ett lätt fras trängde fram ur det af nattlig kyla genomisade mörkret, och i dörren uppenbarade sig Irene. Hon var nu klädd endast i en spetsprydd nattdräkt af battist, och hennes röda hår hängde i fläta på ryggen. Hon blef ett ögonblick stående i dörren och såg på modern, därpå gled hon ljudlöst som en skugga igenom rummet och försvann genom den motsatta dörren. Det låg någonting spöklikt öfver dessa båda kvinnor, af hvilka den ena satt orörlig tillbakasjunken i den låga stolen och den andra ljudlöst sväfvade förbi henne. Utanför sänkte sig en allt djupare stillhet öfver stadens gator.

Pendylen i kabinettet slog tre, och från mörkret där inne i salongen svarade tre aflägsna, dofva slag. Atmosfären var mättad af syrenernas litet kväljande och hyacinternas narkotiska doft. Starkare än dofterna och som en skriande motsats till dem kändes dock den tilltagande kölden. I dörren, genom hvilken hon försvunnit, uppenbarade sig åter Irene, och lika ljudlöst som förut skred hon igenom rummet fram till modern, kring hvars axlar hon svepte en schal.

Malvina spratt till, som om hon vaknat upp ur en dröm.

»Hvad är det?» utropade hon och lyfte på hufvudet, hvarvid lampskenet belyste ett tårdränkt ansikte; men då hon varseblef dottern, drogo sig hennes läppar genast till ett leende.

»Är det du, Ira? Hvarför sofver du inte än?»

»Jag kunde inte somna, utan gick in i mammas sängkammare efter boken, som vi börjat läsa tillsammans. Det har blifvit kallt, och därför tog jag med mig en sehal åt dig därinifrån. God natt!»

Hon aflägsnade sig från modern, men lämnade ej rummet. Hon bar ingen bok i handen, och kanske sökte hon den nu i det vackra, skulpterade bokskåp, framför hvilket hon stannat. Åtminstone blef hon stående där med armarna sträckta mot en af de öfre hyllorna.

Malvinas ögon hvilade på dottern med ett uttryck af otålighet; hon längtade tydligen, att hon skulle gå.

»Är klockan mycket?» frågade hon.

»Ja, det är mycket sent», svarade Irene utan att vända sig om.

»Hostar Kara i natt?»

»Nej, jag har inte alls hört henne.»

Malvina reste sig upp, men vacklade, så att hon måste stödja sig mot bordet. Hon såg dödstrött ut.

»Gå och lägg dig nu, Ira», sade hon, i det hon gick förbi dottern. »God natt!»

Irene följde hennes vacklande gestalt med blicken och tog hastigt några steg efter henne.

»Mamma!» utropade hon.

»Ja, hvad är det, Ira?»

Irenes läppar öppnade sig ett par gånger, som om hon velat säga något, men därpå böjde hon sig ned och tryckte en hastig kyss på moderns hand samt yttrade i sin vanliga ton:

»God natt!»

Sedan förblef hon ännu några ögonblick stående vid det öppna skåpet och lyddes till de lätta ljud, som angåfvo, att modern klädde af sig. Då de tystnat, smög hon sig sakta ut.

I samma ögonblick bröts stillheten af det dofva bullret af en vagn, som rullade in i porthvalfvet. Därpå följde hastiga steg i vestibulen, och en betjänt skyndade ned för den svagt upplysta trappan, en

annan lade in i husbondens kabinet och sängkammare för att tända

Darwid kom med snabba, spänstiga steg uppför trappan, kastade sin päls i armarna på betjänten och ställde sig därefter genast att läsa några nyss gjorda anteckningar i sin notisbok. Utan att afbryta sin läsning, frågade han betjänten:

»Ar herr Marian hemkommen?»

Svaret blef nekande. Mellan Darwids ögonbryn bildade sig en massa djupa, täta veck. Sina anteckningar fortsatte han dock att läsa, och sedan stod han länge lutad öfver skrifbordet, sysselsatt med att göra några tillägg till dem.

En stund senare belyste nattlampan, som stod på kaminfrisen i sängkammaren, en hvit, mager hand, som hvilade på bäddens sidentäcke, samt ett äfvenså magert, elfenbensgult ansikte, hvari ett par skarpa, grå ögon glimmade. De voro sömnlösa, dessa ögon. Med ett förströdt uttryck irrade de omkring i rummet, tills de slutligen stannade på ett par vackra kvinnöhufvuden, som återspeglade sig i den midt emot hängande spegeln. Det var ett par äkta Greuze. Darwid hade förvärfvat dessa mästerstycken genom att öfverbjuda några högättade konstkännare. Då hade han triumferat och gladt sig åt sin akquisition. Men nu lät han sin blick endast några sekunder hvilat på taflorna och vände därefter likgiltigt bort den.

I stället för att förströ honom, hade besöket på klubben irriterat och tröttat honom. Hans högförnäme medspelare var en odräglig och oborstad person. Han skulle aldrig ha pålagt sig det obehaget att spela med honom, om ej bekantskapen varit smickrande och — hvad mera var — af nytta. Om kvinnorna gäller ordspråket: *il faut souffrir pour être belle*, för männens vidkommande behöfver endast det sista ordet ändras: *il faut souffrir pour être puissant*.

Men allt det där började tråka ut honom och framför allt trötta honom. Först nu, då han kommit

i säng, kände han, hur uttröttad han var. Han var så trött, att han icke kunde sofva. Han hade sofvit illa redan i flere veckor, alltsedan det där olyckliga brefvet . . . Vid minnet däraf började ormen åter röra på sig i hans bröst, men han jagade den tillbaka ned i dess hemliga bo med ett vredgadt: »Dumheter!»

Sedan började hans tankar oroligt och ifrigt kretsa kring den där mannen, som han utsändt i en viktig angelägenhet, men som icke kom tillbaka.

Kanske att lyckan denna gång ej skulle gynna honom, och att en annan skulle inkräkta det nya arbetsfältet och skörda vinningen däraf. Han visste, att han hade medtäflare och fiender, att det fanns många, som afundades honom och gräfde gropar för hans fötter. Icke för att han betviflade sin förmåga att reda sig mot dem, men han skulle vilja — hvad? Det visste han icke själf. Kanske — hvila? Resa till Italien eller Schweiz för någon tid. Ah nej! Naturen och de sköna konsterna intresserade honom icke öfver höfvan, han hade aldrig haft tid till att förälska sig i dem. Utan arbete skulle han vantrivas öfver allt, och dessutom måste han ju taga i tu med sina familjeangelägenheter: göra ett slut på Marians lättsinniga dagdrifvarlif och förhindra giftermålet mellan Irene och baron Blauendorf. En dubbel strid att utkämpa alltså.

Endast med lilla Kara behöfde han ej strida. Hvad hon ändå var för ett älskligt och godt litet barn! Hon hade ju också sina små idéer, men dem oroade han sig ej för. Och så tillgifven hon var honom! Men hon var klen . . . Han måste tala med doktorn om henne. Kanske han borde skicka henne till Italien? . . . Men med hvem? Med modern? Nej, det skulle han aldrig tillåta. Detta barn hörde honom till. Han skulle själf resa med henne. Men hur skulle det i så fall gå med det projekterade företaget?

Från en af salongerna hördes några dofva, metalliska slag. Klockan slog fem.

I bortersta ändan af den stora våningen, i ett rum upplyst af en blå nattlampa, ljöd samtidigt en svag, ihålig hosta, och en mager, högväxt flicka i broderad nattdräkt satte sig upp i bädden.

»Miss Mary! Miss Mary!» ropade hon med ett uttryck af förskräckelse i rösten.

Från det angränsande rummet svarade en behagligt klingande, men litet sömnig stämma:

»Sofver du inte, Kara?»

»Jag har sofvit, men hostan väckte mig, och det var bra, för jag drömde någonting så förskräckligt. Jag drömde, att pappa och mamma...»

Hon afbröt sig hastigt, och fastän ingen såg henne, gömde hon ansiktet i det blå täcket. Åt det anförtrorde hon hviskande slutet af sin dröm:

»Att pappa och mamma... voro så förskräckligt onda på hvarandra. Ira ställde sig på mammas sida... Marys gick hvisslande sin väg... och jag slog armarna om pappa och grät...»

I själfva verket voro hennes ögon ännu våta af tårar. Hon lade sig åter ned i bädden, men efter några minuter ropade hon på nytt:

»Miss Mary, sofver ni?»

»Nej, *dear*, är det någonting du vill?»

»Ack, jag skulle så förfärligt gärna vilja resa med er till England, till era föräldrar, miss Mary. Å, hvad det skulle vara roligt att få komma till den där prästgården, där era systrar undervisa fattiga barn och sköta sjuka, och er mor lagar te åt er far, tills han kommer hem från kyrkan. O, miss Mary, om jag finge följa med er dit någon gång! Hvad det vore roligt!»

Hennes späda stämma erinrade om en svalas kvitter, där den ljöd genom den blå halfskymningen och den nattliga stillheten.

»Vi skola nog följas åt dit en gång, *dear*. Bara dina föräldrar ge dig tillåtelse, skola vi resa. Men nu måste du sofva.»

»Ja, ja, god natt, miss Mary... min kära, rara miss Mary!»

Några minuter låg hon stilla, men så satte hon sig åter hostande upp i sängen. Då hostan gått öfver, hviskade hon sakta:

»Miss Mary! Miss Mary!»

Intet svar kom.

»Hon sofver», hviskade hon, och därpå vände hon sig om i bädden och ropade än saktare:

»Puff! Puff!»

Den lille grå hunden hoppade kvickt ur sin korg och var i nästa ögonblick uppe hos henne i bädden.

Kara strök honom gång på gång öfver den sammetsmjuka pälsen och hviskade, i det hon lutade sig öfver honom:

»Min lille Puff! Min lille rare hund! Ligg här och sof nu!»

Hon lade sig ned och lät hunden krypa tätt intill sig, nästan upp under hakan, och med handen på hans rygg och med hviskningen: »Puff, lille rare Puff» insomnade hon.

Strax därefter hördes en vagn raskt komma rullande och stanna utanför huset. Sedan följde åter igen tassande, snabba fotsteg och ett undertryckt ljud af röster. Uppför trappan kommo tvenne herrar, af hvilka den ene, klädd i en modern men litet medfaren kappa och omsorgsfullt borstad men något luggsliten hatt, med undertryckt stämma yttrade till den andre:

»Ja, ja. *C'est quelque chose d'inouï!* Han tillsade mig att afbryta alla förbindelser med dig och upphöra att visa mig i hans hus.»

»Hvad för slag! Hvarför?» utropade den andre.

Plötsligt stannade han i trappan, och i det han halft gäckande, halft medlidsamt såg på följeslagaren, frågade han:

»Skulle han möjligen ha upptäckt det?...»

Kranicki vände bort hufvudet.

»Men, Marys, jag har aldrig... talat med dig om... det.»

»Onödigt finkänslighet!» skrattade Marian. »Tar du mig för min farfars far? Säg! Har han fått reda på det?»

På Kranickis panna och kinder började några röda flammor framträda. Han nickade jakande.

»*Sapristi!*» utropade Marian, men därpå brast han åter i skratt.

»Och därför? Bara därför?... Skulle också han låta dupera sig af glaserade lerkrukor? Jag höll honom för en ny människa.»

»*Hélas!*» suckade Kranicki.

De hade nu hunnit upp i första våningen, och under tystnad fortsatte de nästa trappa uppför. Marians ungarlsvåning var belägen två trappor upp.

»Det gör mig ondt om dig, *mon bon vieux*, det gör mig verkligen ondt om dig», återtog unge Darwid... »Jag hade vant mig så vid dig. Du kommer att få obehag och stackars mamma också... Hvad kan ha kommit åt honom? En så klok och förständig karl! Jag trodde, att han hade ett bättre ventileradt hufvud...»

Han fick ej tala ut. Kranicki kastade sig gråtande om halsen på honom. Med sin doftande battistnäsduk för ögonen snyftade han:

»Å, Marys, jag öfverlefver inte det här slaget! Jag håller så mycket af er alla... Du är... som en yngre bror... för mig.»

Han försökte kyssa honom, men Marian drog sig med ett uttryck af motvilja undan beröringen af Kranickis fuktiga ansikte.

»*Mais c'est absurde!*» utropade han. »Vi skulle afbryta alla förbindelser med hvarandra, därför att det behagar en annan? Äro vi slafvar? Skratta du åt hela saken, min vän, och kom till mig lika ofta som någonsin förr. Stanna till att börja med kvar öfver natten hos mig, det är trefligare för dig än att vända om hem så här sent.

Han tryckte på ringknappen, och dörren öppnades ögonblickligt. På tröskeln vände han sig mot följeslagaren med orden:

»Den där arian ur Cavalleria Rusticana sjunger Bianca öfverdådigt, inte sant? La la la...»

Han försökte gnola den, men rösten ville ej förslå. Han började då i stället hvissla och fortsatte in i våningen, hvisslande den aria, han nyss hört på supén hos den ryktbara sångerskan.

I våningen en trappa ned slogo tvenne klockor sex, den ena tätt efter den andra. Genom de stora fönstren började en dämpad dager strömma in. Det var, som om ett svart förhänge långsamt dragits åt sidan, och i allt bestämdare konturer framträdde möbler, taflor, speglar, kandelabrar, vaser, förgyllningar och mosaiker. Slutligen låg hela våningen begjuten af vintermorgonens kalla dager; allt utsände en glans och ett skimmer likt reflexerna från pärlmusslans skal, och tak och väggar speglade sina förgyllningar i det glänsande golfvet, som tycktes bestänkt af guld.

III.

Med lätta steg och leende läppar gick Kranicki uppför den mattklädda, af statyer och lampor prydda trappan. Ty trappor äro ju nästan detsamma som gatan. Människor komma upp och ned för dem, och hvar helst man kan vänta att möta människor och deras ögon, där äro bekymmerslöshet, själfsäkerhet och elegans det elfte af guds bud, hvilket Moses endast till följd af någon oförklarlig glömska försummat att foga till dekalogen.

Inkommen i vestibulen kastade han till betjänten sin päls, som utsände en fin parfymdoft. Ur bröst-

fickan på rocken framtittade kanten af en kulört näsduk. Han gick bort till en spegel och borstade tillbaka håret, så att det skulle dölja en kal fläck på hjässan. Därpå trädde han in i salongen med hatten i hand och med elastiska, säkra steg. Men på den hvita, litet fårade pannan brunno två röda flammor, och de vanligen så glänsande och leende bruna ögonen voro höljda af ett töcken.

I dörren midt emot den, genom hvilken Kranicki trädte in, stod Irene med en öppen bok i handen. Kranicki skyndade bort till henne med den lätta vaggning på kroppen, som är karakteristisk för hvarje elegant, då han närmar sig en kvinna, och med en smidig rörelse böjde han sig ned och kysste hennes hand.

»Får man stiga på?» frågade han med en blick mot det inre af våningen.

»Var så god! Mamma är i sitt kabinet.»

Irenes hälsning och ton var jämnt och nått så pass förekommande, som den enklaste höflighet fordrade, men sådan var Irene alltid och mot alla. Hela hennes väsen andades en köld och en ligkiltighet, som stundom antog prägeln af ringaktning och spotskhet. Då Kranicki med hatten i hand fortsatte sin väg genom salongerna, följde hon honom likväl med en blick, hvori det utom oro äfven speglade sig en känsla af välvilja och kanske ändå mer medlidande.

Ända från barnåren var hon van vid att se Kranicki. Han var godhjärtad, underdånig som en slaf, välvillig och angelägen att göra icke blott husets fru utan äfven hennes barn alla tjänster han kunde. Finkänslig och tillbakadragen tycktes han tillhöra det slag af människor, som ej känna sig värda det goda de besitta och ständigt bäfva för att förlora det. Dessutom läste han utmärkt väl högt. De angenämaste aftnar, Irene kunde erinra sig från de senare åren, voro de, som ej behöft offras åt societetslifvets plikter, utan som hon tillbragt i moderns kabinetttillsammans med denna och Kranicki.

Ibland togo Kara och miss Mary del i dessa aftonsamkväm; ibland men alltmera sällan upplifvades de genom närvaron af Marian, som under pauserna mellan läsningen skämtade med modern och systrarna eller diskuterade litterära skolor och riktningar med Kranicki. Oftast var dock Kara upptagen af lektioner och Marian af sitt utelif, och endast hon och Malvina lyssnade, lutade öfver sina handarbeteten, till den välklingande manliga stämman, som med fin uppfattning och varm känsla föreläste något af världslitteraturens mästerverk.

Under dylika aftnar hände det Irene någon gång att börja drömma om stilla, rena, ljumma vidder, fjärran från gators buller och ett societetslif, hvars tomhet och falskhet hon länge sedan genomskådat. Men i nästa ögonblick var hon färdig med ett: »Glaserade lerkrukor! Pastoraler! Sådant där finns inte», — och hon gjorde en åtbörd, som om hon jagat bort en vacker fjäril, om hvilken hon visste, att han blott var en synvilla.

I dag hade hon till följd af en mängd samstämmande iakttagelser kommit till den slutsatsen, att någonting märkligt hade hänt och ytterligare skulle komma att hända, och hon var därför kyligare och stelare än någonsin, men innerst i de genomskinliga grå ögonen glimmade en gnista af feberaktig oro. Hon var klädd i en åtsittande klädesklädning af engelsk snitt, och det röda håret var uppfäst på hjässan i en japansk knut, hvare en stålpil gnistrade. Med en öppen bok i handen gick hon långsamt af och an genom de två stora salongerna. Hon höll blicken oafvändt fäst i boken, men hon vände aldrig dess blad. Vid den ena dörren gjorde hon genast helt om, men vid den andra, som var stängd, stannade hon några sekunder, och hennes öra nåddes då alltid af några undertryckta stämmor, som samtalade där innanför.

Hon ville ej höra detta samtal, långt därifrån! Hur länge hade hon inte försökt att vara blind, döf, ja, ibland liksom död, för att ingen blick, intet drag

i hennes ansikte skulle förråda, att hon ägde syn och hörsell! Men nu blef hon stående som fastvuxen för hvarje gång ett höjdt tonfall trängde till hennes öron genom den stängda dörren, och hennes ögonlock ryckte likt för vinden skälfvande blad. Redan långt för detta hade den tanken uppstått inom henne, att någonting förskräckligt skulle komma att inträffa i detta hus, någonting, hvarför hon ej skulle kunna förbli blind och döf. Kanske skulle det inträffa just i dag?... Med långsamma, stadiga steg vandrade hon af och an i de två salongerna, kyligare, stelare än någonsin, med blicken fäst i boken och med en uttryckslös orörlighet utbredd öfver det lilla ansiktet, inramadt i kopparrött, rikt hår.

Från ett annat rum, där tvenne kvinnostämmor hittills hörts samtala på engelska, ljud plötsligt ett silfverklingande skratt. Dörren slogs upp med en skräll, och ett egendomligt par kom inrusande i salongen, åt hvars färger af purpur och hvitt solen denna vintermorgon gaf en gyllene glans. Paret utgjordes af en rödkindad, högväxt femton års flicka och en liten grå hund, som flickan höll i framtassarna och uppsluppet dansade omkring med, under det hon trallade på en modern valsmelodi. De elegant chausserade små fötterna och de ludna tassarna hvirflade omkring på det blänkande parkettgolfvet rundt chäslonger, bord och pelare, tills de i dörren till den angränsande salongen hejdades af Irene. Kara lyfte upp hunden på armen och rätade på sig, och hennes ögon mötte systemens egendomliga blick. Irene blinkade hastigt ett par gånger, liksom för något plågsamt ljussken.

»Hvad du alltid är glad, Kara!»

»Jag?» utropade flickan. »Ja visst... Puff var så löjlig... och så skiner solen så vackert i dag. Eller hur, Irene, är det inte bra vackert ute? Har du sett, hur snön gnistrar? Precis som juveler! Och träden äro alldeles hvita af rimfrost... Miss Mary och jag skola gå ut och gå... Jag tänker ta Puff med mig, och han skall få ha på sig det där

lilla täcket, som jag fick färdigt i går. Är mamma frisk?»

»Hvarför frågar du det?»

»Därför att jag tyckte hon såg dålig ut, när jag var inne och hälsade på henne i morse... hon var så blek, så blek. Jag frågade henne, men hon svarade, att hon var alldeles bra... Men jag tror i alla fall...

I nästan skarp ton afbröt henne Irene:

»Du skall inte tro någonting alls. Hvad sådana där små flickor som du inbilla sig har vanligen intet sundt förnuft i sig. Hvart ämnar du gå?»

»Till pappa.»

Kara såg bort till moderns stängda dörr.

»Är... den där herrn där?»

Utan att veta hvarför yttrade hon detta med sänkt röst. Irenes stämma ljöd helt sträng, då hon frågade:

»Hvilken herre?»

»Herr Kranicki.»

Karas friska röda läppar förvredos ofrivilligt till en grimas, hon lutade sig fram mot Irene och hviskade

»Säg mig, Irene... riktigt på samvete... tycker du verkligen om den där herrn... herr Kranicki?»

Irene brast ut i ett högt, hjärtligt skratt, någonting som så godt som aldrig brukade hända henne.

»Hvad du är löjlig!... Ack, hvad du är för ett löjligt barn! Hvarför skulle jag inte tycka om honom? Han är ju en gammal god vän till oss.»

Och i det hon återtog sitt vanliga kyliga sätt, tillfogade hon:

»För resten vet du ju, att jag inte tycker vidare mycket om någon.»

»Inte mig heller?» frågade Kara inställsamt och tryckte sina röda läppar mot systemens bleka kind.

»Åjo... litet. Men gå nu din väg! Du stör mig i min läsning.»

»Ja, ja, jag skall gå. Puff... kom!»

Med hunden på armen aflägsnade hon sig, men i dörren stannade hon, och vändande sig mot Irene ropade hon med undertryckt stämma:

»Jag tycker inte om honom . . . jag vet inte hvarför, men jag kan inte med honom. Förr tyckte jag bra om honom . . . men nu, nu kan jag inte tåla honom, jag afskyr honom! . . . Jag vet inte hvarför.»

Vid de sista orden svängde hon helt om med en liten lustig piruett och fortsatte sin väg. Irene mumlade, där hon stod lutad öfver sin bok:

»Hon vet inte hvarför, hon vet själf inte hvarför. Därför kan hon dansa så muntert med sin hund. Hvad det måtte vara för en lycka att ännu gå i första klassen!»

Kara började åter gnola, men vid dörren till faderns skrifrum tystnade hon och stannade. Från skrifrummet nådde henne ett sorl af manliga stämmor. Hon sänkte hufvudet och hviskade:

»Pappa har främmande, Puff! . . . Hvad ska vi nu ta oss till, Puff? Hur ska vi kunna komma in?»

Efter ett ögonblicks fundering smög hon sig tyst under dörrdraperiet, och i nästa sekund satt hon redan på en lång taburett, som stod bakom en hög bokhylla full med böcker, hvilken fått sin plats invid dörren. Det var en utmärkt liten tillflyktsort, lätt att obemärkt uppnå, och hon hade redan långt för detta utsett den åt sig. Böckerna på hyllan dolde henne fullkomligt för alla, men själf hade hon mellan hyllraderna en förträfflig utsikt öfver hela rummet. Så ofta hon fann fadern upptagen af besökande, skulle hon helt oförmärkt smyga sig hit och vänta ut de främmande för att sedan passa på att få prata en stund med honom.

Omkring det af böcker, kartor och broschyrer belastade runda bordet satt ett tiotal herrar med hattarna i handen. De voro ej komna i affärer utan på visit. Som våg följer på våg, så aflöste det ena besöket det andra utan ett ögonblicks uppehåll. Somliga gingo, andra kommo, och det var en ändlös följd af handtryckningar, mer eller mindre djupa bugningar, artiga fraser, samtal, som oupphörligt afbrötos och lika oupphörligt återknötos — allvarliga samtal om den europeiska politiken, om stadens viktigare angelägen-

heter, om brännande samhällsfrågor, särskildt af ekonomisk och finansiell natur.

Lågmäld men dock klar och klingande ljud Darwids stämma genom rummet, och hans ord åhördes af alla med en nästan andaktsfull uppmärksamhet. Han var den allena rådande härskaren öfver denna ständigt växlande människoskara, och hans yttranden, hans åtbörder och hans kalla, genomträngande ögonaf-tvungo dem han talade till känslor af oinskränkt underdånighet. Det fanns hos denne man en viss art af styrka, som gjort honom till den han var, och som världen böjde sig för, ty det var den, som skapade föremålet för det mest utbredda och mest lidelsefulla af alla begär — begäret efter rikedom. Äfven han själf kände i detta ögonblick hela sin makt. För hvarje gång betjänten uppenbarade sig i dörren och uttalade namnet på någon stor magnat, någon högförnäm dignitär, någon ryktbarhet inom det ena eller andra området erfor han samma känsla, som katten måste erfaras, då man stryker honom öfver ryggen. Han blef allt älskvärdare, allt mera talför, allt bestämdare i sina påståenden, hans ord flöto allt lättare. Kring hans glatta panna låg det som en gloria, och under sina fötter tycktes han känna en osynlig piedestal, som gjorde honom högre, än han i verkligheten var.

Bland de sista, som anlände, voro några personer med på en gång ödmjuk och högtidlig hållning. Det var en delegation från en känd välgörenhetsförening i staden, och den kom för att anhålla om så väl penninghjälp som om Darwids personliga insats i välgörenhetsarbetet. Darwid svarade med att erbjuda föreningen en ansenlig penningssumma, men sin personliga hjälp nekade han bestämdt att lämna. Han hade ej tid, och äfven om han hade haft tid, så var han af princip motståndare till all filantropisk verksamhet. Filantropi vittnar godt om dem, som ägna sig däråt, men mänsklighetens lidanden råder den ej bot för; tvärt om, den förlänger gagnlösa existenser och utgör ett slags premium åt lättja och oduglighet.

»Endast arbete, mina herrar, outtröttligt, oafslåttligt arbete kan rädda mänskligheten från den nödens och fattigdomens kräftsjukdom, som förtär henne. Om icke hjälpen stode bakom och väntade, skulle ingen låta händerna sjunka, alla skulle uppbjuda sina yttersta krafter, och nöden skulle försvinna ur världen.»

Bland de närvarande höjdes protester, men försiktiga och oändligt artiga.

»De sjuka, de vanskapade, öfvergifna åldringar och barn...»

»Filantropien», svarade Darwid, »gör inte slut på dylika sociala sorgebarns tillvaro, den tvärtom förlänger den.»

»Men de där sorgebarnen ha hungriga magar, sorgsna hjärtan och en själ lika väl som vi.

Med en åtbörd, som skulle uttrycka beklagande, svarade Darwid:

»Hvad skall man göra? Det måste finnas segrare och besegrade, och ju fortare de senare komma ur världen, desto bättre för dem och för den.»

Några af de närvarandes miner uttryckte afsmak, men de tego likväl, och den äldste i delegationen reste sig upp och gjorde ett slut på meningsutbytet genom att med ett det älskvärdaste leende infalla:

»Om filantropien ägde många sådana beskyddare som ni, skulle den i alla händelser genom sin verksamhet mer än en gång kunna godtgöra ödets orättvisa.»

»Låt oss inte kalla ödet orättvist då det gynnar styrkan och krossar oförmågan», genmålde Darwid med ett leende. »Detta är tvärtom en välgärning af ödet, ty det bistår, hvad som är värdt att få lefva, och tillintetgör, hvad som är onyttigt.»

»Hvad som är visst det är, att det visat sig rättvist emot er, och därför äro vi alla skyldiga det tacksamhet», slöt brådsnkande deputationens anförare.

Därpå fattade han Darwids hand mellan sina båda och tryckte den hjärtligt, under det hans hvita hufvud sänkte sig till en djup bugning. Han förde

med sig härifrån en så stor gåfva åt dem, för hvilka hans hjärta ömmade, att trots orden, som han ej kunde gilla, hans beundran och tacksamhet voro fullt uppriktiga.

Slutligen hade äfven den siste besökande aflägsnat sig, och öfver Darwids läppar lägrade sig det gamla vanliga, sylhvassa leendet. Hvarför hade han kastat bort en så betydlig penningssumma på något, som var honom likgiltigt, och som han rent af ansåg för skadligt? Bruket, hans sociala ställning, allmänna opinionen, som tog sig uttryck i det talade och det tryckta ordet! Komedi! Uselhet! Hans uppsyn mörknade, och fårorna mellan ögonbrynen började blifva djupare, då han plötsligt hörde ett lätt prassel bakom sig. Han vände sig om och utropade:

»Kara! Hvarifrån kommer du? Aha, du har suttit där i vrån bakom böckerna! Man skall vara en sådan liten sticka som du för att komma igenom den passagen. Hvad vill du, lilla vän?»

Han smålog mot dottern, men hans blick ilade till den i ett hörn af rummet stående klockan. Med ett högtidligt uttryck i sitt rosiga ansikte sträckte Kara emot honom den nyss vaknade, ännu sömniga hunden.

«Först och främst ska pappa vara snäll och smeka Puff . . . Puff är så rar och så snäll; smek honom litet!»

Darwid förde förströdt handen öfver hundens sammetsmjuka rygg.

»Nu har jag smekt honom», sade han. »Om det var allt, hvad du ville mig, så desto bättre, ty . . .»

— »Jag har inte tid» — slöt hon skrattande, satte ned Puff i en fätölj och slog bägge armarna om faderns hals.

»Jag släpper dig intel» ropade hon. »Du måste unna mig en kvart, tio, åtta, fem minuter bara! Jag skall tala så fort, så fort. Som om jag inte skulle ha något mer att säga dig! Å, jag har ju en hel hop! Jag satt där borta i vrån och tittade och lyssnade, och jag kan rakt inte begripa, hvad alla de där människorna egentligen kommo till dig för. När man sitter

i ett hörn och tittar på, förefaller allting så löjligt. De komma in, de bocka sig...»

Hon skyndade bort till dörren och började med rörelser, gester och minspel återgifva det hon talade om. Puff sprang efter henne och blef stående mitt i rummet med ögonen uppmärksamt fästa på sin matmor.

«De komma in, bocka sig, trycka din hand, sätta sig, höra på...»

Hon slog sig ned i fåtöljen, kastade det ena benet öfver det andra och antog en min af djupaste uppmärksamhet. Puff stirrade på henne och skällde till.

»Eller så här.»

På ett ögonblick förändrade hon minen från uppmärksam och allvarlig till dumt gapande.

»Sedan...»

Hon sprang upp ur stolen. Puff tog ett par höga hopp och högg tänderna i hennes klädningskjol.

»Resa de sig upp, bocka sig igen och säga alla ett och detsamma: 'Jag har den äran... Jag skall ha den äran'... Jag önskar få den äran.' Allez, Puff, allez, allez!»

Hon bockade sig, smällde ihop fötterna på elegantaste herrmaner, och Puff ryckte och slet i kanten af hennes kjol, släppte sitt tag, skällde några gånger och högg så åter tänderna i kjolkanten.

»Puff, låt bli mig! Gå din väg! Allez, allez!... Och när de gå, komma andra och bocka sig också och säga: 'Jag har den äran... Jag önskar få den äran.' Puff, gå din väg... Å, jag orkar inte mer!»

Hon hade blifvit alldeles andfådd af de lifliga rörelserna och det snabba talet, en klar rodnad färgade hennes kinder, och hon började hosta. Men åter igen slog hon armarna om fadern.

»Gå inte, pappa! Jag har så mycket att säga dig. Jag skall tala fort.

Darwid hade följt hennes lifliga rörelser med ett först endast godmodigt, men sedan allt mera roadt uttryck i blicken. Hur hon sjöd af lif och lifslust, det

barnet, hvilken uppfattning hon hade, hvilken förmåga att genomskåda både människor och företeelser och hvilken ytterlig känslighet — hon var som ett instrument med ständigt vibrerande strängar. Och hur förunderligt hon liknade sin mor, sådan denna varit i sin ungdoms dagar! Darwid slog armen om hennes lif.

»Var inte så ifrig, tala inte så mycket, sätt dig!»

»Jag har inte tid att tala långsamt... jag törs inte sätta mig, för då går du din väg... Jag måste hålla fast dig och skynda mig. Jag vill, att du skall tala om för mig, hvarför så många människor komma till dig, och hvarför du går till dem. Tycker du om dem? Hålla de af dig? Har du trefligt tillsammans med dem? Hvad vilja de dig? Hvad för det där med sig? Fördel eller nöje? Och fördel för hvem: för dig eller dem? Och kanske för någon annan också? Hvad tjänar det till? Påminna inte de där visiterna om teatern, säg? Jag har ju varit på teatern ibland... Hvar och en spelar en roll, gör sig annorlunda än han är... inte sant? Men hvarför? Tycker du sådant är roligt, pappa? Svara mig på allt, allt detta, pappa, ... för jag vill, att du skall vara min läromästare i allt du, som är så klok och vis, och som jag älskar så!»

Hennes mörka ögon riktades mot faderns ansikte med ett uttryck af strålande hänförelse. Darwid strök henne öfver det gyllene håret.

»Lilla barn», sade han, »lilla barn!»

Efter ett ögonblick tillfogade han:

»Är du en liten vilde från Afrika eller Australien, eftersom du kan fråga så? Du är ju ändå från barn-
domen van vid att se allt detta! Har du inte sett, att mamma alltid får en mängd visiter?»

»Jo, jo, men mamma roar sig och för ut Irene i societeten... Men du? Roar det dig också, allt det där?»

»Jo vackert!» smålog han. »Oftast tråkar det ut mig, men det för indirekt med sig sådant, som skänker mig tillfredsställelse.»

»Hvad?»

»Du kan ännu inte förstå det. En ställning i samhället, relationer, stort inflytande...»

»Men hvarför vill du ha stort inflytande? Hvarför sträfvar du efter att få det? Hvilken fördel för inflytande med sig? Skänker det lycka? .. Jag skall tala om någonting för dig. Miss Marys pappa, vet du, är pastor i en församling, som ligger i en fattig undangömd vrå, och där det inte alls finns några förnämna och rika människor utan bara fattiga och obildade... Bland de där fattiga människorna är han den förnämsta och mäktigaste, d. v. s. han är inte förnäm och mäktig alls, men han är så lycklig, och alla där äro så lyckliga. De hålla af hvarandra och lefva bara för hvarandra, och pastorns hem är ett sådant ljust och gladt litet hem, och kring byggningen stå stora, gamla träd... Miss Mary har rest hemifrån för att samla ihop litet pengar åt sin yngsta syster, som hon håller mycket af. Hon har det nog bra här, tycker hon, men hon längtar hem till de sina och berättar mig alltid så mycket om dem, och en gång kommer jag att be dig, att du låter mig fara med miss Mary till England, till den där fattiga lilla prästgården och till den varma, ljusa, glada lyckan, som råder där.»

Tårar glittrade i hennes mörka ögon, och Darwid, som slagit armen om hennes smala lif, stod tyst och tankfull. Alla dessa dotterns frågor voro som ett nät, hvilket sänkte hans tanke till botten af ting, dem han hittills aldrig blickat djupare in i. Han hade aldrig haft tid. Kunde han säga henne, att ett stort inflytande smickrar fåfängan och stoltheten och ibland bidrager till att ge affärsföretag en gynnsam utgång d. v. s. förskaffa penningvinst? Kunde han erkänna för sig själf, att den där anglikanske pastorn i den fattiga lilla landsförsamlingen plötsligt, just i detta ögonblick, föreföll honom att vara en mycket lycklig människa?.. Efter en stund svarade han:

»Så måste det vara. Lycka och olycka äro af olika slag för fattiga och rika.»

Han såg på klockan.

»Och nu...»

— »Har jag inte tid längre», — skrattade Kara.
 »Åjo, bara två minuter till, lilla rara pappa, bara en minut till!.. Det är ännu någonting jag vill fråga dig om.»

»Ännu mera!» utropade han och började skratta så hjärtligt, som han sällan skrattade.

»Jo, jo!... Och om någonting ändå viktigare än det där andra! Jag kan inte låta bli att tänka på det... och det gör mig så ondt...»

Hon ställde sig på täspetsarna och slog armarna så hårdt om fadern, som om hon varit rädd, att han skulle undkomma henne.

»Menade verkligen pappa, att man hvarken skall hjälpa eller försöka trösta fattiga, hungriga och sorgsna utan lämna dem åt sitt öde, för att de skola dö så fort som möjligt? Jag kan inte riktigt beskriva det för dig, men, vet du, det... det riktigt skar i mig, när du sade så. Mamma och Ira underhålla ett par snälla gamla hvithåriga gubbar, och miss Mary och jag gå ofta till dem. Göra mamma och Ira orätt? Skall man försöka laga så, att de så fort som möjligt dö af hunger?... Usch! Så förskräckligt! Menar du verkligen det, eller sade du det bara för att så fort som möjligt bli de där herrarna kvitt? Du, pappa, som är så god och så ädel — den allra bästa i världen! Menade du det verkligen, eller var det bara... för att bli af med dem? Säg mig det, säg mig det!»

Denna gång hvilade hennes blick på honom med ett uttryck af nästan feberaktig ifver, och han stod åter tyst och förvånad öfver sig själf. Hvarför kunde han ej inför detta barn uttala, hvad som var hans innersta öfvertygelse?

Utän att småle och med djupa rynkor mellan ögonbrynen svarade han:

»För att bli dem kvitt. Jag sade så för att fortast möjligt bli de där herrarna kvitt.»

Kara började hoppa af förtjusning.

»Ja visst, ja visst. Det var jag alldeles säker på. Lilla kära, älskade pappa...»

Darwid strök henne öfver håret och fortsatte:

»Var du alltid god, mitt barn! Gör ålderdomen lycklig för dina snälla, hvithåriga gubbar. Pengar att ge dem skall du inte behöfva sakna.»

Hon kysste hans hand. Plötsligt föll hennes blick på faderns skrifbord, och hon utropade:

»Puff! Puff! Hvad har du tagit dig till! Allez, allez! Han har hoppat upp på skrifbordet!»

Öfverst på en stor hög af papper, som lågo uppstaplade på skrifbordet, satt den lille gråspräklige pintchern med nosen tätt inpå rutan och morrade åt en flock kråkor, som under högljudt kraxande flögo förbi. Genom det allvarsamma, nästan dystra rummet ljöd Karas glada, klingande skratt.

»Titta, pappa, så ond han är! Det är på kråkorna, han är så ond. Titta, så han sätter lilla nosen i vädret, då någon flyger förbi! Ser du, pappa?»

»Jag ser, jag ser. Det är första gången mitt skrifbord hedras med en så högt betrodd sekreterare. Ack, du lilla barn!»

Han slog armen om henne och tryckte henne ett ögonblick hårdt till sitt bröst. I detsamma vaknade inom honom minnet af en syn, en flyktig syn, som en gång skymtat förbi honom: en gyllene solstråle, som lyst fram mellan molnen, delat dem åt och öppnat en strimma af klaraste blått. Han hade sett detta genom ett kupéfönster, mekaniskt såsom man ser på likgiltiga ting. Men nu erinrade han sig det.

I dörren till vestibulen förkunnade betjänten:

»Vagnen är framme.»

»Redan!» utropade Kara bedröfvad.

»Du är en liten storprataska», sade Darwid, seende på sin klocka. »Jag borde ha varit härifrån för en kvart sedan.»

Hon sprang bort till ett bord, hvarpå hans hatt låg, och räckte honom den med en djup nigning. Sedan böjde hon sig snabbt ned och tog upp hans handske, som han tappade.

»Glöm inte att lämna Puff kvar här att göra ordning bland mina papper.»

Med detta skämt tog han farväl af henne och gick ut i vestibulen. Under det han satte på sig pälsen och gick ned för trapporna, tänkte han redan på den konkursauktion, dit han for för att köpa ett hus: det var säkert en förträfflig affär, han skulle komma att göra.

Schweizaren, som öppnade porten åt honom, frågade han:

»Är herr Marian hemma?»

Schweizaren visste genom betjänarna, att unga herrn ännu sof.

Hvilket uselt, lättjefullt lif! Han fick lof att lägga kapson på den där fålen. Han skulle ha gjort det långt för detta, om han blott haft tid, men bristen på tid var kronisk hos honom. I det han satte sig upp i vagnen, ropade han till kusken:

»Kör fort, fort!»

Han var för sent ute. Ett sådant litet troll, som hade kommit honom att glömma tiden genom sitt prat och sina smekningar! Solstrålen!

Kara tog ned Puff från skrifbordet, och som vanligt med hunden tätt upp under hakan skyndade hon brådskande in i våningen. Hon kom för sent, hon också, till sin lektion för miss Mary. I ett af rummen mötte hon Irene, som alltjämt långsamt vandrade af och an med den öppna boken i handen. Utan att hejda sig ropade Kara, då hon sprang förbi, med ett jublande tonfall i rösten:

»Jag har pratat hela tiden med pappa!»

»Det var ju onekligen ett evenemang», svarade Irene likgiltigt.

Kara stannade plötsligt. Hon hade uppfattat ironien i systemens vårdslösa svar, och med sina blixtrande ögon och rynkade ögonbryn såg hon ut, som om hon ämnat upptaga den kastade handsken. Men Irene var redan långt förbi henne. Kara fortsatte efter några sekunder in i sina och miss Marys rum.

Irenes en smula för långlagda och kantiga ansikte var fortfarande lika orörligt, och hyns blekhet ökade uttrycket af kyla, som var utbredd däröfver. Men ju längre tiden led, desto tröttare blef draget kring de slutna läpparna.

För hvarje gång hon passerade förbi något af fönstren, lockade solljuset skarpa blixtar från stål-pilen, som var instucken i hennes hår.

Slutligen öppnades dörren till Malvinas kabinett, och Kranicki kom ut — en helt annan människa än nyss. Han gick lutande och med sänkt hufvud, han hade röda flammor på kinderna och djupa fåror i pannan. Han såg ut, som om han nyss hade gråtit. Till och med de vanligen så elegant uppborstade mustascherna hängde slokande. Irene stannade, lät handen med boken sjunka och såg på den annalkande. Han påskyndade sina steg, och i det han fattade hennes hand, yttrade han i låg, brådslande ton:

»Jag är den olyckligaste af människor. Jag var inte värd en så stor lycka som... som... er mors vänskap, och därför förlorar jag den. *Je suis fini, complètement et cruellement fini!* Farväl, fröken Irene! ... Och efter så många år! Så många år! ... Och jag höll af er allesammans så innerligt, så varmt! Somliga kalla mig en gammal romantiker. Jag är det. Jag lider. *Je souffre horriblement* ... Jag önskar er all möjlig lycka. Kanske vi aldrig mer träffas. Kanske jag flyttar ut på landet. Farväl, fröken... Efter så många år! Så många år! *Oh, Dieu!*»

Och med ännu mera lutande hållning aflägsnade han sig. Irenes ansikte fick ett uttryck af den våldsammaste oro.

»Jaså, det var ändå så!» mumlade hon, och snabbt och tyst som en fågel flyger, skyndade hon igenom salongen. Osynliga vingar buro henne till moderns stängda dörr.

När hon trädde in i rummet, hade emellertid hennes drag och hållning redan återfått sitt vanliga behärskade lugn. Endast ögonen hade ett uttryck

fullt af orolig ömhet, då de riktades på kvinnogestalten, som satt nedsjunken i den djupa fåtöljen med ansiktet doldt i händerna. Malvina grät tyst men bittert; hennes snyftningar voro ohörbara, men de skakade axlarna, hvilkas böjda linje framkallade ett intryck, som om en osynlig börda tyngt dem mot jorden.

Irene skyndade med tysta steg igenom rummet och hämtade ur den angränsande sängkammaren en flaska, af hvars innehåll hon hällde litet på händerna, dem hon sedan lätt och mildt förde öfver moderns panna och tinningar. Malvina såg upp, och hennes ansikte fick ett uttryck nästan af skräck. Det var, som om hon i detta ögonblick skrämts af sin dotters anblick. Men Irene yttrade genast i sin vanliga lugna ton:

»Mamma tål inte vid att vara uppe så länge om nätterna. Åter igen den förskräckliga migränen!»

»Ja, jag känner mig litet dålig», svarade Malvina med svag röst.

Hon reste sig upp och försökte småle mot dottern, men hennes bleka läppar darrade blott, och de af gråten uppsvällda ögonlocken slöto sig. I det hon förgäfvos sökte göra sina steg stadiga och jämna, gick hon mot dörren till sängkammaren.

Irene skyndade efter henne.

»Mamma!»

»Hvad vill du, mitt barn?»

Irenes läppar öppnade sig några gånger, men slöto sig åter. Det föreföll, som om ett utrop varit nära att bana sig väg öfver dem, men i dess ställe kommo endast några med kväfd stämma uttalade ord:

»Kanske jag skall bära in till dig litet vin eller litet buljong?»

Malvina skakade nekande på hufvudet. Men sedan hon gått ännu några steg, vände hon sig om.

»Ira!»

Den hon kallat på stod framför henne, men nu förmådde hon i sin tur ingenting säga. Hennes nedböjda ansikte färgades långsamt af en rodnad.

»Är... din far hemma?» frågade hon slutligen sakta.

»Jag hörde för några minuter sedan, att han åkte ut.»

»Om han vill tala vid mig, när han kommer tillbaka, så säg honom, att jag väntar på honom.»

»Ja, mamma.»

I dörren vände sig Malvina än en gång om.

»Ifall någon annan skulle komma... så kan jag inte...»

»Mamma kan vara lugn», svarade Irene på sitt vanliga kyliga, afmätta sätt. »Jag viker inte härifrån och tänker inte tillåta någon att störa mammas hvila. Inte ens pappa, om han skulle vilja tala vid mamma... det är nog bättre att vänta tills i morgon.»

»O nej, nej!» utropade Malvina med plötslig ifver. »Tvärt om, bed... din far komma så fort som möjligt... så fort som möjligt!»

»Som mamma vill», svarade Irene.

Malvina stängde sängkammardörren om sig och sjönk på knä framför sängen. Med de hopknäppta händerna sträckta högt öfver denna bädd af dun, battist och spetsar, hviskade hon snyftande:

»Gud, gud, gud!»

Hon var en af dessa svaga, veka varelser, för hvilka varm och innerlig kärlek är ett lika oundgängligt livsvillkor som luft och solljus, och som motståndslöst hänge sig åt en sådan kärlek, om den bjuds dem. Henne hade en sådan kärlek bjudits, och hon hade dukat under för dess frestelse, som hade varit desto större, ju kallare och ödsligare hennes hem varit — desto större äfven därför, att den kommit som en fläkt från hennes lufs vår. Men redan då, genast, hade en sten lagt sig på hennes hjärta, och den hade blifvit henne tyngre och tyngre att bära, allt eftersom åren gått och barnen växt upp. Aldrig ett ögonblick hade hon tyckt sig vara hjältinnan i ett drama. Tvärt om, hvarje gång hon tänkt på sig

själf, hade ordet: »Svag! Svag!» ljudit för hennes öron, och hon hade rodnat af blygsel. Och sedan ganska lång tid tillbaka hade det ordet börjat följas af ett annat: »Brottslig...»

Hon var svag; men i dag hade hon äntligen haft styrka nog till att befria sig ur en af de snaror, i hvilka hon låtit sig insnärjas. Om nu blott äfven den andra ville lösa sig, och hon sedan finge ned-sjunka i någon enslig skuggvärld utan dager och utan botten, uppfylld blott af hennes gränslösa smärta!..

Så småningom mognade ett beslut inom henne. Hon önskade att så fort som möjligt få ett samtal med sin man, och hon betviflade ej, att han snart skulle begära ett sådant. Döttrarna? Än sedan? Var det icke bättre, att hon aflägsnade sig från dem, försvann ur deras åsyn?... En sådan mor!

Irene sköt fram till fönstret ett litet bord, betäckt af målarattiraljer, och med ett uttryck af spänd uppmärksamhet i blicken satte hon sig att på ett stycke blå atlas schattera ett knippe magnifika blommor — krysanter, hvilkas snöhvita och glödande kalkar tycktes mötas i en kyss. Djup tystnad rådde i hela huset, och först efter någon timmes förlopp började det från ett aflägsset liggande rum höras ett slammer af glas och porslin. Kort därefter visade sig en betjänt i dörren till kabinettet och anmälde, att frukosten var serverad. Irene såg upp från sitt arbete.

»Säg fröken Caroline och miss Mary, att mamma och jag ej komma till frukosten.»

Hon sade vidare till om två koppar buljong med pastejer, och några ögonblick senare stod hon utanför moderns stängda dörr med en kopp i handen.

»Får jag komma in?»

Hon lade örat till dörrspringan; intet svar hördes. Det började oroligt rycka i hennes ögonlock, och hon upprepade sin fråga, tillfogande:

»Mamma, jag ber...»

»Kom, Ira!» ljöd Malvinas röst genom dörren.

Hon låg på sängen, fullt påklädd — hennes sam-

metsklädning bredde sig i mjuka vågor kring gestalten. Irene trädde in, ställde koppen med buljong bredvid sängen och gick sedan med tysta steg bort till fönstret, hvars gardiner hon släppte ned. Rummet fylldes af en mild halfdager.

»Så är det bättre. När man har ondt i hufvudet, gör dagsljuset ondt i ögonen.»

Hon gick fram till sängen.

»Mamma kommer omöjligt att kunna somna med kängor på fötterna, och utan några timmars sömn går migränen inte öfver.»

Innan hon talat till slut, hade hon redan knäppt af modern kängorna och ersatt dem med ett par mjuka varma tofflor. Därpå lutade hon sig ned och knäppte upp några knappar på Malvinas klädningslif.

»Seså, nu är det bra.»

Hon lät händerna sjunka och smålog lätt. Trots den ultramoderna dräkten och det fantastiskt ordnade håret var det i detta ögonblick något af tålig och varsam barmhärtighetssystem öfver henne.

»Och nu», återtog hon leende, »skall mamma vara lilla läckergommen igen: dricka ur buljongen och äta upp pastejen. Jag fortsätter att måla mina krysanter.»

Hon var redan i dörren, då hon hörde ropet:

»Ira!»

»Ja, mamma.»

Två armar sträcktes emot henne och slingrade sig om hennes hals, och två brännbeta läppar betäckte hennes ansikte med kyssar. Irene besvarade sin mors smekningar, men endast för några sekunder, därpå gjorde hon sig sakta lös ur hennes omfamning, aflägsnade sig några steg och sade:

»Mamma får inte bli upprörd, det förvärrar migränen.»

I dörren vände hon sig om än en gång.

»Om mamma behöfver någonting, så hviska bara mitt namn. Mamma vet, hvilken skarp hörsel jag har; jag hör det. Jag sitter kvar inne i kabinettet

och målar. De där krysantemerna äro verkligen vackra, och jag har fått en ny idé med afseende på dem, som intresserar mig mycket.

Genom fönstret strömmade den bleka vinterdagern in öfver kabinettet med dess förgyllningar, dess konst-saker, dess blommande syrener och hyacinter. Framför bordet med målarattiraljerna satt Irene, sysslolös och försjunken i tankar. Under ögonbrynens röda båglinjer stirrade hennes genomskinligt klara ögon in i det förflutna.

Hon var tio år gammal, och alldeles upptagen af bestyret att kläda sin docka, ägnade hon först ingen uppmärksamhet åt det samtal, som fördes af hennes föräldrar i ett angränsande rum. Men då dockan slutligen var färdigklädd, lyfte hon på hufvudet och började lyssna och se in genom den öppna dörren. Hennes far satt i en fåtölj och smålog. Hennes mor stod framför honom, klädd i någon hvit dräkt, och såg på honom med ett sådant uttryck i ögonen, som om hon bönfällit om sitt lifs räddning.

»Alois!» sade hon. »Äga vi ännu inte nog? Finns det intet, intet annat i världen än lyckade affärskupper, stora inkomster... pengar?...»

Han afbröt henne med en lätt skiftning af ironi i rösten:

»Jo, jag ber, det finns ännu något annat: den lyx, som omger dig, och som bildar en sådan utmärkt infattning till din skönhet.»

Hon satte sig midt emot honom, och i det hon lutade sig framåt, började hon snabbt och litet osammanhängande:

»Alois, framlefva vi vårt lif tillsammans, såsom vi lofvat hvarandra? Visst inte. Vi träffas blott. Det finns inte tid för något slags gemensamhet. Du upptages helt och hållet af dina affärer, jag af societetslifvet. Jag tycker om att roa mig, det är sant, men innerst i själen känner jag mig ofta så djupt sorgsen. Jag känner mig ensam. Du vet, att min ungdom förflöt i fattigdom och obemärkthet och under träget

arbete. Men att den ofta träder för mig med bitter förebråelse — det är något, som du inte vet, ty det ges aldrig tid till några ömsesidiga förtroenden oss emellan.

»Jag hör till det slaget kvinnor, som behöfva en beskyddare, behöfva, att det finns ett öra, som lyss till deras hjärteslag, och ett förstånd, som leder dem. Jag är svag. Jag är rädd. Jag är rädd för att jag under din nästan ständiga bortovaro icke skall kunna rätt uppfostra våra barn. Jag förmår blott älska dem. Jag skulle kunna ge mitt lif för dem, men jag är svag. Jag ber dig, öfvergif inte mig och dem så ofta och för så långa, långa tider . . . jag försakar så gärna något af all denna lyx . . . ja, med glädje gör jag det, ty det skulle närma oss till hvarandra. Jag ber dig, Alois . . . »

Hon fattade hans händer, och förmodligen kysste hon dem — hennes matt guldskimrande hår föll som en slöja öfver dem bägge. Ehuru Irene endast var tio år, erfor hon medlidande med modern och väntade med spänd ifver på sin fars svar.

»Hvad är det egentligen du vill?» frågade denne.
»Jag lyssnar och lyssnar, men jag vet alltjämt inte riktigt, hvad det är fråga om. Är det meningen, att jag skall kasta ifrån mig ett arbete, som intresserar mig, och som jag har framgång i? Det där är ju rena barnsligheter af dig, tomma hugskott . . . »

Här afbröts Irene i sina tankar genom Karas inträde i rummet.

»Är mamma sjuk, Ira, eftersom hon inte kom till frukosten?»

»Mamma brukar ju ofta ha migrän; det vet du väl.»
Kara fortsatte i riktning mot sängkammardörren, men Irene hejdade henne med orden:

»Gå inte dit, mamma har kanske somnat.»

Kara gick då i stället fram till systemen.

»Vet du, Ira, det förefaller mig . . . » hviskade hon, men afbröt sig tvärt.

»Hvad är det nu, som 'förefaller' dig igen?»

»Att det är någonting åfärde här i huset . . . »

Irene rynkade ögonbrynen.

»En sådan fantasi du har! Alltid går du och inbillar dig, att någonting märkvärdigt händer eller skall hända. I själfva verket är allt märkvärdigt glaserade lerkrukor eller illusioner. Lifvet går alltid sin vanliga hvardagliga, prosaiska gång. Sluta du upp att fabricera glaserade lerkrukor och gå i stället ut på din promenad med miss Mary och Puff!»

Kara åhörde henne uppmärksamt, men med ett tviflande uttryck i ögonen.

»Ja, jag skall gå ut på min promenad», svarade hon, »men det du säger, Ira, är inte sant. Mamma är sjuk och ledsen, pappa har inte ätit middag hemma på en hel vecka och kommer aldrig hit in, till och med... den där herrn grät i dag, då han kom ut från mammas kabinett... Jag fick händelsevis se det... Han ville säga någonting åt mig, men jag sprang min väg...»

Irene ryckte på axlarna.

»Du måste komma att bli författarinna, en sådan fantasirikedom utvecklar du. Mamma är visst inte ledsen, men hon har migrän. Pappa äter inte middag tillsammans med oss, därför att han ständigt är bortbjuden, och herr Kranicki snöt sig förmodligen, hvilket du med din poetiska fantasi tog för att han grät. Män gråta aldrig, och i stället för att inbilla sig en mängd dumheter gå förståndiga små flickor ut och gå, när vädret är vackert och solen skiner... Doktorn har ju ordinerat dig att gå ut dagligen, men inte på eftermiddagarna, utan just vid den här tiden.»

»Jag går, jag går!»

Kara tog några steg i riktning mot dörren, men vände sig så än en gång om emot systemen.

»Pappa är ond på Marys... det är då något, som jag tydligt har sett. Allting här hos oss är så... så besynnerligt!»

Hon gick, och Irene knäppte för några sekunder hårdt ihop händerna. Ännu en liten tid, och det där barnet skulle få se lifvet från samma sida, som så

länge tett sig för henne. Men detta måste förhindras, förhindras till hvarje pris!

Hon återvände till sina minnen. Det var hennes mor, som talade:

»Vi ha redan en ansenlig förmögenhet...»

»När det är fråga om förmögenhet», svarade hennes far, »kan man aldrig ha för mycket, ja, aldrig ens nog.»

Därpå frågade han, lekande med hennes vackra hår:

»Du tror väl ändå, att jag älskar dig?»

Efter ett ögonblicks tvekan svarade hon:

»Nej. Den tron har jag för länge sedan förlorat.»

Sedan hade ännu många andra ord fällt, af hvilka Irene mindes några.

»Det bästa beskydd man kan äga i världen», sade hennes far, »är en stor förmögenhet. Den, som äger en sådan, honom behöfver inte ens förstånd fattas, ty i händelse så erfordras kan han köpa det af andra. För barnens uppfostran kan du ge ut, hur mycket du någonsin vill. Mina döttrar uppfostrar du ju till fulländade världsdamer, inte sant? Så att när de vuxit upp, de förstå att röra sig i de högsta kretsar? Hvad dig själf beträffar, så roa dig, skaffa dig relationer, kläd dig dyrbart och elegant, briljera! Ju mera du genom din skönhet, din takt och din älskvärdhet skaffar klang åt det namn du bär, desto större tjänst gör du mig till gengäld för dem jag bevisar dig. För öfrigt, skulle du ha några bekymmer, några ledsamheter inom hemmet, med lärarna eller ute i societeten, så har du ju den hedersmannen Kranicki, som med största nöje ställer sig till din tjänst. Jag är mycket belåten öfver den bekantskapen. Just en sådan man behöfde jag. Han äger vidsträckta och mycket goda relationer, är angenäm och belevad och särdeles hjälpsam. Jag knöt hans bekantskap med tanke på att han skulle kunna bli oss till stor nytta. Visserligen har han redan lånat pengar af mig ett par gånger, men han har också gjort mig flere tjänster. Gåfvor och gengåfvor...»

Han gick ett par slag fram och tillbaka i rummet. Hela hans uppsyn uttryckte den mest absoluta själf-tillit. Intet tvifvel på riktigheten af hans uppfattning, hans sätt att se världen och tingen tycktes någonsin ha vunnit insteg hos honom. Plötsligt vände han sig mot dörren, som förde ut till våningen, och ropade med ett småleende:

»När man talar om trollet, står det i förstugan! Välkommen, välkommen, bäste herr Artur!»

Med dessa ord sträckte han ut handen mot den inträdande gästen. Det var Kranicki, som på den tiden befann sig i fulla blomman af sin manliga skönhet, och kauske därför, kanske äfven på andra grunder var den högsta societetens bortskämde gunstling. Han besvarade hjärtligt värdens hälsning, och till hans hustru vände han sig med ett sådant uttryck i sitt ansikte, som om han blott haft en enda önskan i världen: den att få falla till hennes fötter...

Detta samtal, denna scen stodo för alltid inristade i Irenes minne. Ibland drog hon långa slutledningar därur, så upphörde hon för någon tid totalt att tänka därpå. I dag drog hon sig det åter till minnes och glömde alldeles bort sina krysanter, som tycktes se på henne från sin bädd af blått siden, lika spröda och lika gåtfulla som hon.

En betjänt anmälde i dörren:

»Herr baron Blauendorf.»

Först började hon brådiskande:

»Ingen...»

Men därpå tillsade hon betjänten att vänta, satte sig ned vid moderns sekretär och skref på engelska följande rader:

»Mamma lider af migrän, jag vårdar henne och kan därför ej taga emot er i dag. Jag beklagar det, ty samtalet om dissonanserna började bli intressant i går. Kom i morgon och låt mig höra fortsättningen.»

Hon räckte betjänten kortet, inneslutet i ett till baronen adresserad kuvert, och satte sig därefter

å nyo till det påbörjade arbetet, denna gång med ett gäckande, men på samma gång nästan upprymd småleende kring läpparna. Besynnerligt nog gaf baronens visit plötsligt form åt en dunkel idé, som redan förut sväfvat för henne. Hon visste, att den var underlig, men just därför behagade den henne, och säkerligen skulle den äfven komma att behaga baronen. Med nästan feberaktig ifver började hon att mellan blommorna måla upp konturerna till små svarta demoner. Hon placerade dem så, att de tycktes skilja blomkalkarna åt. Somliga klättrade uppför stänglarna, andra kastade sig hufvudstupa nedåt eller tittade fram mellan bladen, men alla grinade de ondskefullt och skilde blomkalkarna åt, som om de ej tillåtit dem att mötas i en kyss. Allt under det Irene målade, smålog hon. Hon tänkte på baron Emil, som vid anblicken af hennes verk helt visst skulle komma att utropa: »*C'est du nouveau!* Det är ingen glaserad lerkruka! Det är individuell tanke. Det framkallar nya nervdallringar. Det är ritsch-ratsch!»

Uttrycken: glaserade lerkrukor, första klassister, nya nervdallringar, tankens reumatism och många andra i samma stil hade hon af honom. Och icke blott hon. Dessa uttryck hade spridt sig inom en hel liten krets af människor, som föraktade allt bestående och blott sökte efter hvad som var nytt och säreget. Baron Emil var bildad och läste mycket. Han läste bland annat ofta Nietshes bok »Zaratustra» och brukade tala om »öfvermänniskornas» stundande ankomst till jorden.

»Öfvermänniska», sade han med sin litet nasala och läspande röst, »är den, som förstår att vilja ovillkorligt och hänsynslöst.»

Då Irene tänkte på att hon kanske inom kort skulle bli baronens hustru och skulle lämna detta hus, sammandrogo sig hennes ögonbryn och det gäckande leendet försvann. Hon skulle ej komma att lämna det ensam. Hon ämnade förelägga baronen ett tryggligt villkor, som han säkerligen skulle gå in på med hänsyn till -- beloppet af hennes hemgift.

De grå ögonen blixtrade af energi. Hon vände ansiktet mot moderns dörr med en så häftig rörelse, att stålpilen i hennes hår glimmade till likt ett skarpslipadt vapen.

»Man måste förstå att vilja», hviskade hon.

IV.

Då Kranicki återkom hem efter sitt långa samtal med Malvina Darwid, slog gamla Klemensowa förskräckt ihop händerna.

»Är du sjuk, eller hvad är det? Du min tid och skapare, så du ser ut! Hvad har händt? Har du fått tillbaks det där onda, du haft ett par gånger? ... Hvarför tar du inte af dig pälsen? Vänta! Jag skall hjälpa dig. Nu ska vi få se, att du går och blir sjuk till råga på allt.»

Kvinnan, som talade, var en groflemmad, undersätsig varelse klädd i en kort kjol, hvarunder hennes platta fötter framstucko, iförda ett par trasiga galoscher. Hon var säkerligen sina sjuttio år; hennes stora ansikte var gulhyadt och visset, och håret under den hvita mössan var grått, men de mörka ögonen hade ännu en nästan ungdomlig glans och blickade vaket och lifligt ut i världen under den höga, fårade pannan. Det låg öfver hela gestalten någonting landtligt och primitivt, som stod i föga samklang med denna salong och dess ägare.

Rummet hade verkligen en fullt salongsmässig inredning: där funnos kanapéer, fåtöljer, speglar, en låg, bred ottoman, kuddar i orientalisk stil, porslins-pjeser på konsoler, ett antikt skåp med dyrbart inbundna böcker, några små, men vackra taflor på väggarna, en mängd artistiskt grupperade fotografier

öfver ottomanen, ett stort fotografialbum på bordet framför soffan. Men alltsammans detta var plockgods, hopkommet under årens lopp och redan illa medfaret af tidens tand. Kuddarnas broderier voro urblekta, förgyllningen på speglarna hade styckevis ramlat af, möblernas läderklädsel var trasig, och stoppningen tittade fram ur remnorna, albumet var nött och lampans porslinsfot sprucken. I första ögonblicket gjorde rummet ett intryck af elegans, men redan i nästa märkte man, hur fattigdomen tittade fram ur fläckar och hål. Att den ej var mer påtaglig, berodde uteslutande på den exemplariska snygghet och ordning, som härskade, och som skvallrade om ett par arbetsamma händer, outtröttliga i att stoppa, borsta, gnida och skura.

Dessa samma händer — ett par gamla, grofva händer med korta, breda fingrar — hjälpte nu Kranicki att få af sig pälsen. Samtidigt ljud en barsk stämma, under hvars sträfva tonfall det dock låg en oändlig ömhet gömd:

»Nu har du åter igen inte varit hemma en natt. Spelat kort förstås eller varit tillsammans med alla möjliga sorts mamseller! Jo, det är just snyggt! Och nu kommer du sjuk hem! Jag måtte väl se, jag, att du är sjuk! Hela ansiktet är rödflamligt på dig, och du kan knappt stå på benen. Jämmer och elände!»

»Låt mig vara i fred, mor», svarade Kranicki i ömklig ton. »Jag är den olyckligaste människa på jorden. För mig är allt slut. *Tout est bien fini pour moi.* Om någon skulle komma, så säg, att jag inte tar emot. Jag skulle inte stå ut med några visiter. *Je souffre trop.*»

Han hade i själfva verket tårar i ögonen, och hans utseende kunde ej annat än väcka medlidande. Ingen utom den gamla trotjänarinnan såg honom i detta ögonblick, och han kunde därför kasta af sig den konstlade ungdomlighetens och elegansens kedjor. Hans rygg var böjd, kinderna hängde slappa,

öfver ögonbrynen hade han täta rynkor och röda fläckar.

Han försvann in genom den halföppna dörren till sängkammaren, och Klemensowa återvände till sitt afbrutna arbete. På ett uppslaget spelbord, som stod midt på salongsgolfvet, låg en utbredd herrnattrock, hvilken såsom ny säkerligen varit både dyrbar och vacker, men nu var urblekt och trasig. Klemensowa hade varit sysselsatt med att laga den, då Kranickis hemkomst afbrutit henne. Nu satte hon sig åter vid bordet, och med stora, stålbågade glasögon på näsan och en mässingsfingerborg på fingret började hon syna ett hål, hvarigenom vadden nyfikat tittade ut i världen. Trots den ifver och uppmärksamhet, hon ägnade åt arbetet, hviskade eller snarare brummade hon under tiden med låg, entonig röst:

»Ska jag säga, att han inte tar emot, sa han? Liksom om någonsin en människa komme hit! Förr i världen kom det en hop vänner och höga herrar till honom. Sedan blef de mer och mer tunnsådda, och nu har inte så mycket som en hund stuckit in nosen här på två år... Han skulle inte stå ut med några visiter, sa han. Han trodde förstås, att vi snart ha hela tamburen full af grefvar och furstar och andra förnämiteder! Jo, tack vackert! Så länge han var ung och såg bra ut, då roade han dem som en vacker leksak, men när han blef gammal och miste glansen, kastade de honom i skräpvrån. Jo, jo, så'n är världen!»

Hon teg ett ögonblick, placerade en omsorgsfullt afpassad tyglapp öfver ett af hålen, stack nålen igenom den ett par gånger och muttrade å nyo:

»Världen? Nej, synden är det. De där vältra sig i synd som djäfvulen i beck, och se'n jämra de sig för att becket brinner.»

I rummet inträdde tystnad. Endast klockan, denna oundgängliga gäst i hvarje hem och denne trogne följeslagare genom människolifvet, pickade enformigt

mellan de små porslinsfigurerna på spegelbordet. Klemensowa sydde flitigt, allt under det hon fortsatte sin brummande monolog. Den ständiga ensamheten, de många tankarna i det gamla hufvudet och de många bekymren i det gamla hjärtat hade vant henne vid att tala för sig själf.

»Skall detta aldrig ta någon ända? Skulder har han ju upp öfver öronen, och det slutar väl med att han dör i rännsten eller på hospitalet. Tänk, om salig frun såge det här! Jämmer och elände! Det enda skulle vara, om Stefanek och jag lyckades rädda honom ur uselheten...»

Hon upphörde att sy, sköt upp glasögonen i pannan och försjönk i funderingar. Då och då rörde sig hennes läppar, men hon yttrade ingenting högt. På dessa läpparnas rörelser och vecken i pannan kunde man förstå, att hon gjorde upp några planer, kanske hängaf sig åt några drömmar... Då ljöd plötsligt Kranickis röst inifrån sängkammaren:

»Klemensowa! Klemensowa!»

Hon sprang upp med en tjuguarings raskhet och klampade bort till dörren i sina glappande galoscher.

»Hvad är det?»

»Ge mig min nattrock, mor! Jag känner mig inte bra. Jag kommer inte att gå ut i dag.»

»Din nattrock? Fodret är ju trasigt, vet jag!»

»Än sen? Ge mig den i alla fall och mina tofflor också... jag mår inte bra.»

»Jaså, inte bra? Var det inte det jag sa', att du var sjuk? Herre Gud, hvad skall här bli af?»

I det hon hjälpte honom att draga på sig nattrocken, frågade hon dock tviflande:

»Är det sanning, eller säger du på skämt, att du inte alls kommer att gå ut mera i dag?»

»På skämt?» upprepade han bittert. »Om mor visste, hur litet jag skämtar just nu! Jag kommer inte att gå ut vare sig i dag eller i morgon, kanske aldrig mer. Jag kommer att ligga här och gräma

mig, tills jag har grämt mig till döds, hvilket jag hoppas måtte inträffa så fort som möjligt. *Voilà!*»

»Jämmer och elände! Så ynkligt har det aldrig förr låtit. Nu har becket riktigt tagit eld», mumlade Klemensowa.

Högt sade hon:

»Innan du grämer ihjäl dig, får jag väl lof att göra i ordning litet middag åt dig, kan jag tro. Jag springer ut i sta'n efter kött. Dörren ska jag stänga utifrån...»

Och hon tillfogade ironiskt:

»Så att inga grefvar och baroner komma på visit!»

Kranicki blef ensam i den stängda våningen, och insvept i sin en gång dyrbara, nu urblekta och nötta nattrock, kastade han sig ned på chäslongen, midt emot en artistiskt ordnad samling af pipor. I de kretsar han tillhörde var samlarevurmen allmän. Somliga samlade taflor, andra miniatyrer, kopparstick, autografer, porslin, gamla böcker, gamla skedar, gamla väfnader. Kranicki samlade pipor. En del hade han köpt, men det stora flertalet hade han fått i present. Under årens lopp hade deras antal växt till öfver hundra; det fanns verkligt dyrbara ibland dem, det fanns äfven billiga, men originella eller löjligen, det fanns jättestora och diminutiva, brokiga och enfärgade. På ett effektfullt, om mycken smak vittnande sätt voro de uppställda på hyllor utefter väggen.

Utom dessa pipor rymde sängkammaren äfven andra pretiosa: ett skrifbord af något sällsynt träslag, en oval spegel i porslinsram med amoriner, hvilken hade sin plats på ett toalettbord fullt af flaskor, dosor och askar, ett aflångt cigarrettetui af rent guld, hvilket Kranicki alltid bar på sig, och som han nu mekaniskt snurrade mellan fingrarna, där han låg på chäslongen.

Detta cigarrettetui var ett kärt minne. Han hade fått det för ett par och tjugu år sedan, kort efter sin

ankomst hit till staden af sin mors kusin, grefvinnan Eugenie, som redan från första ögonblicket af deras bekantskap visat honom en synnerlig bevägenhet. Folk påstod till och med, att grefvinnan, trots sin mer än mogna ålder, blifvit vansinnigt förälskad i den bildsköne ynglingen, som af sin mor fått en ytterst vårdad uppfostran, särskild lämpad efter fordringarna i den värld, där hon egentligen hörde hemma.

Kranickis mor hade af någon anledning gjort en mesallians. Hon hade äktat en fullkomligt hederlig, men hvarken vidare lysande eller vidare förmögen landtadelsman, och själf i hemlighet tänd af en ständig saknad och en ständig längtan, ville hon, att åtminstone hennes ende son skulle gå ett bättre öde till mötes. Redan tidigt började hon bereda honom därför. Talande franska med fullkomlig pariseraccent och en ganska god engelska, beläst inom den västerländska litteraturen, utmärkt dansör, dessutom tjänstaktig och af naturen välvilligt stämd mot hela världen, blef Kranicki omtyckt hvar han kom, fjäsad och öfverhopad med inbjudningar. Då det underhåll, hans mor gaf honom, visade sig otillräckligt, erhöll han genom inflytelserika släktingars protektion en liten syssla, som, utom att den ökade hans inkomster, äfven gjorde hans ställning skenbart mera oberoende.

Hela dagarna tillbragte han i rika och förnåmna hus, upptagen af att läsa högt för furstinnor och grefvinnor och hålla silkeshärfvor åt deras förtjusande unga döttrar. Han uträttade ärenden och små förtroendeuppdrag, anförde dansen på balerna, roade sig, förälskade sig, blef älskad tillbaka, tillbragte ibland aftnar och nätter på klubben, i »chambres séparées» på restauranterna, på teatern och bakom teaterkulisserna, där han skänkte sin hyllning åt ryktbara konstnärinnor af skilda kategorier och grader. Det var en gyllene tid, detta. Han hade då ännu icke Klemensowa hos sig, utan en betjänt. Om han ej var inbjuden hos vänner och släktingar, åt

han på de förnämsta restauranterna. Vid denna tidpunkt var det också han gjorde en god gärning, som fick sin belöning i form af den stora intellektuella vinst den medförde.

En hans släkting, greve Alfred, angreps af lungshot och blef af läkarna ordinerad att vistas i Italien. Kranicki följde honom dit och vårdade honom under ett helt år med en ömhet och ett tålmod, som voro fullkomligt oförställda, ty de härflöto ur ett hjärta, af naturen danadt för uppoffrande och nästan ödmjuk kärlek. I ersättning lärde han sig på detta år att fullt behärska italienskan samt stiftade en grundlig bekantskap med alstren af en konst, hvars entusiastiske beundrare han var. Kort därefter företog han med furst Zenon en resa genom Frankrike, hvarvid ett längre uppehåll gjordes i Paris, och då fursten efter hemkomsten angreps af en ögonsjukdom, öfverflyttade han för någon tid till hans palats i egenskap af sekreterare. Det var då, hans talang som föreläsare vann sin största ryktbarhet, och han själf, berest, väl bevandrad i allt, som rörde konst och litteratur, blef hufvudpersonen i hvarje salong, den, på hvilken det allmänna intresset koncentrerade sig. För somliga var han en värderad medhjälpare, då det gällde att underhålla gäster, ett omtyckt sällskap under ensliga stunder, för andra var han den oupphunnne mästaren inom nöjenas, elegansens, njutningarnas områden. Vid denna tidpunkt gjorde han äfven bekantskap med Alois Darwid och sammanträffade med dennes hustru, som han känt från barndomen, och som varit hans ungdomsårs första kvinnliga ideal . . . Sedan dess hade hans umgänge med andra familjer betydligt aftagit, ty allt sitt intresse och all sin tid hade han offrat åt denna. Ehuru Malvinas barn hade en mängd lärare, hade han gifvit hennes ena dotter lektioner i engelska, den andra i italienska, och han hade gjort det med ifver och glädje, då härigenom husets dörrar kommit att alltid stå öppna för honom. För öfrigt hade på de sista tio åren än mängd förändringar

inträffat inom de kretsar, hvilkas gunstling han så länge varit.

Grefvinnan Eugenie hade gift bort sin dotter med en fransk grefve och bosatt sig i Paris. Grefve Alfred hade dött. Död var också den goda gamla friherrinnan Blauendorf, af hvilken han fått den där spegeln i porslinsram med amoriner. Äfven andra hade aflidit eller flyttat bort. Den ende, som fanns kvar, var furst Zenon, men denne visade honom nu mera ett tydligt kallsinne, påverkad af sin hustru, som icke kunde förlåta Kranicki den alltför påtagliga hyllning, han ägnade hustrun till den ständigt frånvarande millionären.

En mängd nya bekantskaper och relationer hade han ju under årens lopp knutit, men de ägde hvarken den charme eller den fasthet, som de forna haft.

Modern, som hade gifvit hans lif dess riktning, var för länge sedan död.

Pauvre maman, pauvre chère maman!

Hur ömt, hur gränslöst hon älskat honom! Hur länge han tvekat och kämpat med sig själf, innan han gifvit vika för hennes öfvertalningar och lämnat föräldrahemmet! Det kostade så på honom att säga farväl åt landet, friheten, den blonda ungmön i granngården! Men den vida världen och den stora staden fingo i moderns berättelser ett tycke af paradys, de förnäma släktingarna antogo skepnaden af halfgudar. När han slutligen efter lång tvekan och många inre strider beslöt att resa, hur hon omfamnade och kysste honom! Hvilken massa förmaningar och råd hon gaf honom, hvilken paradisisk sällhet hon förespådde honom! Själf började han oupphörligt mönstra sig i spegeln och kände, hur äregirighet, förhoppningar och begär småningom vaknade till lif inom honom. En gång öfverraskade han sig själf med att stå framför spegeln och studera sina bugningar, miner och gester. Han började skratta högt och likaså gjorde modern, som också gripit honom på bar gärning.

Pauvre maman! pauvre chère maman!

Midt i all denna glädtighet, alla dessa lysande förhoppningar fanns det dock en person, som genom sitt förhållande till frågan erinrade om ett mörkt moln på en klarbå himmel. Det var Klemensowa, en trotjänarinna till familjen och hans första sköterska, redan då änka och tämligen till åren. Hon gick där trumpan och sur, men sade ingenting och gjorde intet försök att störa vare sig den aftärda, grånade modern eller den vackre ynglingen i deras glada drömmar. Men en dag slutligen, på tu man hand med sitt skötebarn, sade hon ut, hvad som låg henne på hjärtat.

Det var en höstdag fram emot kvällen, skymningen började sänka sig öfver Lipowkas gård, och lindarnas kronor stodo svarta mot den i väster glödande aftonrodnaden. Med ögonen fästa på trädens kronor och solnedgångens glöd utbrast Klemensowa:

»Å, Tulek, Tulek, så du gör! Du far långt din kos, och solen kommer att gå upp och ned, lindarna att susa, säden att mogna och snön att falla — utan dig!»

Han teg, där han satt bredvid henne på förstugubrons bänk. Från de fjärran fälten, ur det tätande mörkret klingade herdens flöjt. Klara, rena dansade tonerna genom rymden.

»Hvad du reser ifrån, det vet du; hvad du reser till — det vet Gud allena. Hvad är det du kastar ifrån dig? — Guds sköna skapade natur. Hvad kommer du tillbaka med? — Kanske med mänsklig smuts och uselhet.»

En ko råmade i ladugården, en försenad arbeterska gnolade på en visa någonstädes borta i trädgården. Aftonrodnaden slocknade; i dess ställe steg en smal, silfverfärgad månstrimma upp öfver husets tak.

Klemensowa hviskade:

»Du stackare! Du stackare!»

Han var långt ifrån att anse sig beklagansvärd, men det kändes påkostande att lämna fädernehemmet och Malvina, och han tänkte: om jag skulle stanna?

Han reste likväl. Ut i vida världen begaf sig

den några och tjuguarige argonauten med den smärta, eleganta gestalten, med de eldiga, mörka ögonen, med de lena kinderna, och den rena, hvita pannan — ut att söka sig en hustru, ut att njuta all världens fröjder — ut att eröfra det gyllene skinnnet . . .

Kranicki svepte den urblekta nattrocken tätare om sig och lät hufvudet sjunka så djupt ned mot bröstet, att man såg den kala fläcken på hjässan. Hans underläpp hängde slapp, öfver de svarta ögonbrynen lyste röda fläckar. I handen höll han cigarrettetuiet, som han fått af grefvinnan Eugenie, nu mera bosatt i Paris, och ibland snurrade han det mekaniskt rundt, hvarvid gyllene blixtar föllo på nattrockens upprispade ärmkanter, på det härjade ansiktet, på de smala, välvårdade händerna.

Emellertid hade Klemensowa nu kommit tillbaka och började klampa omkring i sina galoscher ute i köket. Men Kranicki hörde ingenting och såg ej hufvudet i den stora mössan, som oupphörligt stack ut genom köksdörren och efter att ha kastat en orolig blick på honom drog sig tillbaka för att strax därefter å nyo uppenbara sig.

Slutligen frågade hon:

»Vill du äta din middag nu? Den är färdig.»

Han jakade tyst, men då middagen kom på bordet, smakade han knappast en bit. Klemensowa hade aldrig förr sett honom i en sådan sinnesförfattning. Hon gjorde dock inga frågor. Han skulle snart af sig själf berätta henne allt; han hörde ej till dem, som taga sina hemligheter med sig i grafven. Hon passade upp på honom, bar in te, dukade af bordet — allt under tystnad. Men bäst hon traskade omkring, råkade hon tappa en af sina galoscher.

»Jag säger då det! Aldrig sitta de på heller!» brummade hon och trädde åter in foten i galoschen, som hasat ett stycke ut på golfvet. Kranicki lyfte på hufvudet.

»Hvad är det?» frågade han.

Hon svarade ej, men då hon redan var framme vid köksdörren, ropade han:

»Hvad är det Klemensowa har på fötterna, som glappar så förskräckligt? Det är enerverande att höra!»

»Hvad jag har på fötterna? Jo, dina gamla galoscher. Tror du, jag vill gå och nöta mina kängor jämt, så jag strax skall få lof att köpa mig nya? 'Enerverande!' Gud gifve du aldrig behöfde utstå något värre än att höra ett par galoscher glappa!»

Och inkommen i köket muttrade hon vidare, i det hon gick bort till samovaren med det tömda te-glaset:

»Liksom om du skulle ha en nypa te i huset, ifall jag jämt ginge i nya skor!»

Skymningen föll på. Kranicki låg och rökte cigarrett efter cigarrett, så försjunken i tankar, att han häftigt spratt till, då Klemensowa kom in med en lampa, hvars mjölkhvita kupa spred ett mildt, hvitt sken i rummet. Kranicki lät blicken dröja vid den gamla kvinnans ljusbegjutna hufvud, och för första gången på flere timmar upphäfde han sin röst:

»Mor, kom hit, kom närmare!»

Och då hon kom fram till honom, fattade han hennes grofva hand mellan sina båda och tryckte den hårdt.

»Hvad skulle jag ta mig till, hvad skulle det bli af mig, om jag inte hade mor här? Inte en enda vän, inte ett enda hjärta, som jag kunde kalla för mitt! *Seul, seul, comme au désert!*»

Detta ömhetsutbrott löste hans tungas band. Han förtrodde den gamla allt. För sista gången i sitt lif hade han älskat, *le dernier amour*, och nu var allt slut. Hon hade förbjudit honom att söka träffa henne vidare. Detta beslut hade redan länge hållit på att mogna inom henne. Samvetsförebråelser, blygsel inför barnen . . . Den ena dottern visste redan allt, den andra kunde hvilken dag som helst upptäcka det . . . Hon ansåg sig ha förlorat rätten till sina barns hjärtan, och hennes egen skuld förseglade hennes läppar hvarje gång, hon ville rikta en förmaning eller

en förebråelse till dem. Hon kände sig som den uslaste af människor. Hon ville ej längre njuta af sin mans rikedomar och af den ställning i världen, de skänkte henne. Hon ville bort härifrån, till någon undangömd vrå — försvinna ur människors åsyn.

Här afbröts Kranickis nästan snyftande tal af en sträf, försmädlig stämman:

»Nå, det var ju väl, att hon en gång bättrade sig!»

»Bättrade sig? Hvad är det mor pratar? Mor begriper ingenting. Kärlek är aldrig ett brott. '*Ils ont péché, mais le ciel est un don*'...»

»Är du rent förryckt, Tulek? Tror du, jag begriper ditt utländska snicksnack?»

»'*Ils ont souffert, c'est le sceau du pardon.*' Jag skall öfversätta det för mor: De ha brutit, men himlen är en skänk...»

»Tulek, blanda inte in himlen i sådant där elände, hör du!»

»Hvad är Klemensowa för moralpredikant? När jag talar om mina lidanden, om denna ljufva, älskade varelse... *cet être noble et doux*...»

I detta ögonblick ljödo steg i tamburen, som Klemensowa ej stängt, då hon återkommit hem, och en ungdomlig stämman ropade:

»Är herrn i huset hemma?»

»Jämmer och elände!» mumlade Klemensowa och knäppte ihop händerna.

»Marys!» utbrast Kranicki glad och ropade tillbaka:

»Ja, jag är hemma!»

»En tilldragelse, som förtjänar antecknas i historiens annaler!» hördes en annan, nasal och litet läspande stämman ute i tamburen.

»Och baronen också!» utropade Kranicki, och därefter hviskade han till Klemensowa:

»Var snäll och stäng dörren till salongen! Jag måste snygga mig litet först.»

Genom den stängda dörren fortsatte han att tala till sina gäster:

»Inom ett ögonblick skall jag stå till er tjänst.

Un quart de minute et je suis prêt»

Efter några minuters förlopp uppenbarade han sig i salongen, där Klemensowa under tiden tändt ljus, parfymrad och elegant, med spänstig hållning och ett otvunget leende på läpparna. Ögonlocken voro litet röda, och de många fårorna i pannan hade ej stått att utjämna — men det var också det enda. Klemensowa återvände ut i köket, klampande värre än någonsin, och i det hon brummade:

»Tocken komediant! Tocken komediant!»

De två unga männen tryckte hjärtligt hans händer. Man kunde se, att de hyste vänskap för honom.

»Hvar i all världen har ni hållit hus hela långa dagen?» frågade baron Emil. »Vi väntade på er hos Borel... han serverade oss en ypperlig middag i dag... Kanske ni fastar?»

»Skämta inte med honom... han har råkat ut för ledsambeter», inföll Marian. »Det gjorde mig så ondt om dig, *mon bon vieux*, att jag öfvertalade baronen att fara med mig till dig. Jag kunde inte förmå mig att lämna melankolien i ostridd besittning af sitt rof.»

Kranicki var rörd, tacksamhet och ömhet lyste fram ur hans blick.

»*Merci, merci! quel coeur!* Ni röra mitt hjärta...»

Han tryckte i tur och ordning deras händer, men behöll Marians längre i sin än baronens och hviskade därunder:

»*Mon cher... cher... cher...*»

Den unge mannen började skratta.

»Blif inte sentimental nu, det är skadligt för lefvern. Du är ju son af en generation, som äger motgift mot melankoli.»

»Hvad då?» frågade Kranicki.

»Å, tro, hopp, kärlek, resignation och... andra glaserade lerkrukor. Vi ha intet, och därför fara vi till Tron-tron, där Lili Kerth skall sjunga. Sedan skola vi ge supé för henne hos Borel, som lofvat

mig att servera alla läckerheter, de fem världsdelarna kunna prestera.»

»Hvad hon är för en gåtfull natur, den Lili», anmärkte baronen. »Det ges stunder, då det kommer någonting öfverjordiskt, ideelt öfver henne...»

Detta blef Kranicki för starkt.

»*Quelle idée, cher baron!*» utbrast han. »Lili och — öfverjordiskhet, idealitet! *Mais c'est un animalcule, qui chante merveilleusement des choses abjectes!*»

»Just det, just det!» inföll baronen lifligt. »Ett litet odjur i en ängels gestalt. Hon sjunger chansonnetter, *le diable au corps*, och så på samma gång en ansiktsfärg, en blick, ett leende, som utsänder något slags mystisk doft af lilja... Det är just denna dissonans, detta ritsch-ratsch, *ce mystère*, som har lagt Europa för hennes fötter... Det väcker intresse, det spänner nyfikenheten, det bryter mot det schalonnässiga, harmonien... Förstår ni inte det?»

»*Laissez, Emile!*» utropade Marian skrattande. »Du förspiller din värtalighet. Han dyrkar alltjämt harmonien.»

Kranicki tycktes bli förlägen. Han for med handen öfver håret och inföll i litet osäker ton:

»Ja, jag märker själf, att jag börjar bli gammalmodig. Mina jämnåriga och jag kallade en katt en katt, en kanalje för en kanalje. Om en sådan där Lili satte på sig änglalika miner, sade vi: 'Ett sådant inpiskadt litet stycke!' Och vi visste, hvad vi skulle tänka om den saken. Men ert moderna påhitt att röra ihop *du profane et du sacré*, den allra gröfsta sinnlighet med ansatser till mysticism...»

Baronen och Marian började skratta.

»*Tout cela est et restera pour toi du grec, mon bon vieux!* Du är född i harmoniens tidsålder, och harmonisk förblir du. Men — *trêve des conversations!* Låt oss fara! Följ med oss! Du får det nöjet att höra Lili, och sedan superä vi tillsammans...»

»Ja, följ med oss, det finns plats för er i vår vagn», understödde baronen sin vän.

Kranickis ansikte lyste upp, som om en solstråle fallit däröfver.

»*Merci, mes très chers, merci*, jag följer med er, det skall förströ mig, pigga upp mig. Bara ett ögonblicks toalett... om ni tillåter?»

»Gärna, gärna, vi vänta.»

Han skyndade in i sängkammaren och stängde dörren om sig. I hans hufvud trängdes föreställningar och bilder: teater, sång, musik, supéer, briljant eklärerade salonger, med ett ord allt, hvaraf hans lif under många år varit sammansatt. Öfver den bittra bedröfvelsen lade sig en försmak af njutning. Ofvanpå den beska mixturen bjöds honom en kanderad frukt. Han ilade bort till toalettbordet, men blef på halfva vägen stående som fastvuxen.

Hans blick hade fallit på en vacker heliominia-tyr, som stod på skrifbordet, belyst af lampskenet.

»*Pauvre, pauvre, chère âme! Noble créature!*» hviskade han, och hans läppar darrade, och öfver ögonbrynen framträdde åter de röda flammorna. Utifrån salongen ropade Marian:

»Skynda dig, *mon vieux!* Vi komma för sent!»

Några minuter senare trädde Kranicki ut i salongen. Hans hållning var lutande, ögonlocken rödare än någonsin.

»Jag kan inte... det är mig verkligen omöjligt att följa med er. Jag känner mig inte frisk...»

»Nej, han måtte sannerligen vara sjuk», utropade Marian, »ser du, Emil, så vår gamling ser ut! Alldeles förändrad, inte sant?»

»Men för ett par minuter sedan såg ni ju fullkomligt kry ut», anmärkte Emil och tillfogade: »Blif inte tråkig — det vill säga, blif inte sjuk! Sjuka människor, det är guano på dödens och ledsnadens åker!»

»Förträffligt sagdt!» utropade Marian.

»*Non, non*», bedyrade Kranicki, »det är ingen-

ting allvarsamt, *une ancienne maladie de foie*. Men i dag gör den sig en smula påmind, så att... ni få verkligen resa utan mig.»

Han rätade på sig, smålog, försökte att se obekymrad ut, men hans blick hade ett plågadt uttryck, som han ej kunde bemästra.

»Kanske vi skola skicka till dig en doktor?» frågade Marian.

»Nej, nej», protesterade Kranicki, och baronen tog honom under armen och ledde honom mot sängkammaren.

Ehuru Kranicki gick lutande, var dock hans gestalt ståtlig och imponerande. Den lille, spenslige baronen såg ut som en mygga bredvid honom.

Inkommen i sängkammaren började Blauendorf sakta:

»*Il y a du nouveau!* I staden går det ryktet, att pappa Darwid är emot partiet mellan mig och fröken Irene. Vet ni någonting om den saken?»

Sedan några månader tillbaka talade baronen ofta med Kranicki om sina giftermålsplaner och begärde till och med ibland hans råd. Var han icke familjen Darwids närmaste vän, så godt som dess beskyddare och med säkerhet dess rådgifvare? Kranicki å sin sida uttalade sig alltid ytterst lofördande om baronen.

»*Ce brave garçon*», brukade han säga, »han har det bästa hjärta i världen, han är mycket bildad och intelligent, *oui, très intelligent*, och hans mor, den goda, änglalika baronessan Blauendorf, var en af de skönaste stjärnor, som lyst på min lefnads himmel.»

Till följd af sin naturliga benägenhet för att tänka och tala godt om människor och sin tack samma hågkomst af »en af de skönaste stjärnorna på sin lefnads himmel» var han således mycket välvilligt stämd mot baronen och gynnade uppriktigt dennes afsikter vis-à-vis Irene, så mycket mera som han märkt, att äfven hon intresserade sig för baronen.

Vanligen besvarade han därför villigt och uttömmande dennes frågor. Men denna gång fick hans ansikte ett tvunget, förläget uttryck.

»Jag vet inte, käre baron, jag kan verkligen . . . ingenting säga . . . jag har nu mera . . . jag . . .»

Några svettpärlor framträngde på hans panna, han tillfogade ansträngdt:

»Det tycks, som om fröken Irene . . .»

»Fröken Irene», afbröt honom baronen, utan att lägga märke till hans sinnesrörelse, »är som en sonett ur Baudelaires *Les fleurs du mal*. Det finns hos henne någonting dunkelt, demoniskt . . .»

Kranicki gjorde en häftig gest.

»Men, baron . . .»

»Ni förstår mig inte, bäste herr Artur. Det är visst inte min mening att tala illa om fröken Irene. De där epiteten äro i min mun de högsta loford. Just därför att hon är dunkel och invecklad, är fröken Irene intressant. Hon är en desillusionerad kvinna. Hon äger den ironiska syn på tingen, som är kännetecknet på alla högre naturer. Å, fröken Irene är minsann ingen viol — i så fall skulle det då vara en ur Baudelaires herbarium. Men just därigenom väcker hon ens intresse, eggjar . . . *Une desabusée* . . . *Une vierge desabusée*. Förstår ni det? Det ligger en doft af mysticism däri . . . Men sant är, att man aldrig kan känna sig trygg gent emot sådana naturer . . .»

»Det är en ädel natur!» utropade Kranicki varmt.

Baronen genmälde småleende:

»Ni delar människorna i ädla och oädla, jag delar dem i tråkiga och intressanta . . .»

Från salongen ljöd Marians höjda röst:

»Emil, jag lämnar dig kvar här och reser ensam till Tron-tron. Åt Lili säger jag, att du stannat öfver natten hos en sjuk vän för att vårda honom.»

Detta förslag föreföll båda så löjeväckande, att de på hvar sitt håll brusto ut i skratt.

»Bon!» utropade baronen. »Du skaffar mig rykte för att vara en god kristen. Men liksom brandenburgaren endast fruktar Gud, så fruktar jag endast åtlöje, och därför följer jag med dig.»

Några minuter senare voro de båda vännerna borta, och Kranicki satt åter på chäslongen, hopsjunken och med nedböjdt hufvud, och snurrade sitt cigarrettetui mellan fingrarna. Gatan utanför hans fönster var en tämligen tyst gata; bullret af den bortrullande vagnen hördes tydligt och länge. Kranicki lyddes därtill och ångrade ett ögonblick bittert, att han ej följt med dit, där det sjöngs och skämtades, åts och dracks, där skratten klingade och ljusen strålade. Men hans nästa känsla var den af okuflig leda för allt detta. Han var så nedtryckt, så bedröfvad, så sjuk... Hvarför hade hans båda unga vänner inte stannat längre hos honom? Han hade ju ändå gjort dem så många goda tjänster, alltid stått till deras förfogande och alltid visat dem en sådan tillgifvenhet, särskildt Marian, *ce cher enfant*... Och inte bara dem... Hur många gånger hade han inte vårdat vänner under sjukdom, tröstat, bistått och uppmuntrat dem! .. Nu, då han ej längre kunde följa dem i hälarna som hunden sin husbonde, voro mörker och tystnad hans enda sällskap.

Mörker rådde i salongen, graflik tystnad i hela våningen. Den afbröts af ett par galoschers glappande öfver golfvet, och i köksdörren uppenbarade sig Klemensowa. Ofvanför de grå ögonbrynen lyste glasögonens blanka glas, den vänstra handen var inträdd i en herrsko, som hon nyss börjat borsta. Hon såg bort till den framåtlutade, åldrade gestalten i soffan, och hon skakade på hufvudet.

Därpå smög hon sig så tyst hon kunde bort till honom, satte sig på en stol bredvid chäslongen och hviskade:

»Seså, hvarför sitter du och tiger så där och bara grubblar och grubblar. Berätta alltsammans för mig, så blir det bättre sen.»

Och då han fortsatte att tiga, återtog hon med än mera hviskande stämma:

»Nå, men hon? Älskade hon dig verkligen? Hur kom det sig, att ni funno hvarandra igen?»

Kranicki tycktes tveka några ögonblick, men därefter började han, med armbågen stödd mot chäs-longens rygg och pannan lutad mot handen:

»Jag kan berätta allt för mor, ty mor tillhör inte de där kretsarna och är en ädel, trofast människa, den enda på jorden, som jag kan kalla för min.»

Genom det tysta rummet ljöd som en trumpetstöt; det var Klemensowa, som ur fickan dragit fram snibben af en grof näsduk och snutit sig däri. Hennes ögon voro fuktiga. Kranicki spratt till, och det for en ryckning af obehag öfver hans ansikte, men han fortsatte likväl:

»Då vi träffades för första gången efter vår skilsmässa, blef det med ens som blommande vår omkring oss. Mor vet, att vi skildes blott därför, att jag inte var tillräckligt rik för att kunna gifta mig med en fattig flicka... Mamma ville inte höra talas om att jag skulle taga en fattig guvernant till hustru... Kort därefter gifte sig den där millionären med henne... Ah, en sådan metamorfos hon undergått, den lilla guvernanten, den lilla, blyga violen! Jag återfann henne som en världsdam, full af belevnhet, elegans och chic... Men våren strömmade öfver oss, minnet af hemtrakterna, af ängsblommor, af våra första hjärtequal... Om hon älskade sin man? *Pauvre chère âme!* Jag tror, att hon i början hyste tillgifvenhet för honom, men han försummade och öfvergaf henne, for hela världen rundt på jakt efter sina millioner, hård, oböjlig... Hon var ständigt ensam! Ensam ute i världslifvet, ensam i hemmet, ty barnen voro ju ännu små... och hon, som var så vek och så svag och hade ett sådant behof af kärlek och ömhet! Jag tillbad henne från första ögonblicket, och hon kände det, och då han reste bort,

anförtrodde han åt mig att vara hennes rådgifvare, hennes beskyddare, ja, just be-skyd-da-re ... Den uppkomlingen! Det dumbufvudet! Så klok och ändå så dum, ha, ha, ha!»

Ett gäckande, hatfullt löje förvred hans ansikte, de röda fläckarna öfver ögonbrynen bredde ut sig öfver hela pannan, som låg i djupa veck.

»Hetsa inte upp dig, Tulek, hetsa inte upp dig ... det tål du inte vid», förmanade Klemensowa, men en gång kommen i farten att berätta fortsatte Kranicki, utan att höra på henne:

»Ett år eller mer gick emellertid, och vi voro endast vänner. Hon höll mig på afstånd, kämpade emot... Mor vet, om jag har haft framgång hos kvinnorna...»

»Ja, det har du haft, till din eviga olycka har du haft det», brummade hon.

»Ända sedan ungdomen har jag läst utmärkt väl högt, och den talangen har jag haft att tacka för mycket...»

»Att tacka för mycket? Hvad har du den att tacka för? Att du gjort vår herre sorg och dig själf evärdeligt ogagn», inföll Klemensowa åter stridslustet, men utan att akta på hennes afbrott fortsatte Kranicki:

»Hon hade haft svår migrän en dag och kände sig trött och dålig, det var sent på kvällen, den stora våningen låg mörk och tyst, barnen sofvo... Jag ägnade henne en mors omsorger, dolde, hvad som rörde sig inom mig, och pysslade om henne, som om hon varit ett sjukt litet barn. Jag sökte förströ henne, talade med dämpad röst, gaf henne medicin och konfekt. Sedan började jag läsa högt för henne. Hon hade ofta sagt, att min läsning var som musik. Vi läste Musset. Mor vet inte, hvem det är. Det är en kärlekens skald, just den kärleken, som världen kallar brottslig. Hon bad mig hämta något i ett angränsande rum, jag gick, och när jag

kom tillbaka, möttes våra ögon och ... sedan läste vi ej mera den dagen.»

De sista orden förmådde han knappast få öfver sina läppar, han dolde ansiktet i näsduken, lutade hufvudet mot chäslongens karm och blef sittande så, orörlig, kanske gråtande. Klemensowa böjde sig ned, snibben af den grofva näsduken blef åter synlig, och en ny trumpetstöt ljöd genom rummet. Därpå makade hon sig själf och stolen ännu närmare honom, rörde lätt vid hans arm med skon, hvori hon alltjämt hade handen inträdd, och hviskade:

»Seså, Tulek, var inte så förtviflad! Må Gud döma er, han är en rättvis, men kärleksfull domare! Jag tycker synd om dig och om henne, stackaren, med. Hjärtat är ju inte af sten, vet jag, och människan är ingen ängel! Men var nu inte bara så förtviflad längre. Allting förgår, och din sorg förgår också. Kanske du kommer att få det mycket bättre i världen, än du har det nu. Kanske du kommer att sluta ditt lif i frid och ro hemma på din egen gård... Kanske Stefanek och jag hitta på någon utväg att få dig ur det här eländet...»

Kranicki svarade ej. Klemensowa fortsatte:

»Jag har haft bref från Stefanek igen...»

»Nå, hvad skrifver den ärans mannen?» mumlade Kranicki.

Klemensowa fick åter en stridslysten min.

»Ja, han är visst en ärans man, och du behöfver inte låta, som om du kallade honom så af nedlåtenhet eller för att drifva gäck. Han är bara min gudson, men jag har större glädje af honom, än andra ha af sina riktiga söner... Han skrifver, att skörden slagit väl ut på Lipowka, att han åter igen har satt hundra fruktträd i trädgården, och att han om tre eller fyra veckor kommer hit och har med sig litet pengar.»

»Pengar!» mumlade Kranicki. »Det var bra.»

»Visst är det bra, för den där juden skulle redan ha lagt vantarna på allt hvad du äger och har, om

jag inte ena gången hade kastat honom utför trap-
porna och den andra bedt honom vänta.»

Hon började skratta.

»Att slänga honom utför trappan gick lättare än
att be honom vänta, för jag är stark, och han är
som en liten mygga. Men i alla fall nära på kysste
jag honom på händerna, och han lofvade att vänta
. . . 'Jag gör det för Klemensowas skull', sa han,
'för Klemensowa är mera som en mor än som en
tjänarinna'. Ja, visst är jag som en mor. Egna
barn har jag inga . . . ingen i hela världen har jag
utom dig.»

Kranicki såg på henne och nickade långsamt
med hufvudet. Äfven hon sänkte sin dystra, men
ungdomligt flammande blick i hans och nickade ett
par gånger sakta.

Lampan på skrifbordet göt ett hvitt sken öfver
dessa båda hufvuden, som på sitt stumma och me-
lankoliska språk sade hvarandra så mycket, belyste
pipsamlingen på väggen och tände flyktiga blixtar
på det gyllene cigarretuiet, som Kranicki snurrade
mellan fingrarna.

V.

Alois Darwid var på ett briljant humör, ty han
hade på mycket förmånliga villkor förvärfvat sig det
på konkursauktion sålda huset med därtill hörande
stor tomt. Huset frågade han ej efter — det var
ett gammalt ruckel, som han med det snaraste äm-
nade rifva — men tomten, som nu upptogs af en
vidsträckt trädgård, var en ovanligt fördelaktig
ackquisition. Belägen i närheten af en af järnvägs-
stationerna, måste den komma att betinga sig ett

högt pris, enär den var enda lämpliga platsen för en ny offentlig byggnad, hvars uppförande blifvit beslutadt.

Darwid ämnade sälja tomten till vederbörande och därefter taga byggnadsarbetet på entreprenad. Det var redan det tredje stora företaget, som erbjöd sig åt honom sedan hans återkomst, d. v. s. sedan några månader tillbaka. Men ändå var han långt ifrån nöjd, ty det där andra, viktigaste, för hvilket han gärna skulle offrat dessa tre, det hade han ännu icke i sin hand, och han visste ej ens, om han någonsin skulle lyckas få det. Tanken på detta beröfvade honom ibland hans sömn om nätterna, men det afhöll honom ej från att med ifver ägna sig åt hvad som redan var förvärfvad och igångsatt.

Det var en klar, litet kylig dag. Myriader af briljanter gnistrade i rimfrosten, som täckte träden, och på snön, som låg utbredd öfver den vidsträckta trädgården. I sällskap med en landtmätare, en arkitekt och en ingenjör vandrade Darwid omkring i trädgården, men ändamålet med hans promenad var ej att njuta af naturen i dess glimmande och gnistrande vinterdräkt. Ingenjören var utskickad att underhandla om inköp af tomten och förfäktade med mycken energi sina förmäns intressen, landtmätaren och arkitekten dryftade frågor, som föllo inom deras områden, utpekade punkter på terrängen och uppgjorde ungefärliga beräkningar. Darwid gick med lugna steg bredvid dem, klädd i en åtsittande päls med en krage af något ovanligt och mycket dyrbart skinn, lyssnade mera än han talade och under det ett leende af hemlig tillfredsställelse oafbrutet lekte kring hans läppar. Plötsligt stannade han som bländad af den strålande glansen från ett träd, som reste sig tätt framför honom. Hvarje gren på den pellarlika, hvita stammen var tätt besatt af frusna flingor, hvilka syntes som skurna i alabaster, och som hvar och en flammade likt en brinnande låga. En flod af ljus i alla regnbågens färger ström-

made ut från detta af naturen danade konstverk. Darwid förde hastigt pincenezen upp till ögonen och yttrade med en min af obehag:

»Ett sådant odrägligt sken!»

Arkitekten betraktade trädet och inföll med ett småleende:

»Till den pelaren har inte ens någon grekisk mästare gjort maken.»

»Skada bara, att den är till alls ingen nytta», genmälde Darwid, också med ett småleende.

»Ni är ingen beundrare af naturen . . . Det är alldeles som jag . . .» började ingenjören.

»Tvärt om, tvärt om . . . jag har ibland lagt märke till ett och annat i naturen, som nog är värdt beundran», svarade Darwid skämtsamt. »Men till att bli, som ni uttrycker er, hennes beundrare, har jag inte haft tid. Det är en lyx, som en arbetets man inte får bestå sig . . . därtill behöfver man ha godt om tid.»

Med dessa ord vände han sig ifrån naturens vackra verk och tänkte fortsätta, men blef åter stående. Han befann sig tätt invid staketet, som skilde trädgården från gatan, och där ute i gatuvimlet varseblef han någonting, som tycktes intressera honom liffligt.

Det var vid tiden för ett tågs afgang. Den breda gatan, i hvars nybyggda husrader tomrum ännu gapade, vimlade af slädar och hjuldon, som alla styrde kurs mot den närbelägna järnvägsstationen. Hästarnas bjällror klingade, snön gnisslade under medarna, kuskarna klatschade med piskorna och uppgåfvo korta lystringsrop. Eleganta toaletter, pälsverk, livréer, brokiga slädnät bildade som ett långt, rörligt, färgrikt band mot den hvita snön och den soliga, blå luften.

En kupé föreföll som en enda stor blomsterträdgård. Kransar, buketter och blomsterkorgar trängdes om utrymmet, och ända högt upp i vagnsfönstren välldes sig rosor, kamelior, nejlikor, violer.

Längst in i kupén skymtade man en fruntimmershatt med breda vingar.

Tätt efter detta ekipage kom en släde dragen af två präktiga hästar och med en kusk utstyrd i en ofantlig pälskrage. Inne i släden sutto två unga män med en korg full af de dyrbaraste och mest sällsynta orkidéer vid sina fötter. Som en plötslig uppenbarelse af vår skymtade kupé och släde fram i gatuvimlet och voro lika plötsligt försvunna.

Darwid vände sig till sina följeslagare.

»Hvem var den där damen i kupén med de myckna blommorna?»

»Bianca Bianetti.»

Det var ett namn, som ej kräfde några kommentarier. Darwid smålog belåtet. Att Marian — naturligtvis som vanligt i sällskap med den lille baronen — följde den ryktbara sångerskan till stationen och hade med sig blommor åt henne, det var ju alls inte underligt, tvärt om. Han hade själf några gånger i sitt lif . . . Och om det ej händt oftare, så var det, emedan han inte haft tid.

»Det lär komma att inträffa något rätt enastående nere på stationen i dag», började ingenjören. »Någon har beställt ett extratåg för Biancas räkning, som skall afgå fem minuter efter det ordinarie.»

»Af hvad anledning?» frågade arkitekten.

»Det är lätt att tänka sig: för att fem minuter längre få njuta af den stora sångerskans anblick och sällskap.»

»Ett extratåg! Det är ju ren galenskap!» inföll Darwid. »Hvem har beställt det?»

Ingenjören och arkitekten utbytte ett menande ögonkast; efter ett ögonblick svarade den förre:

»Er son».

Det for en nervös ryckning öfver Darwids ansikte, men han återtog med fullkomligt lugn:

»Ah, ja visst! Nu minns jag! Marian berättade mig det. Jag gjorde honom några föreställningar,

men eftersom han envisades så — hvad skulle jag göra? *Il faut que jeunesse se passe!*»

Med dessa ord räckte han sina följeslagare handen till afsked.

»Jag beklagar, att vi inte hinna avsluta våra debatter i dag, men jag kom att erinra mig en viktig angelägenhet. Herrarna torde vara goda och infinna sig hos mig i morgon på min vanliga mottagningstid.»

Han lyfte på hatten och aflägsnade sig. I det han satte sig upp i vagnen, ropade han till kusken:

»Till stationen! Fort!»

Inne på stationen stod redan lokomotivet och pustade med en lång rad af vagnar efter sig. En ström af människor myllrade ut på perrongen och fortsatte fram till kupéerna. Darwid gick också ut på perrongen och började med blicken söka ett ungt ansikte, som han ofta brukade se för sig under sina sömnlösa nätter. Till en början lyckades han ej upptäcka det, men efter några minuter hade största delen af människomassan försvunnit in i kupéerna, och den ej obetydliga skara, som infunnit sig blott såsom åskådare, samlade sig i en klunga, hvars hela uppmärksamhet koncentrerades på en punkt af perrongen. Där stodo några herrar med blombuketter i händerna, och tätt bredvid dem fördes af två personer — af hvilka Bianca Bianetti var den ena — ett ofantligt lifligt samtal på italienska. Sångerskan var italienska — en vacker brunett med ett par stora, svarta ögon, som tindrade likt stjärnor. Den, som talade med henne, var en helt ung man — yngre än hon — vacker och elegant. Ett stycke ifrån detta par stod den lille spinkige, rödhåriga baron Blauendorf med förströdd uppsyn och vårdslös hållning.

Ringningen, som manade passagerarna att intaga sina platser, ljöd för andra gången. Med ett förjusande småleende böjde sångerskan på hufvudet till farväl och tog ett par steg i riktning mot vagnen, men den unge mannen ställde sig snabbt i hennes väg och fortsatte att tala, under det han såg

på henne så oafvändt med sina blå ögon, som om han velat hålla henne kvar med trollmakten af sin blick. Utan att ännu visa någon oro stannade hon småleende och lyssnade.

Alois Darwid stod midt ibland hopen af nyfikna, och hans öron nåddes af lösryckta meningar ur samtal.

»Hon far inte!» hördes en röst.

»Naturligtvis far hon. Ännu har hon tid på sig», genmälde en annan.

»Han håller henne kvar med flit, så att hon inte skall hinna med.»

»Men så är hon förtjusande också. Hon småler lika vackert som hon sjunger.»

På andra sidan om honom växlades äfven anmärkningar.

»Det var mig en baddare till pojke! Se, se, så ifrigt han med flit talar... Stackare hon, hon kommer allt att vända om samma väg hon kommit.»

»Inte! Det vore ju högst ogentilt handladt af honom.»

»Hvem är den där vackre unge mannen?» frågade en kvinnoöst.

»Unge Darwid, son till den ryktbare spekulanten.»

»Men så ung! Han är ju bara barnet!»

»Millionärsöner mogna fort, liksom persikor i solen.»

»Hvad tala de för språk? Jag kan inte höra riktigt, men inte är det franska.»

»Det är italienska, hennes modersmål.»

»Han talar ju italienska som en infödd!»

Samma röst, som talat om persikan, anmärkte:

»Millioner äro som den helige ande: den, som de utgjuta sig öfver, han börjar strax tala alla världens språk.»

Alla resenärerna hade redan försvunnit in i kupéerna, hvilkas dörrar konduktören nu började smälla igen. Denna gång tog sångerskan några hastiga steg framåt, men unge Darwid yttrade några ord, som först kommo hennes ansikte att antaga ett uttryck af förvåning och därpå belönades genom ett det vackraste småleende i världen. Hon böjde på hufvudet

som till ett tecken af samtycke och tack, på samma sätt som blygsamma drottningar samtycka till att af sina undersåtar mottaga tecknen på den högsta vördnad.

I hopen, som omgaf Alois Darwid, brast någon i skratt.

»Kan man tänka sig! Han släpper henne inte!»

»Hvad han är förtjusande, den där unge Darwid!»
hördes en liten späd kvinnoröst.

»Han ser ut som en prins!» inföll en annan.

»Men hur tro ni det går? Hon reser bestämdt inte!»

»Jo, hon reser!»

»Hon reser inte!»

»Vi hålla vad!»

»Topp!»

Bakom Alois Darwids rygg ingingos vad, om sångerskan, som samtalade med hans son, skulle komma att lämna staden denna dag eller icke. Ett leende af tillfredsställelse krusade Darwids tunna läppar, och hans ögon riktades på sonen med ett nästan ömt uttryck. En prins? Ja, i sanning! Hvilket behag och hvilken elegans i hållning och rörelser! Hvilket förnämt ignorerande af den nyfikna, gapande hopen! Och hos kvinnorna måtte han ha tur. Den där europeiska stjärnan formligen slukade honom med sina svarta ögon.

Det ringde för tredje gången, och samtidigt skars luften af en genomträngande hvissling. Vagnshjulen började långsamt glida skenorna framåt.

»Var det inte det jag sade!» ropade någon i hopen. »Hon reste inte!»

»Jag har vunnit vadet!» utbrusto flere.

»Så bra, att han dref sin vilja igenom!» ropade den lilla späda kvinnorösten.

Då ljud från bortersta ändan af perrongen en ny hvissling, och åter slamrade hjul mot skenorna. En svart massa dök upp i fjärran och närmade sig allt hastigare; snart urskilde man tydligt under den tjocka rökslöjan ett lokomotiv med en kort rad af vagnar efter sig. Det var det allra elegantaste lilla lyxtåg

med blå, lackerade vagnar, glänsande mässingsbeslag och gardiner af purpursammet för fönstren. Det stannade. Konduktören öppnade en af kupédörrarna och blef stående med handen på dörrlåset, Marian gjorde en inbjudande gest åt sångerskan.

Nu förstod den på perrongen samlade åskådar-skaran allt och råkade i formlig hänryckning. Det var en furstlig nyck, satt i verkställighet utan hänsyn till kostnaden, och sådant imponerar alltid på medelmåttiga själar, som hysa en instinktiv vördnad för guldets och dessutom beundra alla originella tilltag, oafsedt deras mål och värde. En smattrande applådsalva ljöd. Kort därefter blåste lokomotivet ännu en gång, och det lilla extratåget satte sig i rörelse, endast fem minuter efter det ordinaries afgang.

Alois Darwid ställde sig i dörren till väntsalen, hvarifrån han kunde se sin son, som långsamt kom gående framåt perrongen. Han såg på honom med orolig undran, ty det var någonting i Marians utseende, som öfverraskade honom. Tvärt emot hvad man kunnat vänta, och hvad som hade varit det naturliga, spårades hvarken i Marians ansiktsuttryck eller i hans hållning någon ungdomlig tillfredsställelse öfver hvad han gjort och ej heller någon saknad efter den kvinna, för hvars skull han gjort det. Då handklappningarna nyss förut ljudit, hade han sett sig om och kastat en flyktig och till den grad likgiltig blick på den applåderande skaran, som om han icke ens ansett den värd hans förakt. Äfven nu uttryckte hans min den ytterligaste likgiltighet, nästan leda, och i de blå ögonen, som stelt stirrade framför sig, lästes missbelåtenhet och någonting likt en sviken förhoppning. Han varseblef ej Darwid, och icke heller gjorde baronen det, upptagen som han var af att leta i sin portmonnä, hvarur han slutligen framtog en tiorubelsedel. Han slängde den till bärarne, som burit sångerskans effekter och blommor in i kupén.

»Jag har inga småmynt», mumlade han mellan tänderna.

Alltjämt med samma frånvarande min utbrast Marian.

»Det är ju ändå besynnerligt!»

»Hvad?» frågade baronen.

»Att allt här i världen är så smått, så smått...»

»Utom min aptit, som just nu är kolossal», inföll baronen.

»Och utom de fabelaktiga summor, som min herr son måtte depensera», tänkte Alois Darwid, i det han begaf sig till sin vagn.

Under vägen uppfångade han ännu några lösryckta yttranden.

»Att kasta ut så mycket pengar blott för några minuters samtal med en vacker kvinna, det visar karakter.»

»En förhoppningsfull ungdom, eller hur?»

»I synnerhet för pappan.»

»Han lär redan ha lika mycket skulder, som han har blonda lockar på hufvudet.»

»Han lånar med sin pappas ficka som säkerhet...»

»Eller hans död...»

Någon annan inföll:

»När det där rofvet kommer i de händerna, stryker det nog snart med.»

»Hvarför rofvet?»

»Å, kan du föreställa dig en Franciskus af Assisi samlande millioner?»

Tankarna jagade hvarandra i Darwids hufvud, under det hans vagn rullade gatorna framåt. Ja, den där hjorten visade verkligen de mest utpräglade anlag för att tömma en Paktolus! Men på hvilket furstligt sätt han gjorde det, med hvilket behag! Darwid kände sig stolt öfver sin son på samma gång som oroad och bekymrad. Ty på detta vis kunde det ju ej få fortsätta. Han tog upp lån mot — sin fars död som säkerhet. Och så det där ständiga dagdrifveriet! En människa, som inte arbetar, hvad är hon väl värd? Sysslolöshetens följder började också göra sig märkbara hos honom: han var blifven

gammal i förtid, tyckes hänge sig åt gagnlösa drömerier... Men en ståtlig gosse var han i alla fall! Han såg ut, som om han varit född med furstekrona på hufvudet.

Innan han gick uppför trappan, yttrade Darwid till den galonerade schweizaren:

»Säg åt herr Marian, då han kommer hem, att jag önskar tala vid honom.»

En timme eller mer tillbragte han ensam i sitt skrifrum, träget sysselsatt med att skriva, göra anteckningar, genomse en mängd bref och räkningar, men hans ansikte öfverfors oupphörligt af nervösa ryckningar, och papperen rasslade mellan hans oroliga fingrar. Slutligen öppnades dörren, och Marian trädde in i skrifrummet med hatten i hand.

»God dag, pappa. Det gläder mig, att du skickat bud på mig, ty det är länge sedan jag hade nöjet att tala vid dig. Vi äro strängt upptagna bägge två. Jag har under några veckor offrat all min tid åt Bianca Bianetti.»

Han var fullkomligt obesvärad, men visade intet spår till glädtighet. Darwid såg skarpt på honom och frågade:

»Är du förälskad i den där aktrisen?»

Nu först drog ett leende öfver Marians ansikte.

»En sådan fråga är ett tempel upprest på ett stoftkorn; ty kärleken lär ju vara ett tempel, och mitt tycke för den förtjusande Bianca...»

»Är ett stoftkorn, som du skickar ut i världen på extratåg», slöt Darwid.

»Jaså, du har hört det, pappa?»

»Jag såg det.»

»Aha, du var på stationen! Besynnerligt, att jag inte såg dig!»

Han ryckte likgiltigt på axlarna.

»Jag fick erfare en missräkning. Jag hade gladt mig åt att bereda Bianca den öfverraskningen och var så viss om att det skulle göra mig nöje... Men när allt kom omkring, märkte jag, att det var ett litet futtigt infall, inte mera värdt än alla andra

Och så är det alltid: hvad fantasien långsamt bygger upp, det rifver kritiken ned på ett ögonblick. Det är omöjligt att finna ut någonting som duger. Världen är för ålderstigen, det är som gammal trasa vi ha fått den i vår ägo.»

Han slog sig ned i en af fåtöljerna, som omgäfvade det runda bordet, och satte hatten ifrån sig på mattan.

Darwid genmälde:

»Det är intet under, att, då fantasien bygger upp dumheter, kritiken rifver ned dem på ett ögonblick.»

»Hvem kan vara viss om, att han bygger upp visdomstempel?» svarade Marian.

Därpå tog han upp ett cigarrettetui ur fickan och frågade:

»Tillåter du, pappa?»

Och i det han räckte fram etuiet, tillfogade han artigt:

»Kanske du också behagar?»

Darwid skakade på hufvudet med dystert rynkade ögonbryn och frågade, i det han också tog plats:

»Hvarför upphörde du strax efter min afresa att besöka universitetet? Jag har skriftligen frågat dig det flere gånger, men du gaf mig aldrig något klart svar.»

»Det får jag be dig förlåta mig, pappa, men jag är en oförbätterlig lätting, när det gäller brefskrifning. Muntligt skall jag gärna förklara saken för dig...»

Darwid afbröt honom:

»Jag har inte tid till långa samtal och svara mig därför utan omsvep: är du inte intresserad af studier?»

Marian blåste ut en smal rökstrimma mellan läpparna och började i eftersinnande ton:

»Jo, det kan jag påstå att jag är. Jag har åtminstone alls ingen motvilja för studier. Jag läser mycket, och vetgirighet utgör just ett af de mest

framträdande dragen af min individualitet. Redan i min barndom slukade jag en verkligt monumental massa böcker, men mina läxor lärde jag mig aldrig. Folk förvånade sig däröfver, men det är ju den lättast förklarliga sak i världen. Flacka individualiteter foga sig efter regler, men energiska och djupare anlagda kunna ej fördraga sådana. Föreskrifter och pliktbud, det är bås, i hvilka mänskligheten stänger in sin boskap, så att den ej skall göra skada på de sådda åkrarna. Oxar och får stå tålmodigt kvar i sina bås, högre organisationer spränga dem och ila ut i det fria. Jag behöfver äga absolut frihet i allt, och därför slutade jag upp att besöka den där vetenskapliga spisl lokalen, som portionerar ut visdom, tillagad efter vissa recept, i ransoner och på bestämda tider. För öfrigt visade jag i den där frågan mycken hänsyn för mammans önsknings och böner: från de juridiska studierna öfvergick jag till de naturvetenskapliga och från dem till de filosofiska, allt i förhoppning att något skulle intressera mig, och att jag skulle kunna besvärja den formliga storm af förtviflan, som grep stackars mamma. Men jag kunde inte. Professorerna voro tråkmånsar, kamraterna ett patrisk. På den tiden roade mig ännu världslifvet och lade beslag på mitt intresse; fantasien ville vidare, högre. Jag afbröt alltså det tråkiga, irriterande arbetet, som till råga på allt var ändamålslost.»

Han släckte den utrökta cigarretten mot askkoppen, lutade sig tillbaka i fåtöljen och fortsatte:

»Ty så vidt jag har kunnat märka, ägna sig människor åt regelbundna vetenskapliga studier i ettdera af dessa två syften: endera ämna de offra sina krafter åt hvad de kalla världens frälsning, eller behöfva de förtjäna sitt lefvebröd. Intetdera af dessa två mål kunde vara mitt, ty hvad det förstnämnda beträffar, hyllar jag den individualistiska principen, drifven ända till anarkism. Världens så kallade frälsning är i våra sena tider en icke ens sannolik fabel, och nakna sanningen är den, att hvar och en lefver

för sig själf och i enlighet med sig själf. Den, som ödet gynnar, tillbringar sitt lif på ett mer eller mindre angenämt sätt, den, som det icke gynnar, dukar under. Det är omöjligt att förvandla världen till ett paradis, lika fullt som det är omöjligt att förvandla vår jord från en liten till en stor planet. Världsförbättrandet är ett af de narkotiska medel, som uppfunnits för att döfva mänsklighetens själskval. Altruisterna ha ett helt apotek af sådana; den som vill kan begagna sig af det, har rätt därtill, men jag för min del föredrager att inte låta bedöfva mig. Jag är individualist och förstår inte, hvarför Pål skall lida mera för att Per skall slippa med mindre. Må Per och Pål tänka hvar och en på sig, och äro de förnuftiga karlar, skola de nog reda sig utan att behöfva ta sin tillflykt till apoteksflaskor. Detta är min åsikt om ett af de mål, för hvilka folk ägna sig åt regelbundna vetenskapliga studier . . .»

Han tog åter fram cigarrettetuet, och i det han tände en cigarrett, slöt han:

»Hvad det andra ändamålet beträffar, så är det ju en naturlig sak, att jag, såsom varande din son, inte behöfver besvara mig med att baka mitt eget bröd. Detta är min trosbekännelse, och jag afger den för dig desto beredvilligare, som jag redan länge hyst uppriktig beundran för din begåfning och din själfständighet i uppfattning. Jag är också viss om, att ingen skulle vara i stånd att förstå mig bättre än du.»

Han bedrog sig. Den, som han ställde dessa förbindliga ord till, förstod honom alls icke. Kanske för första gången i sitt lif förstod Darwid ej den person, han talade med. Han var bragt ur fattningen. Han hade väntat finna en lättsinnig yngling, som af sina lidelser låtit förleda sig till utsväfningar och dagdrifveri. I dess ställe fann han en kallt resonerande, alla illusioner beröfvad filosof med bittert leende läppar och ironi i blick och tal.

Och denna gallbemängda visdom, förenad med

en så obegränsad tillit till sig själf, till sina åsikters riktighet, predikades af en smärt, finlemmad yngling med skära kinder och ögon, blå som förgätmigejer, de uttalades af läppar, hvilkas friska färg började gå förlorad, men som skuggades af ett par ännu ungdomligt späda mustascher.

Darwid var bragt ur fattningen. Han hade ej haft tid att lägga märke till de nya riktningar, som dana nya tankar och nya karakterer i världen, att studera de växlande former, i hvilka generationerna gjutas. Han häpnade och blef sittande tyst. Men efter några ögonblick började hans läppar le ironiskt. Den där pojken var ju rent af löjlig med sina teorier.

»Allt hvad du nu sagt är helt enkelt löjligt», sade han. »Du skapar grundsatser af den absoluta bristen på grundsatser. Vid dina år äro sådana åsikter och en sådan köld onaturliga och konstlade. Du är helt enkelt löjlig med ditt bagage af teorier.»

Marian lyfte hastigt på hufvudet och såg förvånad på sin far. Äfven han hade tydligen väntat sig något helt annat.

»Löjlighet! Löjlig! Löjlig!» utropade han. »Hvad betyder det? Det är intet argument. Jag var viss om att vi skulle förstå hvarandra fullkomligt. Med den allra största förvåning märker jag, att jag bedragit mig. Alltså är du ingen anhängare af teorien: hvar och en för sig själf och i enlighet med sig själf? Och ändå kan väl ingen ha drifvit föraktet för alla glaserade lerkrukor längre än du har gjort i hela ditt lif. Men kanske att denna vår olikhet i åsikter endast är skenbar? Säg mig dina skäl. Löjlighet är intet skäl. Jag kan vara löjlig och ändå ha rätt. Brist på grundsatser? Välan! Grundsatser höra till de lerkrukor, som ha den tjockaste glasyren, och därför har man svårast att upptäcka, att äfven de äro af lera. Men var god och formulera närmare dina påståenden! Hvilka grundsatser är det du tänker på, pappa?»

Det ryckte nervöst i Darwids ansikte, då han svarade:

»Hvilka? De moraliska! Naturligtvis de moraliska...»

»Ja visst, ja visst, men jag ber om en närmare förklaring. Hur benämns de där grundsatserna?»

Darwid teg ånyo. Hur de benämndes? Var han en präst eller en guvernant, att han skulle bry sin hjärna med sådant? Hade det varit fråga om juridik, matematik eller arkitektur, om börsspekulationer eller bankfrågor!... Men med moraliska spörsmål hade han aldrig sysslat, hade aldrig haft tid till det. En dof vrede började sjuda inom honom, och han genmälde slutligen i skarp ton:

»Du vänder dig till orätt person, min bäste Marian. Det hör inte fadern till att inplanta moraliska grundsatser hos barnen. Det är mödrarnas sak; fäderna ha inte tid till det. Drag dig till minnes din barndom och de moraliska lärdomar, din mor då gaf dig, så har du svaret på din fråga.»

Marian skrattade.

»Hvad du nu säger, kommer mig att tänka på en af mina vänner, som är författare. *Un pauvre diable*, men vi ha upptagit honom i vår krets, ty han har talang — och det är en legitimation... Nä, i alla fall frågade någon honom en dag: 'Hvad gör du, när du stöter på svårigheter under ditt författarskap?' — 'Jag försöker att öfvervinna dem', svarade han. 'Och om du inte lyckas?' 'Så kastar jag skräpet i kakelugnen och säger inte, hvad jag inte kan utsäga.' Nu gjorde du som den där författaren, kära pappa. Du kastade skräpet i kakelugnen. Ha, ha, ha.»

Han skrattade. Men Darwids uppsyn blef allt mörkare, och hans hållning allt stelare. Så egendomligt det kunde tyckas, var det ett faktum, att han mer och mer började känna sig som en skolpojke inför sin magister. Marian fortsatte:

»Låt oss inte tala om stackars lilla mamma!

Hon är den älskligaste, blidaste lilla kvinna under solen. Om det ännu finns någonting i den stilen, som har något värde för mig, så är det den ömhet, jag känner för henne. Hon brukade ofta och brukar för resten ännu tala med mig om moraliska grundsatser, men den bästa och mest dyrkansvärda kvinna är ändå bara kvinna. Känsla, slentrian och så brist på logik; teorier, som peka åt ett håll, och praktiken, som styr åt det rakt motsatta, inte sant? Det där känner du för öfrigt ändå bättre till än jag, pappa, ty du har haft mera tid till upptäcktsresor inom den där världsdelen...»

Hans blå ögon sköto blixtar, de ljusa lockarna föllo ner öfver den hvita pannan, hans tal blef allt mera flytande och beledsagades allt oftare af små korta skratt.

»Om jag vore en gammal mamsell, skulle jag bli barmhärtighetssyster, ty det är alltid en position i världen, och det hvita doket kastar en förskönande dager öfver skrynklorna. Men eftersom jag är hvad jag är, tänker jag som så om grundsatserna: de äro beroende af orten, tiden, den geografiska breddgraden och den utveckling, civilisationen nått. Om himlen skapat mig till en forntida gräk, skulle min grundsatser varit att kämpa för friheten mot asiaterna och älska någon vacker gosse. I medeltiden skulle jag ha stridit för min dams ära och bränt folk på bål. I österlandet skulle jag öppet ha stoltserat med en hop hustrur, i västerlandet bjuder mig moralen att låtsa, att jag blott har en. I Europa är det min plikt att vörda fader och moder. På Fidsjiöarna vore jag brottslig, om jag ej vid lämplig tidpunkt toge lifvet af dem. Hvilket *pêlé-mêle!* Men vår tid vill inte längre veta af den där sillsalaten. Den är för gammal och har en alldeles för fin gom för att hålla till godo med en sådan röra. Vi, barnen af denna sena tid, veta mycket väl, att människan kan nå långt och högt, men att hon aldrig kan komma i besittning af den absoluta sanningen. Någon sådan

finns inte. Allt är relativt. Det enda för mig vissa är, att jag existerar, och att jag äger vilja, och min enda sträfvan är att kunna vilja. Ännu mycket mera skulle vara att säga i den här frågan, men hvartill skulle det tjäna? Jag talar ju till en länge sedan omvänd. Du är en ovanligt klok man, du måste tänka på samma sätt, och du talade som du gjorde endast därför, att man vanligen talar så . . . till barn.»

Blott af gamla ingrodda höflighetshänsyn tycktes Alois Darwid ha låtit sin son tala till slut, och då Marian med ett kort och litet gäckande skratt uttalade de sista orden och därefter tystnade, utbrast han med en hos honom sällsynt hetsighet:

»Du bedrar dig alldeles. Jag tänker och handlar heit annorlunda. Till något grubbel öfver teorier har jag aldrig haft tid, men hela mitt lif har hvilat på en princip, på arbetets princip. Strängt och rastlöst arbete har varit min grundsats, och den har gjort mig till hvad jag är . . .»

»Förlåt att jag afbryter», inföll Marian, »men tillåt mig en enda fråga: hvad har varit målet för ditt arbete? Målet? Målet? Det säger oss allt. Ty principen kan endast ligga innesluten i målet, inte i arbetet, som blott är ett medel till målets uppnående. Hvad har varit ditt mål, pappa? Inte världens frälsning, skulle jag tro, utan tillfredsställandet af dina egna, individuella kraf — några ideal, som blifvit dig gifna ofvanifrån har du inte ödmjukt omfattat. Din åstundan har varit stor rikedom, en ansedd ställning. Genom arbete har du sökt ernå detta, och jag kan härvidlag ej upptäcka någon annan grundsats än den jag själf hyllar: man måste förstå att vilja. I grund och botten äro vi alltså fullkomligt eniga, och jag har städse med den uppriktigaste beundran erkänt dig för min mästare. Jag har ofta brukat tänka på med hvilken omutlig logik, hvilken okufflig viljefasthet du skakat af dig de bojor, som andra, för öfrigt mycket förståndiga människor ännu icke upphört att hänga på sig. Om du under sträf-

vandet mot ditt mål hade låtit dig tyngas af bojor med etiketterna, familj, fädernesland, mänskligheten, barmhärtighet, o. s. v., skulle det ha gått mycket långsammare för dig, och du skulle aldrig ha kommit så långt. Men du har varit häpnadsväckande logisk. Med beundransvärd energi och hänsynslöshet har du förstått att vilja. Det är just detta, som, allt sedan jag lärt mig att tänka, har ingifvit mig en sådan beundran för dig. Under din sista, nära treåriga bortovaro brukade jag ofta i mina tankar kalla dig för en öfvermänniska. Sådana personligheter som du föresväfvade säkert Friedrich Nietzsche, då . . .»

Här afbröt han sig och kastade en blick full af undran på sin far. Alois Darwid hade rest sig upp, han var alldeles blek, och hvarje muskel i hans ansikte skalf.

»Nu är det nog!» utbrast han och slog handen hårdt i bordet.

Och han fortsatte, utan att längre kunna dölja sina upprörda känslor under en ironisk ton:

»Nu är det nog med resonemanger, argumentation och tomt prat. Om din afsikt var att aflägga någon sorts examen för mig, så ger jag dig betyget med beröm godkänd. Du uttrycker dig ledigt och har ett ofantligt stort ordförråd. Men min tid är knapp, och därför öfvergår jag till reella saker: till fakta och siffror. Det lif du för är ovärdigt, och du måste ändra det. Du måste börja ett nytt lif.»

Han uttalade ordet *måste* med starkt eftertryck. Marian stirrade på honom med en häpnad, som tycktes beröfva honom talförmågan.

»Du är ännu icke tjugufyra år, och dina galanta äfventyr ha redan flere gånger varit samtalsämnet i hela staden...»

Marian återvann så småningom fattningen.

»Men sådana fullkomligt privata angelägenheter...» började han tvekande.

Utän att fästa sig vid afbrottet fortsatte Darwid:

»Den summa, som du vid de sista kapplöpningarna

förlorade på vad, var betydande till och med för mina tillgångar... Trettio tusen...»

Marian hade nu i det närmaste återvunnit sin jämvikt.

»Ifall den här... bikten verkligen skall vara nödvändig, så tillåt mig att justera uppgiften. Trettiosex tusen.»

»De supéer du ger för vänner och väninnor har rykte om sig att vara lukulliska.»

Marians ögon blixtrade af återhållen harm, men han svarade skrattande:

»Öfverdrift! Vår stackars Borel har intet begrepp om Lukullus, men att han pungslår oss skamlöst, det är sant.»

»Han förstår att vilja!» hånlog Darwid.

Marian såg upp på honom och genmålde:

»Han samlar förmögenhet.»

Nu var det Darwids tur att bli öfverraskad, och harmen färgade hans vanligen så bleka kinder med en svag rodnad.

»Dumheter!» bröt han ut, men behärskade sig genast.

»Du åsamkar dig ofantliga skulder... mot hvilken säkerhet?»

Marian hade åtminstone till utseendet helt och hållet återfått våldet öfver sig själf. Med litet kisande blick skärskådade han taforna på väggen.

»Det är mina kreditorers sak», svarade han.

»De ta förmodligen hänsyn till den omständigheten, att jag är din son.»

»Och om jag skulle neka att betala dina skulder?»

Marian smålog tviflande.

»Det har jag svårt att tro. En sådan skandal, som att jag förklarades insolvent, skulle lända också dig till skada. För öfrigt är det visst inte fråga om några så ofantliga summor...»

»Hur mycket?» frågade Darwid.

»Den exakta siffran kan jag inte uppge, men det måtte vara ungefär...»

Han nämnde en summa. Darwid upprepade den i likgiltig ton.

»Omkring en kvarts million. Mycket bra. Den här gången lyckas du inte ruinera mig, men nästa gång . . . Jag gör dig inga förebråelser, det vore bortkastad tid. Hvad som är skedt, är skedt. Men för framtiden måste det bli annorlunda.»

Åter igen uttalade han ordet *måste* med stark tonvikt.

Han satte hastigt på sig pincenezep, tog en cigarett ur en elegant bägare och förde den till ett af ljusen, som brunno på skrifbordet. Han föreföll nu fullkomligt lugn, men de grå ögonen blixtrade likt skarpt stål bakom pincenezglasen, och det dröjde länge, innan cigarettens lät tända sig mellan de darande fingrarna. I det han vände tillbaka till sin plats, återtog han:

»Jag skall betala dina skulder, och det årliga underhåll du i tre år haft, d. v. s. sex tusen rubel, skall jag allt fortfarande utbetala till dig. Men senast inom två veckor skall du lämna denna stad och begifva dig till . . .»

Han nämnde namnet på en aflägsen ort, belägen i själfva hjärtat af landet.

»Där finnas två bruk: ett järnbruk och ett glasbruk, i hvilka jag är en af hufvuddelägarna. Direktören för dem, min vän och kompanjon, skall ge dig sysselsättning vid ettdera, och under hans uppsikt och ledning skall du börja ett nyttigt och verksamt lif.»

Marians blick fick åter ett uttryck af gränslös häpnad, men kring hans läppar lekte ett halft tviflande, halft gäckande småleende.

»Hvad skall detta föreställa?» frågade han. »Ett slags botgöring? Ett straff?»

»Nej», svarade Darwid, »det är endast en skola. Inte för förståndet, ty det har du mer än tillräckligt af, utan för karakteren. Du måste lära dig tre saker: att inskränka dina behof, att arbeta och att stäfja din njutningslystnad.»

I det han släckte den femte eller sjette cigarretten på askkoppen, frågade Marian:

»Och om jag ... händelsevis ... inte skulle samtycka till att inträda i den där skolan?»

Darwid tvekade ej ett ögonblick om svaret.

»I så fall», genmälde han, »stannar du kvar här, men i saknad af alla medel till en oberoende existens. Du får fortfarande bo under mitt tak och äta mitt bröd, men du erhåller inte längre ett öre i underhåll. Dessutom annonserar jag i tidningarna, att jag icke vidare betalar dina skulder ... Jag kommer att hålla ord. Välj!»

Att han verkligen skulle hålla ord, därpå kunde ingen tvifla, som i detta ögonblick såg honom.

Rodnaden på Marians kinder började öfvergå i purpur, hans ögon blixtrade.

»Systemet att intaga en fästning genom svält», sade han halfhögt, och därpå fortsatte han med blicken fäst på mattan:

»Jag är verkligen helt öfverraskad. Trots att vi så sällan träffas, hade jag trott, att jag kände dig; men nu märker jag, att jag inte känt dig alls. Jag har beundrat dig såsom en, den där har förmått att skaka af sig alla fördomars ok; nu märker jag, att du hyllar inte blott patriarkaliska, utan rent af despottiska åsikter. Jag har bedragit mig, och det smärtar mig, att jag gjort det. Jag är till och med förvånad öfver att det tar mig så djupt, men när man faller ned från en höjd, måste man alltid slå åtminstone nässpetsen i. Ännu en påminnelse om att man inte skall klättra uppför några höjder! Men jag har ett stycke drömmare i mig, som alltid narrar mig till dumheter. Ännu en såpbubbla, som brustit, ännu en lerkruka, som mister glasyren! Men hvad kan jag göra?»

Han talade lågmäldt och bet sig gång på gång i läppen; han var verkligt och djupt förstämnd.

Efter några ögonblick fortsatte han:

»Hvad skall jag göra? Den missräkning jag lidit måste jag finna mig i, men mot ditt sätt att för-

foga öfver min person protesterar jag. Om det var din afsikt att göra mig till bruksbokhållare, skulle du tidigare ha gripit dig an därmed. Nu är min individualitet redan utvecklad och låter inte drifva in sig i något bås. Att uppfostra mig till *grand seigneur* och under årtal tillåta, ja kräfva, att jag uppträdde som en sådan — och så sedan skicka i väg mig till en skola för flit, förnöjsamhet och goda seder, det är, förlåt att jag nämner saken vid dess rätta namn, men det är brist på logik och konsekvens. Jag skulle kunna tillägga: obilligt och orättvist, men jag vill inte betjäna mig af den sortens argument. Hvad som är visst, det är, att jag aldrig går in på att bli ett offer för någon patriarkalisk despotism.»

Han steg upp, tog hatten från golvet, och lugn och behärskad, men med en mörk rodnad på kinderna och en svällande blå åder i pannan tillfogade han:

»Jag vet ännu inte, hvad jag kommer att göra. Kanske jag kommer att själf skapa mig min framtid. Jag har ju en del kunskaper, och det är lättare att bli en arbetsträl af egen vilja än på andras befallning. Med all säkerhet reser jag härifrån. Jag har mer än en gång tänkt på att expatriera mig, fastän inte åt det håll, du behogat anvisa mig. För resten vet jag ännu ingenting, detta har kommit öfver mig så oväntadt. Emellertid måste jag gå nu, jag har lofvat en af mina vänner att på ett bestämdt klockslag infinna mig hos en viss samlare för att bese en ytterst intressant tafla. Det är en autentisk Overbeck. En sällsynthet, *une vraie trouvaille* . . . Farväl, min far!»

Han bugade sig djupt och gick. Hans sätt att vara hade från början till slut af detta samtal varit prägladt af den mest förbindliga artighet; men ansiktsuttrycket, rösten och i synnerhet den mörka rodnaden talade tydligt om en harm och en grämselse, stegrade ända till smärta.

Dörren till det yttre rummet öppnades och slöts. Darwid stod som förstenad. Hvad var detta? Hvad hade händt? Var det möjligt, att detta var resultatet

af deras samtal, att ett sådant samtal slutat med Overbeck och en elegant bugning? Hvilken besynnerlig människa! Detta var ingen lättsinnig och obetänksam pojke, som tog sin tillflykt till barnsliga böner, undanflykter och löften om bättring, utan en i förtid mogen man, nästan en gubbe. Resonör, skeptiker, pessimist. Ett genialiskt hufvud! Hvilken vältalighet! Hvilket välde öfver sig själf! Ett utseende som en furste! En besynnerlig människa! Hvad skulle man taga sig till med en sådan? Om han blott bedt om förlåtelse, lofvat att åtminstone till någon del rätta sig efter sin fars önskningsar, i något enda afseende ändra sitt lefnadssätt! Men denna järnhårda halsstarrighet, denna oomkullrunkliga själfsäkerhet, i förening med den mest utsökta artighet och med en argumentering, som ej gaf med sig en tum. Hvad skulle man taga sig till med en sådan? Fästningar låta sig ibland tagas genom svält, men om de äro beredda på allt, hellre än att gifva sig — hvad blir då slutet? ... Nå ja, han skulle försöka, han skulle hålla sitt ord ...

En betjänt kom in och anmälde:

»Vagnen är framme.»

Darwid var inbjuden på middag till en af stadens förnämsta dignitärer. Han skulle ha gifvit mycket för att i fred och ro få vara hemma i dag. Men han måste infinna sig. Att förolämpa en sådan person skulle kunna medföra, obehagliga följder för en man i hans ställning och med hans affärsverksamhet. Dessutom skulla han på den där middagen träffa en person, hvars bevägenhet han behöfde vinna. Han ville icke fara, men han måste betvinga sin olust. Var icke detta en sträng och omutlig tillämpning af en grundsats? Hvad var det den där pojken hade sagt? Att han icke erkände och icke tillämpade några grundsatsar? Men hvem kunde väl vara strängare och hänsynslösare mot sig själf än han? Hur många af livvets skönaste blommor försakade han ej, hur många sömlösa nätter tillbragte han ej, hur många till och med fysiska ansträngningar underkastade han sig icke för

den principens skull, som han hyllade — det trägna, outröttliga arbetets princip.

I frack och bländhvitt skjortbröst, hvari diamantknappar gnistrade, stod han med stel, oklanderlig hållning i rummets midt och drog långsamt på sig sina handskar. I det han tog sin hatt, gjorde han inom sig den reflexionen, att icke ens de utsöktaste läckerheter skulle smaka honom i dag. Men hvad var att göra? Principen framför allt.

Utkommen i vestibulen hörde han nere i trappan ett fras af siden och ett tämligen högljudt samtal, fördt på engelska. Han igenkände sin äldsta dotters och baron Emils röster, men varseblef först Malvina, som gick framför det unga paret. Han makade sig artigt inåt väggen för att lämna sin hustru så mycket plats som möjligt, och i det han lyfte på hatten, frågade han med det älskvärdaste leende, han kunde åstadkomma:

»Damerna ha förmodligen varit på visiter?»

Detta sammanträffande hade vittnen. Malvina svarade också småleende:

»Ja, vi ha gjort några visiter...»

Irene, som befann sig några trappsteg längre ned, inföll med en hos henne sällsynt liflighet:

»Senast komma vi från ett magasin, där vi träffat tillsammans med baronen.»

»Ha ni några planer för aftonen?» frågade Darwin vidare.

»Nej, vi stanna hemma», svarade Malvina.

»Verkligen?... Och furst Zenons mottagning?»

»Vi tänkte inte...» började Malvina, men i det samma mötte hon mannens blick, och orden dogo på hennes läppar.

»Du och Irene gå på den mottagningen!» hviskade han med låg, hväsande röst.

Och därpå återtog han högt och med ett småleende:

»Jag skulle råda damerna att inte försumma furst Zenons soaré.»

Malvina blef nästan lika hvit som hermelinskragen kring hennes hals. Irene inföll:

»Kommer du dit, pappa?»

»Ja, på en stund. Som vanligt har jag ondt om tid.»

»Hvilken skada», utbrast baron Emil, »att jag inte kan få förära er en del af min! I det afseendet är jag en verklig kapitalist.»

»Och jag en proletär! Därför måste jag också säga farväl nu.»

Han lyfte på hatten och fortsatte utför trappan. Då fick han plötsligt höra Irenes röst bakom sig:

»Pappa!»

Hon hade förklarat för modern och baronen, att hon önskade tala några ord med sin far, och kom nu skyndande efter honom ned för trappan. Den präktiga, rikt upplysta vestibulen var tom, endast den galonerade schweizaren stod nere vid porten med handen på låset, färdig att öppna för sin husbonde. Irene började på franska:

»Förlåt att jag väljer en så olämplig plats... men jag måste säga dig, pappa, att balen, som du talat med Kara om, inte kan äga rum i vårt hem denna vinter.»

Darwid syntes helt förvånad.

»Hvarför?» frågade han.

Med en blix i de grå ögonen svarade Irene:

»Därför att blotta tanken på den där balen lifligt inkieterar mamma.»

Efter ett ögonblicks tystnad frågade Darwid långsamt:

»Har din mor fått motvilja för nöjen?»

»Ja, och om anledningen därtill behöfver jag inte upplysa dig. Det ges karakterer, som under... vissa förhållanden inte kunna roa sig.»

»Vissa förhållanden? Om hvilka 'vissa förhållanden' talar du?»

Han uttalade denna fråga i en ton af oro, som

han ej lyckades bemästra. Genom hans hufvud flög tanken: »Är det möjligt, att hon vet det?»

Irene genmälde nästan torrt:

»Det veta vi båda två lika väl, pappa. Men hvad den där balen beträffar...»

»Den balen», afbröt henne Darwid, »anser jag af flere skäl önskelig, och om några veckor skall den äga rum...»

Med ett litet nervöst skratt utropade Irene:

»*Oh, mon père, je vous adresse ma sommation respectueuse!* Både mamma och jag känna vi oss så litet i stämning för att ge några fester. Och därför tillät jag mig att hejda dig ett ögonblick för att säga dig...»

Leendet försvann helt och hållet från hennes läppar, då hon slöt:

»För att säga dig, pappa, att den där balen icke kommer att äga rum.»

»Hvad vill detta säga?...» började Darwid, men bejdade sig tvärt.

Schweizaren stod nere vid porten, öfverst i trappan uppenbarade sig en betjänt. Darwid lyfte på hatten för sin dotter och slöt på polska:

»Jag ber dig om ursäkt, men jag har inte tid att dröja längre. Jag kommer för sent till middagen. Vi skola avsluta samtalet en annan gång.»

Då vagnen rullade igenom stadens folkrika gator, upplyste lyktskenet ibland dess inre och föll på Darwids ansikte, som hade ett uttryck af fasa. Detta bleka, förtorkade ansikte, omgifvet af röda polisonger, framträdde för några sekunder med vidt uppspärrade ögon, höjda ögonbryn och orden: »Hon vet allt!» liksom sväfvande på läpparna — och därpå försvann det åter i mörkret, som inhöljde vagnen.

VI.

Troligen för första gången i denna stad — skild från England genom både land och vatten — var ett litet antal personer satt i tillfälle att beundra en ungarlsvåning, hvars inredning förskref sig från Londonfabriken Morris, Fawkner, Marshall & c:ie. I hela den lilla våningen fanns ingen enda sak, som icke härstammade från denna fabrik, grundad af den ryktbare skalden och målaren William Morris, som hade blifvit industriidkare i afsikt att höja allmänhetens estetiska smak och fylla hemmen med alster af verklig konst.

I detta hem förtjänade i själfva verket också allt att kallas så. Väggarna voro klädda af gobeliner, som framställde en rad bilder ur riddaresagor och legender. Tristan och Isolde på skeppsdäcket, Flores och Blanchefflor i rosengården, munken Alberik i dominikanerdräkt, nedstigande till helvetet. På de väfda möbeltygen sågos vingade hufvuden och blommor i fantastiska mönster. Öfverallt konstrika väfnader med bårder, påminnande om mariginalerna i gamla bönböcker. Öfverallt urblekta, slocknade färger, som framkallade ett intryck att vara uppgräfdade ur sekelgamla grafvar. Enda undantaget bildade glasjalousien för fönstret, infattad i kolonner och spetsbågar, med rubin-, smaragd- och safirfärgade rutor och helgongestalter med bleka profiler och lysande dräkter.

På ett af borden stod en pulpet i form af ett götiskt kapell; på ett annat en lampa, hvars fot föreställde Dödens Triumf under gestalten af en kvinna med vampyrvingar, fladdrande kjortel, krökta klor på fötterna och en lie i handen. Denna lampfot var en kopia af Orcagnas målning i Pisas Campo Santo. Midt i matsalen, som man kunde se in i genom de öppna dörrarna, stod ett bord i 1200-talets stil, helt

rätt och slätt, och i stället för matta låg ett lager af halm under det. För öfrigt märktes där en buffet (XIV århundradet) med målade sniderier samt en kista (XIV århundradet, kopia från Clunys museum) med chimäriska djurgestalter snidade på locket och små figurer, föreställande Frankrikes tolf pärer, anbragta i nischer på framsidan.

Ännu en kista, snarlik denna, stod i salongen; dess träsniderier föreställde Ludvig XI:tes kröning i Rheims (Orleans museum). Den hade sin plats nedanför broder Alberik, som i sin hvita dräkt trädde ned i den gapande helvetesklyftan, och fick tjäna som ersättning för soffa, ty någon sådan fanns icke. Båda dessa kistor, som, ehuru endast kopior, voro fullkomliga konstverk, begagnades som förvaringsrum för dyrbarheter och äfven såsom sittplatser. Förutom dem fanns det endast några stolar med ryggstöd skurna i form af klöfverblad (XIV och XV seklen) och ett ännu färre antal ofantligt djupa och breda fåtöljer, s. k. katedrar, klädda med sällsamma väfnader — och detta var allt, som fick finnas, ifall bostaden skulle bevara sin rent medeltida karakter.

All denna arkaism innebar för öfrigt ingenting öfverraskande för den, som kände baron Emil Blauendorf, detta hems ägare. Raffinerad estetiker, tillhörde baronen till på köpet den estetiska skola, som benämnes den medievalistiska, och såsom medievalist vurmade han för medeltida ballader, legender och konstverk liksom för den doft af öfverjordiskhet, som utströmmade från allt detta.

Då Marian Darwid för tre år sedan i sällskap med eller rättare under beskydd af Kranicki för första gången gjorde besök i detta hem, var dess inredning nyss fullbordad. Baronen, som från en af medelhafsöarna hemfört sin nyss aflidna mors stoft, hade erhållit en stor förmögenhet i arf, och för att ordna sina affärer bosatte han sig för någon tid i sin födelsestad. Kranicki, som var en gammal vän till hans föräldrar och kände honom sedan barn-

domen, fick vid återseendet ett anfall af känslsamhet, som väl föreföll baronen löjligt, men på samma gång rörde honom en smula.

Un peu baroque, ce pauvre Kranicki, med sin patos och sin sentimentalitet, som luktade mumie, *mais bon diable en somme*: godbjärtad, älskvärd och tjänstaktig. Framför allt ytterst tjänstaktig. Han reste ända till gränsen för att från tullen afhämta allt, som under baronens adress anlände från England, och därefter hjälpte han honom att ordna bostaden, hvilket var förenadt med ej få svårigheter. Tapetserare och andra handtverkare tappade alldeles hufvudet vid åsynen af alla riddare, damer, munkar och pärer af Frankrike, som packades upp ur lårarna. Kranicki förvånades ej öfver någonting, därtill var han för beläst och kunskapsrik, men han blef heller icke entusiasmerad. Då allt med hans insiktsfulla och outröttliga bistånd blifvit ordnad, tänkte han i sitt stilla sinne: *C'est funèbre et peu commode* — och sneglade med en viss respekt på kistorna med pärerna och Ludvig XI, hvilkas hårda, skulperade lock icke precis syntes honom vara de behagligaste af sittplatser. Han sade emellertid ingenting, ty han blygdes erkänna, att han ej förstod eller ej uppskattade, hvad som var ett fulländadt uttryck för tidens mest raffinerade smakriktning. Han besökte ofta baronen, tillbragte en stor del af sin tid i hans hem och förde snart med sig dit en annan ung vän.

Då Marian Darwid gjorde sin första bekantskap med medievalisten och hans hem, greps han af den förvirring man brukar erfara, då man känner sig stå inför någonting, som är en själf oändligt öfverlägset. Nära tio år äldre besatt baronen långt större både kunskaper och erfarenheter, och hans lilla hem var ett non plus ultra af originalitet och dyrbarhet. Marian kände sig andligen och lekamligen fattig. De sex tusen, hans far gaf honom i årligt underhåll, hade aldrig räckt, men nu föreföllo de honom som en allmosa, knappast värd att sträcka ut handen efter.

Hvad åter den andliga fattigdomen beträffade, formligen blygdes han öfver att han ännu kunde finna något behag i det lif, han förde, och den värld, som omgaf honom. Banalitet, hvardaglighet, tarflighet! Betydelsen af dessa tre ord lärde han sig först i baronens sällskap att fullt förstå. Redan förut hade han börjat erfara behovet af någonting högre, någonting för mera än den sinnenas, intelligensens och egenkärlekens tillfredsställelse, som hittills utgjort hans njutningar. Dessa njutningar hade varit af ett ytligt och hvardagligt slag och tillgängliga för en mängd andra än han. Baronerna åter förklarade i sin vanliga läspande näston:

»*Nous autres*, vi, som ha alla erfarenheter och illusioner bakom oss, vi söka efter nya sensationer liksom medeltidens alkemister sökte efter guld. *Nous sommes à la recherche du singulier et du rare.*»

På denna upptäcktsfärd efter det sällsynta och säregna begaf sig också Marian, först tillsammans med baronen, därefter ensam under en resa genom Europa. Han besökte en mängd länder och hufvudstäder. I England slöt han sig för någon tid till frälsningsarmén för att studera den, i Tyskland gick han in som medlem i den politiskt religiösa sekt, som bär namnet *Fahrende Leute*, och därefter färdades han under någon tid, i en väldig resvagn, dragen af några jätteexemplar till mecklenburgare, omkring på Harz' skogklädda höjder och utefter den måleriska Saale. Längst vistades han i Paris, där han framkallade andar tillsammans med teosoferna, och där han af en flock dekadenter, med ett annat namn inkoherenter, med ett tredje: *poètes maudits*, lät introducera sig i haschischisternas klubb (*club des hachichins*) och med narkotiska medel framkallade drömmar och syner.

För öfrigt riktade han under denna upptäcktsfärd sin erfarenhet med ännu en mängd sällsynta och säregna sensationer. En ständig hämsko var emellertid hans knappa tillgångar och nödvändig-

heten att oupphörligt göra nya skulder, en ständig missräkning omöjligheten att finna något, som för-
måde skänka honom varaktig tillfredsställelse.

Tillfredsställelse erfor han nog, men endast helt kort. Allt, som han drömt om, föreföll honom, då han uppnådde det, mindre, tarfligare, mattare än i fantasien. Där han förut sett endast lysande färger, varseblef han vid närmare påseende urblekta, hos hvad som på afstånd tett sig för honom i strålande glans, upptäckte han fläckar. All sötma fick i hans mun en äcklande smak.

Detta kom sig alls icke af en öfvermåttnad, som ej längre erfor några begär, tvärt om, mängden af dessa senare var så stor, att de oupphörligt stötte mot det omöjligas gräns, rasande öfver att ej kunna öfverskrida den. Fantasien befann sig i ett tillstånd af ständig öfverretning, och den af naturen lifliga intelligensen utvecklade i sitt sökande efter alltid ny och växlande näring en rastlöshet, som urartade till ett slags feber. Kom så därtill föreställningen om sig själf såsom befinnande sig på någon imaginär höjd, skild från och högt öfver alla andra. Jag — och hopen. Hvad som icke är jag och några få mina gelikar — det är hopen. Hvad som skall vara mitt får icke vara hopens; hvad som är hopens får icke vara mitt. Detta slags högmod var hvarken bördsstolthet eller penningdryghet; det skulle snarast kunna kallas för ett nerv- och intelligenshögmod. Andra intellektuella värden än hopens, annorlunda och finare danade nerver, jag och mina gelikar — exponenter för mänsklighetens högsta utveckling på samma gång som för mänsklighetens begynnande degeneration.

Med allt detta en enda, men oomkullrunkelig princip: den egna individualitetens helgd, dess bevarande för alla begränsningar och omdaningar, som kunde tillskyndas den utifrån; en vördnad för densamma, som nästan närmade sig till religiös dyrkan. Allt annat är endast värdt en axelryckning, men den egna individualiteten, det vill säga det sätt, hvarpå

en människas böjelser, smak och tänkesätt format sig, det är någonting heligt, det enda heliga. Detta har man ej rätt att offra för någon eller något, lika litet som att underkasta det kritik eller rättelser. Jag är den jag är, och mig själf måste jag förbli. Jag vill och måste förstå att vilja. Med ett ord, någonting i stil med de öfvermänniskor, hvilkas ankomst Friedrich Nietzsche bebådar.

Baronens våning var icke blott originell och fabelaktigt dyrbar, den utmärkte sig också för något, som tyskarna karakterisera med uttrycket *Stimmung*. Några unga polyglotter hade länge förgäfves bråkat sina hjärnor för att utfinna någon lämplig definition på densamma, tills slutligen Marian, som ägde det mest utvecklade språksinnet, fann på ordet *Stimmung*. Detta var det rätta uttrycket, och man kom allmänt öfverens om att baronens hem var stämningsfullt, eller, med andra ord, att det intryck det väckte ej betingades af de konkreta föremålen däri, utan af detta vissa något, för hvilket de voro det hemliga uttrycket eller symbolen. Det framkallade ett intryck af öfversinnlighet. Att tro på det öfversinnliga är icke detsamma som att hylla någon religion. Buddha, Zoroaster, Kristus, *ah par exemple!* sådant kunde duga för folk och tidsåldrar, som ännu befunno sig i sin barndom. På en mera utvecklad ståndpunkt finner man också behag i sagor, därför att de vanligen innesluta en mängd skönheter, men man låter sig ej duperas af dem.

Öfversinnlighet är någonting helt annat, det är en sensation af okända och endast anade njutningar, härflytande ur en för sinnena otillgänglig värld. Att en sådan värld existerar bevisas af det oerhörda armod, den gränslösa enformighet, som utmärker de njutningskällor, hvilka höra sinnevärlden till. Skalden är skald, estetikern är estet i jämnt samma mån, som det lyckas honom att genom intuition, genom subtilisering af sina nerver intränga i den öfversinnliga världen och framkalla en förkänsla af den-

samma. Men ett oundgängligt villkor är, att denna förkänsla skall vara dunkel och dimlik, en doft lik-som eller ännu bättre ekot af en doft. Ingen bestämd ton må anslås, inga skarpa konturer uppdragas, endast stämningen framkallas.

Baronens hem framkallade en stämning af öfver-sinnlighet. Han och hans med honom liktänkande vänner trodde på en annan, öfverjordisk värld, på ett hinsidan grafven, och detta på grund af den jordiska tillvarons mulenhet och armod, det vill säga: *en désespoir de cause*. Det var i deras tanke ej heller tvifvel underkastadt, att denna andra värld, hvars lätta dofter de kände sig omsväfvade af i extasens ögonblick, var ett hemvist för idel skönhet, endast och allenast för skönhet. Skönheten ensam var det också, som i denna världen förmådde höja människan öfver hopens låga nivå, och funnes icke den, hade man blott att sätta i verkställighet Hartmanns förslag om mänsklighetens samfällda själfmord, lifvet vore då ej värdt annat än »föraktets blodiga spott». »Blodigt spott» ter sig, som bekant genom Arthur Rimbauds sonett om vokalerna, för blicken på hvar och en, som uttalar vokalen *i*, liksom vokalen *a* framkallar bilden af »svarta, ludna flugor, som surra omkring stinkande orenligheter».

»*Ah non, mes amis! Non, non!* Det är för starkt för mig. *Au nom du ciel*, inte ett ord mera!»

Med detta utrop for Artur Kranicki upp ur den djupa katedern och fortsatte, häftigt gestikulerande med armarna:

»Stinkande orenligheter! Blodigt spott! Det är inte poesi! Det är till och med oanständigt! Och de där ludna flugorna, som surra omkring . . . *Non, cela me monte à la gorge!* Det kväljer mig. *Non, mes amis!* Jag går aldrig in på att det där skall vara poesi.»

Han kände sig så sårad i sina estetiska begrepp, att han höjde rösten, tills den öfvergick i gäll fallett. De unga männen skrattade. Den hederlige

Kranicki! Han var ändå bra oskuldsfull! Trots sina fyrtiofem år *bien sonnés*, sina galanta historier, sin svaghet för gastronomi och andra goda saker, fanns för honom inga högre grader af utsväfningar än de, som fått sina skildrare i Boccaccio, Paul de Kock, Alfred Musset — grobianer eller skolpojkar!

Då den första hettan lagt sig, erfor Kranicki en känsla af blygsel.

»*Pardon, mes chers! Oskuldsfull? Inte så oskuldsfull som ni tro. Beaucoup s'en faut. Jag tror mig kunna förstå och uppfatta allt. Men, voyez-vous, smaken är olika. Klarhet, enkelhet, harmoni, voilà ce que j'aime, och era... era...*»

Åter igen grep honom den estetiska harmen, och i det han kastade sig ned i katedern, slöt han, fäkande med armarna:

»Ert poetiserande af spott och orenlighet det... *savez-vous?* det är att bestänka kloaker med vigvatten. *Voilà!*»

Mellan jalousien af måladt glas och den del af väggen, där riddaren af runda bordet hembar Isolde sin hyllning, stod en liten orgel, och framför orgeln satt baron Emil och spelade en af Sebastian Bachs mest högtidliga fugor. Det var tidigt på förmiddagen, baronen var iförd en förmiddagsdräkt af gult flanell, broderade kulörta strumpor och spetsiga gula skor. Tillbakalutad mot stolens ryggstöd, som var utskuret i form af ett klöfverblad (XIV seklet), höll han armarna stelt utsträckta, och de långa, smala fingrarna rörde sig långsamt öfver klaviaturet. Hans fina, gulhyade ansikte hade ett uttryck af högtidligt allvar; de små, grå ögonen stirrade drömmande ut i rymden, och från de målade glasrutorna, som belystes af solen, föllo blå och purpurröda dagar på hans vissna panna och kortklippta, röda hår.

I rummet befann sig utom baronen äfven Kranicki, som kommit för en timme sedan och af kammartjänaren blifvit upplyst om att baronen ännu sof. Detta var emellertid icke sant, ty några minuter efter

sitt inträde i salongen hörde Kranicki från det inre af våningen ett klingande kvinnoskratt, följdt af något yttrande, uttaladt med baronens nasalröst. Gästen smålog och hviskade till Dödens Triumf, som han betraktade:

»Lili Kerth!»

Därpå slog han sig ned i katedern, som var så djup, att han trots sin resliga växt nästan försvann i den. Några ögonblick senare uppenbarade sig baronen i dörren till salongen, och van vid att se Kranicki hos sig vid alla tider på dygnet nickade han endast åt honom med ett kort: *Bon jour!* samt styrde stegen bort till orgeln.

I det han satte sig ned, vände han sig till hälften om med ett:

»Vi vänta på Marian med frukosten.»

»Och hon?» frågade Kranicki från djupet af sin kateder.

»Hon slutar sin toalett, och sedan går hon», svarade baronen.

Därefter började han spela Bachs fuga. Han spelade, och Kranicki lyssnade och blef allt mer och mer vemodig i hågen. På de sista dagarna hade han åldrats synbart, han hade magrat, fårorna i pannan hade blifvit flere, hållningen hade förlorat sin säkerhet och spänstighet. Han såg ut som en människa, hvilken träffats af ett hårdt slag. Men som alltid var han elegant klädd, en doft af parfym omgaf honom, och ur bröstfickan på rocken uppstack en kulört näsduk. Baronens spel stämde honom allt mer melankolisk. Redan i och för sig gjorde detta hem halft intryck af en kyrka, och det behöfdes blott Bachs musik, för att illusionen skulle vara fullständig. Helgongestalerna tycktes försjunkna i brinnande bön. Dödens Triumf utbredde sina vampyrvingar som till flykt; orgeln och tystnaden spelade en majestätisk duett. Det låg öfver det hela en mäktig stämning, och den grep Kranicki. Mekaniskt tog han ur fickan

upp cigarrettetuiet af guld, och i det han snurrade det mellan fingrarna, tänkte han:

»*Tout passe!* Jag har redan allt bakom mig... *l'amour et le reste...* Grafven är slutet på allt... Dagarna sjunka som stoft ned i det förflutna, ned i evigheten. *L'éternité! l'énigme!*»

Men plötsligt afbröts orgeltonernas och tystnadens duett af en högljudd smäll i en dörr och ett fras af sidenunderkjolar, och i salongen stod helt oförmodadt en den allra minsta och täckaste lilla varelse. Hon hade små fötter och korta kjolar, en pälskrage af senaste mod och en ofantlig hatt, som beskuggade ett litet mörkt, magert och visset ansikte med ett par ögon, som glödde likt eldkol, och ett hår, skimrande som venetianskt guld. Siden, sobel, ett par otroligt långa strutsfjädrar, briljanter i öronen — och så ett klingande skratt, som likt en silfverpil skar igenom Bachs fuga.

»*Eh bien, ne veux-tu pas me dire bonjour, toi, grand bête? Tiens, voilà!*»

Samtidigt med ordet *voilà* ljöd en smällande kyss, anbragt på baronens kind, därpå vände sig Lili Kerth mot dörren till tamburen, men råkade i detsamma varsebli Kranicki.

»*Oh, te voilà aussi, vieux beau!*»

Hon sprang fram till katedern och utropade med en åtbörd af låtsad förskräckelse:

»*Bigre! quelle mine de funeraïlles!*»

Och hon fortsatte:

»Har det händt dig något ledsamt? Det var ju tråkigt! Men man skall bara inte fråga efter det. Gör som jag! Jag har också sorger, *mais je m'en fiche*. Titta, så här gör jag med dem!»

Med dessa ord utförde hon ett *pas*, så elastiskt att spetsen af den lilla skon träffade Kranickis haka. Det var ett sätt att åskådligt visa, hur man bör förfara med sina sorger.

»*Et adieu la compagnie!*» utropade hon och försvann, rasslande med sina armband.

I rummet inträdde åter tystnad. Tristan fortsatte att hembära Isolde sin ridderliga hyllning, munken Alberik nedsteg i helvetets svarta gap. Den segrande döden utbredde sina vampyrvingar, och helgonen med gyllene glorian kring sina hufvuden knäppte fromt samman sina hvita händer öfver de lysande dräkterna.

Baronen satt framför orgeln med hufvudet nedsjunket mot bröstet. Kranicki i sin kateder lät höra några harmsna fnysningar och utbrast slutligen i hetsig ton:

»*C'est abominable!* Jag tycker verkligen inte om att en kokott sparkar mig i ansiktet, när jag sitter och tänker på evigheten. *Diantre!* Hvad ni ha för en besynnerlig smak för att röra ihop saker! Strax efter det man lösgjort sig ur Lili Kerths armar sätta sig att spela den gudomlige Bach! Hvilken röra, hvilka sammansättningar! Jag är inte någon asket — *beaucoup s'en faut* — men att på det sättet blanda ihop *du sacré et du profane, non c'est de la cochonnerie emmaillotée dans l'art!* Jag ber om ursäkt, men i den heliga skrift står det någonting om en guldring på ett svintryne. *Voilà!*»

Baronen smålog under de röda mustascherna.

»Det där är subtila saker», svarade han, »som inte hvem som helst kan förstå. Bachs fuga efter Lili Kerths omfamningar — det är ritsch-ratsch, det är tingens ironi. Känner ni till Baudelaires strof...»

Han reste sig upp, och utan något spår till patos, tvärt om vårdslöst och i sin vanliga nasalton deklamerade han:

Quand, chez le debauché, l'aube blanche et vermeil
Entre en société de l'idéal rongeur,
Par l'opération d'un mystère vengeur,
Dans la brute assoupie un Ange se réveille.

Det ringde på tamburdörren, och några ögonblick därefter trädde Marian in i salongen. Han var blekare än vanligt, hans ögon voro omgifna af mörka

ringar och lyste med en onaturlig glans. Kranicki sprang upp ur katedern och fattade båda den unge mannens händer i sina, i det han ömt betraktade honom.

»*Enfin! enfin!* På nära två veckor har jag inte sett dig. Jag har hållit mig inne. Jag hyste en liten förhoppning, att du skulle titta upp till mig . . .»

»*Bon, bon!*» svarade Marian, och sedan han äfven räckt baronen sin hand, satte han sig på kistan, som förevigade minnet af Ludvid XI:tes kröning, lutade ryggen mot Alberiks nakna fötter och försjönk i orörlighet.

Han försjönk i en så fullständig orörlighet, att icke blott alla hans lemmar, utan äfven anletsdragen föreföllo som förstenade. Hade icke ögonen lyst med en sådan glans, skulle man på afstånd kunnat taga honom för en elegant utstyrd mannekin. Baron Emil och Kranicki visste, hvad detta hade att betyda. Det var, enligt Marians eget uttryck, ett slags skendöd, som öfverföll honom, när helst han utsattes för några misräkningar och motgångar eller träffades af någon sorg. Han råkade då i ett tillstånd af viljelöshet, som gjorde hvarje minsta, om än blott och bart fysiska ansträngning motbjudande för honom, och därtill kom ett förakt för hela världen så stort, att ingenting syntes honom värdt mödan att röra ett finger eller öppna munnen. Någon fransk skriftställare har kallat ett dylikt tillstånd ett utsinande af hjärtats vätskor. Marian fann denna definition ytterst träffande. Han hade en tydlig känsla af att hans hjärtas vätskor höllo på att utsina, där han satt stum, döf och blind för allt.

Äfven baronen brukade lida af dylika attacker, men med den skillnaden, att världsföraktet hos honom tog sig uttryck icke i apati, utan i »röd»iska — *colère rouge* såsom fransmännen kalla det. Han öfverfölls vid sådana tillfällen af ett vildt begär att knyta näfvarna, slå och stampa, och stundom slog han också sina tjänare och krossade dyrbarheter i

tusen stycken. För sin väns utsinande hjärtevätskor visade han vördnad och till och med deltagande. Med händerna i fickorna på sin gula flannelsrock gick han af och an i rummet och mumlade mellan tänderna:

»Vi äro neurasteniker allesammans. *Nous dégringolons. Bah! il est temps!* Världen är gammal. Barnen af gamla fäder födas med kräfte i sitt inre.»

Kranicki gjorde inom sig den frågan:

»Hvarför ramla utför och få kräfte, när man är ung och rik?»

Men han protesterade ej högt. Det gjorde honom ondt om Marian. Han betraktade honom med ungefär samma uppsyn, som tillgifna sköterskor betrakta sina sjuka eller kinkiga små.

Under frukosten aftecknade sig Marians orörliga, gulbleka ansikte likt en vaxmask mot stolens höga ryggstöd. Han teg som grafven. Med hans aptit var det dåligt beställt. Han åt endast litet kaviar och började sedan tömma ett oräkneligt antal koppar kaffe, som baron Emil själf tillagade efter något särskildt recept. Baronens drack det ena glaset vin efter det andra och gäspade för resten långt mera än han åt. Kranicki hade däremot aptit för båda. Efter att i några veckor ha lefvat på Klemensowas magra kost smakade honom nu baronens kräsligheter förträffligt. God mat hade alltid varit en af hans svagheter; gamla bekanta tillfogade: och kvinnor. Däremot drack han föga och spelade aldrig kort.

Trots sin strykande aptit glömde han ej sin plikt att vara en älskvärd gäst. Han underhöll sig med värden, som i nonchalant ton berättade honom om ett intressant fynd i tafvelväg.

»En autentisk Overbeck. Marian och jag skulle ha besett den tillsammans, men eftersom Marian inte kom . . .»

Han vände sig till unge Darwid:

»*Pourquoi n'es-tu pas venu?*»

Intet svar följde. Vaxmasken förblef orörlig, och de glänsande ögonen fortforo att stelt stirra ut i rymden.

»Overbeck?» upprepade Kranicki och tillfogade:
»En preraphaelit?»

Öfver Marians orörliga drag for en lätt skugga af obehag.

»Nasaren», mumlade han, utan att dock förändra en min, eller att en muskel i hans ansikte rördes. Kranicki inföll skamset och ifrigt:

»*Oui, oui! pardon!* Nasaren!»

Baronen lifvades.

»Ja naturligtvis! Nasaren *pur sang!* Alldeles ogrundadt blanda oinvigda ihop nasarener och preraphaeliter. Det är skilda skolor. Den där taflan af Overbeck, här, *c'est une trouvaille*, ja, mer än så: *c'est une découverte*. Man skulle kunna göra en lysande affär genom att sälja den utomlands.»

Upplifvad af vinet och med en lätt rodnad på de gulbleka kinderna började baronen anförtro Kranicki en plan, som han länge umgåtts med: *une idée qui lui trottait dans le cerveau*. Det finns i Polen en mängd gamla familjer, hvilkas förmögenhet håller på att försvinna, men som ännu ha kvar en hop lämningar efter det forna välståndet. Ofta kunde dessa kvarlefvor vara föremål af högt värde, icke blott rena konstverk, utan de mest skilda alster af förgångna tiders rikedomar och smak — till exempel väggbonader, gamla skärp*), fajanser, mattor, husgeråd, juvelerararbeten o. s. v. Ägarna skulle i sin penningnöd gärna och till rampris sälja dessa reminiscenser, som för närvarande stå högt i kurs på bägge halfkloten. Visserligen skulle man nödgas leta efter dem, liksom humanisterna en gång letade efter latinska och grekiska manuskript, men för den, som förstod att uppspåra dem, skulle också en verklig

*) Till den forna polska adelsdräkten hörde breda, ofta ytterst dyrbara skärp. Ö. a.

guldgrufva öppna sig. I Europa är England det land, som bäst ägnar sig för dylika affärstransaktioner, men det mest lönande operationsfältet utgjorde ändå Amerika. Här uppköpa dessa antikviteter för en spottstyfver, i Amerika sälja dem för deras vikt i guld. Men ett oundgängligt villkor var att, innan man startade affären, göra en resa till Amerika, sondera terrängen, knyta förbindelser, taga sina förberedande mått och steg. Framför allt — framför allt kräfdes emellertid ett stort kapital och grundliga insikter . . .

Smuttande på ett glas utsökt likör utvecklade baronen med allt större ifver sin idé och sina operationsplaner, han tycktes lefva upp, och de små ögonen under sina röda ögonbryn började skjuta blixtar. Men äfven Marian mumlade buttert:

»*C'est une idée!*»

»*N'est-ce pas?*» skrattade baronen.

Kranicki lyssnade uppmärksamt och under tystnad. Slutligen inföll han i litet tveksam, halft skämtande ton:

»Om ni sätter den där planen i verket, så tag mig till er agent! Jag förstår mig litet på sådana där saker, jag vet, hvar jag skall söka dem, och jag ställer mig med nöje till er tjänst . . . med största nöje . . .»

Tonen skulle låta skämtsam, men den bönfällande blicken och det skygga, osäkra leendet talade om en lidelsefull åstundan att hänge sig åt något, haka sig fast vid hvad det vara månne — blott för att undkomma det framför honom gapande tomrummet.

Efter att ha tändt sina cigarrer återvände alla tre ut i salongen, där Marian åter tog plats på Ludvig XI:tes kröning och Kranicki installerade sig i katedern. Baronen slog sig ned vid fönstret och vecklade ut en engelsk tidning, bakom hvilken han så godt som alldeles försvann. En ganska långvarig tystnad inträdde, men slutligen lät baronens röst höra sig bakom tidningen:

»*C'est renversant!*»

»Hvad?» frågade Kranicki.

»Den där utställningen i Chicago, som håller på att förberedas.»

Han började uppläsa en beskrifning på förberedelserna till den kolossala världsutställning, som skulle äga rum i den amerikanska staden. Då och då afbröt han läsningen för att göra några jämförelser mellan Europa och Amerika. I gamla världen var civilisationen gammal, allting gammalt, dessutom för smått och för välbekant. Amerika däremot hade ännu icke fallit alldeles i trasor. Besynnerligt nog hade baronen ej varit där ännu, men då han tänkte på Amerika, föll honom Rimbauds vers i minnet. Han reste sig upp, och gående af och an i rummet deklamerade han:

Vibremens divins des mers virides,
Paix des pâtis semés d'animaux;
Silences, traversés des Mondes, des Anges...

»*Et des millions*», ljud helt oväntadt Marians röst bortifrån Alberiks fötter.

Han rätade på sig och fortsatte:

»Ingenstädes finns det sådana kolossala förmögenheter och så stora möjligheter för deras förvärfvande som på dessa *pâtis semés d'animaux*.»

Och liksom om hans hjärtas sinande vätskor plötsligt börjat kvälla fram på nytt, fortsatte han, i det han med hastiga steg började gå af och an i rummet, oupphörligt mötande den långsamt promenerande baronen:

»*C'est une idée*. Vi måste tänka närmare på den där saken. Dit eller åt något annat håll — någonstädes måste jag resa, något måste jag taga mig till. Härifrån jagar mig den största missträkning, jag någonsin lidit. I går gick min sista illusion ur världen. Därför kom jag inte och såg Overbeck. Jag var på begrafning. Jag upptäckte, att jag bedragit mig på den enda människa, som ingifvit mig någonting liknande vördnad.»

Han talade på engelska. Baronens frågade, äfvenledes på engelska:

»Hvad har händt?»

Och med en ej fullt lika oklanderlig accent upprepade Kranicki frågan på samma språk. Under det han fortsatte att gå af och an i rummet, berättade Marian sitt samtal med fadern och det ultimatum, som förelagts honom. Baronens småskrattade, Kranicki uppgaf utrop af förtrytelse, Marian fortsatte med flammande kinder och under feberaktigt lifliga åtbörder.

»Ända sedan jag börjat tänka, har den där mannen varit föremål för min beundran. Logisk, konsekvent, okuflig, huggen af ett enda stycke. En storartad monolit! Inga känslor, inga fördomar! En individualitet, som af ingenting lät sig rubbas i sin bana. Jag förstod, att hans sätt att uppfostra mig afsåg hans eget förhålligande. Jag skulle vara en af pelarna i det tempel, som han reste till sin ära. Men just den hänsynslöshet, hvarmed han använde allt och alla för sina planer, väckte min beundran. Hans produktionskraft var lika omätlig som hans egoism. Så måste förhållandet vara med hvarje individualitet, som naturen skapat efter nya mönster och inte schablonmässigt. Jag kände honom föga, men jag önskade lära känna honom närmare. Jag var viss om att vi skulle förstå hvarandra fullkomligt, att han också på närmare håll sedd skulle visa sig vara en präktig monolit. Men hvad mötte mig? . . . En massa etiketter, en massa föråldrade begrepp, en hel profkarta på gamla, hoplappade trasor . . .»

»Nu tyckte han, det kunde vara tid på att börja tala om tuktan och arbete», skrattade Kranicki.

»Peste!» fnös baronen, »hvilken tankens reumatism!»

Kranicki utropade:

»Moraliska grundsatser! . . . Dem praktiserar han just vackert själf! Gåfve han bara bort hälften af sina millioner till den fattigdom, som blyges att

tigga! *O, que non!* Det aktar han sig minsann för! Men det är lätt att ur andras rygg skära ut remmar af moraliska grundsatser.»

»Just det!» utropade Marian. »Där slog du hufvudet på spiken, *mon vieux*. Ur andras rygg! *Yes!* Under alla dessa år har han inte frågat efter någonting, sett sig hvarken till höger eller vänster, men nu börjar han med ens ruska på den byggnad, han själf fört upp. Jag vet inte, hur en annan skulle handla, men jag för min del kommer att hålla på min rätt. Jag gör mig inte till en martyr för den ledsamma omständigheten, att min far lider af tanke-reumatism . . .»

Han tystnade, funderade ett ögonblick och tillfogade så:

»Detta är till och med någonting mera än tanke-reumatism. Det är det i förruttnelsestadiet befintliga förflutna, hvars liksvett tränger ut ur hans hjärna.»

»Liksvett! *C'est bien trouvé ça!*» utropade baronen.

Kranicki gjorde en grimas borta i skyddet af sin väldiga stolskarm och mumlade:

»*Non, non! Quelle horreur!* Den definitionen skrifver jag aldrig under!»

Men denna lågmälda protest hörde ingen. Nu hade baronen i sin ordning tagit till ordet, under det han med allt snabbare steg vandrade af och an i rummet.

Marian satt på kistan med Ludvig XI:tes kröning, och baronen gick fram och tillbaka och klagade öfver de små förhållandena och den låga civilisationsgrad, som voro rådande i denna stad och detta land.

»Det är de lappade skodonens fädernesland. Allting här luktar instängd matbod. Det fattas luft och ventilation. I England till exempel har ju William Morris, den store skalden, anlagt en fabrik för tillverkning af konstföremål och förtjänar millioner. Kan ni ge mig exempel på något motsvarande här? Alois Darwid har förtjänat en kolossal förmögenhet

endast därför, att han inte varit ett blindstyre, som gått och hållit sig fast i den fosterländska gärdsgården. Fosterländsk, fosterländskhet, fosterland — där ha vi just en af de granna etiketter, som folk klistra på ett tomt begrepp. Sådant där måste man göra sig fri ifrån, man måste förstå att vilja.»

Så snart han, baronen, realiserat vissa planer, han umgicks med, och sedan han ordnat sina affärer, ja, till och med innan dess, skulle han göra allvar af sin idé. Han vände sig till Marian.

»Du blir ju min kompanjon? *n'est-ce pas?* Jag skulle knappast kunna reda mig dig förutan. Du har ett sådant utveckladt konstsinne, en så subtil uppfattning . . .»

»Hvarför inte?» svarade Marian. »Men redan före utställningen måste man nödvändigt resa öfver till Amerika för att bereda terrängen . . .»

»Naturligtvis, så att vi kunna börja vår verksamhet under själfva utställningen. Hvad kapital beträffar . . .»

»Jag säljer min lösegenom, som representerar ett visst värde, och tar än en gång upp ett lån», inföll Marian i vårdslös ton.

Baronen stannade, funderade ett ögonblick, och hans härjade drag antogo det uttryck af tjufpojksaktighet, som fransmännen benämna *polissonnerie*. Han fick ett anfall af munterhet.

»Låt oss dunsta af!» utropade han och gjorde en piruett ungefär sådan, som man kan få se en gatpojke göra, då han sparkar af sig skon och därpå försöker fånga den i luften.

Marian reste sig upp, han var sig nu åter lik och utropade, äfven han i nästan glädttig ton:

»*C'est une idée!* Till Amerika!»

Och ur djupet af den ofantliga karmstolen ljöd slutligen Kranickis skygga, jämmerfulla stämma:

»Och jag? Ta ni mig med er, *mes chers?* Då ni dunsta af, ta ni väl mig med er, *n'est-ce pas?*»

Intet svar kom. Baronen hade redan tagit plats vid orgeln och börjat spela någon stor kyrkokomposition, vid hvars högtidliga toner Tristan bragte Isolde sin ridderliga hyllning, under det Dödens Triumf utbredde sina svarta vampyrvingar till flykt, och de målade helgonen med sina gyllene glador framt sammanknäppte sina hvita händer på de lysande dräkterna.

SENARE DELEN.

I.

Baron Emil brukade ibland säga till Irene:

»Ni besitter själens aristokrati. Er intelligens är af ett nytt slag. Ni har en hel hop präktig ironi inombords. Ni låter inte duperas af glaserade lerkrukor.»

Dessa uttalanden beredde henne samma tillfredsställelse, som den ovane alpklätraren erfar, då hans förare ger honom beröm för att han lyckats bestiga någon halsbrytande bergstopp. Vissa hemliga erfarenheter i lifvet hade i själfva verket gifvit henne en ironisk syn på tillvaron, men det var först under baronens inflytande och ledning, som hon gjort sig reda därför. Han imponerade på henne genom originaliteten af sin uppfattning och sin konversation, genom den absoluta uppriktigheten af sin otro och sin egoism. Redan som barn hade hon upptäckt, att människorna bära masker, och denna upptäckt hade framkallat en hel revolution i hennes tanke- och känslvärld. Sedan dess föredrog hon allt framför masker. Dessutom var baronen, enligt hennes uppfattning, en fulländad estet, en utmärkt konst-kännare, och häri hade hon tvifvelsutant rätt. De

estetiska och filosofiska meningar, han förfäktade, tilltalade henne genom sin originalitet, och de raffinerade, stundom brutala uttryck han använde, imponerade på henne genom sin hänsynslösa djärfhet. Hon imiterade honom i sitt tal och vaktade sig noga för att i hans närvaro yttra något, som kunde ådraga henne benämningen »första klassist».

»Vid hvarje steg stöter man här på första klassister — men ni, ni har den ståndpunkten långt bakom er. Ni är komplicerad, ni kommer mig att tänka på en orkidé, hvars ena stängel uppbär en blomma i form af en fjäril, och på hvars andra en dödskafe grinar.»

Hon afbröt honom med ett kort skratt.

»Fjäril är banalt...»

Hennes skratt ljud tvunget, ty baronen fixerade henne djärft och oafvändt.

»Nej», protesterade han, »sammanställningen af dödskafe och fjäril bildar en dissonans. Det är ett ritsch-ratsch, det gnisslar som en såg...»

»Och den grekiska harmonien?...» insköt hon frågande.

Med ett öfverlägset leende, som förödmjukade henne, genmålde baronen:

»Tala aldrig om harmonien, fröken! Det var en mjölkvälling, hvarmed man uppfödde barn. Vi lefva af helt andra saker. Ni tycker om vildt, inte sant — men endast då det är en smula ankommet? *Il n'y a que du gibier hasardé, n'est-ce pas? Eh bien, nous nous nourrissons de monde hasardé.* Vi lefva af en värld, som smakar starkt ankommen. *C'est ainsi.* Och ni talar om den mjölkvällingen harmoni! Ha, ha, ha! Men ibland tycker ni ett och ibland ett annat. Er själ är full af dissonanser. Den är sammansatt af idyll och satir. Ibland gör ni narr af idyllen, och ibland känner ni längtan efter den. Gissar jag rätt? Är det inte så?»

»Jo», svarade hon och slog ned ögonen.

Hon slog ned ögonen, dels emedan hon blygdes

öfver att se sig genomsådad, och dels emedan hon kände hans andedräkt i sitt ansikte och själf inandades doften af någon egendomlig parfym, som utströmmade från honom. Hans ögon sökte hennes och tycktes vilja fånga dem med sin isiga, men på samma gång brännande blick. Han försökte fatta hennes hand, men hon drog undan den, och han fortsatte med undertryckt, läspande och litet nasal stämma:

»Än vill ni, än vill ni inte, inom er ljuder lifvets skri, men ni försöker förvandla det till en lyrisk dikt...»

Lifvets skri! Sedermera reflekterade hon öfver detta uttryck, men endast helt kort. Tidigt invigd i tillvarons mysterier förstod hon snart dess betydelse. Den lille spinkige baronen med den vissna hyn och de oregelbundna dragen var en mästare i konsten att hos kvinnorna framlocka »lifvets skri». Hans sätt att vara emot dem präglades af ett utsökt galanteri, men på samma gång också af en oerhörd dristighet. Blicken ur de små grå, rödkantade ögonen tycktes vilja hypnotisera dem med sin kalla, men brännande glans — glansen af matt, men skarpslipadt stål. Det sätt, hvarpå han fattade en kvinnas hand och kysste den, hans blickar, som tycktes afläda henne alla höljen, det tonfall, hvarmed han uttalade vissa ord, voro uttryck för det primitivt manliga begäret att underkufva och äga, doldt under en fernissa af raffinerad förfining. Mot bakgrunden af den banala, ända till leda bedrifna flirten verkade hans sätt gent emot kvinnorna väl cyniskt, men dristigt och sant. Man skulle kunnat likna det vid ett ludet djurhufvud, som stack upp ur en korg heliotropers evigt doftande enahanda. Visserligen är detta hufvud fult, men det luktar urtidsgrotta och troglodit, hvilket bildar ett originellt och uppfriskande afbrott till de tarfliga blommorna med deras kväljande doft.

Irene hade till en början gjort sig skyldig till en naiv förmodan. Då under samvaron med baronen

hennes nerver skäljde likt spända strängar, sporde hon sig ibland: »Skulle jag vara förälskad?» Men knappt var han borta, förrän denna fråga aflockade henne ett kort, ironiskt skratt. Hon analyserade och kritiserade då baronens fysiska och moraliska måniska med det mest kyliga lugn och ibland äfven med en anstrykning af förakt. En vibrion! I detta uttryck inneslöt hon begreppet af en fullständig fysisk och moralisk kraftlöshet, det framkallade för hennes ögon bilden af ett uselt litet kräk, som vibrerar i luften, knappast mäktigt af att lefva. Som en motsättning till denna bild vaknade sedan inom henne en dunkel föreställning om någonting sundt, ädelt och skönt, och hennes hjärta började fyllas af en känsla af harm mot baronen, och i hennes hjärna uppstod den bittra tanken:

»Hvarför är lifvet sådant det är? Hvarför inte annorlunda? Men kanske att det för andra är annorlunda än för mig?»

Hon hade upphört att tro på idyller. På alltför nära håll och alltför länge hade hon iakttagit tillvarons tragiska ironi, för att hon skulle ha kunnat bevara tron på idyller. Kanske att sådana existerade någonstades, men icke i de sfärer, hon tillhörde, icke för henne. Men att då längta efter någonting, som kanske icke finns i hela världen, med all säkerhet icke fanns för henne! Hvilken »tankereumatism»! Hufvudet med den röda, japanska hårknuten sjönk djupt ned mot bröstet, och, som hon så ofta brukade, knäppte hon ihop sina smala händer och tryckte dem hårdt mot hvarandra, i det hon tänkte:

»Än sedan? Något slags framtid måste jag ju skapa mig, och hvarför skulle denna vara sämre än någon annan? Här finns åtminstone ömsesidig uppriktighet och öfverensstämmelse i uppfattning.»

Så småningom kom hon på det klara med, att den känsla, hon erfor för baronen, var ett visst slag af kärlek, liksom att något annat slag i grund och botten ej existerade — skulle det för öfrigt existera,

så betydde det föga, ty all kärlek är ändå af öfvergående natur. Ofver hufvud taget började hon tillmäta denna sida af lifvet en allt mindre betydelse, och samtidigt förlorade lifvet själf mer och mer af sitt behag i hennes ögon. Under de anfall af leda och apati, som kommo öfver henne, brukade tycket för baronen förefalla henne likt det elektriska ljuset på mörka, människofyllda gator. Det var ingen strålande sol, ingen silfverhvit måne, det var ett sådant där rödt lyktsken, som belyser gatans vimmel och ger en tillfälle till allehanda intressanta iakttagelser.

Irene kände till Lili Kerth, den roll, hon spelade i staden öfver hufvud och gent emot baronen i synnerhet. I detta fall liksom i alla andra föraktade baronen att bära mask, han åtföljde ibland Lili Kerth på hennes promenader, och några gånger visade han sig till och med på teatern tillsammans med henne. Detta var ett brott mot skick och sed, särskildt på grund af hans förhållande till Irene — men att underkasta sig bruket, är icke det detsamma som att fränsäga sig sin individualitet?

Utän att riktigt veta hvarför, ogillade Marian denna gång sin väns beteende.

»*C'est crâne, mais trop cochon*», förklarade han, visade sig litet stucken mot baronen och såg nyfiket bort till systemen, som äfven var närvarande på teatern. Irene var sig emellertid alldeles lik, lugn, distingerad, litet stel, och ingenting tycktes äga förmågan att vare sig roa eller hänföra henne. Under mellanakterna samtalande hon som vanligt med baronen. Marian betraktade henne ofälvändt och började till slut småle.

»Hur tycker du om din vis-à-vis?» frågade han.

Irene svarade vårdslöst:

»*Qui? cette fille?* . . . hon har en härlig färg på sitt hår. Rent venetianskt guld.»

Ej ett spår till vare sig harm eller blygsel.

»Bravo!» utropade Marian.

Och med en ton full af komisk högtidlighet tillfogade han:

»*Chère soeur*, du är en helt och hållet ny intelligensstyp. Du öfverträffar mina förväntningar, och hädanefter kommer jag att kalla dig *ma vraie soeur*.»

Än sedan? Var hon kanske en teateringenue? Hon visste mycket väl, att sådana där saker förekomma i hvarje mans lif och följaktligen äfven i baronens. Och om de måste finnas, långt hellre såg hon då, att det ej gjordes någon hemlighet af dem — ty allt, allt var bättre än att hyckla och bära mask. För öfrigt var det henne fullkomligt likgiltigt, om baronen hade en förbindelse med den ryktbara chanssonetten eller icke.

En gråaktig skymning började sänka sig öfver gatan utanför Darwids hus. Vid ett fönster i en af salongerna satt Irene på en hög taburett. Hennes smärta byst och långlagda profil erinrade, där de aftecknade sig mot fönsterrutan, om en hieratisk staty med stel hållning och gåtfullt leende läppar. Hon satt med nedslagna ögon och händerna lugnt hvilande i knäet, men de leenden, som oupphörligt sväfvade öfver hennes läppar, voro ej lugna. Under de sista dagarna hade hon oftare än någonsin sammanträffat med baronen. Han hade formligen förföljt henne, och flere gånger hade han plötsligt dykt upp i butiker, där hon befunnit sig tillsammans med modern eller ensam. Han skyllde aldrig dessa sammanträffanden på slumpen, utan förklarade med sin vanliga uppriktighet:

»Jag ville träffa er i dag, och därför träffar jag er. Jag förstår att vilja.»

I dag hade hon knappast hunnit inom dörren hos den berömde damskräddaren, förrän han trädde in och genast, med en hos honom sällsynt liflighet, började berätta henne om sin stora plan att resa öfver till Amerika och bosätta sig där, om icke för alltid, så åtminstone för en längre tid. Denna idé nästan entusiasmerade honom; hans fantasi fråssade

i föreställningen om nya intryck, nya upplevelser, kanske nya rikedomar. Äfven om denna sida af saken talade han med Irene.

»Man måste röra på sig, väcka fantasien ur dess dvala, försätta nerverna i dallring, ty annars domna de bort. Man måste segra och underkufva. Den, som ej vinner några segrar, förtjänar inte att lefva. Penningen är värd kamp, ty den öppnar lifvets portar. William Morris är en ryktbar skald och målare, men ändå blef han fabrikant. Han förstod, att ringaktningen för industrien liksom så mycket annat endast är en nedärfd fördom. Poeter ha svept in den i vackra rim, och sedan ha de dött af svält... Amerika äger ännu nya horisonter...»

Han fortsatte länge att tala i samma stil, själf förvånad öfver sin entusiasm.

»Jag trodde, att jag aldrig mer skulle komma att erfara någon entusiasm, och till och med att all sådan är en tankens reumatism. Men nu, nu är jag verkligent entusiasmerad! Och det är en mycket behaglig känsla. Låter ni er inte smittas af den? Lockas inte ni lika väl som jag af nya horisonter och vida perspektiv, locka er inte *les vibrations divins des mers virides, les silences traversés des Mondes, des Anges...*»

Och görande sig skyldig till ett plagiat, tillfogade han:

»*Et des millions!*»

Jo, de lockade henne. Icke millionerna, dem var hon för van vid, men de vida perspektiven, de nya horisonterna, de ändlösa hafven och den djupa stillheten. Det ropade inom henne: »Ja! Ja! Resa, fly långt bort, långt, långt bort, till nya världar och en ny mänsklighet!»

Med en matt rodnad på de bleka kinderna sade hon detta till baronen, hvars vissna, härjade ansikte strålade upp af glädje.

»*Vous me faites heureux, vous me faites vraiment heureux!*» hviskade han och tillfogade: »Befäl-

ler ni mig att kasta mig i stoftet för er? Jag gör det!»

Emellertid ringde det oupphörligt på dörren till det stora magasinet, och strömmen af människor, som passerade förbi henne, erinrade Irene om anledningen, hvarför hon kommit hit. Hon begaf sig till ett litet elegant kabinett, där redan en massa tyger lågo utbredda och väntade på henne. Baronens var en kännare af fruntimmerstoalletter, och på ett sätt, som skulle anstått en man af facket, brukade han ibland beskrifva originella och dyrbara toalletter, som han sett utomlands.

Nu yttrade han:

»Låt dem blott inte göra er någonting schablonmässigt, förstör inte det nöje, jag har af att se på er genom någon elegans, som smakar af provinsstad! Jag har inte träffat någon kvinna här, som har en subtil smak. Rikedomar finnas, ofta finns det till och med smak, men en hvardaglig, schablonmässig. Åt er måste vi finna på någonting nytt, någonting . . . symboliskt eller rättare sagdt symboliserande. En kvinnas dräkt bör vara symbolen af hennes individualitet. Åt er måste vi komponera någonting, som symboliserar kroppens och själens aristokrati.»

Han komponerade, de komponerade bägge. De valde bland färger och tygsorter, genomsågo modejournaler och planscher, baronen gjorde ändringar och tillfogade detaljer af egen uppfinning. Slutligen kommo de öfverens om en sak: tygets färg skulle vara *flamme*. Det skulle göra sig utmärkt mot Irenes fina hy och röda hår, försäkrade baronen.

Etablissemangets ägare kom och gick, elegant och gentlemannalik, gjorde sig underrättad om deras önsknings, yttrade sin mening och lämnade dem därefter att på egen hand fortsätta sina rådplägnings och fatta sina beslut. De blefvo allt mer intresserade, och som mångfärgade kaskader föll frasande det ena sidentyget efter det andra till deras fötter.

De hade redan utsett ett, *couleur flamme*, men de fortsatte likväl att skärskåda och kritisera. Med kinderna färgade af en het rodnad utropade baronen:

»Ha vi inte trefligt, så säg! Och det hos en skräddare! Hvem skulle kunna tänka sig det! Men ni och jag ha förmågan att erfara sensationer, som ingen annan skulle vara mäktig af. Därtill behöfver man äga det sjette sinnet. Ni och jag äga det sjette sinnet.»

Irenes vanligen så afmätta, distingerade väsen undergick en förvandling; hon blef mångordig, några gånger skrattade hon högt, hennes rörelser och åtbörder blefvo ibland nästan för lifliga, ibland underligt afmätta och långsamma. Baronen tystnade och betraktade henne några ögonblick oafvändt, därpå utbrast han med ett uttryck af hänförelse i blicken:

»Hvad ni är er olik just nul! Hvilken öfverraskande metamorfos ni undergått! Sådana där oväntade metamorfoser intressera och egga... Ni äger en sällsynt förmåga att bereda öfverraskningar...»

Och med glänsande ögon började han enträget bedja henne säga, huruvida den förändring hon undergått var ofrivillig eller konstlad, ett uttryck för en sinnesstämning eller koketteri.

»Ni är en produkt af hög kultur, och därför är det svårt att afgöra, hvad som är natur, och hvad som är konst hos er. Och i den här nya gestalten är ni så gåtfull, så komplicerad... Jag ber er, säg mig, är detta natur hos er, eller är det konst?»

Hon rodnade och vände bort blicken vid denna fråga, hvars djärfva undermening hon förstod. Baronen lutade sig fram emot henne, och med ett småleende, som hade något af satyr, och med ett bönfallande uttryck i rösten upprepade han:

»*Est-ce nature? est-ce art?*»

Fattande ett plötsligt beslut svarade hon:

»*C'est nature!*»

Och till svarets djärfhet ville hon foga blickens, men en purpurrodnad sprang upp på hennes kinder,

och hon slog ned ögonen, som hade fått ett uttryck af blygsel. Trots att kvinnlig blygsamhet är en nedärfd fördom, utöfvade också denna nya förändring hos Irene ett eggande inflytande på baronen. Han fattade bägge hennes händer, hans ögon utsände en hel magnetisk strålfod, och han drog henne intill sig. Hon försökte lösgöra sina händer och böjde sig bakåt, men den lille spinkige baronen ådagalade i detta ögonblick en oväntad styrka. Han fasthöll hennes händer som i ett skrufståd och hviskade tätt inpå hennes ansikte:

»Försök inte att undertrycka det lifvets skri, som ljuder inom er... Jag är en despot... jag förstår att vilja...»

Vid de sista orden tryckte han sina läppar mot hennes. Men då lade äfven hon en styrka i dagen, som man knappast skulle ha tilltrött henne, och i det hon med kraft stötte honom ifrån sig, utropade hon blek och darrande:

»*Oh! c'est trop nature!*»

Hon kastade hufvudet tillbaka, och hennes ögon sprutadegnistor, hvilka dock strax försmälte i kall ironi.

Med en axelryckning och ett leende, hvasst som nålsuddar, tillfogade hon:

»*Dieu! que c'était vulgaire.*»

Därpå lyfte hon med bägge händerna upp kjolen, som om hon ej velat föra med sig ett stoftkorn från detta rum, och gick ut i magasinet. Baronen såg henne samtala några ögonblick med etablissemangets ägare, lugn och kylig som vanligt, och därefter med en kort afskedshälsning aflägsna sig.

Nu satt hon på den höga taburetten vid fönstret, och den fint formade bysten och den orörliga, litet långlagda profilen aftecknade sig som mejslade mot fönsterrutan. Såsom blott och bart en term hade »lifvets skri» ägt nyhetens och dristighetens behag, men omsatt i handling uppreste sig all hennes kvinnliga blygsamhet och stolthet däremot. Det ludna djurhufvudet hade stuckit fram alltför djärf mellan

heliotroperna och spridt en alltför stark doft af urtidsgrotta och troglodit.

»C'est vulgaire!» hade hon utropat, och i själfva verket hade hon genast insett, att hvad som händt varit hvarken nytt eller säreget, utan gammalt som gatan och smutsigt som rännstenen. Det stora skräderietablissemnet fullt af människor, oupphörliga ringningar på dörren, prat till höger och vänster, utanför fönstret — gatan; en kyss röfvad på gatan; ett gatäfventyr . . .

En rysning skakade henne från hufvud till fot. För hennes inbillning framträdde bilden af eländiga kvinnogestalter, som i kvällsmörkret ströfva gatorna framåt. Hennes nedböjda ansikte öfvergöts af en rodnad; den nedärfda fördom, som benämnes kvinnlig blygsamhet, gjorde sig på ett pinsamt och ihärdigt sätt påmind. Därtill kom så småningom en känsla af outsäglig afsmak.

Baronen, hvars enda tjuskraft legat i hans subtilitet, hade visat sig från en tarflig, vulgär sida. Det slag af kärlek, hon ansett dem hysa för hvarandra, påminde henne vid närmare skärskådande om taflor, där fauner med bockskägg förfölja nymfer genom skogarna. Öfver Irenes läppar drog ett gäckande, nästan elakt leende. Hvad var det han hade sagt om »det sjette sinnet»? Hvarför tala om några »sjette sinnen» i detta fall? Tomma ord! Baronen gjorde narr af hvad han benämnde »glaserade lerkrukor», men fabricerade han inte själf sådana? Idyller är gammalt, och urtidsgrottor är gammalt, men idyllen skulle vara att föredraga — om den blott funnes. Men hvar fanns den? Hon hade aldrig förmått uppdaga någon, men däremot hade hon sett — ack, endast alltför väl! — hvad som blir af mänsklig kärlek och sådana förbindelser, hvilka bära namnet heliga.

Men skulle hon, trots detta, ändå besluta sig för baronen och — Amerika? Hon greps af ett sådant förakt för allt, ett sådant tvifvel på allt, en

sådan leda vid sig själf och andra, att hon slutade med att säga sig: »Det är mig fullkomligt likgiltigt alltsammans.» Hon knäppte ihop händerna och tryckte dem hårdt mot bröstet, lät hufvudet sjunka och tänkte: »Alltsammans är mig fullkomligt likgiltigt. Så fullkomligt likgiltigt!»

Några tårar droppade långsamt ned på de sammanknäppta händerna. »Fullkomligt likgiltigt! Blott så fort som möjligt.»

Hvad skulle ske så fort som möjligt? Hvarför? Långsamt vände hon hufvudet i riktning mot moderns rum; hennes läppar darrade som på ett litet barn, då det försöker tillbakahålla gråten. Hon höjde lätt ögonbrynen och hviskade:

»Mamma!»

Och under de höjda ögonbrynen, som liknade smala, röda flammor, började de nyss så ironiska, tårfyllda ögonen antaga ett uttryck, som om de ändå till slut hade lyckats upptäcka en idyll...

Någonting ljusst och rörligt lyste fram i den tätande skymningen. Det var Kara, som med Puff tätt i hälarerna kom från det håll af våningen, där faderns rum voro belägna. Hon smågnolade. Då hon varseblef systemen, ropade hon ända bortifrån motsatta ändan af salongen:

»Vet du hvad, Ira? Pappa skall äta middag tillsammans med oss i dag!»

Hennes späda stämma klingade triumferande. För första gången på flere veckor skulle fadern sitta till bords med familjen, och när han väl gjorde det, då var allt godt och väl igen. Men hade det inte varit det förut alltså? Och i hvad fall hade det inte varit det? Detta visste hon ej. Men hon hade gjort sina iakttagelser, haft sina aningar, hade undrat och oroats. Hon hade känt något i luften; med det verkliga sjetta sinne, som till ytterlighet känsliga naturer besitta, hade hon känt, att det hvilade en tyngd öfver hemmet, och utan att veta, hvaraf den kom sig, och hvad den hade att betyda, hade hon

lidit däraf. Men nu gnolade hon muntert, under det hon med små lätta steg trippade igenom våningen, hack i häl följd af Puff.

Då Irene en stund därefter trädde in i moderns kabinett, belyste lamskenet en grupp af tre personer. Klädd i en dräkt af svart sidenmoaré och med svarta jetsmycken blixtrande i det ljusa håret satt Malvina tillbakkalutad i en soffa; bredvid henne i en låg fåtölj hade Marian tagit plats, elegant som vanligt, och framför henne på golfvet med armarna stödda mot hennes knän låg Kara, hvars blå klädning bildade som en ljus strimma mot moderns svarta moaré.

»En tafla värdig Saras och Rebeckas ögon!» skämtade Irene, i det hon gick rakt fram till en stor spegel och började ordna sitt hår. Marian, som tycktes vara vid godt lynne, bad modern, att hon skulle låta en af stadens berömdaste artister måla hennes porträtt.

»Det är en präktig pensel! Jag förstår inte, hur en till den grad ursprunglig och individuell talang har kunnat se dagen här. Han har en öfverdådig *plein air* i sina landskap, och som porträttmålare förstår han att fånga själen... Låt mig få din själ, mamma lilla, fångad i ett porträtt!... Har du lagt märke till att ögonen på somliga porträtt ha ett uttryck, som om de hörde en annan värld till. Det är den fångade själen, som blickar fram ur dem. Låt mig få ditt porträtt, måladt af en konstnär, hvars dukar ge en sensation af andra världar...»

Han böjde ned sitt kerubhufvud och kysste moderns hand, som hvilade på Karas arm. Kara utropade:

»Gif mig också en kyss!»

»Sentimentalitet!» svarade Marian, i det han rätade på sig. »Akta dig för sådan, det är mitt råd, lilla farfarsmor!»

»Förträffligt sagdt!» utlät sig Irene bortifrån spegeln. »Karas själ är så primitiv, och din...»

»Så fin de siècle», insköt Marian.

»Att du verkligen har rätt till titeln af hennes sons sons son . . .»

»Jag har äran att bocka mig, min goda syster», svarade Marian skrattande, och i det han vände sig till modern, fortsatte han: »Ty ser du, mamma, stora syster och jag sympatisera och förstå hvarandra redan fullkomligt. Lilla syster är ännu en smula på efterkälken, men hon hinner säkert snart i fatt oss. *Mais revenons à nos moutons!* Hur blir det med porträttet?»

Malvina skrattade. Hennes ansikte, som ännu för en timme sedan haft ett trött och dystert uttryck, var nu åter strålande och ungdomligt. Men förslaget om porträttet afvisade hon.

»Hvad skulle det tjäna till? Det finns redan alltför många porträtt af mig.»

»Karrikatyrer!» utropade Marian. »Och det finns intet, som tillhör mig uteslutande. Jag vill ha ett för min räkning, ett, som är min privata tillhörighet.»

»Men hvarför?» upprepade Malvina. »Så snart du känner någon längtan därefter, kan du ju se på originalet. Det är till och med bättre, att du inte har något porträtt, ty då kommer kanske den längtan oftare på dig.»

»*l'oint de reproches, chère maman!* Förebräelser, hotelser, hela den patriarkaliska arsenalen höra hemma där borta . . .»

Och han gjorde en åtbörd mot det inre af våningen. Kara lyfte upp hufvudet från moderns knän, och hennes ögon blixtrade.

»Här vill jag endast finna mildhet, ömhet och den där ljufva, förtjusande svagheten, som jag alltid älskat så. Hvad det beträffar, att jag när helst lusten faller på mig, skulle ha tillfälle att se porträttets original, så är det långt ifrån visst. Vi äro stoftkorn, som vinden blåser jorden rundt . . .»

»Har du åter igen några resplaner?» frågade Malvina.

»Ja, jag har mina planer. Ännu äro de dimmiga och sväfvande, men de börja anta fastare konturer. Det kommer att bli en vild flykt undan riset, som hålles i beredskap åt stygga småbarn.»

Åter igen gjorde han en gest åt dörren till de inre rummen, och det korta skratt, hvaraf han lät de sista orden åtföljas, andades förbittring, nästan hat. I detsamma mötte han Karas blick och utropade:

»Hvarför ser du så på mig, flickebarn? *Voilà des yeux!* Nästan girigt nyfikna och förskrämda som på en jagad hind! Hvad är du så nyfiken på? Och hvad är du så rädd för?»

Kara dolde hastigt ansiktet i moderns knä.

»Hur skulle mamma tycka om att resa till Amerika med mig?» ljöd plötsligt Irenes stämma bortifrån spegeln.

Hon hade nu ändtligen fått sitt hår ordnad, och i det hon vände sig ifrån spegeln, fortsatte hon:

»Jag har ett par sjumilastöflar, som jag bara behöfver sätta på mig, så äro du och jag vips på andra sidan Atlanten. Hvad säger du om det förslaget, mamma lilla?»

»Det regnar förslag i dag», smålog Malvina.

»Porträtt, flykt undan riset, Amerika...»

»Bal!» inföll Kara och lyfte på hufvudet. »Du vet inte du, Marian, att vi om några veckor skola ha en stor, magnifik bal!»

»Det var ju intressant! Berätta, berätta!» sade Marian.

När det gällde att berätta, behöfde man aldrig bedja Kara två gånger. Hon reste sig upp från sin knäböjande ställning och började lifligt redogöra för ett långt besök, som hon för några dagar sedan gjort i faderns skrifrum. Modern och systemen hade hon redan underrättat om balprojektet, men hur det uppkommit, hade hon ej talat om för dem. Något hade hon kommit i vägen. Nu skulle hon berätta allt. Tre herrar hade kommit på besök till fadern: furst Zenon, grefve Czarski och så någon tredje, hvars

namn hon inte kom ihåg, men som också var någon förnäm herre, lång och ståtlig och med bröstet fullt af ordnar och kraschaner. Hon hade velat gömma sig för de främmande bakom bokhyllan — ty där fanns en bokhylla, som hon ofta brukade gömma sig bakom, och där hon, själf osedd, kunde se och höra allt. Det var ett alldeles förträffligt gömställe, det värsta var bara med Puff, som alltid ville skälla, när någon kom in i rummet, men då tog hon och klämde ihop hans nos med handen, så att han måste vara tyst. Den där dagen hade hon emellertid ej satt sig bakom bokhyllan, ty hennes far hade bestämdt tillsagt henne att taga plats i en fåtölj. Hon hade alltså helt högtidligt slagit sig ned.

Och för att ge sitt auditorium en riktig föreställning om sin hållning inför faderns gäster, satte hon sig på en taburett, rak, med händerna i knäet och ett uttryck af djup högtidlighet utbredd öfver det rosiga ansiktet. Men Puff, den otäckingen, hade nära på kommit henne att tappa koncepterna; han hade hoppat upp i hennes knä, lagt tassarna på hennes axel och stuckit sin våta lilla nos nästan i örat på henne. Då hade en af herrarna vändt sig till henne och sagt:

- »En sådan liten vacker hund fröken har!»
- »Ja, han är mycket rar», hade hon svarat.
- »Hvad heter han?» hade den andre frågat.
- »Puff», upplyste hon.

Och hon hade icke ens dragit på munnen, ty det var väl ingenting att skratta åt. Puff var verkligen rar, och ett trefligt namn hade han också, men de där herrarna hade sett på henne med ett småleende, och en af dem hade sagt till fadern:

»Hvad tiden ändå går fort! Det var inte länge sedan jag såg er yngsta dotter som liten flicka, och nu...»

En annan inföll:

»Är hon ju nästan vuxen. Hon ser ut att vara lika lång som sin äldre syster...»

Den, som först hade talat, återtog:

»Det är så sällan vi denna vinter ha nöjet att se er familj ute i sällskapslifvet...»

Den andre instämde:

»Er fru och er dotter lefva särdeles tillbaka-draget i år...»

»Min hustru lider ofta af migrän», svarade fadern, och därpå utlät sig för första gången också den länge, okände herrn.

Kara hade relaterat samtalet, i det hon med dramatisk liflighet återgifvit de bägge herrarnas minspel, åtbörder och röster; nu citerade hon den länge herrns ord med den gröfsta stämma hon kunde åstadkomma:

»Jag har ännu inte haft äran att bli presenterad för er fru och er äldsta dotter, men jag har hört så mycket om dem, att o. s. v., o. s. v.»

Sedan samtalade de en stund med fadern om andra saker, och då de togo farväl, sade de henne några artigheter. Hon neg. Hon kunde lugnt säga, att hon med glans spelat rollen af fullväxt ung dam. Sedan de främmande gått, hade fadern sagt henne, att han mycket gladt sig öfver den länge herrns visit, ty han behöfde bli bekant med honom för sina affärer. Så till slut hade han utbrustit:

»Vet du hvad, liten vän! Det är tid på att du börjar visa dig ute i societeten!»

Marian mumlade halfhögt:

»Han behöfver en ny pelare till sitt tempel...»

Irene smålog; Malvina låtsade, som om hon ej hört, Kara fortsatte utan att i sin ifver lägga märke till afbrottet.

»Sedan sade pappa, att mamma och Ira föra ett klosterlif, sällan visa sig ute och sällan ha mottagningar hemma. Sådant kan komma folk att mistänka husliga olyckor eller bankrutt, och detta är dels i och för sig själf obehagligt och dels skadligt för affärerna. För att förhindra sådana rykten var det nödvändigt att ge någon stor, magnifik tillställ-

ning. Karnevalen led mot sitt slut, och innan den slöt, skulle här ges en bal, där jag för första gången skulle göra mitt inträde i världen . . . Och alldeles nyss, för en timme sedan, sade pappa, att han skulle äta middag tillsammans med oss och närmare tala om den där balen med mamma.»

Härmed slutade Kara sin berättelse, som halft om halft varit en dramatisk föreställning. Marian reste sig hastigt upp.

»Jag måste gå», sade han stelt.

»Stanna, Marys!» bad Malvina sakta.

Hennes ansikte hade fått ett smärtsamt uttryck, pannans fårör började plötsligt framträda, rösten ljöd bönfällande. Marian såg på henne och tycktes tveka ett ögonblick, därpå sjönk han slappt ned i fätöljen, mumlande:

»*Que votre volonté soit faite!* Jag offrar mitt goda humör på den sonliga kärlekens altare.»

Blotta tanken, att han strax skulle sammanträffa med fadern, hade varit tillräcklig, för att hans hjärtas vätskor skulle börja utsina.

En betjänt anmälde, att middagen var serverad. Kara sprang upp från taburett.

»Jag skall gå och hämta pappa!»

Hon skyndade mot dörren, men vände plötsligt om, kastade sig på knä för modern och tryckte några långa, lidelsefulla kyssar på dennas händer. Därpå slog hon armarna om hennes hals och hviskade sakta:

»Lilla rara, älskade mamma!»

Och så var hon borta.

Hvad betydde detta våldsamma ömhetsutbrott? Ingen förstod det, kanske icke ens hon själf. Var det en förbön för någon eller en försäkran om att hon icke blott älskade denne någon utan äfven modern? Eller var det glädje öfver att hon äntligen skulle få se dem båda tillsammans? Snabb som en fågel flög hon igenom hela våningen, gled som en solstråle in i skrifrummet, smög sig fram till Darwid,

som stod lutad öfver skrifbordet, och stack sin arm i hans.

»Middagen är serverad», sade hon, härmande betjäntens högtidliga ton.

Genom Darwids inre spred sig åter den där känslan af ljuf värme.

»Är det du, yrhätta?» sade han. »Solstråle! Lilla vän!»

Samtidigt med att han och Kara trädde in genom ena dörren till matsalen, förde Marian genom den motsatta in sin mor.

Darwid bugade sig och tryckte en lätt kyss på sin hustrus hand; öfver Malvinas ansikte bredde sig ett älskvärdt leende.

»Jag är så strängt sysselsatt», sade han, »att jag inte alla dagar har tid att göra mig underrättad om ditt befinnande.»

»Tack, jag mår utmärkt», svarade hon.

Barnen, miss Mary, betjäningen . . . Tvenne betjänter sysslade omkring buffeten; vid bordet, som blixtrade af silfver och kristaller, stod miss Mary, en ännu ung, smärt kvinna, klädd med puritansk enkelhet, och med håret slätt uppkammadt från den klara pannan. Husets herre hälsade på engelskan och uttryckte sitt beklagande af att han till följd af sina sysselsättningar så sällan hade tillfälle att träffa henne. Då alla intagit sina platser kring bordet, gaf Malvina, såsom det ägnade en van värdinna, uppslaget till konversationen.

»Vi talade nyss om Förenta Staterna, som Ira och Marian sedan någon tid lifligt intressera sig för.»

»Förmodligen på grund af utställningen, som förberedes i Chicago», inföll Darwid. »Det lär verkligen komma att bli någonting storartadt.»

Miss Mary framkastade något om kvinnokongressen, som skulle äga rum i samband med utställningen. Malvina och Irene hade äfven läst och hört åtskilligt därom, samtalet flöt lätt, angenämt, kyligt. Marian tog ingen del däri. Han satt stel, döf och

stum, med orörlig min. Då han åt, voro hans rörelser som automatiska, och till och med ögonlocken rörde sig sällan. Han var en bild af apati. Hans hy hade från blek blifvit gulhvit, och äfven läpparna hade bleknat. Han gjorde intryck af en elegant vaxdocka med glänsande porslinsögon.

I godmodigt skämtande ton började Darwid tala om den utställningsbyggnad, som efter ritning af en kvinnlig arkitekt skulle komma att uppföras på världsutställningen.

»Jag oroar mig verkligen å deras vägnar, som skola ha sitt tillhåll där inne. Inom byggnadskonsten är jämvikt en af de oundgängligaste fordringarna, och det är något, som kvinnor ha ofantligt svårt för. Kvinnor förlora jämvikten så lätt, så ofta, nästan alltid . . . »

Detta yttrades på ett helt skämtsamt sätt, men i den talandes röst kommo några bitande tonfall, och Malvinas ansikte öfvergöts af en svag rodnad. Samtidigt började emellertid Irene med mycken liflighet tala med miss Mary om de engelska kvinnornas emancipationssträfvanden, och Darwid blandade sig med en viss ifver i deras samtal och afgaf några lugna, litet ironiska omdömen om dessa sträfvanden.

Den stora bronslampan i taket kastade ett bländande sken öfver bordet, som blixtrade af silfver och kristaller. Betjänter i hvita vantar kretsade ljudlöst omkring bordet, togo bort de monogramprydda tallrikarna, frågade med låg röst hvilken vinsort, som behagades, buro omkring fat, som utsände retande dofter af tryffel, inlagda frukter, sällsynta legymer. Några lampetter belyste de med taflor behängda väggarna och de tunga draperierna öfver dörrar och fönster. Samtalet, som nu ej längre rörde sig kring Amerika, utan kring de europeiska hufvudstäderna och diverse företeelser inom dem, fördes på engelska och franska. Det talades engelska af hänsyn till miss Mary, men allt emellanåt öfvergick man till franskan, ty Darwid och hans hustru föredrogo att

meddela sig på detta språk. Däremot kunde Kara och Irene tagas för infödda engelskor. Den flytande, korrekta engelskan, den fulländade pariserfranskan, den verserade konversationen, matsalens gedigna prakt — allt gjorde ett intryck af verkligt, äkta och oförfalskad *high-life* . . .

För ett ögonblick kastade Darwid hufvudet lätt tillbaka, vecken på hans höga, litet kala panna glättades ut, och den blef slät och glänsande som elfenben, hans fina, nervösa näsborrar vidgade sig, som om de samtidigt med dofterna af vin och delikatesser insupit den subtila och ännu mer berusande doften af hans egen storhet. Men detta varade endast helt kort; i nästa ögonblick var känslan af stolthet efterträdd af några dystra tankar, och hans uppsyn blef förströdd och frånvarande. I det han lät dessertknifven balansera mellan två fingrar, yttrade han till miss Mary:

»Jag hyser den allra största aktning och beundran för er praktiska och begåfvade nation . . . Det är en nation . . . det är en nation . . .»

Han stammade och kom af sig, hvilket annars aldrig brukade hända honom. Han hade tankarna på något helt annat.

»Det är en nation, som sagt sig: 'Tid är pengar' . . . och som . . .»

Åter afbröt han sig. Som dragna af någon oemotståndlig makt riktades hans blickar oupphörligt mot den punkt af bordet, hvarifrån de svarta jetsmyckena utsände sina dystra blixtrar. Men så slöt han:

»Och som därför också besitter de största materiella rikedomarna.»

För första gången upphof Marian sin röst:

»Inte blott de materiella. England står också i spetsen för de nyaste riktningarna inom konsten.»

Han uttalade dessa ord med yttersta randen af läpparna, under det hans anletsdrag för öfrigt bibehöllo sin stela orörlighet. Öfver Darwids läppar gled

det småleende, om hvilket sagts, att det var sammanfatt af nålsuddar.

»De nyaste riktningarna inom konsten?» upprepade han. »Konsten är en mycket god sak, skada bara att den ibland användes som leksak af vanartiga barn.»

Marian gaf sin far en ironisk blick och svarade liksom förut med yttersta randen af läpparna:

»Endast den är icke något barn, hvilken inser, att vi alla äro barn, som förvandla allt till leksaker åt oss. Leksakerna äro olika, det är enda skillnaden.»

Med en oro, som hon ej förmådde dölja, hviskade Malvina:

»Marys!»

Darwid vände hastigt ansiktet emot henne, och deras blickar, som hittills ängsligt undvikit hvarandra, möttes för några sekunder. Men dessa få sekunder voro tillräckliga, för att Darwids ögon skulle få en glans som af hvässadt stål, och för att Malvina skulle sänka hufvudet så djupt öfver tallriken, att man under det ljusa håret endast såg pannan, korsad af några djupa fåror. I samma ögonblick gjorde emellertid Irene sin far en fråga om London, där han tillbragt en längre tid, och Darwid började på ett ganska underhållande sätt skildra sina intryck från världsstaden och drog i samtalet äfven in engelskan, till hvilken han ofta och artigt vände sig.

Åter igen flöt konversationen lätt, otvunget och -- kyligt. I stället för de kryddstarka ångorna från stekar och såser sväfvade nu en lätt doft af frukter och vanilj i luften. Betjänarna bjödo omkring deserten. Darwid talade om de olika slags frukter, han under sina vidsträckta, nästan oafbrutna resor varit i tillfälle att göra bekantskap med. Men plötsligt afbröt han sig midt i en mening och vände sig till Kara, som några gånger öfverfallits af en torr, envis hosta.

»Jag hade trott, att du var fullkomligt återställd nu, men du hostar ju ännu. Det var bra ledsamt!»

Karas kinder voro färgade af en flammande rodnad, och hennes ansikte hade ett uttryck af smärta eller vrede. Hon satte ut munnen som ett surmulet barn, och genmälde tvärt:

»Ack, pappa, det finns så mycket ledsamma saker i världen, att min hosta är ett intet i jämförelse med dem . . .»

Irene brast ut i skratt och ropade, kanske en smula för högröstadt:

»*Voilà où le pessimisme va se nicher!* Har Puff blifvit sjuk?»

»Karas iakttagelse är brådmogen, men träffande», mumlade Marian.

Malvina började äfven tala. I det hon räckte sonen en kopp kaffe, frågade hon:

»Jag skall reservera ännu en kopp åt dig, inte sant? Jag känner till din förkärlek för kaffe.»

Marian svarade ej. Men med några djupa fårör i pannan och ett småleende på läpparna fortsatte Malvina:

»Jag delar Marys' smak. Förr brukade jag dricka mycket kaffe, men jag har märkt, att det inverkar skadligt på nerverna och beröfvar mig sömnen. Det är mycket obehagligt att inte kunna sofva, och jag afstår hellre från den kära drycken, än jag utsätter mig för att få tillbringa en sömlös natt . . .»

Hon talade och talade. Under intagande småleenden och med mjuka tonfall i rösten fogade hon mening till mening, obekymrad om deras innehåll, blott för att ej sitta tyst, för att få minuterna att gå och kanske för att hindra andra samtal från att uppkomma.

Darwid såg upp och började fixera henne genom sina pincenezglas. Den gnistrande glansen i denna blick kom henne att å nyo låta hufvudet sjunka, masken föll, och hela hennes hållning, hvarje

drag i hennes ansikte uttryckte en lidelsefull åstundan att få sjunka genom jorden, försvinna, blifva en skugga; en atom, ett stoft, blott för att slippa vara där hon var och hvad hon var.

Irene satte med ett lätt buller ned kaffekoppen på fatet och yttrade:

»Du känner förmodligen till hur österländingarna laga sitt kaffe, pappa?»

Ja, det gjorde han, ty han hade flere gånger varit i orienten, och han började nu på ett ganska målande sätt beskrifva, hur turkarna, sittande i ring, begärligt smutta på den älskade drycken, högtidliga som mager och stumma som fiskar.

»Denna sin hvilostund, sammansatt af kaffe och tystnad, benämna de 'kijejf'.»

Uttrycket framlockade ett leende på alla läppar. Äfven Darwid smålog. Men leendena voro ansträngda, och öfver hvars och ens uppsyn låg det någonting tryckt. Karas lilla spåda stämma inföll:

»Turkarna göra bra rätt i att tiga, ty hvad tjänar det till att människor tala med hvarandra? Hvad tjänar det till?»

»Det där lilla hufvudet rymmer flere frågor än sju visa kunna besvara», skämtade Darwid.

»Kritisk skärpa är ett släktdrag hos oss», skratade Irene.

»Kara har ända från barndomen varit en liten frågerska», inföll Malvina med ett småleende.

Till och med Marian anmärkte, i det han betraktade sin yngre syster:

»Det kommer alltid en tid, då barnen i stället för att pladdra börja tala.»

Miss Mary yttrade ingenting, men öfver hennes klara panna hade ett moln af bekymmer lägrat sig. Molnhöljda voro äfven alla de andras pannor, och medan läpparna logo, hade ögonen ett uttryck af förstämning.

Malvina reste sig upp från bordet, Darwid följde

hennes exempel, och sedan han artigt bugat sig för de öfriga, bjöd han sin hustru armen.

De passerade igenom ett litet rikt ekläreradt kabinett och stannade i den angränsande salongen, hvars möbler voro klädda med blå sidenmoaré. I kabinettet slogo sig Marian och miss Mary ned vid ett parti schack, Kara tog plats bredvid dem såsom åskådarinna, och Irene vecklade ut ett gammalt, tämligen medfaret altarkläde, som baron Emil förärat henne såsom ett sällsynt fynd, och som hon ämnade försöka laga med silke och guldtrådar.

Darwid och Malvina blefvo stående midt emot hvarandra i den blå salongen, som upplystes af det litet dämpade skenet från en skärmförsedd lampa. Malvina var mycket blek, och hennes hjärta måste ha klappat hårdt, ty hon andades hastigt och flämtande. Äntligen kom då hvad hon så länge väntat på förgäfves: en afgörande, slutlig förklaring.

Af hela sin själ hade hon längtat efter en uppgörelse, en förklaring, efter hvad det vara månede, blott det medförde en förändring. Hon stod väntande, beredd att underkasta sig allt, lida allt, blott han en gång talade ut.

Han började:

»I morgon reser jag ut till furst Zenons gods för att jaga, och som jag därifrån beger mig till en ort, där jag har en affär att göra upp, kommer jag ej tillbaka förrän om något öfver åtta dagar. Strax efter min hemkomst, i sista karnevalsveckan, skall en bal ges i vårt hus, en lysande bal. Mina affärer och husets anseende kräfva det. Jag önskar dessutom, att Kara på denna bal för första gången skall göra sitt inträde i societeten. Jag har satt upp en förteckning på en del personer, som skola inbjudas, och som du kanske inte själf skulle komma att tänka på, och jag skall skicka dig den; den öfriga societeten känner du bättre till än jag. Jag vet, att du har en stor förmåga att arrangera, och jag hoppas, att du också denna gång kommer att

göra ditt allra bästa. Min sekreterare, hvars tid du obegränsadt får disponera, skall lämna dig en checkbok, som också står till din obegränsade disposition. Kostnaden behöfver du inte tänka på, hufvudsaken är, att det blir en fest, hvars make man sällan eller rättare sagdt aldrig har sett här i staden. Detta är nödvändigt för mina affärer och för husets något... ja, det vill säga inte så obetydligt rubbade an... se... ende...»

Han talade långsamt och i artig ton, men hvarje hans ord verkade dock som en befallning. Vid de sista orden gaf han henne en hård, genomborrande blick, därpå bugade han sig och beredde sig att gå. Men Malvina utropade med sammanknäppta händer:

»Alois!»

Hon började darra. Hvad? Var detta allt? En bal! Och för henne gällde det någonting så viktigt som människovärde, samvete, barnen...

Han hejdade sig och frågade:

»Hvad befaller du?»

Med sänkt hufvud svarade hon:

»Jag behöfver, jag önskar tala öppet och ärligt med dig...»

Han smålog.

»Hvad skall det tjäna till? Vi ha intet angenämt att säga hvarandra, och obehagliga samtal skada nerverna mera än — kaffe.»

Hon höjde hufvudet, och med mödosamt tillkämpadt lugn återtog hon:

»Så, som det nu är, kan det inte fortgå. Min ställning...»

Hans ansikte fick ett uttryck af djupaste förvåning, och han afbröt henne:

»Din ställning! Men din ställning är ju lysande!»

Han gjorde en gest, som om han visat henne på allt hvad hon var ägarinna till. Hon rodnade häftigt och utropade:

»Men det är just detta... just detta, som pinar mig mest. Jag har rätt, jag fordrar att få lämna

allt detta, att få kasta ifrån mig all denna lyx...
 bege mig af härifrån...»

Hon uppbjöd all sin viljekraft för att ej brista i
 gråt. Han upprepade i samma ton af ytterlig för-
 våning:

»Du fordrar? ... Du har rätt? ...»

Hela hans ansikte: hans kinder, fårorna i pannan,
 de bleka läpparna skälde af en sinnesrörelse, som
 han ej längre kunde bemästra.

Endast öfver sin röst var han ännu herre. Han
 talade lågmäldt:

»Hvad för rätt? Du har ingen rätt alls! Du har
 förverkat all rätt. Du fordrar? Du har inte rätt att
 fordra någonting. Du måste! Du måste föra det slags
 lefnadssätt, som min ställning kräfver. Och inga
 vidlyftiga förklaringar, inga teatraliska scener, om
 jag får be! ... Jag vill inte veta af några sådana,
 jag, som inte har förverkat rätten att fordra. Jag
 tiger, och jag fordrar tystnad. Detta är och detta
 skall för alltid förblifva vårt *modus vivendi*, som för
 öfrigt ej måtte erbjuda de ringaste svårigheter för
 dig. Du äger allt: en hög ställning, rikedom och
 lyx, till och med — efter hvad det vill synas — dina
 barns kärlek... du äger allt, utom... utom...»

Han tvekade. Vanan att under alla omständig-
 heter i lifvet bevara formens korrekthet stred med
 ursinnet. Men detta segrade, och med lågmäld
 stämman fortsatte han:

»Utom din älskare, som du afskedat, hvilket jag
 lyckönskar dig till, och min aktning, som du för
 alltid förlorat. Det är första och sista gången vi
 tala om denna sak, och vi ha redan talat alltför
 länge. Jag har angelägna göromål, som vänta mig.
 God afton.»

Hans bugning för hustrun kunde på afstånd
 tyckas helt vördnadsfull och vänskaplig, och han af-
 lägsnade sig med lugn, obesvärad hållning, men dock
 hade han knappast hunnit utom dörren, förrän Irene
 kom inskyndande till modern.

»Jag märker», började hon, redan innan hon hunnit fram till henne »att jag inte kan reda mig mammas hjälp förutan. Restaureringen af det här medeltida konstverket kräfver en smak, en insikt och en skicklighet, som vida öfvergår min ringa förmåga.»

Hon stannade framför modern och höll upp den i blått och silfver sömmade duken, i det hon visade på några af dess skador. Hennes ögonlock blinkade på ett besynnerligt, nervöst sätt, och detta var kanske orsaken till att hon ej varseblef vare sig moderns spöklika blekhet, hennes händers darning eller det förtviflade uttrycket i hennes blick. Hon fortsatte glädtigt:

»Mamma har en sådan massa af silken, som blifvit öfver efter våra gemensamma handarbeten. Skola vi gå och välja ut några ibland dem, säg! De äro i mammas rum. Låt oss gå! Jag längtar så att få börja arbetet. Och mamma hjälper mig att välja silken, inte sant? Tänk ändå, så många vackra arbeten vi gjort tillsammans!»

Hon tog modern under armen, och med altarduken kastad öfver sin andra arm ledde hon henne igenom kabinetten, förbi schackbordet, där Marian och miss Mary sutto inbegripna i sitt spel, igenom matsalen, där betjänarna dukade af, igenom den lilla boudoar, där hon och modern tillbragt så många stunder tillsammans, och in i Malvinas sängkammare. Inkommen dit sköt hon hastigt bronsregeln för dörren, vände sig mot modern med blossande kinder och fattade bägge hennes händer i sina.

»Nog nu med allt detta hemlighetsmakeri, som förseglar våra läppar och reser en mur mellan våra hjärtan!»

Detta lidelsefulla utrop banade sig väg från hennes läppar, liksom ångan strömmar ut ur ett sjudande kärl, hvilket plötsligt öppnas.

»Låt oss säga hvarandra allt! . . . Men nej, nej . . . säg ingenting . . . ingenting . . . jag vet allt och skall

heller inte säga någonting... Vi skola blott rådgöra... fundera ut några utvägar tillsammans... o, mamma!»

Hennes vanligen så stela och distingerade gestalt skälfdde likt ett rö, och läpparna, de oftast så ironiska läpparna, betäckte moderns darrande händer och ansikte med ett helt regn af kyssar. Malvinas spöklika blekhet hade lämnat rum för en flammande rodnad.

»Ira!» utropade hon. »Förlåt mig! Må Gud förlåta mig!»

Dessa ord voro de enda hon förmådde uttala. Sedan sjönk hon på knä och dolde ansiktet i soffans kuddar. Hon föreföll att vara förkrossad, tillintetgjord. Då blef Irene åter lugn och behärskad. Hennes grå ögon talade om klara tankar och en fast vilja. Hon böjde sig öfver modern och lade med en nästan beskyddande åtbörd sin fina hand på hennes axel.

»Var inte så förtviflad, mamma, pina dig inte med några själföförelser, och säg aldrig 'förlåt' till dina barn — ty vi kunna inte vara dina domare, jag allra minst. Du har alltid varit god och öm emot oss, vi ha växt upp under dina ögon, och allesammans älska vi dig... jag mest. Du måste alltid komma ihåg, att du har en dotter, som håller innerligt af dig och vill göra allt för dig. Och så måste vi vara energiska, göra upp någon plan, fatta något beslut, rädda dig...»

Och med ett egendomligt leende tillfogade hon:

»Kanske rädda mig också, ty jag är själf en liten beklagansvärd stackare, som inte vet, hvad jag skall göra.»

Malvina lyfte upp hufvudet, rätade på sig och reste sig långsamt från sin knäböjande ställning.

»Ja», hviskade hon, »du... du... jag har så länge velat tala med dig... om dig själf... men jag har inte vågat!»

»Men så låt oss då tala ut nu!» ropade Irene.

Hon lade å nyo moderns arm i sin och förde henne bort till en kanapé, som stod i ett halfskumt hörn af rummet.

»Dörren är reglad; ingen kan komma och störa oss. Vi kunna riktigt tala ut. Men vi måste vara lugna och förståndiga, tänka klart och klart veta hvad vi vilja och sedan försöka att drifva vår vilja och våra önsknningar igenom... förstå att vilja.»

Hon uttalade de sista orden med ett leende, och i det hon härmade baron Emils nasalröst. Därpå gled hon ned på mattan framför modern, fattade båda hennes händer i sina och fortsatte, seende henne djupt in i ögonen:

»Om du vill, mamma, blir jag den berömde mediealistens, baron Emil Blauendorfs, maka, och alla tre bege vi oss af till Amerika... öfver hafven.»

»O nej, nej, nej!» utropade Malvina, och hon slog armen om dotterns lif med en så ångestfull åtbörd, som om hon velat skydda henne för någon lifsfara.

»Nej, nej, inte det! Inte det!... Någonting annat... hvad som helst...»

Någon skakade häftigt på dörrlåset.

»Det är stängdt!» ropade Irene och tillfogade: »Hvem är det?»

Intet svar kom, men nyckeln vreds om än en gång, ehuru nu sakta och liksom bedjande.

»Ingen får komma in», upprepade Irene.

Det hördes ett fras af kjolar utanför, och någon aflägsnade sig med lätta, snabba steg.

»Kara!» hviskade Malvina.

Irene rynkade plötsligt ögonbrynen.

»För hennes skull lika väl som för vår», sade hon, »måste detta få ett slut.»

Det var i själfva verket Kara, som med sänkt hufvud aflägsnade sig från moderns dörr, utan att ägna en tanke åt Puff, som sin vana trogen sprang och nafsade henne i kjolen.

Då för en halftimme sedan Marian och miss

Mary rest sig från sitt schackparti, hade också hon rest sig upp, stuckit sin arm under broderns och sagt:

»Jag önskar tala med dig, Marys.»

Hennes min var så allvarlig, att Marian med ett småleende genmälde:

»Om samtalet kommer att bli lika högtidligt som din min, så väntar jag mig just inte mycket nöje af det. Hvad är det du vill?»

Hon svarade ej, utan förde honom igenom den blå salongen in i nästa rum, som var mindre upplyst. Här stannade hon och såg sig om, och då hon öfvertygat sig om att de voro ensamma, frågade hon:

»Hur kommer det sig, att du är osams med pappa?»

Frågan öfverraskade Marian. Han frågade tillbaka:

»Hvarför vill du veta det? Funderar du på att spela fredstifterskans roll?»

Utan skymten af ett leende på läpparna och med litet rynkad panna upprepade hon sin fråga:

»Hvarför är du osams med pappa? Håller du inte af honom? Hur är det möjligt, att du inte skulle hålla af honom? I mina ögon är pappa idealet. Så klok och så ädel och så stor! När han var borta så där länge, drömde jag om honom och längtade efter honom. Jag föreställde mig, hur lyckliga vi allesammans skulle bli, när han kom tillbaka . . . Men det blef inte alls, som jag hade drömt mig. Allesammans se ut, som om de inte tyckte om hvarandra, vore onda på hvarandra, grämde sig öfver något. Jag ser det mycket väl, jag kan bara inte förstå hvarför — hvarför!»

Marian, som uppmärksamt betraktat henne, började skratta, men hans skratt ljöd konstladt.

— »Nyfikenheten», sade han, »är första steget till helvetet och säkraste vägen till förtidig ålderdom. Du kommer att åldras tidigt, liten.»

»Det är inte nyfikenhet», svarade hon, »det är någonting, som gör mig så ledsen, och som känns . . .

jag vet inte, hur jag skall säga... så underligt och så... hemskt. Ibland tycker jag det är, som om någon skulle dö eller -- försvinna på något sätt, som om det skulle hända någonting förfärligt... jag vet inte själf hvad... men någonting förfärligt...»

Marian afbröt henne med rynkade ögonbryn:

»Eftersom du hvarken vet hvad eller hvem eller hur, så hvad vill du mig egentligen? Tror du, att jag är en spåkäring, som kan tyda barns drömmar?»

»Det är ingen dröm», svarade hon, »det är någonting, som sväfvar i luften... snuddar vid en... andas på en... försvinner och kommer tillbaka igen... som en dimma... en vindfläkt... Du är fullvuxen, Marys, och alla påstå, att du är så klok och begåfvad. Därför ber jag dig, att du skall förklara detta för mig... Och så tror jag, att, om du ville, skulle du kunna göra så, att det blefve bättre här hemma. Det är din plikt. Håller du inte af mamma, pappa, Ira? Jag håller alldeles rysligt af dem... Jag skulle kunna ge och offra allt för dem. Jag förstår inte ens, hur man kan lefva utan att hålla af någon af hela sitt hjärta... Jag skulle inte kunna det... Men jag är ju inte fullvuxen ännu och förstår så litet och vet så litet... Med dig är det något helt annat. Men du är osams med pappa! Du håller inte ens af honom. Jag ser det så väl. Men hvarför? Hvarför? Du kunde väl åtminstone säga mig det, förklara för mig...»

Hon tystnade, och han betraktade henne med en min, som allt tydligare uttryckte obehag. Det kom någonting skyggt och på samma gång vekt i hans blick. Ett ögonblick såg det ut, som om han varit färdig att slå armen om henne och smeka bort vecken i den barnsliga pannan. Men det var också endast ett ögonblick. Långsamt och kyligt började han:

»Kära barn, du bryr förgäfvets din lilla hjärna med detta livvets många spörsmål; du är dem ännu inte vuxen. Jag kan ingenting säga dig och ingen-

ting förklara för dig, ty du och jag representera genom vår uppfattning två motsatta poler . . . Du talar om uppoffring, plikt och kärlek som en guvernant, och guvernant har du ju också ännu. Hvad beträffar min osämja med pappa, så kan du ännu inte förstå, hvad som föranledt den, men för att vara en tillmötesgående bror skall jag likväl i korthet besvara din fråga. Ser du, liksom två planeter sammanstöta, så ha två utpräglade och energiska individualiteter stött samman. Två egoismer också för öfrigt . . . Se nu inte så förskräckt ut! Dumma mammor skrämma barnen för vargen, sotaren och egoismen, men fullvuxna människor veta, att egoism är tillvarons lag och . . . ett godt geschäft på köpet. Var egoistisk du också! Bekymra dig inte om hvad som inte rör dig själf, och sök att utveckla din egen individualitet. Lek med Puff och gå tidigt och lägg dig, ty genom att sitta uppe för länge, förstöra unga flickor sin friska hy. Börja i morgon fundera på hvilken klädning du skall ha på den där balen, som pappa tänker arrangera för att plåga mamma — *et ça ira*. De där dimmorna och synerna, som ibland komma, ibland försvinna, skall du inte fråga efter. Det är symptom till att man ännu inte vuxit ifrån svärmeri och andra barnsjukdomar. Och detta är allt, som jag kan säga och råda dig till. Se på Irene och försök efterlikna henne i visdom och i talangen att rycka på axlarna åt världen. God natt, liten!»

Han fattade hennes hand och skakade den vänskapligt, och därefter aflägsnade han sig.

Kara stod några sekunder med blicken sänkt mot golfvet, men så lyfte hon på hufvudet och såg sig omkring i den ödsliga och nu tysta våningen. Här och där på väggarna brunno lampor, som fyllde salongen med en matt halfdager, där glimmade af förgyllningar, och landskapstaflor och porträtt framträdde i otydliga konturer. Ur dunklet i nästa salong skymtade smäckra vaser, lätta draperier och gobeliner i matta färger. Ändå längre in, i det lilla ka-

binettet, brann ljus vid ljus i kristallkandelabrar, hvilkas hängen blixtrade likt isbitar eller stora, stelnade tårar. Allra längst in, i matsalen, bildade den stora bronslampan öfver bordet den enda strålande punkten i det annars mörka rummet med dess boiserade väggar. Där Kara stod, föreföll denna punkt långt, långt aflägsen, och på hela den sträcka, som skilde henne från den, syntes ingen lefvande människa, hördes intet ljud. Endast en gång smög sig en svartklädd betjänt på tåspetsarna igenom matsalen och försvann. Sedan var det åter igen lika tyst, lika ödsligt, lika tomt — som utdödt.

Plötsligt började i en af salongerna en klocka slå nio. Dess djupa, metalliska klang skar genom och liksom breddde sig öfver ödsligheten och tystnaden. Vid det fjärde timslaget ljöd från ett aflägsset rum en annan klocka med sprödare, mera sjungande klang... Det föreföll som rop, besvarade af ekon, som ett mystiskt samtal, fördt mellan liflösa ting.

Då ryckte sig Kara hastigt lös ur sina drömerier och ilade på tåspetsarna igenom salongerna i riktning mot moderns våning. Hennes vidöppna ögon hade ett uttryck af ångest, och under de ljusa lockarna låg hennes panna i täta veck...

II.

Då Darwid efter tio dagars frånvaro återkom från de lysande jaktarna på furst Zenons gods, väntade honom en sådan massa af hopade göromål och åligganden, att till och med han kände sig öfverväldigad däraf. Dagarna i ända for han ut på besök, mottog sådana, tillbragte långa timmar med att ensam eller biträdd af andra sätta upp skrivelser och

beräkningar, rådgjorde, diskuterade och träffade aftal med en massa personer. Ibland, då han satt i sin vagn eller mot morgonsidan tillbragte några sömlösa timmar i bädden, brukade han göra den reflexionen, att den förströelse han unnat sig ändå hade stått honom bra dyrt. Hans lif var ett nät af arbete och plikter, och släppte han på ett ställe några maskor, hopade de sig på ett annat så tätt, att det nästan blef för mycket för hans krafter — till och med för hans krafter.

Och hvarför hade han egentligen rest? Hade det där besöket beredt honom något nöje? Långt därifrån! De föreföllo honom som barn, dessa vuxna män, hvilka kunde falla i hänryckning öfver ett skickligt skott och betraktade ett misslyckadt som en skam eller en olycka, dessa höga herrar, hvilka med lif och själ hängåfvo sig åt ett rått och blodigt tidsfördrif, passande för en vildes intellektuella och moraliska ståndpunkt. Deras muntra, bekymmerslösa dagdrifveri, som smakade halft af barbar, halft af grand seigneur, fann ingen genklang i hans sinne, som så länge enväldigt behärskats af siffror och fakta. En gång, en enda gång hade han dock träffat på ett lyriskt temperament ibland dem. En ung man, som på ett af jaktpartierna hade haft sin plats bredvid honom, hade försökt få honom att dela sin hänförelse öfver de snöhöljda fälten, luftens friskhet, skogens djupa perspektiv o. s. v. Det var en lyriker. Han erkände öppet, att jakten var honom likgiltig, och att han ej tog del i den för dess egen skull utan för naturens. Han älskade naturen . . .

Ja, ja! Darwid visste, att det ges en mängd människor, som älska naturen. Konsten och naturen måtte i själfva verket vara makter, eftersom så många böja knä för dem. Kanske äfven han skulle ha gjort det, ifall lifvets vägar fört honom åt det hållet, men som de nu fört honom åt det rakt motsatta, hade han aldrig lärt känna dessa makter, aldrig haft tid . . . Han betraktade fälten, skogen, snön — och

han såg fälten, skogen och snön och ingenting annat och ingenting mer. Han tillhörde det slags människor, som kalla en katt en katt, en skälm en skälm och hysa ett hemligt förakt för alla hyperboler, allt fantasteri. Sin lyriske följeslagare åhörde han först med nyfikenhet, sedan blott af artighet, och under det han i hemlighet kände sig uttråkad. Detta aktade han sig emellertid att visa och försökte i stället låtsa, som om han delade förtjusningen, entusiasmen, glädtheten.

Naturligtvis! Han befann sig midt ibland en hop mycket förnäma och mycket rika människor, han badade i ett haf af blåaste blod, och ironien, ringaktningen och ledsnaden gömde han därför inom sig och utvecklade i de yttre formerna samma glatta, smidiga älskvärdhet, som alla omkring honom. Detta var också ett arbete, och till en början belönades det med en viss grad af tillfredsställelse. Då han inbegripen i förtroligt samtal med de högförnämste af alla förnämiteter vandrade af och an i de furstliga salongerna, brukade han omedvetet kasta hufvudet en smula tillbaka och med sina vidgade näsborrar insupa den doft af storhet, hans egen och de andras, som omgaf honom.

Men inom kort lämnade denna sinnesförfattning rum för en annan, som han ej riktigt kunde definiera, men som åstadkom, att han icke kände sig fullt säker på sig själf och på hvilken figur han gjorde i denna omgifning. Ty hur artigt han än bemöttes, hur smickrande ord, som än fälldes om hans verksamhet och hans förtjänster, hur fast den gyllene grunden under hans fötter än var, så kände han sig likväl som en främling här. Samtalen rörde sig ofta kring ämnen, som voro honom främmande, det begagnades uttryck, som klingade underliga i hans öron, det talades om släktskapsförhållanden och händelser, som voro honom obekanta. Han började aktgifva på sina ord och rörelser, pinad af en hemlig ängslan, att de skulle sticka af alltför bjärt mot den här rådande tonen. Han började allt mer och mer

få en känsla af att en gapande klyfta skilde honom från dessa sfärer.

Ingenting hjälpte mot denna känsla af bortkommenhet och vantrefnad, som förgiftade hans vistelse på det furstliga godset: hvarken det lof, som ägnades det rastlösa arbetet, eller den oförställda vördnad, man visade för de därigenom samlade millionerna. På dessa sociala höjder, som det varit hans diktan och traktan att nå upp till, kände han sig till mods ungefär som om han suttit på en obekvämlig stol ute i kalla luften, utan någon som helst utsikt. Här fanns ingenting, hvarpå han kunde fästa blicken och tanken. Tomhet — tomhet och vantrefnad. En smula förödmjukelse också, som likt en liten ettrig mask gnagde på djupet af hans hjärta. Icke underligt således, att, då han tänkte tillbaka på detta besök och på hvad han sett, hört och upplefvat därunder, hans läppar krusades af sitt allra mest nålhvassa leende, och att ordet: »Uselhet!» oupphörligt sväfvade honom på tungan.

Han var alltför klok och skarpsynt för att icke ge denna benämning åt mångt och mycket i denna världen, till och med åt sådant, som han själf eftersträfvade.

En eftermiddag, efter några dagars så forceradt arbete, att det väckt häpnad hos dem, som varit vittnen därtill, hade Darwid som vanligt mottagning för besökande af alla kategorier. Han gjorde ej undantag för någon, visade ingen skonsamhet mot sig själf. Han mottog alla, samtalade med alla, ty det var ju omöjligt att på förhand veta, hvad den ene eller den andre kunde bringa med sig, hvilka fördelar, som genom den ene eller den andre stodo att vinna, om ej genast, så i framtiden, om ej af stor betydighet, så dock af någon. Hans magra kinder föreföllo dock ännu magrare än vanligt, och hans tal blef ibland litet stammande. Det där gästbesöket och allt hvad det direkt och indirekt fört med sig hade bredt ett uttryck af trötthet öfver hans

drag. Afbrotten i hans tal framkallades af den plötsligt uppdykande tanken på någonting, som gnagde honom invärtes och kom de slemmiga, giftiga ormarna att börja röra sig i hans bröst.

För några timmar sedan hade han frågat sin sekreterare, om allt var i ordning för balen, som inom kort skulle äga rum, och om husets fru gifvit honom många uppdrag att utföra. Sekreteraren hade fått en ytterst förvånad min. Hvad för slag? Hade alltså inte den där planen öfvergifvits? Dagen efter sin principals afresa hade han sökt husets härskarinna för att erhålla hennes order, men han hade endast fått träffa fröken Irene, som förklarar, att han ej skulle erhålla några uppdrag, och att hans tjänster ej påfordrades för saken i fråga. Sedan hade det i hela huset rådt en stillhet, som ej störts af några slags tillrustningar . . .

»Ja, ja», afbröt honom Darwid, »min hustru känner sig förmodligen inte rätt frisk. Hon lider ofta af migrän. Mot fruntimmersnerver står man maktlös . . .»

Men allt under det han nu mottog visiter och talade om affärer, kretsade hans tankar oafbrutet kring det oväntade motstånd, som mött honom. Hvad! Hon . . . hon, för hvilken det var höjden af lycka, höjden af nåd att fortfarande få vistas under hans tak och njuta af hans rikedomar och af samhällets aktning, hon vågade . . . hon hade fräckheten att motsätta sig hans vilja! Han greps af ett sådant raseri emot henne, att han i sina tankar kastade henne till marken och trampade henne under sina fötter. Det oakadt tillskref han nästan omedvetet icke henne utan Irene skulden. För hans minne framträdde den högväxta, kyliga, distingerade unga damen, som stått framför honom nere i vestibulen och med blixtrande ögon sagt:

»Den där balen kommer icke att äga rum.»

Det var hon, Irene. Den andra skulle aldrig ha vågat det. Han kände henne. Hon hade alltid

varit svag och eftergifven . . . En viljelös stackare!
Hon skulle aldrig haft energi nog. Det var Irene!

Under det dessa tankar rörde sig inom honom, bugade han sig artigt för den siste gästen och upprepade ännu en gång, att det handelsaktiebolag, hvarom fråga var, nödvändigt måste försöka skaffa sig ett vidsträcktare verksamhetsfält, hvilket endast kunde ske därigenom, att det tillförsäkrade sig en ökad kredit.

»Krediten, min bästa herre, krediten! Det är alfa och omega i vår tids alla finansiella företag. Skicka någon till hufvudstaden . . . någon som . . .»

Han afbröt sig. »Det är Irene!» tänkte han.
Därpå slöt han:

»Någon, som äger erforderlig kompetens och det anseende, som kräfves. Helst den person, vi talat om. Det är mitt råd.»

Gästen bugade sig en sista gång, och dörren slöts bakom honom. Darwid vände sig om och fick till sin öfverraskning se Irene stå vid bordet. De hade mött hvarandra i trappan en gång i dag och hälsat flyktigt och brådskande. Han hade varit på väg ned till den väntande vagnen och ej haft tid att stanna en sekund, hon hade också sett ut att ha brådt, ty hon hade med snabba steg skyndat trappan uppför.

»*Bonjour, père*», hade hon sagt och hastigt böjt på hufvudet.

»*Bonjour, Irène*», hade han svarat och lyft på hatten.

Tätt efter honom hade sekreteraren kommit med en portfölj full af papper under armen; hon hade följts af någon bodgosse med en kartong.

Emellertid var en hälsning öfverflödigt och Irene började utan några slags inledningar:

»Jag har kommit för att i mammas och mitt namn be dig om en halftimmes samtal — nu genast!»

Hennes mörka, tätt åtsittande klädningslif var försedt med en hög, uppstående halskrage, som om-

slöt hennes lilla ovala, bleka ansikte liksom foderbladen en hvit blomma. I det höga rummet med dess stora, massiva möbler såg för öfrigt hela hennes gestalt mindre och spädare ut än vanligt. Likväl uttalade hon orden »nu genast» med en sådan bestämdhet och en sådan tonvikt, att Darwid stannade midt i rummet och fixerade henne med en genomträngande blick.

»Du kommer i din mors och ditt namn», upprepade han. »Hvilken högtidlighet och — hvilken ton! Förmodligen kommer du för att säga mig orsaken, hvarför din mor och du funnit lämpligt att motsätta er min vilja . . .»

»Nej, min far», svarade hon, »jag ämnar i stället underrätta dig om min mors och min vilja . . .»

Han afbröt henne lifligt:

»I afseende på den där balen?»

»Nej, det är fråga om någonting oändligt mycket viktigare än en bal.»

För ett ögonblick stodo båda tysta. Om orden de växlat hade följt mindre snabbt på hvarandra och uttalats med större lugn, skulle de kanske ha hört ett lätt prassel borta i andra ändan af rummet, bakom bokhyllan. Något rörde sig där ett ögonblick, men blef sedan stilla.

»Det är fråga om någonting oändligt mycket viktigare än en bal», upprepade Irene, »nämligen om min mors lugn, om hennes heder och samvete.»

»Hvilka pompösa uttryckssätt!» utropade Darwid med ett kort skratt. »Jag märker mer och mer, att exaltation är en sjukdom, som grasserar i hela min familj. Jag skulle föredraga, om du uttryckte dig på ett enklare språk . . .»

»Det jag skall tala om är ej enkelt, och därför måste jag begagna ett språk lämpadt efter innehållet», svarade Irene.

Hon tog plats i en fåtölj, och rak och stel och med händerna i knäet fortsatte hon:

»Det jag skall tala med dig om är någonting

mycket kompliceradt och subtilt. Håller du inte med mig om, pappa, att man kan begå hvad som allmänt benämnes ett felsteg och likväl äga en ädel natur och lida grymt? Enligt den gängse uppfattningen är detta lidande ett rättvist straff för det begångna felet, men jag anser den uppfattningen för falsk, ty allting här i världen är så kompliceradt, så relativt, så smått . . .»

Hon talade lugnt, men vid de sista orden ryckte hon lätt på axlarna. Darwid stirrade på henne med häpna blickar.

»Hvad?» stammade han med kväfd röst. »Du . . . du . . . har kommit . . . för att tala med mig om . . . det! . . . Du vet alltså? . . . Du har förstått? . . . Och du har kommit för att tala . . . om det!»

»Bästa pappa», svarade hon, »för att vårt samtal skall kunna leda till något resultat, måste vi framför allt skjuta åt sidan alla glaserade lerkrukor . . .»

»Hvad menar du med det?» frågade han.

»Med hvad? Glaserade lerkrukor? Det är sådana där produkter af vanlig, simpel lera, som blott ha smetats öfver med litet grann glasyr, i detta fall motsvarande blygsel, naivitet, blygsamhet och sådant där . . .»

Hon skrattade till.

»Jag har länge vetat allt. Jag var en liten flicka, som lekte med sin docka i en vrå, då jag händelsevis blef åhörare till ett samtal mellan dig och mamma, och detta har gjort det lätt för mig att förstå, hvad som sedan hände. Till följd af affärer och sysselsättningar, som helt och hållet upptogo dig, var du alltid borta . . . Det är visst inte min mening att kritisera dig, långt därifrån. Det är blott ett faktum, som jag vill nämna, därför att det haft sina logiska följder. Du jagade efter hvad som var din lycka, din glädje i lifvet, och mamma . . . stackars mamma ville också skapa sig litet lycka och glädje. Men under det dina fröjder på samma gång beredde

din triumf, förde stackars mammas endast med sig lidande och blygsel åt henne . . .»

För första gången under detta samtal darrade hennes röst, och hon böjde ned hufvudet och knäppte med fingret bort några damkorn på sin klädning. Därefter såg hon åter upp på fadern med lugn, klar blick och fortsatte:

»För att öfvertyga dig om att detta är ett djupt allvarligt samtal, afgörande till sin betydelse, så skall jag tillåta mig att klargöra för dig de hemliga, men för mig uppenbara orsaker, som föranledt mammas så kallade felsteg och hennes nuvarande sinnesförfattning . . .»

Darwid förde med en nervös åtbörd pincenezen upp till ögonen.

»Vore det inte bättre att förbigå det och direkt öfvergå till saken?»

»Nej», svarade hon, »tillåt mig att lägga beslag på några minuter af din tid. Det är nödvändigt. Hvarje människa har en så kallad själ, individuell och olik alla andra . . .»

Hon hejdade sig ett ögonblick och ryckte på axlarna.

»Vet jag det för öfrigt? Kanske att själen också är en glaserad lerkruka. Men det är i alla fall den vedertagna benämningen på våra respektiva känslor och böjelser. Alltså, *pour la commodité de la conversation*, skall jag begagna mig af den.»

Hon smålog och fortsatte:

»Det finns olika slags själar: sådana, som äro fasta som stål, och sådana, som äro mjuka som vax, otillgängliga för känslor och sentimentala. Mammas själ är mjuk och känslig. Lika nödvändigt som hon behöfver luft att andas, lika nödvändigt behöfver hon ömhet, beskydd, förtrolighet, d. v. s. de ingredienser, som ingå i kärlek, tillgifvenhet och sådant. Du, pappa, hade en själ af stål, och du upptogs helt och hållet af dina affärer . . . vi voro barn . . . Kara hade knappast börjat tala än . . . Och så kom då detta . . . det samma, förmodar jag, som mer än en gång händt

dig själf under dina många och långa resor...
inte sant?»

Hennes kinder färgades af en rodnad, men hon skrattade lätt och såg fadern rätt i ansiktet med en egendomligt lysande blick.

»Ty man skall vara bra naiv», tillfogade hon, »för att tro, att du ej älskat någon annan än mamma, och till och med att du älskat henne alls... Mamma har då med säkerhet inte trott det...»

»Irene!» utropade Darwid, men hon lät ej afbryta sig.

»Tillåt mig upprepa, att jag inte kritiserar. Det ligger ej ett spår till kritik i hvad jag säger. Jag endast påpekar och förklarar fakta och orsaker. Endast det; och det är nödvändigt. Därförutan vore det omöjligt att förstå mammas och min begäran, som jag genast skall framställa. Och nu återvänder jag till frågan om själen, den individuella själen. Det är en sak af yttersta vikt. Så kallade felsteg kunna begås af endera så kallade dåliga naturer eller af ädla. Det första fallet vet jag ingenting om, men om felsteget begås af en ädel natur, så medför det ändlösa, sönderslitande kval... Jag har sett det, och mina iakttagelser ha fört mig till den slutsatsen, att så kallad kärlek och så kallade idyller äro glaserade lerkrukor. Idyller! Det kan ju hända, att sådana finnas, men den, som jag iakttagit, uppmuntrade inte till att... till att... betrakta tingen från en idyllisk synpunkt!»

Darwid reste sig häftigt.

»Öfvergå till saken, Irene! Säg ut, hvarför du har kommit hit, hvilken begäran du önskar framställa. Och hvarför har din mor utstått sådana kval?... Det hade varit bättre, om du, utan alla dessa omsvep, genast sagt, hvad du önskar... Är det samvetsqual, som ha pinat henne? Jag har inte tid till några psykologiska analyser och skulle så fort som möjligt vilja ha slut på detta samtal... Kanhända att det utom samvetsqualen också var det, att din mor inte

fann sin älskare vara sådan hon drömt sig?... Men jag blyges öfver att tala med dig om detta. Säg fort ut, hvad du vill!»

Med darrande hand förde han en cigarrett till ljuset, som brann på skrifbordet, hans panna var ett enda nät af fåror, och kinderna skälfd. Irene vände sitt bleka ansikte emot honom och svarade:

»Jo, pappa, det var samvetskval. Mamma har mycket af hvad som kallas samvete. För öfrigt: blygsel för oss och förödmjukelsen, att allt hvad hon äger, kommer från dig...»

I detta ögonblick, hördes åter ett lätt prassel borta i hörnet vid bokhyllan men ingendera gaf akt därpå.

Darwid, som gjort ett par hastiga slag genom rummet, stannade.

»Tala ut fort!» upprepade han. »Jag förstår inte, hvad din mor kan önska af mig. Hon har fått behålla sin ställning som aktad hustru, mor och husets härskarinna. Hon är omgifven af lyx och öfverflöd, hon briljerar ute i sällskapslifvet, hon njuter af tillvaron...»

Irene hejdade honom med en åtbörd.

»Just det, just hvad du anser som den högsta tänkbara nåd är för mamma blott och bart en börda. Hon vill ej njuta af världens aktning, som hon anser sig icke förtjäna, och hon vill ej njuta af rikedomar, som komma från dig och äro åtföljda af ditt stumma förakt. Mamma vill lämna både detta hus och världslifvet öfver hufvud med all dess glans och härlighet. Jag har redan länge vetat det, och därför har jag ämnat gifta mig med det snaraste och taga henne med mig härifrån...»

Darwid bemästrade sin sinneströrelse. Dottern tycktes på väg att öfvergå till fakta, och fakta kräfva kallblodighet.

»Om du syftar på din afsikt att gifta dig med baron Blauendorf, så måste jag säga dig...»

»Du behöfver ingenting säga, ty den tanken har jag redan uppgifvit. Det var min afsikt, men

är det inte längre. Jag har nu en helt annan plan. Du rör om en landtgård, pappa, som du fått i arf efter dina föräldrar, belägen någonstädes långt bort i obygden. Nu ville jag bedja dig, att du skänker mig den där gården i stället för hemgift — men nu genast. Jag förmodar, jag vet till och med, att du ämnade ge mig en tio gånger större hemgift. De öfriga nio tiondelarna är jag villig att afsäga mig muntligen eller skriftligen, under hvilken form och på hvilket sätt du behagar. Men jag ber dig, ber dig innerligt som om en nåd, att du öfverlåter den där gården till mig och gör det nu, nu genast...»

Hon böjde sig fram mot sin far, och hennes ögon fylldes af tårar. Efter ett ögonblicks tystnad svarade Darwid:

»Fastän jag inte förstår denna nyck, ser jag ingenting, som hindrar, att du får din vilja fram. Tvärt om, det är mig en glädje att kunna uppfylla din bön, och, om du så vill, kan du redan i morgon vara ägarinna till det där ledsamma stället. Men hvad skall du göra med det, och hvarför vill du ha det?»

Irene reste sig upp och gick med snabba steg bordet rundt, fram till sin far, hvars hand hon fattade och tryckte till sina läppar. Därpå återvände hon till sin förra plats.

»Tack, pappa!» sade hon. »Du uppfyller min varmaste önskan. Det där 'ledsamma stället', som du kallar det, är just en sådan plats, som mamma behöfver. Så fort som möjligt skola vi flytta dit, hon och jag...»

»Hvad?» utropade Darwid med en så häpen min, som om han ej trott sina öron, men därpå fortsatte han med hastigt återvunnet lugn: »Jag börjar märka, att, då jag talar med mina barn, får jag inte låta någonting förvåna mig. Jag måste vara beredd på alla möjliga öfverraskningar...»

»Det är helt naturligt; vi känna ju hvarandra knappast», afbröt honom Irene, hvarpå hon återtog:

»I sina samvetsförebåelser och öfriga känslor af samma slag går mamma till öfverdrift, ända därhän att själfmant vilja pålägga sig någon sorts botgöring eller straff. Om tiden och omständigheterna voro sådana, skulle hon säkert gå i kloster och kläda sig i säck och aska. Det är öfverdrift — men hvad kan man göra åt det? Karaktererna äro olika; hennes är sådan. Jag förstår emellertid fullkomligt hennes önskan att draga sig tillbaka från världslifvet, ty för det första . . .»

Hon gjorde en ringaktande åtbörd.

»Ty för det första är all denna lyx, all denna glans, alla dessa triumfer endast granna etiketter på tomhet och intighet . . .»

»Hur är detta möjligt!» utropade Darwid.

»Hvad?» frågade hon.

»Att vid dina år, med den lysande ställning, du ända sedan barndomen intagit, vara bekajad med ett sådant världsförakt!»

»Kanske det just är den lysande ställningens fel . . . Men det är nu inte fråga om mig . . . Tack vare det där världsföraktet, som du kallar det, är jag emellertid i stånd att fullkomligt förstå mammans önskan att draga sig tillbaka från världen, så mycket mer som jag i hennes belägenhet ej heller skulle utvärda ett sådant där af lyx, öfverflöd och nöjen uppfyllt lif. Sådant beror på karakteren. Dessutom kan mamma aldrig glömma, att allt hvad hon åtnjuter kommer från dig, och gåfvor, åtföljda af förakt och insikten om att en försoning aldrig kan komma till stånd — det är gift. Därför är det, som jag ber dig skänka mig Kryniczna. Jag är din dotter, och, efter hvad jag tror, har det aldrig varit din afsikt att göra mig arflös. Skänker du mig således Kryniczna, kommer mamma att bo hos mig och mottaga allt af mig.»

Hennes röst blef allt svagare och hennes hållning allt mindre afmätt; öfver hela gestalten kom det någonting utmattadt. Trots att det ej förefallit så, hade detta samtal tydligen kostat på henne. Darwid teg ett ögonblick, därpå sade han:

»Det förefaller mig, som om jag vore Ali Baba och lyssnade till Scheherazades sagor... Under förut-sättning att jag samtyckte till förverkligandet af denna plan, hvad skulle ni... hvad skulle du göra därborta?»

»Det vet jag ännu inte riktigt... Det är mammas idé, hennes önskan, och hon tänker nog ut något. Vi skola se oss om där först... I mammas plan in-går förutom stillhet, ensamhet och ett enkelt lefnads-sätt äfven arbete...»

Hon talade med låg, trött stämma.

»Hvilken idyll!» skrattade Darwid.

»Ja, pappa, jag har själf skrattat åt alla idyller och inte vetat, att jag hade en inom mig själf. Och den har räddat mig från mycket, kanske från verk-liga faror. Ja, jag har min idyll: jag älskar mamma...»

Hennes tunna läppar, hvilkas bittert ironiska leenden voro omtalade uti sällskapslifvet, darrade vid dessa ord som på ett litet barn, hvilket är färdigt att brista ut i gråt. Darwid vände sig häftigt emot henne och frågade med hes röst:

»Hvarför?»

Hon såg upp på honom med sina sorgsna ögon, och med något af Malvinas milda tonfall i stämman svarade hon:

»Jag vet inte, om ens någon kan bestämdt svara på frågan, hvarför han älskar. Mamma har alltid varit god emot mig... hon är så kärleksfull... vi ha alltid hållit tillsammans, vi två... kanske det är därför... kanhända också därför att jag ofta sett henne så olycklig... Du ser, pappa, att jag är upp-riktig, jag besvarar efter bästa förmåga alla dina frågor... Men jag ber dig, haf hänsyn för mammas skrupler... neka inte min bön, sätt dig inte emot vår plan!»

Darwid stannade midt i rummet och höjde hufvud-et, hans ögon lyste som kallt stål.

»Nej», svarade han, »jag går aldrig in på att

min dotter skall vissna bort i en vrå af världen, därför att det behagar hennes mor att där dölja sin — skam.»

»I så fall», svarade Irene, »måste jag låta dig veta, att ditt motstånd endast kommer att ge vår afresa en bestämdare och för dig obehagligare karakter af brytning...»

Hon reste sig upp, och hennes ansikte hade åter ett uttryck af beslutsamhet och viljekraft. Nyss upprörd och vek återvann hon hela sin energi, då hon stötte på motstånd.

»Anser du, pappa, att du förmår fullt försona dig med eller, som det heter, förlåta det som varit och återge mamma din aktning och din vänskap?»

Darwids hållning fick en prägel af järnhård oböjlighet, och han svarade ögonblickligt med ett sarkastiskt leende:

»Nej. Det gör mig ondt, att jag inte kan spela rollen af ädelmodig, ty det lär ju vara en populär komediroll. Men det är fullkomligt omöjligt.»

Irene nickade bekräftande.

»Därför måste också mamma och jag bege oss bort härifrån», sade hon, »och om inte till Kryniczna så utomlands... Jag är fullt hemmastadd i fyra europeiska språk, målar litet och kan ett och annat för resten. Mamma är ovanligt skicklig i finare handarbeten och spelar piano utmärkt. Vi skola ge lektioner eller taga oss något annat före... jag vet ju inte riktigt hvad än, men alltid skola vi väl kunna skaffa oss existensmedel. I hvarje fall kan du vara alldeles viss om att vi inte stanna här...»

Hennes nästan blåbleka läppar drogo sig till ett småleende, och hon tillfogade:

»Endera blir Kryniczna vårt hem, eller också bosätta vi oss i någon stad utomlands, där vi försöka att själfva förtjäna vårt bröd. I sista hand beror det på dig, om det blir det ena eller det andra. I alla händelser komma vi att drifva vårt beslut igenom, d. v. s. jag kommer att göra det, jag, som är mammas enda stöd... Sedan några månader är jag myndig,

jag har fyllt tjuogoett år, och intet och ingen skall kunna hindra mig från det.»

Ingen, som såg henne i detta ögonblick, kunde betvifla, att hon skulle komma att drifva sin vilja igenom. Trots skillnaden i ålder och kön föreföll hon som sin fars lefvande porträtt: samma kyliga själfsäkerhet som hos honom, samma klara, genomträngande, stålhvassa blick, samma gåtfulla leende kring den känsliga, men på samma gång kalla munnen. I det hon liksom ofrivilligt sänkte rösten, tillfogade hon:

»Vi måste göra ett slut på vår — familjeidyll äfven af hänsyn till Kara. Hon är ett sådant barn ännu . . . vet ingenting och älskar alla . . . ja, inte blott älskar utan dyrkar. Lifvet har ännu inte berört henne ens med spetsen af sin vinge. Och tänk dig, pappa, om hon nu helt oförberedt finge veta allt — hvilken eruption i den där lilla vulkanen af upphöjda känslor! Och det kan inträffa hvilket ögonblick som helst, om vi inte göra ett slut på sakernas nuvarande läge . . .»

Hon tystnade, och Darwid teg också. Detta Irenes sista argument tycktes göra ett visst intryck på honom.

Då bröts plötsligt tystnaden af två tätt på hvarandra följande buller: först hördes ett prassel bortifrån andra ändan af rummet, men ej svagt som nyss, utan långt starkare, en dof skräll snarare än ett prassel, och nästan samtidigt öppnades dörren till skrifrummet, och en betjänt anmälde:

»Vagnen är framme.»

Irene, som hastigt sett bort åt det håll, hvarifrån bullret kommit, förmodade, att några papper eller en bok fallit i golfvet, och Darwid, som också hört det, hade i detsamma tagit upp sin klocka, hvilket gifvit en annan riktning åt hans tankar.

»Jag måste fara nu, jag är redan försenad», sade han. »Hvad du haft att säga mig tål onekligen att tänka på, och därför ger jag dig inte något definitivt svar i dag, men i morgon kan du möjligen få besked. God afton.»

»Ja, låt det inte dröja längre än till i morgon, pappa», bad Irene. »Ändtligen i morgon!...»

Miss Mary satt i sin elevs rum, ett litet för-
tjusande näste, där allt tycktes symbolisera lifvets
vår: de lätta, ljusa draperierna af musslin och kreton,
tapeternas och möbeltygens förgätmigejer och rosen-
buketter, strödda på en matt guldfärgad botten, som
erinrade om framglimtande solljus, bladväxterna fram-
för fönstret, ur hvilkas lummiga grönska man blott
väntade att få höra näktergalssång, den lilla af siden
och spetsar höljda sängen, som tycktes enkom skapad
för ljufva barnadrömmar. Vårliga färger, glada motiv,
lätta och eleganta former gåfvo åt hela rummet en
karakter af barnslig oskuld och glädtighet. De många
stora, dyrbart bundna böckerna vittnade emellertid
på samma gång om att ej heller allvar och studier
voro främmande för den lilla millionärsdottern.

Belyst af det milda, dämpade skenet från en
lampa med röd skärm satt miss Mary med kinden
stödd mot handen. Hennes ansikte hade ett bekym-
radt och oroligt uttryck. Helt genomträngd af öns-
kan att fylla sina plikter hade hon från den rena,
hjärtevarma atmosfären i det anglikanska pastors-
hemmet förflyttats in i denna egendomliga, dishar-
moniska millionärsfamilj och fått sig anförtrodd vården
om en liten själ af idel eld och lågor. Redan för tre
år sedan hade hon fått det intrycket af Kara att lefva
för henne var liktydigt med att älska, dyrka och tro
— och endast detta. Hon var född känslomänniska,
och lika våldsam, lika obetvinglig som den lekamliga
hungern är, lika våldsam och obetvingelig var den
i hennes väsen nedlagda hungern efter kärlek, sym-
pati och förståelse. På samma gång var hon liflig
och af en nästan yr glädtighet; hon hade i sitt väsen
någonting af fladdrande gnista, af lättvingad fågel.
Ena stunden kunde hon sitta djupt försjunken i tan-
kar, den andra var hon ett ystert barn, fullt af upp-
tåg och muntra infall. Hela detta rum och ibland
äfven de ödsliga salongerna brukade genljuda af

hennes lifliga prat, beledsagadt af nästan teatraliska gester och minspel, af hennes skratt och sång. I dag på morgonen hade hon vaknat vid sitt allra briljantaste lynne, slagit de bara armarna om miss Marys hals, kysst henne på pannan och börjat berätta en lustig dröm hon haft.

»Hvarför är du så glad?» hade miss Mary frågat henne. »Är det åt den där balen?»

Kara sköt föraktfullt ut sina röda läppar.

»Balen? Hvad bryr jag mig om den? Jag vill inte alls vara med på någon bal. Mamma och Ira önska också, att den inte skall bli af, och därför tänker jag gå och be pappa, att han skjuter upp den så länge. Men jag känner mig så glad i dag! Solen lyser så vackert! Ser ni, miss Mary, så strålarna skälfva, dansa och slingra sig mellan bladen . . . precis som ormar eller som gyllene fjärilar.»

Hon pekade med fingret på solstrålarnas lek bland växterna framför fönstret, och själf påminde hon i sin hvita battistdräkt och med sina bara armar om en liten späd fjäril, som just håller på att lösa sig ur barndomens puppa. På eftermiddagen tassade hon en stund omkring i rummet, uppbyggande sig själf och miss Mary med alla de historiska namn och stycken af poesi, hon lärt sig under dagens lopp, men så till slut tog hon Puff på armen, gjorde en djup reverens för sin lärarinna och förklarade, att hon ämnade gå till sin far. Hon hade inte träffat honom på en hel evighet. Han hade varit borta, eller också hade han inte haft tid med henne. Men i dag ämnade hon vänta ut alla besökande, taga fast honom och förmå honom att följa med till mammas-kabinett. Miss Mary skulle komma dit och kanske Marys också.

Som fågeln om grönan lund så drömde hennes lilla kärlekstörstande hjärta ständigt om små tysta vrår, om förtroliga samtal, varma smekningar och ömhet. Det engelska pastorshemmet bakom sina lumiga ekar, hvarom miss Mary berättat så mycket,

stod för henne som ett stycke paradys. Och mammas kabinett var så lugnt och tyst, och där doftade så af blommor . . .

En timme hade redan förflutit, sedan hon begifvit sig af med Puff på armen och med bilden af ett stycke paradys för ögonen. Miss Mary kände sig orolig. Sedan någon tid tillbaka kände hon sig ständigt orolig. Hon följde uppmärksamt alla skiftningarna i Karas sinnesstämning, och de ingåfvo henne oro. Men hon stod maktlös. Välvilligt ständ mot den familj, i hvilken sluppen infört henne, och bemött med aktningsfull välvilja af alla dess medlemmar var hon dock en främling bland dem. Hon såg och iakttog mycket, men teg. Alla hennes bemödanden gingo blott ut på att vara så oskiljaktig som möjligt från Kara och vända hennes tankar ifrån hvad som hände och skedde inom hemmet. Det var ett präktigt hem, men bland salongernas siden, sammet och förgyllningar lurade spöken.

En vagn rullade dånande ut genom porten. Det var husets herre, som begaf sig ut i den stora stadens vimmel och först mot morgonsidan skulle återkomma. En kvart förflöt. Kara kom ej tillbaka. Kanske hon gått till modern? Ännu en kvart. Miss Mary reste sig upp och tände ett ljus för att lysa sig på sin vandring genom de stora salongerna. Men då öppnades dörren långsamt, och Kara trädde in med Puff på armen . . . Hon höll hufvudet så djupt nedböjdt, att ansiktet till hälften försvann i hundens yfviga päls. Miss Mary satte sig åter, i det hon frågade:

»Hvar har du varit, sedan din far åkte ut, Kara? Har du varit hos din mor?»

I stället för svar hördes en duns borta vid dörren. Det var Puff, som fallit ned på mattan, då hans matmor helt plötsligt låtit armarna sjunka. Aldrig förr hade Kara behandlat sin favorit så ovarsamt eller med en sådan likgiltighet. Miss Mary lutade sig framåt och betraktade henne forskande.

Gud! Hvad hade händt? Något måste ha inträffat. Karas kinder, hvilkas färg brukade påminna om vildrosens, voro lika hvita som musslinsdraperierna kring hennes bädd, och de annars purpurröda läpparna bildade en knappast synbar, smal, hvit rand. Stirrande framför sig med en glasartad blick gick hon med stel hållning tvärs öfver golfvet och sjönk ned på en låg taburett bredvid miss Mary. Engelskan fattade hennes händer; de voro kalla som is.

»Käraste barn, hur är det med dig? Är du sjuk?»

I stället för att svara reste Kara sig upp och gick bort till de gröna bladväxterna vid fönstret. Med ryggen vänd mot miss Mary tycktes hon betrakta växterna, men efter några minuter vände hon sig om, tog några steg framåt och blef stående med blicken sänkt mot golfvet.

»Kara, kom hit!» ropade miss Mary.

Hon kom genast och satte sig bredvid lärarinnan. Denna betraktade henne forskande och frågade med låg stämma:

»Har det händt dig något ledsamt? Har någon . . .»

Hon fick ej tala ut, ty det lilla hvita ansiktet vändes hastigt emot henne, och de bleka läpparna öppnade sig för första gången till ett ifrigt:

»Nej, nej, nej!»

Därpå gled den smala flickgestalten långsamt ned på mattan, och det lilla hufvudet föll tungt tillbaka mot miss Marys knä. Men då engelskan mildt strök henne öfver håret, reste Kara sig upp och gick bort till motsatta ändan af rummet, där hon med kanten af sin klädning råka de komma åt en lätt skärm, som med ett slamrande ljud föll i golfvet. Utan att ens tyckas ha hört bullret återvände Kara bort till lampan, satte sig midt emot lärarinnan och öppnade en af böckerna, som lågo på bordet. Hennes ansikte var om möjligt ännu blekare än förut, ofvan de uppdragna ögonbrynen låg pannan i täta veck. Under några ögonblick tycktes hon läsa, därpå

slog hon häftigt igen boken, reste sig åter upp och gick mot dörren, som förde ut i våningen.

»Går du till din mamma?»

Utan att svara satte hon sig på en låg taburett strax innanför dörren. Puff kom fram till henne, ställde sig med framtassarna i hennes knä och slickade hennes hand. Men denna vanligen så smek samma hand stötte honom med en häftig åtbörd ifrån sig. Miss Mary reste sig upp och skulle just gå bort till henne, då äfven Kara reste sig och liksom kom sin lärarinna till mötes. Engelskan fattade båda hennes händer.

»Käraste», sade hon, »du skrämmer mig! Hvad är det? Hvad har händt? Du borde väl ändå ha förtroende för mig... Jag är din och din familjs vän... kanske jag kan ge dig något råd eller någon förklaring... Hvad har händt? Hvad är det åt dig?»

Karas stora, mörka ögon riktades stelt på lärarinnsans kärleksfulla, oroliga ansikte, och från hennes läppar kom det hviskande:

»Ingenting! Ingenting!»

Därpå gick hon ännu några steg framåt, stannade vid bordet och öppnade åter en af de där lig gande böckerna. Miss Mary, som stod tätt bakom henne, lade armen om hennes lif och ville draga henne intill sig, men Kara gled skyggt undan, slog igen boken och aflägsnade sig åter. Engelskan tog beslutsamt några steg mot dörren.

»Jag går efter din mor!»

Men hon hejdade sig förskräckt, ty Kara utropade med ett gällt skri:

»Nej»

Hennes ögon vidgade sig af fasa, och hon började darra i hela kroppen.

Det fanns intet tvifvel. I någon af alla de ödsliga salongerna utanför hade hon blifvit varse ett spöke. Men hvad för slags spöke? Hvarifrån hade det kommit? Miss Mary visste det ej, och hon blef blek af ångest och lät med en åtbörd af förtviflan

händerna sjunka ned i knäet. Hvad kunde hon väl göra, hvad förmådde hon väl gent emot de där blåbleka, stumma läpparna, som någon okänd makt hade förseglat så fast? Fadern var ej hemma, att kalla på modern, då hennes blotta namn aflockat barnet ett fasans skri, vore en till intet tjänande grymhet. Brodern? ... System? ... Miss Mary skakade tviflande på hufvudet. Det enda, som stod att göra, var att vänta, att lämna henne åt sig själf för en stund. Kanske att hon skulle lugna sig, öfvervinna skräcken, börja tala ...

Under tiden gick Kara bort till sängen, föll på knä framför den och borrhade ned ansiktet i kudarna. Men efter några minuter vred hon på den böjliga gestalten, så att ansiktet i stället riktades upp mot taket. I denna ställning förblef hon en lång stund, under det hon likväl oupphörligt flyttade på hufvudet, som hvilade mot sängkanten. Miss Mary kom att tänka på sjuka, som lida svåra plågor och i det fåfänga hoppet att minska dem oupphörligt ändra ställning och läge. Ibland, då hon flyttade på hufvudet, undslapp henne ett doft stönande, och hennes bleka ansikte hade det uttryck af äckel och kval, som föregår utbrott af häftiga illamåenden.

»Kara, har du några plågor, käraste barnet mitt!»

Bortifrån sängen kom en knappast hörbar hviskning:

»Nej.»

Hon reste sig upp, gick bort till miss Mary, satte sig på mattan och lade hufvudet i hennes knä. För ett ögonblick knäppte hon ihop händerna öfver hjässan, men därpå lät hon dem sjunka, och armarna föllo slappt, liksom liflösa, ned på mattan. Hennes ögon stirrade alltjämt upp i taket med en stel, glasartad blick. Miss Mary böjde sig ned och frågade åter med sin mest smeksamma och milda röst:

»Hvad har hänt? Hvad är det?»

Kara flyttade på hufvudet och skakade på det, som om hon velat skaka af det någon tyngd.

»Ingenting», svarade hon.

Sedan reste hon sig åter och gick bort till motsatta ändan af rummet. Ett ögonblick blef hon stående framför gruppen af bladväxter, därpå gick hon den rundt och dolde sig för miss Marys blickar mellan palmernas täta grönska och fönstret.

Utanför härskade mörker, litet dämpadt af snön och af gatlyktornas sken på andra sidan om den stora trädgården. Det var detta fönster, som Kara för några månader sedan öppnat en natt för att riktigt komma åt att beundra månljusets spel öfver den första snön och rimfrosten. Det led nu mot slutet af vintern, och säkert var det den sista snön, som höljde marken.

En lång stund förflöt. Miss Mary reste sig upp och trängde sig in genom den smala öppning, som skilde växtgruppen från fönstret. Där stod Kara med ansiktet tätt inpå rutan och stirrade ut i mörkret eller bort mot de röda ljuslågorna, som glimmade fram därur. Miss Mary varseblef genast, att hennes utseende undergått en förändring. Hon var ej blek som förut, tvärt om voro hennes kinder färgade af en stark rodnad. Äfven voro dragen mindre stela; i stället för sitt förra kvalfulla uttryck hade de nu en prägel af djup tankfullhet. Som ofta, då hon begrundade något, hade hon stuckit ena fingret i munnen. Miss Mary erfor en känsla af lättnad. Hon var inte längre så blek, hon funderade öfver något, hon hade haft ro att stå stilla en lång stund. Hon höll alltså på att återvinna jämvikten. Snart skulle hon säkerligen vara fullkomligt lugnad och berätta hvad som händt.

»Kanske du vill, att jag skall läsa högt för dig?»

Kara skakade nekande på hufvudet och hviskade:

»Jag vill gå och lägga mig.»

»Gå och lägga dig? Så tidigt? ... Men du känner dig väl trött? ... Nå, så gör det då, käraste vännen! Läg dig, och sof ut riktigt! Jag skall säga åt Ludwika, att hon kommer och bäddar din säng.

Men nej... det skall jag göra själf, så få vi vara alldeles ostörda...»

Och miss Mary började bädda sängen, hvars spetsprydda kuddar snart lågo prydligt ordnade af hennes flinka händer. Allt under det hon bäddade, berättade hon lifligt en hop saker, som hon visste brukade intressera Kara. Intet svar kom bortifrån den gröna växtgruppen, men den milda stämman bildade dock ett afbrott i dödstygnaden.

En halftimme senare öppnades dörren till salongen på glänt, och Irenes röst hördes yttra några ord på engelska. Miss Mary skyndade på tåspetsarna bort till dörren.

»Kara sofver redan», hviskade hon, »och jag vill inte väcka henne; hon var ej riktigt kry.»

Dörren stängdes sakta, och några minuter senare kom en kammarjungfru in med te och kakor på en bricka. Kort därefter inträdde Malvina. Tyst och med orolig uppsyn närmade hon sig dotterns bädd.

»Hur är det med henne?» hviskade hon. »Hvarför har hon gått och lagt sig så tidigt?»

Miss Mary svarade med några lugnande ord. Det var försiktighet af henne. Här i huset hade hon alltid och i dag mer än någonsin en känsla af att hon ej kunde vara nog försiktig i sina yttranden. Bägge betraktade Kara, som tycktes vara insomnad och andades lugnt och djupt. Malvina lutade sig ned och tryckte en lång kyss på det sofvande barnets panna. Miss Mary var ej fullt viss på om hon såg rätt, men det föreföll henne, att, då moderns läppar berörde Karas panna, en skälfnings genomilade dennas hela gestalt. Sedan Malvina gått, stod hon ännu en stund kvar vid bädden med blicken hvilande på det lilla ansiktet, hvars kinder voro färgade af en feberhet rodnad. Mellan de halföppna, torra läpparna lyste en rad små hvita tänder.

»Hon är sjuk, men hon har somnat», tänkte miss Mary. Kanske att det där spöket, som skulle

ha visat sig för barnet i de ödsliga salongerna, endast var ett foster af hennes egen fantasi? Säkert var det hela ingenting annat än ett tillfälligt illamående, och ett obetydligt sådant, eftersom hon kunnat somna så snart.

I Karas rum lyste den lilla nattlampan likt en blå stjärna. Från det angränsande rummet hördes ända till långt fram på natten ett prassel af bokblad, som vändes. Miss Mary vakade länge och uppenbarade sig gång efter annan i dörröppningen för att kasta en blick bort till bädden, hvarifrån jämna andetag nådde henne. Kara sof. Några gånger vände hon sig oroligt och stönade sakta, därpå blef hon åter tyst och orörlig. Vid hennes fötter låg Puff och sof, hoprullad som ett litet mjukt bylte. Gatan utanför trädgården blef allt tystare, och slutligen trängde inga ljud in där utifrån. Genom de nedfällda gardinerna började en matt dager strömma in i rummet.

Uttröttad lade sig miss Mary ned på bädden, behållande på sin peignoir för att genast kunna vara till hands. Hon somnade och måtte ha sofvit en stund, då hon plötsligt vaknade med en känsla af häftig ångest. Hon hade väckts af ett isande drag, som strömmade in genom den öppna dörren. Hon störtade upp och ilade med ett skri in i Karas rum. Genast på tröskeln varseblef hon mellan palmernas blad en smärt, hvitklädd gestalt, sittande uppkrupen i det vidöppna fönstret med ryggen stödd mot fönsterposten, med de bara fötterna hängande i luften och den tunna nattdräkten öppen öfver bröst och axlar. Hur länge hade hon suttit så? . . .

Med den styrka, som endast ångesten kan förläna, tog miss Mary henne i sina armar och bär henne till bädden, men det föreföll henne, som om hon burit en död, så stel och så isande kall var hennes börda. Karas bröst höjdes och sänktes dock af tunga, ojämna andetag, och hennes kinder glödde.

En half minut senare var fönstret stängdt, och

miss Mary stod lutad öfver bädden och försökte medelst häftiga gnidningar återkalla värmen i de stelfrusna lemmarna.

»Barn! Du stygga barn! Stackars lilla kära barn! Hvarför gjorde du detta? Hur kan man göra någonting så förskräckligt! Visste du hvad du gjorde? Var det med afsikt? Säg, var det med afsikt?»

För första gången såg Kara sin lärarinna rätt i ansiktet, de torra läpparna drogo sig till ett småleende, och ögonen sköto en triumferande blyxt. I detta leende, denna blyxt i ögat var det någonting af den forna skälmska, trotsiga Kara, men i nästa ögonblick började hon hacka tänderna och skakas af en så häftig frossa, att sidentäcket, som höljde henne, frasade. Till frossbrytningarna sällade sig en torr, envis hosta. Miss Mary rätade hastigt på sig, och öfver hennes läppar sväfvade orden:

»Föräldrarna! En läkare!»

En vagn hördes komma rullande långt borta, den närmade sig mer och mer, rullade in genom porten. Hvitklädd och med upplöst hår begaf sig miss Mary med snabba steg i riktning mot Darwids privatvåning.

Trots att det började dagas, hade betjänten tändt taklampan i skrifrummet. Med nervös häftighet slet snarare än drog Darwid handskarna af sig. Han var alldeles blek.

»Således kom hon från mig, säger ni? ... Från mig? ... Ni säger, att hon var hos mig och kom tillbaka ... sådan? ... Men hon var inté alls hos mig i går, jag såg henne inté på hela dagen ...»

»Jo», svarade miss Mary, »hon sade, att hon skulle gå till er och kom ej tillbaka förrän efter en timme ...»

»Kanske hon var hos sin mor?»

»Nej», genmälte engelskan, »jag har frågat hennes syster. Hon var ej hos sin mor utan här ...»

Darwid stod några ögonblick stum och tankfull; men så utropade han plötsligt:

»Ah!»

Det låg någonting tragiskt i den åtbörd, hvar med han pekade på bokhyllan borta vid den motsatta dörren.

»Hon satt där... och hörde allt! Ah!»

Han stod ett ögonblick som förstened, med sammanpressade läppar och panna och kinder fårade af djupa veck. Därpå gick han tätt inpå engelskan och frågade med så låg stämma, att denna blott med svårighet uppfattade frågan:

»Gjorde hon det med afsikt?»

Miss Mary hviskade lika sakta tillbaka:

»Jag kan inte fördölja det... Kanske det är af vikt, att ni får veta sanningen... Hon gjorde det med afsikt!»

Alois Darwid — den afmätte, korrekte Darwid — störtade med ett tigersprång mot dörren till vestibulen.

»En vagn!» ropade han.

Då stadens förnämsta läkare för andra gången följande dag trädde ut ur den sjukas rum, möttes han i blå salongen af Darwid. Denne var nu behärskad och lugn som vanligt och smålog förbindligt mot den ryktbare läkaren.

»Har det ännu lyckats er att ställa sjukdomens diagnos?» frågade han.

Ja, diagnosen var ställd, och sjukdomen visade sig vara af mycket allvarlig art. Inflammationen grep allt vidare omkring sig i lungorna och åstadkom svåra rubbningar i den svaga organismen, hvars motståndskraft redan förut var undergräfd af sjukdom. Härtill kommo ytterligare några komplikationer af psykisk art — någonting härrörande från hjärnan eller nerverna. Darwid framkastade ett förslag om konsultation.

»Kanske det vore skäl att hitkalla några läkare från Wien eller Paris... Vi ha telegraf och järnvägar till vår disposition... Och hvad kostnaden beträffar», slöt han i likgiltig ton, »spelar den här-

vidlag ingen roll. Hela min förmögenhet står till herrarnas disposition.»

Och han såg läkaren in i ögonen med en blick, som uttrycke en önskan att utan några vidlyftiga förklaringar bli förstådd.

»Det är ingen hyperbol, ingen retorisk fras», tillfogade han, »då jag förklarar mig villig att bitkalla halfva det medicinska Europa och offra halfva min förmögenhet...»

Det ryckte kring hans läppar och ögon, men han smålog. Doktorn smålog också.

»Min bästa herr Darwid», svarade han, »fallet är inte så unikt, att vi behöfva underställa det Europas pröfning. Men vill ni, så kalla gärna hit Europa, mycket gärna! Jag skall med nöje lämna er adressen på några af mina europeiska kolleger. Men hvad de kolossala penningupppoffringarna beträffar, tillåter jag mig påpeka, att de ingenting tjäna till. Döden är en titan, som ej låter några berg af guld stänga vägen för sig. Jag vill därmed inte påstå, att den i detta fall nödvändigt måste komma. Men om den skall komma, så kan er halfva förmögenhet... d. v. s. ett berg af guld inte hindra den. Den tar ett språng öfver det och — är här.»

Sedan läkaren gått, blef Darwid ett ögonblick stående orörlig med blicken sänkt mot golvet. »En titan! Inga berg af guld kunna stänga vägen för den.» Men vetenskapen är också en titan. Den är dessutom en produkt af människosnillet, och alla sådana produkter kunna köpas med guld. För att kunna ställa titan mot titan kräfves guld och energi.

Från Darwids skrifrum utgick under några timmar bref på bref, telegram på telegram, och det stora rummet genljöd oupphörligt af en dämpad, men fast stämma, som utdelade befallningar och uppdrag. Darwid var lugn, energisk och handlingskraftig som alltid, då han gaf sig in i en strid.

Inom loppet af några minuter stannade sedan den ena vagnen efter den andra utanför husets port,

och ur stego vördnadsbjudande män med ryktbara namn, teoretici och praktici, specialister, unga och gamla professorer, som upphört med all praktik och hvilade på sina lagrar, men som för denna gång låtit sig ryckas ur sin hvila. De voro en hel massa. Den blå salongen förmörkades af deras svarta dräkter som af ett moln. Darwid tryckte deras händer en smula hårdare än hvad som var hans vana, hans ansikte var kanske litet blekare än annars, och de röda polisongerna föllo kanske något mindre symmetriskt ned på den hvita stärkkragen, men för öfrigt var han sig alldeles lik. Då det svarta molnet försvann ur salongen in i dotterns rum, kom det till och med en blyxt af triumf i hans öga.

De två titanerna skulle mäta sig med hvarandra. Återstod att se, hvilken som var den starkaste! Vetenskapens makt utgjorde en af de få artiklarna i hans trosbekännelse; den måste vara ofantlig, eftersom den var oundgänglig för den, som ville förvärfva rikedomar. Mer än en gång under sina heraklitiska strider för rikedom hade han fått pröfva dess makt, och han väntade att få erfara den äfven nu. Men detta var endast början af striden. Sjukdomar vara ju ofta i veckotal, ja, i månader, och i morgon och öfvermorgon skulle Europa börja samla sig här -- på guldets bud. Titan mot titan! Man fick se, hvem som segrade!

En våldsamt lunginflammation, åtföljd af någon obetydlig men därför ej mindre beaktansvärd rubbning i hjärnans normala psykiska tillstånd . . . En lång konsultation, så några recept och några hygieniska föreskrifter . . .

Af vagnarna, som rullade bort, voro två tomma. De bägge medicinska auktoriteter, som stannat kvar, förde Darwid in i sitt skrifrum, där kaffe, likörer och utsökta cigarrer väntade dem. Hans önskan var, att de skulle dröja här några timmar för att sedan aflösas af andra. Till en början motsatte de sig denna begäran, som stred mot deras vanor, skulle

komma dem att försumma andra plikter och icke ens var af behovet påkallad. Men Darwid uttalade ett magiskt ord: en siffra — en ofantlig, nästan fabelaktig siffra. Ännu tvekade dock de båda doktorerna och gjorde invändningar, men till slut vidtogo de sina anstalter och — stannade. Från Darwids panna försvunno för ett ögonblick alla veck och fåror. Hans barn, hans »lilla vän» skulle ej ens för en timme behöfva se sig öfvergifven af de goda makter, som voro uppkallade till strid mot de onda!

I staden sades det, att Darwid i sin oro för dottern begick galenskaper, men de, som hade tillfälle att se honom, ryckte på axlarna åt detta tal. Det fanns väl ingen människa i världen, som under liknande omständigheter skulle kunnat ådagalägga större kallblodighet, större själfbehärskning, ett mera korrekt uppträdande. Några nervösa ryckningar i ansiktet, ett stirrande uttryck i blicken, någon obetydlig försummelse i toaletten var det enda, som någon gång kunde väcka en aning om att man framför sig hade en, den där spelade ett högt spel. I själfva verket gällde den strid han inledt icke Kara allena — henne framför allt, men ej uteslutande. Liksom så otaligt många andra gånger kände han sig äfven nu som en spelare, en spelare, som stödde sina beräkningar att vinna på energi, pengar och klokhets, sin egen och andras, för pengar köpta. Spelets insats var icke blott hans barns lif, utan äfven hans tro på energiens, vetandets och pennningens allmakt.

Då och då gick han ensam eller i sällskap med någon doktor in i dotterns rum. På läkarnas inrådan voro gardinerna ej nerfälda, och floder af solljus strömmade in genom de stora fönstren. De silade sig igenom draperierna af gul kreton och gåfvo förgätmigejerna och rosenbuketterna ett utseende af att vara lefvande, de dansade på palmernas blad, de flödade ut öfver den blommiga mattan, tände gnistor på böckernas guldsirade permar och fram-

kallade ett helt färgspel på möblernas pärlemoinläggningar och mosaiker.

Öfverst på en spegel, infattad i en ram af porslinsblommor, spände en Kupido sin gyllene båge... På ett litet skrifbord af himmelsblå lapis-lazuli stod en bronsstatyett föreställande en gratie, som med en åtbörd full af behag göt en amfora öfver en öppen bok. Öfver en liten väfstol hängde härfvor af brokigt silke. Idel glada, vårliga motiv och färger, idel smäckra former, begjutna af strålande solljus.

Ända bort till den sjukas bädd nådde de dansande solstrålarna, och i första ögonblicket kunde man knappast urskilja, hvad som på den spetsprydd kudden var solstrålar, och hvad som var Karas guldblonda hår. Det lilla ansiktet däremot lyste som en skarlakansröd blomma mot den hvita och gyllene bakgrunden. De purpurfärgade läpparna voro stumma och slutna, och de feberglänsande ögonen stirrade stelt ut i rymden. Men bröstet häfdes af tunga, flämtande andetag, och en torr, ihålig hosta skakade den lilla gestalten, hvars späda, spensliga former aftecknade sig under det blå sidentäcket.

Då Darwid trädde in i rummet, aflägsnade sig en ung, svartklädd kvinna med blekt, utvakadt ansikte från den sjukas bädd.

»Hur är det, liten vän? Känner du dig inte något bättre? Är det någonting du vill?»

I stället för svar vände sig det feberglödande ansiktet mot väggen, öfversållad af förgätmigejer och rosenbuketter.

»Hvarför svarar du inte, Kara? Är det ingenting du önskar? Säg blott hvad . . . hviska det! Hviska i mitt öra! Skall jag inte skaffa dig något, köpa dig något? Finns det ingenting, du skulle vilja ha? Ingenting, du skulle tycka om att ligga och se på? Du får allt, allt hvad du vill . . . säg bara hvad! Hviska i mitt öra!»

Men förgäfvos böjde han sig ned och lade sitt öra nästan intill hennes mun, intet ljud, ingen hvisk-

ning kom, hon flyttade endast hufvudet ändå längre in mot väggen, och hennes andetag blefvo ännu mera tunga och flämtande.

För hvarje gång han kom hit in, trängde frågan: »Är det ingenting du önskar?» oemotståndligt öfver hans läppar. Det föreföll honom omöjligt, att en ung flicka, om än sjuk, ej skulle ha några önskingar, hvilkas realiserande skulle bereda henne en glädje. Och han ägde medel att förverkliga alla, äfven de mest vansinniga, det enda, som icke stod i hans makt, var att locka ett ord öfver hennes läppar.

Några dagar förflöto. Läkardroskor fortforo att komma och fara, och äfven en mängd andra åkdon stannade utanför husets port. Herrar och damer stego ur och antecknade sina namn i en bok, som schweizaren lämnade dem, eller fortsatte upp i våningen. Darwid tog emot de besökande, samtalade med dem, tackade dem, åkte ut, besörjde med sin sekreterares tillhjälp sina angelägnaste affärer. En gång återkom han utifrån, åtföljd af två personer, som talade ett främmande tungomål. Hans uppsyn var triumferande, och han talade ifrigt. Det var förstärkningar, anlända från utlandet för att rekrytera truppen af inhemska auktoriteter. Åter igen drog det som en svart sky igenom den blå salongen in i det solljusa rummet med de glada, vårliga färgerna. Ännu ett berg af guld och vetande, uppkastadt såsom skans för det sjuka barnets bädd. Då de högtidliga, svartklädda herrarna försvunnit, kom modern fram till bädden.

»Ha de tröttat dig, alla de där herrarna? Men det gör ingenting, de skola göra dig frisk igen, skall du få se. De två nykomna äro tyskar, kända öfver hela världen för sin skicklighet. De skola säkert bota dig. Men nu vill du kanske ha litet af de där konfityrerna, som doktorerna ha gifvit dig lof att äta. Eller kanske litet vin? Eller en enda sked buljong?»

Ater igen vände sig det feberglödande ansiktet mot väggen, och intet svar kom. Malvina lutade sig ned och kysste den lilla handen, som nästan brände, och som vid beröringen af hennes läppar skalf som ett blad för vinden.

»Hvarför svarar du inte, Kara? Ett enda litet ord! Får jag ge dig litet vin? Doktorerna ha ordinerat dig att dricka vin... Vill du inte ha litet? Hviska!»

Men förgäfves lade hon örat tätt intill Karas läppar; ej minsta ljud undslapp dem. Den sjuka flyttade endast hufvudet ändå längre in mot väggen, och hennes andetag blefvo ännu mer rosslande.

Marian trädde in i rummet med en stor blomkudd i handen.

»Nå, hur är det fatt, liten?» började han. »Äro vi inte riktigt krya? Nå, än sen? Redan kung Salomo sade ju, att för hvarje människa har klaga sin tid och dansa sin tid. Nu har du det litet ledsamt, men sedan får du det så mycket roligare. För att förströ dig har jag emellertid tagit med mig litet blommor åt dig, sådana som inte lukta, ty sjuka små flickor lära få hufvudvärk af blomdoft. De här dofta inte, men de äro mycket vackra. Du kommer att se helt poetisk ut, när jag strör dem öfver din säng. Du kan för resten behöfva litet ögonfägnad ofvanpå visiten af de där tråkiga pedanterna, som se ut som en flock högvisa korpar. Pappa skickar för din räkning hela världen rundt efter dess högvisaste korpar, och jag skickar hela staden rundt efter vackra blommor. *Mein Liebchen, was willst du mehr?*»

Skrattande lät han hela fångtet af friska blommor regna ned öfver det blå sidentäcket. Kara betraktade honom oafvändt med sina stora, glänsande ögon, och så snart han aflägsnade sig, började hon långsamt och afmätt att kasta blomma efter blomma till golvet. Hon såg ej på dem, men hennes långa, magra hand var i en oafbruten rörelse, och med ett doft

prassel föllo gröna kvistar och prunkande blommor ned på mattan. Hon ville ingenting ha... Men midt i natten, då Malvina och miss Mary trodde, att hon sof, ljöd dock en låg hviskning genom rummet:

»Puff! Puff!»

Miss Mary bar genast till henne hunden. Hon tog honom i sina feberheta händer, men därpå sköt hon honom genast ifrån sig på samma långsamma, afmätta sätt som hon kastat ned blommorna, och i det hon vände ansiktet mot väggen, hviskade hon sakta:

»Nej!»

Följande dag visade de »högvisa korparna» en mycket dyster och betänksam uppsyn. Deras utseenden antogo mer och mer den prägel af mystisk högtidlighet, som kommer en att tänka på begravningsklockors klang. Men Darwid sträckte ännu icke vapen, hade ännu ej förlorat tron på den gode jättens makt, han väntade på nya förstärkningar. De anlände under gestalten af en man, som talade ett annat utländskt språk än de föregående. Det var Europas största medicinska auktoritet, ansedd nästan för en undergörare. Det var ett nytt berg af guld och vetande, det högsta af alla.

Den blå salongen genljöd af ett undertryckt sorl af röster. Betjänter kringburo förfriskningar, och Darwid själf bjöd cigarrer, under det den nyss anlända storheten med spänd uppmärksamhet lyssnade till sina kollegers redogörelse för det fall, hvarför han kallats hit. Slutligen visade Darwid, lugn och behärskad och med ett älskvärdt småleende, sina gäster in i dotterns rum. Den ryktbaraste af de ryktbare gick först, men hejdade sig några steg innanför tröskeln; bakom honom stannade de öfriga. På den sjukas förtorkade läppar lyste några bloddroppar likt rubiner, hennes ögon voro vidöppna, några blonda hårslingor hängde fastklibbade på den

fuktiga pannan. Genom rummet ljöd en hög, rosslande hviskning:

»Ira! Ira!»

Irene skyndade hastigt fram till bädden och torkade med sin näsduk varsamt bort de rubinröda dropparna från systemens läppar.

»Hvad vill du, liten? Hvad vill du?»

Kara såg spändt på henne, och någonting egenomligt försiggick med hennes ögon: de blefvo allt större och större, tycktes på väg att tränga ur sina hålor, liksom koncentrerade hela sin synkraft på en enda punkt. Samtidigt började en glasartad hinna lägga sig öfver dem, och de blodfläckade läpparna rörde sig ett par gånger som för att säga något. Till slut vred Kara sakta på hufvudet som till tecken af protest, och i det hon såg på systemen med sina glasartade ögon, hviskade hon med ett tonfall, fullt af bäfvan och förebråelse:

»Glaserade ler . . . krukor!»

Och därpå började plötsligt en hel orkester spela i hennes bröst, gäll, skärande och gnisslande, och hufvudet sjönk tungt tillbaka på kuddarna. Den främste i skaran vid dörren, en liten liflig, gråhårig fransman med en tänkares panna och blick, tog några steg framåt, stannade vid bädden och lade sin hand på det våldsamt arbetande bröstet. Efter några minuter bröt han tystnaden med det enda ordet:

»Dödskampen!»

Som ett svar på detta ord ljöd bakom den svarta skaran i dörren en våldsam smäll.

Alois Darwid hade slagit ihop händerna med en nästan förintande kraft, vred dem konvulsiviskt om hvarandra och lyfte dem högt öfver sitt hufvud . . .

Alltså hade titanen tagit ett språng öfver berget!

III.

Gata upp och gata ned och sedan ur allé i allé i stadsparken vandrade Artur Kranicki med en hållning och en uppsyn, som angåfvo, att hans promenad var utan mål och icke ens beredde honom något synnerligt nöje. Han såg äldre ut än någonsin, och trots den glänsande cylinderhatten och den eleganta pälsen var det någonting halft afsigkommet öfver honom. Bakom hans raka hållning och elastiska gång anade man det ängsliga aktgifvande på sig själf, som brukar utmärka människor, hvilka frukta för att andra människors ögon skola genomskåda någon sorglig hemlighet i deras tillvaro. Men denna trädde dock i dagen, då hans själfbehärskning ibland svek honom och ryggen kröktes, hufvudet sjönk ned mot bröstet och blickens glans plötsligt slocknade.

Allt detta var desto mera i ögonen fallande, som det klaraste solljus strömmade ned öfver gator och park. Det led mot slutet af vintern, och dagen var sällsynt vacker och mild. Snön höll på att smälta, och endast här och där lyste några hvita fläckar mot himlens blå. Kranicki mötte en hop människor och förde ofta handen till hattbrättet, och några gånger öfverfors hans ansikte af ett förbindligt, nästan behagsjukt småleende, och han gjorde en rörelse som för att skynda fram till de mötande. Men med en flyktig ehuru artig hälsning passerade dessa snabbt förbi honom. Det var eleganta unga herrar, som gingo inbegripna i lifligt samspråk, och äfven några unga damer, ute i brådskande ärenden. Hans hälsning besvarade de, men hans påtagliga önskan att närma sig märkte de ej, eller också ville de ej märka den. Alla hade de någon vid sin sida, som de samtalade med, och framför sig något mål, dit de hastade.

Hur länge och hur nära hade han ändå icke

känt dessa människor — ända från deras barndom! Allt, som rörde dem, kände han till — deras föräldrars namn och historia, smeknamn, som gifvits dem, innan de ens kunnat tala rent, hvarje rum, ja, hvarje vrå i de hem, där de växt upp. Hade han väl kunnat ana, då han lyft dem i sina armar — ung på den tiden, firad och omtyckt — att de en dag skulle komma att passera förbi honom så likgiltigt! Ack aldrig! Af naturen vek och ömhjärtad hade han sett på världen med rosenfärgade glasögon och trott, att relationer och vänskapsband voro något, som varade lifvet ut. Af skilda orsaker hade emellertid en mängd redan upplösts — nu höllo de återstående på att brista. Han hade en känsla, som om han sväfvat mellan himmel och jord, och han erfor ett krampaktigt begär att haka sig fast vid något eller någon för att icke störta — han visste ej hvart, men han kände, att det skulle vara ned i en afgrund.

I början af sin promenad hade han trott, att denna vackra solskensdag, då trottoarerna vimlade af elegant klädda människoskaror, någon skulle hejda honom, inbjuda honom någonstades, taga honom med sig. Ty hvad skulle han göra af sin tid? Hvart skulle han taga vägen? Baron Emil, hvars medievalistiska hem på sista tiden varit så godt som hans enda tillflyktsort undan ledsnaden och ensamheten, hade afrest till sina gods för att därifrån bege sig vidare ut på spaning efter alster af konst och konstindustri, förvarade i landtgårdarnas gamla gömmor. Han skulle snart komma tillbaka, men under tiden var Kranicki förvisad från sin plats i den djupa, rymliga katedern och från bordet, där det utom gastronomiska njutningar äfven bereddades honom njutningen af förtroliga samtal. I och med baronens afresa var han också utestängd från möjligheten att sammanträffa med Marian, *avec ce cher enfant*, som han blott behöfde tänka på för att få tårarna i ögonen, då han nu efter så många års daglig samvaro blifvit skild från honom...

Han slog sig ned på en bänk i parken och tog fram sitt cigarrettetui i afsikt att tända en cigarrett. Tätt förbi honom, på andra sidan om det låga staketet, rullade i detsamma en elegant liten faëton, dragen af två hästar, med kusk och betjänt i livré. I faëtonen satt en omkring trettio års man, vid hvars åsyn Kranicki lät cigarrettetuiet sjunka och lutade sig framåt, som om han velat ila i fatt honom. Det var en son till grefve Alfred, densamme, som han hade följt till Italien och där vårdat med en sådan oändlig ömhet . . . Den där unge mannen hade på den tiden varit ett barn och erinrade sig knappast de år, då Kranicki varit hans föräldrars närmaste vän. Sedermera tycktes han alldeles ha glömt det och aflägsnade sig så småningom från *cet excellent Kranicki, qui se faisait vieux*, och som ju visserligen hade bevisat hans far några tjänster, men som också blifvit frikostigt belönad därför, dels i form af en under årtal bevisad oinskränkt gästfrihet och dels, förmodligen, i form af penninglån, som aldrig skulle komma att återbetalas. Mycket rik och tillbringande en stor del af sin tid på resor hade han hufvudet alldeles för fullt af andra saker, för att han skulle offra några tankar på ett sådant där gammalt afdankadt salongslejon.

Kranicki hade fort kommit under fund med denna kyliga sinnesstämning och hade redan länge ausett sina forna vänners och välgörares hus förloradt för sig och deras son för en främling. Hittills hade han tagit denna förlust tämligen lätt, ty det hade funnits en dörr, som alltid och under alla omständigheter stått öppen för honom. Men nu kände han ett styng i hjärtat vid anblicken af den förbiåkande unge mannen. *Tout passe!* Välgärningar förgätas, band slitas, *l'oubli du passé, l'ingratitude humaine!* Och hvilken njutning skulle det ändå inte ha beredt honom att få göra en tur genom staden i den där eleganta vagnen, som mjukt och lätt rullade fram på sina höga, gummiklädda hjul! En ändå större

lycka skulle det ha varit för honom att få språka en stund med någon, som hade samma smak, åsikter och vanor som han. Och gärna, mycket gärna skulle han sedan ha sett, att åkdonet stannat utanför någon af stadens förnämsta restauranter och utflykten avslutats med en läcker dejeuner... Men allt sådant där, förr så godt som dagligt bröd för honom, var nu lika fjärran och oupphinneligt som himlens blå

Framåtlutad och mekaniskt snurrande cigarrettuetiet mellan sina handskklädda fingrar stirrade han öfver staketet ut på gatan. Denna skar här ett tämligen vidsträckt torg, domineradt af tvenne höga byggnader, kring hvilka en liflig rörelse rådde. Genom de breda portarna myllrade en oafbruten ström af människor, vagnar stannade utanför, trapponerna, som förde upp till ingångsdörrarna, voro svarta af folk — gestikulerande, högröstade, lidelsefullt upprörda skaror. Och intet under! De tvenne midt emot hvarandra belägna palatsen, hvilkas många fönster tycktes se på hvarandra likt ögon, voro — börsen och banken. Kranicki skänkte ingen uppmärksamhet åt de båda byggnaderna och de nedanför böljande människomassorna. Han hade aldrig haft något gemensamt med dem. Plötsligt böjde han sig dock å nyo framåt och spände blicken i ett förbirullande ekipage eller rättare i den i ekipaget sittande mannen.

Det var Alois Darwid, som kom åkande i en öppen vagn, förspänd med ett par präktiga fullblodshästar. På kuskbocken kusk och lakej i höga hattar och väldiga skinnkragar; inne i vagnen en liten mager gestalt med blekt ansikte, omgifvet af röda polisonger, och med ögonen dolda bakom pincenezglas, som blixtrade i solskenet. Vagnen rullade långsamt fram för den magnifika uppgången till bankhuset. Lakejen hoppade ned från kuskbocken, gick fram till vagnsdörren och mottog ur sin husbondes hand ett kort, hvarmed han försvann. Inom mindre än fem minuter kommo två män af ett

vördnadsbjudande yttre ned för trappan, skyndade med hastiga steg fram till vagnen och började samtala med Darwid. Förmodligen var det några banktjänstemän, kanske till och med några högre funktionärer.

Till att själf uppsöka dem, kanske gå uppför några långa trappor, hade Darwid som vanligt ej haft tid, och därför hade han i stället kallat dem ned till sig. De hade också kommit ögonblickligt, nästan springande, och med älskvärda småleenden på läpparna och med hattarna i hand tycktes de nu rådgöra med honom om något, lämna några upplysningar, lofva någonting. Själf visade sig Darwid lika utsökt artig, men kylig som alltid, och där han satt tillbakalutad mot vagnens blå sidendynor, med de blixtrande pincenezglasen för ögonen, gjorde han intryck af en halfgud.

Inom fem minuter var samtalet slut. Darwid böjde lätt på hufvudet, de båda herrarna bugade sig djupt, och vagnen satte sig åter i rörelse, beskref långsamt en stor halfcirkel och stannade så framför den breda trappa, som förde upp till den midt emot belägna byggnaden. Denna gång öppnade lakejen vagnsdörren, och Darwid steg ur och började gå uppför trappan, hvars svartklädda skaror veko åt sidan som böljorna för ett framglidande skepp. Det for en skälfnig igenom dem, liksom vid beröringen af en elektrisk ström. Det högröstade sorlet förbyttes i hviskningar, och till och med hviskningarna tystnade. En mängd händer fördes upp till hattbrättena; en mängd ansikten vändes emot detta enda. I alla dessa rörelser låg det någonting skyggt, nästan ödmjukt. De djärfvaste banade sig väg genom trängseln, och med hattarna i hand och med endera alltför brådskande eller alltför långsamma steg närmade de sig Darwid och tycktes ställa någon fråga till honom, begära ett råd, kanske bedja om någonting, ty allt detta lästes i deras hållning och deras drag.

Så småningom bildade sig kring halfguden ett

slags hedersvakt af utvalda, som följde honom upp för den breda trappan, mellan de dubbla leden af vanliga dödliga, och på samma gång som han försvann i helgedomens inre. Hattar och mössor kommo åter på där ute, men många ögon riktades, då de ej längre kunde få skåda Faeton själf, på hans vagn med dess svällande sidendynor och på de präktiga hästarna, hvilka, orörliga som om de varit gjutna i brons, stodo utanför porten till detta penningens tempel.

Kranicki satt stel af häpnad på sin bänk. Jaså, endast några veckor efter stackars Karas död var han i full färd med att hösta in nya millioner! En halfgud! En titan! En handelsfurste, som i sju milastöflar hastade den väg framåt, vid hvars ändpunkt icke millioner, men väl milliarder tornade sig. Detta var sannerligen en man, som, enligt baron Emils uttryck, förstod att vilja.

Och dock — hur liten och hur viljelös hade han icke förefallit den där gången, då han stått inför sin döda dotters soft! Han hade förefallit så liten, så liten, som tryckt till jorden af någon jättestark hand. Då hade han minsann icke gjort intryck af vare sig titan eller halfgud, utan snarare af en mask, som fåfängt söker undkomma en öfver honom krettsande roffågel. Kranicki hade sett honom vid detta tillfälle, ty vid underrättelsen om olyckan skulle ingen mänsklig makt kunnat hindra honom från att skynda dit... Den hade tagit honom djupt, denna olycka. *Cela lui avait fendu le coeur...* Han hade fått ett anfall af sitt onda i lefvern och äfven af andra plågor, som på sista tiden börjat hemsöka honom allt oftare. Trots detta hade han dock skyndat dit, utan en tanke på förbudet att sätta sin fot inom detta hus, eller på hvad han därigenom kunde riskera, och på de gamla kända vägarna hade han begifvit sig direkt till Malvinas rum. Hända hvad som hända ville, men han måste återse henne, *cet être noble et doux*, i detta sorgens ögonblick.

Där voro en mängd människor inne hos henne,

och hon var alldeles omringad, men han frågade ej efter vare sig hvad för människor det var, eller hvad de kunde tänka och säga. Han hade en dimma för ögonen, hvilken dolde allt för honom utom detta enda ansikte, som på de sista dagarna åldrats och fallit af så fruktansvärdt. Utan att se eller hälsa på någon gick han rakt fram till henne, böjde knä och förde fällen af hennes sorgdräkt till sina läppar. Det hade ej varit ett spår till öfverläggning eller affektation i hans handling, en oemotståndlig makt hade fört honom till denna kvinnas fötter. *Cela lui est venu du coeur, rien que du coeur...* Men så hade han heller aldrig, aldrig älskat någon så som henne; han hade haft framgång hos kvinnorna, många gånger i lifvet hade han varit älskad och älskat tillbaka — på olika sätt — men så som henne... aldrig!

Han visste icke, mindes icke, hade aldrig gjort sig reda för hvad som sedan inträffat, men det ville synas honom, att hon brustit ut i hög gråt, att dottern tagit henne i sina armar, att också Marys varit där, och att en mängd andra personer kommit och gått och med sina tysta steg och sina hviskande stämmor kommit honom att tänka på prasset af vissna höstlöf, som sakta falla till marken. Han hade suttit eller stått i någon vrå af rummet — han mindes ej hvilketdera — han erinrade sig blott, att hela rummet doftat af blommande syrener, och att han slutligen känt, att det var sent, och att han måste aflägsna sig liksom alla andra. Att i olyckan ej få vara nära den man älskar — det är det bittraste af alla kval. Men sådana kval bereder en lifvet understundom. *La vie est quelquefois atroce.*

Sedan hade han gått in att taga farväl af lilla Kara, och där, bredvid henne, hade han varseblifvit den där — halfguden, vid hvars åsyn han tänkt: »*Voilà aussi un homme fini!*»

Vid denna punkt af sina minnen lutade sig Kranicki tillbaka mot bänkens ryggstöd, satte handen för ögonen och framkallade för sitt inre en syn

så egendomlig, att den föreföll honom som en saga, en dröm...

Hvilket öfverdåd, hvilken originalitet i uppfinning och smak! Och hvilket berg af guld! Säkerligen var det hela Marians skapelse. Den stora salongen var förvandlad till en grotta, som från golf till tak var klädd med hvit crêpe och musslin. Upptill bildade de mjuka draperierna ett hvalf, afslutadt med en jättestor rosett, som erinrade om de mystiska, fyrbladiga rosor, man ser målade på fönstren i gotiska kyrkor. Olikheten var blott, att denna var hvit och så luftig och lätt, som om den bildats af en molnens fantastiska lek. Alltsammans för öfrigt: väggarna, hvalfvet, rosetten, tycktes vara skapadt af moln och snö. Däröfver ett helt haf af hvita blommor — utslutande hvita. De voro inflätade i girlanderna, de följde hvalfvets båglinier, de höljde golfvet, voro strödda öfverallt, tycktes ha regnat ned. Förutom blommorna endast ljus: brinnande ljus, ordnade i form af pelare, pyramider, stjärnor, så fantastiskt, så stilfullt och konstnärligt, att de föreföllo som förda direkt från fantasiens underland öfver i verklighetens värld. Inga färger, ingenting bjärt och ej heller några dödens symboler. Endast ett helt haf af hvitt: af hvita draperier och hvita blommor. Därtill denna bländande ljusrikedom samt en bedöfvande doft af konvaljer, rosor, syren och hyacint, i förening med någon underbart doftande rökelse, som kom, man visste ej hvarifrån, och i lätta, ljusa moln sväfvade genom luften. Midt i rummet på en hög katafalk den hvitklädda, stilla slumrande flickgestalten, hvars lilla ansikte, inramadt i guldblondt hår, endast genom en lätt färgnyans skilde sig från den hvita crêpen och de hvita blommorna omkring henne. I det bländande skenet från alla de tända ljusen, under de sakta sväfvande rökelsemolnen sof Kara lugnt, med ett nästan glädtigt leende på de slutna läpparna.

Det var säkerligen redan långt lidet på natten, då Kranicki reste sig från sin knäböjande ställning

och varseblef, att han var fullkomligt ensam med den döda. Från rummen utanför nådde honom ljudet af hviskande och bedjande stämmor, men här tycktes döden råda allena. Plötsligt hördes dock ett lätt buller bortifrån någon vrå af rummet. Kranicki vände sig om och varseblef en man, som i första ögonblicket tedde sig för honom endast som en otydlig svart punkt mot den hvita bakgrunden. Efter några sekunder igenkände han Darwids ansikte, inramadt i röda polisonger, men han fortsatte att se bort till honom, i det han inom sig undrade, om han ej mistog sig. Ej sorg och ej förtviflan, hvilket är de känslor, döden vanligen uppväcker hos de lefvande, utan någonting vida mera stod måladt i mannens drag och hållning. Hans ögon, som brukade likna glänsande stål, klara och kalla som sådant, hade ett uttryck af bottenlöst grubbel, med en glimt af skräck på djupet, och gestalten föreföll som hopkrympt. Hvarken ironi eller energi kunde nu spåras hos honom, icke heller någon själsäker öfverlägsenhet. Han såg mindre ut än vanligt, och i hans sätt att hålla hufvudet var det någonting af besegrad. De veckrika draperierna bakom honom slöto sig kring gestalten, och ovillkorligt väcktes tanken på en mask, som försöker krypa ned i en trång springa för att undkomma någon plötsligt uppdykande, fruktansvärd fiende. Han såg bort åt det håll, där Kranicki stod, varseblef honom, lät blicken likgiltigt glida förbi honom och stirrade så åter ut i det fjärran, där det fruktansvärda uppenbarat sig. . . Hvarken harm eller hat eller förakt tycktes vakna inom honom. Kranicki å sin sida erfor heller ingen af dessa känslor. Han tänkte på att det i romaner och dramer ofta brukar förekomma, att dödsfiender i sådana ögonblick som detta räcka hvarandra handen till försoning. Falskt patos! Ty hvartill skulle något sådant tjäna? Hvad är människors fiendskap eller vänskap gent emot... detta?

Ännu några ögonblick betraktade han henne, som slumrade på sin bädd af hvita blommor, och

hviskande: »*La mort! oui! oui! la mort! le sommeil éternel!*», lämnade han med sänkt hufvud den hvita, ljusstrålande grottan — släpade sig ut därifrån snarare än gick, så tillintetgjord kände han sig.

Nu tog han händerna från ansiktet och blickade bort till börspalatset. Hallen utanför och den breda trappan voro redan tomma, men Darwids vagn stod ännu kvar. Kranickis läppar förvredos till en grimas, och med ett bittert gäckeri, helt främmande för hans milda natur, hviskade han:

»Arbete! Rastlöst arbete!»

Och utan att längre tänka på att ge sin hållning och sin gång ett sken af spänstighet, släpade han sig åter gata upp och gata ned. Ibland stannade han utanför porten till något ståtligt hus. Hvert och ett påminde honom om något lysande eller lyckligt ögonblick af hans lif, något fragment af det förflutna. Genom den där porten hade han skyndat in till någon mer eller mindre »strålande stjärna på sin lefnads himmel», genom den där hade han åkt ut, då han skulle ledsaga den sjuke grefve Alfred till Italien; i det där huset hade han vistats en längre tid i egenskap af sekreterare åt furst Zenon; det där återkallade i hans minne den mest lysande bal, han någonsin bevistat. Nu voro för honom alla dessa hus och alla dessa portar som en balsal, hvilken gästerna lämnat, och där ljusen släckts, och där han gick omkring allena och drog sig till minnes, hur vackra kvinnor hade lett, hur blommor hade doftat och skämt och vin hade flödat...

Slutligen, långt fram på eftermiddagen, hörde Klemensowa en ringning på tamburdörren och sprang klampande i sina galoscher att öppna. Hon hade en rutig bomullshalsduk öfver axlarna, i handen en nål med påträdd grof tråd och på näsan sina glasögon, som hon dock nu sköt upp i den skrynkliga pannan.

»Hm!» muttrade hon. »Jag trodde, att du hade träffat på något trefligt sällskap och skulle vara borta hela dagen... och så är du redan tillbaka! Nå, det

var bra, ty det har varit folk på visit här, och de komma snart tillbaka.»

»Visit?» upprepade Kranicki och hans min ljusnade litet, men endast för ett ögonblick, ty Klemensowa fortsatte med ett gäckande tonfall:

»Ja, och det fint folk till på köpet! Känn dig smickrad! Berek Szyldman! Han svor vid sin själs salighet, att han inom en vecka skall sälja allt hvad du äger och har... rubb och stubb!»

Då hon varseblef, med hur trötta steg Kranicki, sedan han tagit af pälsen, släpade sig öfver salongsgolfvet, och hvilka djupa rynkor, som fårade hans panna, mildrades hennes uppsyn, och hon tillfogade i gladare ton:

»Men utom Berek så ha två andra också varit här... två fasligt eleganta unga herrar och dina goda vänner, fastän du skulle kunna vara deras far.»

»Hvilka? Hvilka? Säg, mor!»

»Minns jag hvad de hette, jag? Några konstiga namn! Men de lämnade sina visitkort... vänta, jag skall gå efter dem... jag lät dem ligga kvar i köket.»

Hon gick, men Kranicki var för otålig för att vänta. Han skyndade efter henne och nästan ryckte ifrån henne två visitkort, på hvilka lästes namnen Marian Darwid och baron Emil Blauendorf.

»Ah!» utropade han. »*Ces chers enfants!* Alltså är baronen redan hemma igen. Och hans första tanke, då han kom tillbaka, gällde mig. *Quel coeur!* Jag måste genast skynda till honom!»

Och strålande, föryngrad, tog han några steg mot dörren till tamburen, men Klemensowa ställde sig i hans väg med utbredda armar.

»Hvart tänker du ta vägen? Rusa åstad som en galning för att möta dem i trappan eller i porten? De sa', att de skulle komma tillbaka om en timme. Sins emellan hörde jag dem säga, att de under tiden skulle gå och se på en nazaren...»

»Hvad för nazaren?» frågade Kranicki förströdt.

»Hvad för nazaren?»

»Vet jag det? Kanske nå'n tafla af vår herre Jesus af Nazareth? De sa' bara, att de skulle gå och se på den och sedan komma tillbaka.»

»Jaså, komma tillbaka», upprepade Kranicki, »det var bra. Hvad det skall bli skönt att riktigt få språka ut!... Det är så länge sedan jag talat med någon. Och Marys, som jag nu får träffa igen, *ce cher, cher enfant!*»

Han gnuggade händerna och började med spänstiga steg och rak hållning gå af och an i salongen. Ansiktets gulbleka färg och kindernas hålor förmådde dock icke ens glädjen utplåna. Klemensowa följde honom med ögonen.

»Har man sett på maken! Precis som en annan människa! Precis som pånyttfödd!»

Han stannade framför henne med litet förlägen uppsyn.

»Vet mor hvad?» sade han. »Spring efter en strassburgerpastej och... en liten flaska likör!»

Klemensowa tog ett par steg baklänges.

»Du min tid och skapare! Är du från förståndet, Tulek! Berek Szyldman...»

»Jag frågar inte efter Berek Szyldman!» ropade Kranicki. »När dessa ädla hjärtan ha tänkt på mig...»

»Har aldrig hört talas om att hjärtan ha en mage, som man ska stoppa pastejer i...»

»Hvad pratar Klemensowa? Klemensowa är en förträfflig kvinna, men prosaisk, *terre à terre*... Frågar bara efter de usla pengarna!»

»Äro pastejer inte prosaiska de? Du min tid och skapare!»

Bägge hade höjt rösterna. Kranicki kastade sig ned på kanapén och förde stönande handen till högra sidan. Klemensowas uppsyn blef plötsligt mild och ångerfull.

»Hur är det? Får du ett anfall nu igen?»

Det syntes på honom, att han verkligen led. *Une ancienne maladie de foie.* Därtill samtidigt någon

affektion åt hjärtat. Klemensowa klampade fram till soffan.

»Seså, hetsa inte upp dig nu! Hur mycket kostar den där pastejen?»

»Och så likör!» inföll Kranicki.

Han hade nu något så när lugnat sig och tillfogade som förklaring, att baronen tyckte om likörer, och att Marys ej visste något bättre än strassburgerpastej och . . . café noir.

»Mor är väl snäll och kokar oss litet godt kaffe också . . . mor gör det så utmärkt.»

»Det med!» brummade hon. »Kanske jag skall slå ut fönsterrutorna och rifva ned kakelugnen också?»

Kranicki gjorde en åtbörd af förtviflan.

»Hvad ha fönsterrutorna och kakelugnen med detta att göra? Jag kan inte se något sammanhang. Klemensowa irriterar mig . . .»

Åter igen förvreds hans ansikte af smärta, och han stönade. Klemensowa kapitulerade på nytt, men penningfrågan återstod. Kranicki tog ur portmonnäen fram en sedel och kvarhöll den begrundande mellan två fingrar. För litet! Den likörsort baronen drack var mycket dyr. Hans ansikte fick ett uttryck af djup nedslagenhet.

»Seså, sluta upp att grubbla nu», utlät sig Klemensowa, »ty om du så grubblar hundra år, grubblar du inte fram en rubel, som du inte har. Var bara lugn! Skrif upp allt, hvad du vill ha, på ett papper, så går jag och köper det.»

Kranicki vred sig på kanapén.

»Men hvarifrån får mor pengar?»

Men hon var redan i dörren till nästa rum och svarade ej.

»Mor tar af sina egna», ropade Kranicki efter henne. »Jag har redan länge vetat, att mor tar af sitt lilla kapital . . .»

Hon återkom med den rutiga halsduken på hufvudet och utan glasögon, färdig att gå ut.

»Än se'n? Du har ju Lipowka, och hvad du

blir skyldig mig, kan du ju betala igen någon gång i framtiden. För resten, jag står ju med ena foten i grafven, och då skulle jag snåla på en rubel, som du behöfver!...»

Kranicki knäppte ihop händerna öfver hufvudet.

»*Quel coeur!*» hviskade han. »Hvilken tillgifvenhet! Finns det någonting, som går upp mot trojänarna i våra gamla familjer?»

Några minuter senare hördes steg i tamburen, och en klingande manlig stämma ropade:

»*Peut-on voir le maître de céans?*»

Kranicki skyndade ut.

»*Mais oui, mes chers! Vous me faites heureux! Tout à fait heureux...*»

Han såg i själfva verket ut som en lycklig människa, där han några minuter senare satt i en fåtölj midt emot Marian och lyssnade till baronens berättelse om resultatet af den nyss företagna upp-täcktsfärden. Baron Emil var ovanligt upplifvad, men föreföll på samma gång ändå mera nervös än vanligt. Han gick af och an på golfvet.

»*Merci, merci*», svarade han, då Kranicki uppmanade honom att taga plats. »Jag befinner mig i en sådan sinnesförfattning, att jag bokstafligen inte kan sitta stilla. Det arbetar och sjuder och gnisslar inom mig, hvarje nerv skälver...»

Hans gula kinder vora färgade af en tegelröd rodnad, han talade som alltid genom näsan och litet läspande, men fortare än vanligt. Under det han oafbrutet vandrade af och an, berättade han, att han verkligen lyckats snoka rätt på några rester af det forna välståndet där ute på landsbygden, en del konstverk och konstindustriella alster af betydande, delvis till och med mycket stort värde. En mängd af dessa rikedomar hade redan tagits i beslag af engelsmän, som i detta ändamål genomrest landet, men mycket fanns ännu kvar, och det gällde blott att söka oförtrutet, så skulle man nog lyckas uppspåra verkliga skatter... Han stannade framför Marian.

»Ty hvem kunde till exempel ana, att man hos en fattig geografilärare skulle hitta en kartong af Steinle... hängande bakom en dörr, dammig, smutsig, öfvertäckt af flugsmuts... En äkta, autentisk Steinle... Edvard Steinle...»

»Är den bara autentisk?» afbröt honom Marian. »Ännu en gång fäster jag din uppmärksamhet på, att några drag snarare tyckas tala för Kuppelwieser...»

»Visst inte!» utropade baronen och fortsatte sin vandring med ännu snabbare steg. »Inte alls någon Kuppelwieser, *mon cher*, intet spår till Kuppelwieser... Fastän Kuppelwieser var Steinles lärare, är han betydligt svagare i teckningen än denne... Denna elegans och säkerhet i teckningen, denna harmoniska komposition, denna fromhet, som ligger uttryckt i helgonens drag — det är Steinle, ren, autentisk Steinle, den Steinle, hvars samling af kartonger i Frankfurt...»

»Var Steinle... jag minns inte riktigt... var Steinle preraphaelit?» inföll Kranicki osäkert, litet skamsen öfver sin okunnighet.

»*Si vous voulez, oui*», svarade baronen. »Ifall man kan räkna de tyska nasarenerna som preraphaeliter. Annars bilda de en skola för sig...»

»Och det var Steinle ni besågo, *mes chers*, innan ni för andra gången uppsökte mig?»

»Ja, vi fingo händelsevis höra talas om honom, och, kan ni tänka er, vi funno den där klenoden hos en eländig filister, som inte har begrepp om hvad vare sig nasarener eller Steinle är...»

»Men det få vi väl ändå förlåta honom», inföll Marian, »eftersom knappast tyskarna själfva ha reda på Steinle, som råkat i onåd hos eftervärlden.»

»Tvärt om!» utropade baronen. »Jag ber dig om ursäkt, min bästa vän, men verkliga kännare ha alltid skattat honom högt, och för muséer är han mycket eftersökt. Hans kartonger förlora ingenting på att sättas sida vid sida med Overbecks »Religio-

nens triumf i konsten»; tvärt om, den förkrosselse, som präglar hans gestalter...»

»Du vill väl ändå inte jämnställa honom med Overbeck!» ropade Marian indignerad.

»Jo, det är just hvad jag gör! Jag jämnställer honom med Overbeck och anser honom öfverlägsen Fürich och Veit...»

»Veit — det kan jag gå in på, men ingenting kan gå upp mot den underbara melankolien i Overbecks kvinnoögon...»

»Den är jordisk, men öfver Steinles gestalter hvilar det något öfversinnligt... I det afseendet kan han endast jämföras med Fra Angelico...»

»Mig påminner han snarare om Lippo-Mani...»

»Kanhända», svarade baronen, »alldeles som Fürich, hvar gång jag betraktar honom, erinrar mig om Buffalmaco.»

»Och mig om Piero di Cosimo.»

»Nej, nej», protesterade baronen. »Piero di Cosimo är helt annorlunda... har en helt annan kolorit än Fürich, och Buffalmaco...»

»Med Buffalmaco kan ingen annan modern målare än Rossetti jämföras...»

Ännu en lång stund fortsatte de att på detta sätt utbyta sina åsikter om de preraphaelitiska målarna och deras moderna epigoner, ibland lätt disputerande, oftast under uttryck af gemensam hänförelse. Till slut kommo de öfverens om en sak, nämligen att den störste af samtidens målare, med hvilken ingen annan kan jämföras, är engelsmannen Dante Gabriel Rossetti, samt att tyska nasarenernas skola, som bland sina medlemmar räknar Overbeck, Steinle, Fürich m. fl., trots vissa ojämheter och svagheter likväl är ren *Quattrocento*...

»Ja, ren *Quattrocento*», slöt baronen, »hvem vet till och med om inte renare och mera fulländad än Rossettis och Morris'...»

Kranicki satt tyst, och han började känna sig allt mera tung om hjärtat. Äfven han älskade kon-

sten, men huru fjärran var han icke från detta raffinerade kännarskap, och hur mycket skulle han ej ha gifvit för att *ces chers enfans, ces nobles coeurs* hade talat med honom om andra, mera förtroliga ämnen. Med ett ansträngdt leende inföll han till slut:

»Alltså äro ni redan i besittning af åtminstone några fragment af detta gyllene skinn, *de cette toison d'or*, som ni ämna föra öfver hafvet?»

»Ha, ha, ha!» skrattade baronen. »Gyllene skinn! Utmärkt! Ja, vi klippa verkligen får, eller om ni så vill — vi skinna fåraherdar... Ty ni kan inte göra er en föreställning om hvilken tankens reumatism, som råder i vårt kära land i fråga om allt hvad konst heter. Ingen känner värdet af hvad han äger, ingen vet ens hvad han äger... Intet spår till några estetiska begrepp eller insikter... Under den där turen jag gjorde till landsbygden, erfor jag ett intryck, som om jag rest i det gamla Skytien. Allesammans voro släktingar eller forna grannar till mina föräldrar, och de mottogo mig med öppna armar. Kyssar, som man blef våt af, och köttbullar och kål till middagarna! Rummen öfverbefolkade af en afkomma, som i framtiden med säkerhet kommer att bilda en klass af sansculotter. Föräldrarna kan man nästan redan kalla *sans-chemiser*. Där af en ända till raseri stegrad ifver att till hvad pris som helst omsätta allt i penningar. Mitt förslag aflockade dem tårar af tacksamhet. De betraktade mig som en räddare. Om jag velat, skulle jag kunnat förvärfva mig namn af en patriot, som bringar sina landsmän räddning. Men från den hederstiteln afstår jag helst. Jag köper billigt för att sälja dyrt, *voici mon jeu*... Det sade jag dem också, men de kysste mig ändå. Jag var manna för deras hungrande läppar. De slog upp sina gamla skåp och vindskontor på vid gafvel för mig, och en öppnade till och med sitt kapeil, där jag fann en altarskrud af oerhörd ålder. Jag misstänker, att åtminstone en af dukarna förskrifver sig från de flandriska fabrikerna och daterar sig ända

från Robert den frommes tid. Jag har sett en alldeles liknande i musée de Cluny. För resten några taflor, några skärp, några väggbonader, en del gamla vapen, som skulle falla Johann i Dresden särdeles på läppen, *voici mon butin*. Här ha vi redan upptäckt en Overbeck och en Steinle, och Marian har under min frånvaro spårat upp en gammal sachsisk porslinservis i mycket godt stånd... Men detta är endast början. *Il y en aura une moisson de ces choses!*»

»*Une toison d'or!*» mumlade Kranicki.

Hans sinnesstämning blef allt vemodigare, och i högra sidan kände han en nästan olidlig smärta. Den ton, hvori baronen beskref sitt besök i hemtrakterna var honom instinktmässigt motbjudande. Han kände, att det låg någonting hjärtlöst i hans sätt att tala om den talrika afkomman och *sans-chemiserna*, han fann det cyniskt att så öppet drifva satsen: »köpa billigt och sälja dyrt». Men han behöll dessa tankar för sig själf. Han blott såg på Marys. Äfven han? ... Efter några ögonblick frågade han ånyo:

»Alltså har det där amerikanska projektet öfvergått till ett formligt beslut? Ni bege er således verkligen af till Amerika?»

»Ja, det är så långt ifrån att vara blott och bart ett projekt», svarade Marian, »att jag reser i morgon dag. Emil stannar ännu några månader; men jag reser, som sagdt, i morgon för att sondera terrängen och knyta förbindelser.»

Kranicki rätade på sig och satt några ögonblick orörlig, med stirrande blick. Därpå upprepade han:

»I morgon!»

»Oåterkalleligen», bekräftade Marian, i det han reste sig upp och i sin tur började vandra af och an i salongen. Baronen hade nu ändtligen satt sig ned.

Marian förklarade, att han kommit just för att taga farväl af Kranicki.

»Jag kunde inte resa utan att ha sagt dig farväl, *mon bon vieux.*»

Möjligen skulle han icke ha rest så snart, om det icke varit några omständigheter, som gjorde lifvet här outhärdligt för honom. Den ena var, att hans far för en vecka sedan indragit det underhåll, han hittills åtnjutit. Just för en vecka sedan hade ett kvartal lupit till ända, och då han kommit till banken för att lyfta det vanliga beloppet, hade kasören nekat att utbetala det.

Marian rodnade, då han berättade detta, ådern i hans panna svällde, tills den liknade en spänd, blå sträng, hans ögon blixtrade. Det sista samtalet med fadern — ett kort, men afgörande samtal — hade sårat honom ända in i djupet af hans själ. Han berättade det för Kranicki. Af hans skildring kunde man sluta, att Alois Darwid till en början känt sig benägen att jämka på sina fordringar, men att sedan hans despotiska skaplynne och praktiska hänsyn hade tagit öfverhanden. Han fordrade ovillkorligt, att Marian i en honom tillhörande fabrik skulle börja en lärokurs i arbetsamhet, förnöjsamhet och goda seder...

»Våra båda individualiteter», sade Marian, »stötte tillsammans och studsade tillbaka... utan att det blef så mycket som en remna i vare sig den ena eller andra. Våra viljor voro orubbliga. Han har för öfrigt en mycket stark vilja. Till en början såg det ut, som om den stackars lillas död skulle ha krossat honom, men han repade sig snart igen, och nu firar han åter verkliga orgier af arbete. Jag beundrar denna viljans helgjutenhet hos honom, och jag erkänner gärna, att det är en makt, men jag ämnar inte offra min individualitet, därför att min far, jämte sina obestriddigt goda egenskaper, händelsevis har ett illa ventileradt hufvud. Kanske någon af mina förfäder skulle säga, att det är min plikt att låta mig söndermalas under den faderliga myndighetens vagnshjul. Men jag är inte någon af mina förfäder, och jag för-

kastar absolut alla teorier om att Pål bör offra sig för Per.»

Den andra orsaken, hvarför Marian ofördröjligen måste lämna denna stad, var det intryck, som den stackars lillas död gjort på honom. Han hade inte ens själf anat, att så många atavistiska instinkter voro rotade inom honom. Han var en ny människa, men hans nuvarande själstillstånd smakade betänkligt af förfäder och erinrade honom om Maeterlincks Hjalmar, som ville kasta fulla händer af jord på nattugglorna. Den lillas död och allt som hände och skedde i huset, gjorde honom formligen »blek om själen». Han förstod nu Maeterlincks uttryck: »att klifva ned sig i sorg ända upp öfver öronen». Då l'Intruse, som utan rast och ro mejar gräset utanför lifvets fönster, kom och hämtade den lilla, ljöd oupphörligt den frågan inom honom: »Hvarför slockna lamporna?» Liksom Hjalmar i prinsessan Mélanie kände han oupphörligt ett behof att ropa: »Någon gråter här intill oss.» Det gafs ögonblick, då han öfverfölls af en sådan apati, att han kände sig ur stånd att lyfta ett finger eller blinka med ögonlocken. På samma gång var han emellertid fullt medveten om att all denna veklagande familjesorg endast och allenast var en glaserad lerkruka, ty det är ju allom bekant, att en massa små flickor dö här i världen, att hvarje lif är en port, där döden håller vakt, och att det för dem, utanför hvilkas fönster l'Intruse ännu ej mejat gräset, inte finns ringaste skäl att bli bleka och sjuka i själen. Genom den där föreningen af ny vetenskap och gamla, nedärfda känslor, uppstod emellertid en dissonans, som gnisslade och skar.

Han måste fly ifrån nattugglorna och de slocknande lamporna, ifrån nervförlappning och spleen, han måste fly ut till nya världar, nya horisonter och nya kontakter . . . *vers les contacts nouveaux* . . . mun mot mun, *de muqueuse à muqueuse*, med rymder, obesudlade af det förflutnas mångtusende smutsfläckar.

Han tystnade och satte sig ned. Kranicki hade tårarna i ögonen och sade blott efter en lång paus:

»Du reser således!»

Därefter frågade han i tvekande ton:

»Du sade: 'allt som händer och sker i huset'. Hvad är det då, som händer och sker där?»

Det var baronen, som med stegrad rodnad på kinderna gaf svaret:

»*Comment?* Ni har inte hört det? Fru Darwid och fröken Irene resa i dessa dagar — ut i öknen att bedja!»

»Till Kryniczna», tillfogade Marian. »Pappa har skänkt Irene Kryniczna, och i dessa dagar flytta hon och mamma dit.»

Kranicki, som blifvit alldeles blek, såg på baronen och började:

»Alltså...»

»Är allt slut mellan mig och fröken Irene», inföll baronen hastigt. »Det gläder mig, ty hur skulle mitt ritsch-ratsch och fröken Irenes idyll låta förena sig? Det skulle liksom i Maeterlincks orangerier vara en eterdoft en klar solskensdag. Jag behöfver väl inte säga, att jag representerar etern och fröken Irene solskensdagen?»

Leendet, hvarmed han beledsagade sina ord, blef allt mera hånfullt och hvasst.

»Jag vet bara inte, hur den där ökensejouren kommer att slå ut. Ty trots idyllen ljuder lifvets skri ändå högt inom fröken Irene, och hon har en gifven kallelse för hvad Ruysbroock benämnde *l'amour jouissant*. Men med sådana anlag lär det, så vidt jag kan tänka mig, bli svårt att nöja sig med anblicken af kråkor, som älska hvarandra utanför fönstren...»

»*Trêve des méchancetés, Emile!*» afbröt honom Marian. »Du hotas väl ändå inte af Werthers öde till följd af brytningen med min syster?»

»*Oh, que non!*» skrattade baronen.

Och Marian slöt lifligt:

»Du borde till och med känna dig tacksam mot henne, därför att hon inte stängt vägen för dig till någon yankeymiss, millionärska många gånger om. I Amerika finns det också män, som hylla 'det rastlösa arbetets' princip, och som äga döttrar långt rikare än min fars... *ah hélas*, min fars enda dotter...»

»Möjligt, möjligt», medgaf baronen. »Bland döttarna till de rikaste papporna i Amerika stå europeiska titlar högt i kurs. På det ena eller andra sättet... eller på båda kommer jag i alla händelser att skaffa mig en kolossal förmögenhet... Rikedomen är en port, vid hvilken livvets härorder hålla vakt... Jag är inte den, som klistrar på mig etiketter. Jag erkänner, att det där perspektivet lockar mig. Hvad jag äger, är endast en liten munsbit för min hunger efter njutning. Jag reser att mätta min hunger efter nya nervdallringar och stora rikedomar... *àpre à l'amour jouissant et au gain — aussi!*»

Ett ögonblicks tystnad inträdde. Men så hviskade Kranicki:

»De resa!»

Därpå lät han blicken långsamt fara öfver sina båda unga vänners ansikten och tillfogade:

»Jaså, ni resa verkligen!»

»Ja», inföll baronen, »och vi ha af den anledningen ett förslag att göra er. Kanske ni skulle vilja låta engagera er som vår agent?»

Han började utförligt redogöra för sitt företags plan och för de åligganden, som skulle komma på agenternas lott.

»Vi behöfva estetiskt bildade personer af god samhällsställning, och sådana är det mycket, mycket ondt om här... Den grå hjärnsubstansens hela territorium ligger ouppodladt och ofruktbart här i landet... *c'est la stérilité du grand territoire de la substance grise*... Om ni har lust alltså...»

Kranicki teg. Ännu för helt kort tid sedan skulle han kanske haft lust både till detta och till hvad som helst annat, som kunnat binda honom fast vid

lifvet och människorna. Men icke nu... Med en känsla af alltjämt stegrad afsmak hade han lyssnat till de båda vännernas samtal. Baronens sarkasm om »sans-chemiserna, som vätt ned honom med sina kyssar, och för hvilkas hungrande läppar han var manna», hade berört honom obehagligt. För hans öron ljödo orden: »Skilsmässa, död!», och för hans fantasi framträdde oupphörligt visionen af en flock fåglar, som skingras åt alla håll. Köpa billigt, sälja dyrt! *Une vilenie!* Samtidigt blefvo hans plågor i lefvern och hjärtat allt häftigare, och en känsla af dödströtthet kom öfver honom.

Han tänkte efter en stund, men därpå svarade han:

»Nej, mina kära vänner, jag kan inte ställa mig till er disposition i detta fall. Jag är sjuk och gammal... *Je me fais vieux...* Dessutom, *mes chers*, måste jag öppet säga er...»

Han tvekade och tog från bordet sitt cigarrettetui, som han lagt där för gästernas räkning. Efter några ögonblicks fundering slöt han:

»Att ert företag har sidor, som såra mina känslor en smula... *qui blessent un peu ma délicatesse...* Kalla det hvad ni vill, men det är ändå att drifva geschäft i helgedomar, ty konsten är en helgedom och fosterlandet är en... Ni äro alltför klarsynta och skarpsinniga, för att jag skulle behöfva förklara för er hvad jag menar. Det bedröfvar och smärtar mig mera än jag kan säga, att ni skola lämna mig... jag kommer att känna mig alldeles öfvergifven... men jag kan likväl inte inlåta mig på det där företaget, *non, mes chers, décidément, je ne serai pas de votre bord!*»

Han tyckte ej om dispyter och var af många orsaker alldeles ovan vid sådana, och det pinade honom synbarligen att nu säga ut sitt hjärtas tanke. Men då han väl gjort det, lutade han sig med synbar lättnad tillbaka i stolen, kastade hufvudet en smula bakåt och började snurra cigarrettetuiet mellan fing-

rarna. Han gjorde i detta ögonblick intrycket af en fulländad ädling, särskildt vid jämförelsen med baronen, som alltid erinrade om en mygga, i begrepp att sticka, och som nu log sitt mest ironiska löje.

»Ni är en äkta son af den gamla romantiken, salig i åminnelse. Då jag hör er, förefaller det mig alldeles, som om den saligen afdöda stått upp ur sin graf och skramlade med sina kotor...»

Men Marian afbröt honom, i det han reste sig upp:

»Hvad mig beträffar, respekterar jag hvarje individualitet; eftersom vår väns utvecklat sig i denna riktning, ha vi ej rätt att söka inverka på den vare sig genom öfvertalningar eller skämt. Löjlighet bevisar för resten ingenting. 'Du är löjlig' är intet argument. Jag kan vara löjlig i andras ögon, men gent emot mig själf ha fullkomligt rätt. Men nu — *trêve des discussions!* Du glömmet vårt sachsiska porstin, Emil!»

»Ja visst, ja visst», medgaf baronen och reste sig äfven upp. »Vi måste säga farväl...»

I detta ögonblick inträdde Klemensowa i salongen, bärande en stor bricka. Då hon väl fogat sig i sitt skötebarns önskan, hade hon också velat göra sitt bästa möjliga. Hon hade snöhvit mössa på hufvudet, de glappande galoscherna hade hon utbytt mot ett par ordentliga skodon, och den rutiga halsduken var korslagd öfver bröstet med en viss elegans. På brickan stodo glas, en butelj likör, en pastej och tre koppar, hvilka utsände en aromatisk doft af kaffe. Hon ställde ned brickan på bordet framför soffan, och med mörk, men lugn och värdig uppsyn lämnade hon sedan genast rummet.

Kranicki reste sig hastigt upp.

»Mina käraste vänner, jag ber er, håll till godo... ett glas likör, baron, af den sort ni tycker om... litet pastej, Marys...»

Men bägge togo samtidigt fram sina ur.

»Nej, nej», protesterade baronen, »vi ha endast tre minuter på oss.»

»Vi ha redan déjeunerat hos Borel, som enligt min fars uttryck bjuder oss på lukulliska festmåltider...»

Kranicki fortsatte att truga, men hans vänner läto ej beveka sig. Inom fem minuter måste de vara i den där lilla torftiga antikvitethandeln, där Marian upptäckt det sällsynta porslinet... Baronen räckte Kranicki handen till farväl, i det han ytrade:

»Vi träffas igen... Ni kommer och hälsar på mig, hoppas jag. Jag reser ej förrän om några veckor... Men hvad det där porslinet beträffar, tviflar jag på att det, som Marian påstår, forskrifver sig från Meissen. Hvilket år grundlades fabrikerna i Meissen?»

»1709», svarade Marian, och vänd till Kranicki fortsatte han: »*Adieu, mon bon, adieu, porte-toi bien*, och skrif någon gång till mig! Adressen får du af Emil...»

Han vände sig mot dörren, men Kranicki fasthöll hans hand och såg honom med tårfylld blick in i ögonen.

»Reser du då verkligen? Reser du då verkligen?... Och jag får inte se dig på länge, länge... kanske aldrig mer!»

»*Bon, bon!* Blif nu inte sentimental...» började Marian, men afbröt sig, och äfven öfver hans rosiga ansikte flög en skymt af rörelse.

»Seså, *mon brave*, omfamna mig!»

Men då Kranicki länge höll honom slutet i sina armar, utbrast han:

»*La, la!* Nog nu med känslsamhet! Någon gammal poet har skrifvit, att människan är en skugga, som drömmer om skuggor. Vi ha drömt oss hvarandra, *mon bon!* Enda boten är att skratta åt allsammans och *vogue la galère!*»

Med dessa ord gick han ut i tamburen, och under det han satte på sig öfverrocken, ytrade baronen:

»Nej, det kan inte vara från Meissen och inte

förskrifva sig från 1709. Det är af betydligt yngre dato. Kanske det är från Ilmenaus fabrik...»

»Från Ilmenau? Hvarför säger du då inte hellre från Frankenthal?»

I det baronen såg sig om efter sin käpp, anmärkte han:

»Det är alldeles för glatt och glänsande för att kunna vara så gammalt.»

Med handen på dörrlåset genmälde Marian:

»Poleradt med agat.»

Och han gick. Baronens följde efter honom med orden:

»Och hvad angår de där rödbruna biscuiterna...»

Dörren slöts, stämmorna dogo bort. Kranicki stod en lång stund kvar ute i tamburen, men återvände så in i salongen, mumlande:

»'Poleradt med agat...' Biscuiter...' och det var slutet!»

Några minuter senare låg han på chäslongen, insvept i sin lappade turkiska nattrock, midt emot samlingen af pipor, och snurrade tankfullt sitt cigarrettetui mellan fingrarna. Förgäfves uppmanade honom Klemensowa att äta litet pastej och dricka ett glas likör; han försökte — men omöjligt. Hans strupe var sammansnörd, tankar och hågkomster lämnade honom ingen ro. Han hade en nästan fysisk förnimmelse af att det stod någon bakom honom och flåsade på honom med isande andedräkt. Det var tiden — den galgfågeln tiden, som ständigt kretsar kring människorna och spelar dem allehanda spratt, men som han hittills aldrig stått ansikte mot ansikte med. Ibland hade den beredt äfven honom sorger och ledsamheter, men af öfvergående natur, icke sådana, som tränga rätt in i hjärtat, utan sådana, som endast tillfoga ytliga sår. Han hade blifvit vemodigt stämd, ägnat en saknadens tanke åt någon eller något, men så hade han vandrat vidare, gnolande på melodien för dagen och med ett leende på läp-

parna, bekymmerslös och lätt i hågen, ständigt på jakt efter lifvets tusende bagateller.

Men nu stod han för första gången ansikte mot ansikte med tiden. Framför honom reste sig en böljande, ändlös våg, öppnade sig ett bottenlöst djup. Vågen bortförde, djupet uppslukade människor, hem, förbindelser, känslor, och som ett sakta, aldrig tystnande sus nådde honom därifrån det enda ordet: »Förbi! Förbi! Förbi!»

Dagens afsked återkallade i Kranickis minne allt annat, som lifvet skilt honom från. Han blickade ned i någonting liknande en stor graf eller rättare en katakomb, bestående af en mängd grafvar, hvilka gömde allt, som var förloradt för honom, icke blott genom döden, utan äfven genom skilsmässa, afstånd och glömska, fordom kära anleten, lyckliga stunder, fragment af lifvet — alltsammans vordet till stoft. Framför katakomben stod tiden med utspända kindben och blåste isande pustar på honom...

Kranicki svepte nattrocken tätare om sig och lät hufvudet sjunka så djupt, att man såg den kala fläcken på hjässan, hans underläpp hängde slapp, öfver de mörka ögonbrynen lyste röda fläckar. Klemensowa stack in hufvudet genom köksdörren.

»Vill du ha middag nu?» frågade hon.

Han svarade ej. Hon försvann igen, men en halftimme senare kom hon tillbaka med en kopp kaffe i handen.

»Drick», sade hon, »det skall krya upp dig. Under tiden skall jag berätta dig nyheter från Lipowka.»

Hon sköt fram en stol till chäslongen, satte sig och började utförligt berätta innehållet af ett bref, som hon nyligen mottagit från förvaltaren på Lipowka, hennes gudson. Han skref, att han reparerat corps de logiet. Själf bodde han i en flygelbyggnad, men hela corps de logiet hade han fejat och reparerat, liksom om han väntat husbonden hem. Alla möblerna från salig fruns tid stodo kvar, och gamla

voro de visserligen, men hela och snygga nu, sedan han låtit rusta upp dem. Trädgården var större än den varit, ty han hade satt en mängd nya fruktträd, och den nyanlagda biodlingen artade sig bra. Och tyst och stilla var där, grönt om sommaren, hvitt om vintern, och inte bråkigt och smutsigt som i den här eländiga staden...

Hon skrattade.

»Och någon Berek Szyldman finns där inte!»

Därefter fortsatte hon:

»För dina skulder kan du vara lugn. Du säljer dina pipor och grannlåter, och om inte det räcker, släpper jag till allt mitt. Allt hvad jag har släpper jag till, bara jag får dig ur det här Sodom. Jämmer och elände! Får det här fortgå längre, stryker din hälsa totalt med, du skaffar dig ändå mera skulder på halsen, och det slutar med att du dör på hospitalet... Hör du hvad jag säger eller inte? Hvarför svarar du inte?»

Och som han allt fortfarande teg, fortsatte hon:

»Minns du lindarna, som stodo på gården? De stå där än. Stefanek har inte huggit ned dem — han skulle bara ha understått sig! Och minns du, så vackert solen brukade gå ned bakom dem?...»

Äfven här gick solen nu ned, fastän bakom några längor af hus. Det började skymma i rummet. Under det den ännu lätta skymningen sänkte sig, fortsatte Klemensowa:

»Och minns du, hvad aftnarna där äro stilla... så stilla!... Om somrarna sjunga näktergalarna, om hösten spela herdarna på sina pipor... och om vintern tjuter vinden kring husknutarna... Men alltid är där stilla och tryggt... och godt för hjärtat!»

IV.

Hvad Marian berättat Kranicki om sin far var sant. Alois Darwid hängaf sig åt verkliga orgier af arbete. Hans medhjälpare och underordnade dignade under arbetsbördan; han själf föreföll mera outröttlig än någonsin. Det var en ändlös följd af rådplägningar, sammanträden, räkenskaper, korrespondens, konferenser med de ledande männen inom finans- och affärsvärlden, börsspekulationer, bolagsstarter o. s. v. Och i allt detta en ordning, en punktlighet och en reda, som gaf hela denna ofantliga affärsverksamhet likhet med en maskin, hvars hjul och kuggar sättas i rörelse af en mäktig, aldrig sinande kraftkälla.

Till och med de, som kände Darwid närmast, stodo häpna; han öfverträffade sig själf. Allt flere och flere voro de, som började betrakta honom som ett sällsynt naturfenomen. Hvarifrån hämtade han dessa hardt otroliga fysiska och intellektuella krafter? Från morgonen till sent frampå natten var han i oafbruten verksamhet. När sof han, och när hvilade han? Hvarthän ville han komma? Hvarthän skulle han komma? Den sista frågan framkallade för inbillningen en pyramid af guld, hvars like i svindlande höjd hittills ingen sett i detta land. En jätte i begåfning och energi! Några sade: en öfvermänniska! Men bland den otaliga massa människor, som af skilda anledningar kommo i beröring med Darwid, fanns det äfven sådana, för hvilka han i dessa dagar företedde en sällsam gåta. De anade honom vara inbegripen i en förbittrad kamp, hvars bevekelsegrunder lågo gömda i hans väsens hemlighetsfulla djup. I detta hejdlösa jäktande, i detta tankekraftens och energiens riktande på ett enda mål sågo skarptblickande ögon icke så mycket vinningslystnad och förvärfsbegär som icke desto mera en ursinnig kamp

emot någonting osynligt och dem obekant. Några tycktes det, att Darwid vid denna tidpunkt af sitt lif var som en, den där blindt rusar framåt, emedan han vet, att, om han stannade, en järnhård hand skulle gripa honom om nacken. Andra förklarade, att han kom dem att tänka på en människa, som råkat få en oafbrutet surrande insekt i örat, och som tar sin tillflykt in i en bullrande fabrik för att slippa höra det sakta, men outhärdliga surret.

Sanna förhållandet var, att Darwid uppreste en mur af rastlöst arbete mellan sig och titanen, som för första gången trädte honom inpå lifvet. Naturligtvis hade han alltid vetat om dess existens; men det hade varit en död vetenskap, utan samband med lifvets dagliga innehåll, och som han därför aldrig drifvits till att närmare reflektera öfver. Någon affärsvän eller umgängesvän, någon storman inom det ena eller andra området hade dött. Än sedan? »Synd på honom» eller — »stor sak i det!» På sin höjd en kort stunds eftertanke, ägnad åt de förändringar, som den där mannens försvinnande kunde utöfva på ett visst verksamhetsfält, på det och det företaget eller den och den situationen...

Likt en skummande fors drifver lifvet de lefvande framåt, ständigt framåt, och allt längre bakom sig lämna de den dimhöljda kust, där de försvunna och de glömda stå. Hvem ägnar någonsin en tanke åt detta skuggornas rike och åt titanen, som härskar däröfver? Kanske några fromma själar, kanske en och annan poet eller de, hvilkas väg föra dem igenom skumma och dystra dälдер. Darwid hade aldrig haft tid därtill. Floden, som bar honom, var strid, skummande och orolig.

Således hade ändå titanen tagit ett språng öfver alla berg af guld, vetande och energi! Han hade grubblat öfver detta, då Kranicki sett honom stå invid väggen, inkrupen mellan dess snöhvita draperier, liksom en rädd mask kryper in i en springa. I staden talades det med häpnad om de nästan otroliga

kostnader, som voro nedlagda på inredningen af den lilla millionärsdotterns sista boning. Detta och vida mera stod det i hans makt att göra. Men än sedan? Han hade förmått oändligt mycket i sitt lif, och han förmådde alltjämt mycket. Men än sedan? Det gafs likväl något, som var honom öfvermäktigt, mot hvilket han ingenting förmådde, och som ödesdigert grep in i både hans känslvärld och hans tankevärld. Hans hjärta sargade det blodigt, och i hans hufvud uppväckte det för första gången den tanken: hvartill tjäna makt, när den ändå inte förmår skydda för sorg? Att den inte förmådde skydda för sorg betydde likväl mindre, ty sorg kan man bekämpa — men den förmådde ej skydda mot förintelse! Han hade för sina ögon en plötslig och oblidkelig förintelse af ett lif, som stått i fagra blom. Någoting hade kommit susande utifrån rymden, från ett okänt hinsides, och hade utsläckt detta friska, fagert blommande lif. En obeveklig makt, som det ej stått vare sig att köpa för pengar eller att besegra med vetande eller att kufva genom energi — en hemlighetsfull makt, hvars upphof och hvars mål voro lika okända, hade kommit sväfvande på tysta vingar och tagit ifrån honom hans barn, utan att motstånd eller räddning varit möjliga.

Det föreföll honom, att hela det snöhvita rummet genljöd af dystert susande vingslag, och för första gången i hans lif genombäfvade honom en aning om ett öfversinnligt och öfverjordiskt något. Detta mystiska, ofattliga, som röfvat hans barn ifrån honom, hade på samma gång slagit hans stolthet till jorden och kommit honom ätt tvifla på det enda, han hittills trott på: den mänskliga intelligensen och hvad den förmår åstadkomma. Det hade för första gången ingifvit honom en känsla af hans egen oändliga litenhet.

Han kände sig lika liten, som masken måste känna sig, då skuggan af en kretsande roffågel faller på gräset, där den krälar, och liksom masken skyn-
dar att gömma sig i en springa, så kröp han in

mellan de veckrika, böljande draperier, som täckte väggen. Han kände sig så svag, som om han ej varit mannen med den starka viljan och den järnhårda energien, utan ett barn, hvars lilla hand ej förmår skjuta undan spökgestalten framför sig. Med axlarna och halfva hufvudet dolda i de snöhvita draperierna och med blicken fäst på Karas orörliga ansikte hviskade han i tankarna till henne: »Ingen-ting kan jag göra för dig, liten vän! Jag förmår mycket, nästan allt — endast för dig kan jag ingen-ting göra!»

Lätta, grå moln af rökelse hängde öfver hennes slumrande ansikte, och satta i rörelse af något omärkligt luftdrag slingrade de sig i fina trådar hän från henne till honom . . .

Då varseblef han Kranicki, som kom från det inre af våningen och föll på knä vid den blomsterhöljda katafalken. Han varseblef och igenkände honom, men han erfor ingen af de känslor, som denne mans blotta namn fordom brukat uppväcka hos honom. Hvad voro människors hat, vrede och miss-sämja gent emot detta omätliga, som han stod ansikte mot ansikte med? Hvad betydde väl för honom den där förut så hatade mannen i detta ögonblick, då han måste säga sig själf: »Jag förstår det inte, jag för-mår icke fatta det, men likväl är det så, att jag, jag intet kan göra för dig, liten vän!»

Och detta var icke den enda upptäckt, han skulle göra. Andra kommo till. Han gjorde sig aldrig reda för hur många timmar han tillbragte där inne hos döden, men han såg gryningen kasta ett blåaktigt skimmer öfver de hvita draperierna för fönstret och solen begjuta dem med sin guldglans, han hörde dofva, långsamma timplag klinga ut i tystnaden och så slutligen några mäktiga ackord, som kommo brusande från ett närbeläget rum. Dar-wid visste hvad detta betydde: ännu ett berg af guld, ett högt berg af guld, som han rest åt sin »lilla vän».

Innan de första tonerna ännu förklingat, slogos dubbeldörrarna upp, och den dödas rum fylldes af en utvald skara, där allt hvad staden ägde förnämast och mest lysande var representeradt. Under tecken af det djupaste deltagande ledsagade furst Zenon den i tårar badande Malvina Darwid. Irene gick stödd på den för sin skönhet omtalade unge fursten, Marian förde furstens unga dotter. För öfrigt idel representanter för de tre makterna: börd, rikedom och rykte. Sällskapet var ej talrikt, ty samhällets högsta tinnar rymma ju endast få, men rummets tystnad bröts dock af ett sorl af hviskningar, ett fräsande af siden, stolars skrapande.

Siden, spetsar och crêpe — allt i svart, männen i svarta dräkter och bländhvita skjortbröst, andaktsfullt hopknäppta händer eller högtidligt korslagda armar, tankfulla ansikten, en högtidlig tystnad... Från det angränsande rummet de klingande tonerna af en storslagen hymn, utförd af stadens förnämsta sångkrafter. Det var en lysande hyllningsgård, Darwid bragte sitt döda barn, och den imponerade till och med på denna mondäna församling, så van vid allt hvad lyx och öfverdåd hette. Från det gyllene berget flödade en ström af trolsk musik, hvars toner buro en barnasjäl hän från jorden.

Darwid hälsade ej på de inträdande; kanske för första gången i sitt lif åsidosatte han alla konvensansens fordringar. Hans gäster, som anade hans sinnesförfattning, störde honom ej heller. Han förblef stående tryckt intill väggen, aftecknande sig lik en svart silhuett mot den hvita bakgrunden. Han såg bort till den lysande skaran, och han erfor en känsla, som om alla dessa människor befunnit sig i ena ändan af världen och han i den andra. Skuggor, hvilkas namn han kände, men som intet betydde för honom, liksom han intet betydde för dem. Om de existerade eller icke var honom fullkomligt likgiltigt. Hvarför voro de komna hit? Hvarför voro de öfverhufvud till? Det visste han ej, och det var

honom likgiltigt, han visste blott, att för honom funnos de ej till, liksom han icke fanns till för dem. Ett oändligt afstånd skilde honom från dem — en omätlig sträcka, vid hvars ena ändpunkt han stod, under det de stodo vid den andra. Han för sig, de för sig.

Körsången tonade allt fullare och mäktigare och dog så understundom sakta bort för att låta någon kristallklar solostämman dominera. Ett omärkligt luftdrag försatte de hvita draperierna i en sakta dallring och kom de tusende ljuslågorna att lätt fladdra. Darwid lyssnade ej till musiken; han hade aldrig haft tid att bli någon kännare eller älskare af musik, men utan att han direkt lyssnade till dem, trängde tonerna likväl till hans väsens innersta. Han betraktade Karas ansikte och tänkte eller rättare kände, att, medan omätliga rymder skilde honom från alla de öfriga, var han henne helt nära. Henne ensam. »Min!» hviskade han. Hon ensam var *hans*. Och i tankarna lade han det lilla hufvudet med det gyllene håret på sin arm och fortsatte att hviska:

»Låt oss fly, liten vän! Du frågade mig en gång: hvad vill du alla dessa människor? Och nu skall jag svara dig: ingenting! Jag vill dem ingenting, de äro mig främmande, jag frågar ej det minsta efter dem, det är bara dig, dig ensam, jag behöfver, du lilla solstråle, varm och klar som den jag en gång såg på en färd och sedan glömde bort. Dig ensam behöfver jag. Kom, låt oss tillsammans fly bort från allt och alla, ty allt och alla äro oss likgiltiga, främmande...»

Men så erinrade han sig, att han aldrig, aldrig skulle kunna fly bort med henne. Han var delägare i en mängd järnvägar och kunde för egen räkning disponera hur många extratåg som helst. På en väldig flod långt borta i östern ångade fartyg, som han var ägare af. I både denna och en annan hufvudstad och i ännu en tredje stor stad ägde han hus — men hvarken hit eller dit, hvarken till lands eller

vatten kunde han fly med denna slumrande flicka. Bittra, frätande tårar fyllde hans ögon, och några droppar rullade ned för de skälfvande kinderna.

Men samtidigt drogo sig hans läppar till det leende, om hvilket sagts, att det var sammanfogadt af nålsuddar.

»Exaltation!»

Han hade gjort den upptäckten, att han var exalterad. För några dagar sedan, till och med före denna natt skulle han ha skrattat åt den föreställningen, att någonting skulle kunna fördunkla hans blicks skärpa och hans omdömes klarhet. Nu märkte han, att en människa understundom kan bereda sig själf de mest oväntade af öfverraskningar. Under inflytande af den ena eller andra händelsen kommer det i dagen sidor af hennes väsen, om hvilkas tillvaro hon själf ej haft den svagaste aning. Darwid hade hos sig upptäckt någonting, som var den mest fullkomliga öfverraskning för honom — exaltation! Hvad han under hela sitt lif ansett som sitt jag hånlog åt detta nya jag och ville ej erkänna det. Skulle han börja skriva sorgeshymner öfver sitt döda barn? Skulle han hädanefter endast hänge sig åt begrundan öfver alltings förgänglighet och dödens visshet? Uselhet! Redan förr hade det ordet ibland brukat dyka upp i hans hjärna; nu nitade det sig fast däri. Men han ämnade ej låta exaltationen få makt med sig. Han skulle skaka den af sig och åter börja se nyktert på tingen.

Han rätade på sig, tvang sina läppar till ett leende och gick bort till gästerna. Sången hade just tystnat, och han räckte därför de närvarande handen och tackade dem med några få, men förbindliga ord. Det var början till en af de heraklitiska strider, han var så van att utkämpa. Den hade till fortsättning haft de orgier af arbete, som han sedan i flere veckor hängifvit sig åt, och som väckt förvåning och häpnad hos dem, som varit vittnen därtill.

Nu stod han, nyss återkommen utifrån staden,

vid fönstret i den blå salongen och undrade i sitt sinne öfver den ovanliga rörelse, som rådt i trappan och vestibulen, då han kommit hem. Bärare hade forslat ned en hop stora föremål, som han ej nogare betraktat, men som han antagit hade varit taflor. Skulle Marian lämna föräldrahemmet? Det var mycket möjligt. Hvad kunde man inte vänta sig af den där halsstarrige och själfkäre pojken? Men hvad som än hände, ämnade han ej gifva vika eller ge sitt tysta samtycke till att sonen fortsatte detta lättsinniga dagdrifvarlif, som till på köpet kostade kolossalt... För resten, på sista tiden hade allt, Marian icke undantagen, blifvit honom mer och mer likgiltigt. Hvarför? Han fick ej tid att ge sig ett svar på denna fråga, ty bakom sig hade han plötsligt hört ett lätt prassel och hviskningen:

»Alois!»

Han såg sig om. Det var Malvina — eller rättare en skugga af den forna Malvina. Hennes panna var fårad af djupa veck, en länk af det vårdslöst uppfästa håret hängde ned öfver axeln, den svarta dräkten var af en nästan nunnelik snitt. Hon stod på några stegs afstånd från honom, i den tätande skymningen. Hans namn hade hon uttalat, men icke ett ord vidare förmådde hon ännu få öfver sina läppar. Hennes hvita hand stödde sig lätt darrande mot ett litet bord. Hon höll hufvudet nedböjdt, men såg upp till honom med ett skyggt, tungsint uttryck i de glanslösa ögonen. Några sekunder betraktade de hvarandra tigande; därpå frågade han:

»Hvarmed kan jag stå till tjänst?»

Frågan framställdes i artig, men kall ton. Efter ännu några sekunders tvekan svarade hon:

»Om några dagar skola Irene och jag resa. Men jag kan inte göra det, utan att först ha talat med dig, Alois. Jag har väntat på ett lämpligt tillfälle, och då jag fick se dig här, kom jag.»

Hon tystnade å nyo. Hon andades flämtande, hon var häftigt upprörd. Mot den skumma fönster-

rutan aftecknade sig Darwids tunna, bleka profil. Halft bortvänd från henne frågade han:

»Hvad är det du vill?»

»Haf tålomod...» hviskade hon. »Det är mig så svårt...»

Och liksom rädd, att det tålomod, hvarom hon bad, skulle uttömmas, återtog hon brådskande och därför osammanhängande:

»En gemensam olycka har träffat oss... du var så oändligt god mot vår stackars lilla, Alois... då Irene och jag resa, blir du så ensam... Marys ämnar visst också resa... och därför... om det är möjligt... om du kan glömma hvad som varit... förlåta... om du vill, så stanna Irene och jag...»

Hon blef modigare. Det märktes, att en inre makt tvang henne att tala ut.

»Jag skall inte försöka rättfärdiga mig inför dig, Alois, och inte förneka, att jag varit brottslig... men det måste jag säga dig, att jag aldrig varit lycklig, och att mitt felsteg varit mig en källa till bittra kval. Jag skulle också vilja säga dig, Alois, att kanske du å din sida inte heller är utan skuld... ty du har inte känt mig... d. v. s. du har känt mitt ansikte, mina ögon, mitt hår, klangen i min röst, och de behagade dig, därför tog du mig till hustru, men min själ har du inte känt, och den har ingenting betydtt för dig. Den saknade ej alldeles god vilja, ej alldeles möjligheter till utveckling... den var en stackars svag kvinnosjäl, som förvekligades af rikedom och sysslolöshet... Men det var du själf, Alois, som af den fattiga flickan, hvilken dock kunde bära sitt hufvud högt, emedan hon arbetade, gjorde en rik, sysslolös och... ensam kvinna. Det var ju du själf, som önskade, ja, fordrade, att jag genom mitt uppträdande i stora världen skulle kasta den största möjliga glans öfver ditt namn eller... som du kallade det... din firma.»

Hon tystnade, hejdad af det nålhvassa leende, hon plötsligt varseblifvit på hans läppar.

»Det ser ut», inföll han, »som om det behagar dig att tilldela mig bofrollen i den melodram, du sätter i scen.»

»O, nej!» utropade hon med sammanknäppta händer. »Jag vill ej rikta någon anklagelse emot dig, ej göra dig någon förebråelse... det har jag inte rätt till... Jag tänkte blott... att eftersom vi alla fela på ett eller annat sätt och lifvet är så sorgligt och armt, så vore det kanske bäst att ömse-sidigt förlåta hvarandra... tillgifva, underkasta sig... Fastän min stolthet så länge lidit af att jag måste mottaga allt af dig, så vill jag dock underkasta mig och fortsätta att taga emot... Fastän min enda önskan länge varit att komma bort härifrån, lämna världen, för alltid gömma mig undan i någon enslig vrå...»

Hennes röst darrade af återhållna snyftningar, men hon betvang dem och slöt:

»Så afstår jag från denna min dröm och stannar, om... du blott önskar det, om du kan... låta bli att förakta mig...»

Kall och hård aftecknade sig Darwids profil mot den allt skummare fönsterrutan, och efter ett ögonblicks tystnad svarade han:

»Det kan jag inte. Jag beklagar det, men till kristlig romanhjalte finns det inte material hos mig. Du äger din fullkomliga frihet. Kryniczna är redan din dotters egendom. Det står dig fritt att endera 'gömma dig undan i den där ensliga vrån', eller att stanna kvar här och fortsätta att lefva som förut, hvilket jag lättare skulle förstå, men i intet fall...»

Han hejdade sig plötsligt och tystnade.

Under hela detta samtal hade han känt ormarna kräla och slingra sig inom honom, men på samma gång hade någonting ropat i hans hjärta likt ett eko från något aflägsset, förflutet. Det hade kallats fram af de där vissna dragen, som det en gång varit hans fröjd att betrakta, af den där stämman, som allt fortfarande tjusade hans öra med sin milda

klång... Liksom tyngdt af någon osynlig börda sjönk hans hufvud ned mot bröstet. Förlåta? Och hvad skulle bli följden däraf? En idyll? En återförening? Familjelycka?... Dumheter! Aldrig detta! Det finns endast ett i världen, som är visst och evigt bestående: faktum. Ett faktum gafs här, och ingenting var i stånd att utplåna det. Allt annat var exaltation.

Efter ett ögonblicks tystnad slöt han långsamt och kyligt:

»I intet fall kunna vare sig mina känslor eller vårt förhållande till hvarandra undergå någon förändring.»

Hon pressade handen hårdt om bordskanten, och än djupare sjönk hennes hufvud. Kanske att äfven inom henne några ekon hade ljudit, kanske hon närt en förhoppning om att genom ödmjukhet, genom obetingad underkastelse se sig återinsatt i sin ställning af ärad och aktad maka.

»Alltså», frågade hon sakta, »kan jag på intet sätt vara dig till hjälp?»

»Nej», svarade han.

»Jag är på intet sätt behöflig för dig?»

Han teg några sekunder och upprepade därpå:

»Nej.»

Genom rutan hade han varseblifvit ett rosenrödt moln, som simmade öfver hustaket midt emot... Hvad erinrade det honom om, det där molnet... hvad? Malvina betraktade honom och tillfogade:

»Vår dotter skall skrifva till dig, Alois...»

Han afbröt henne hastigt:

»Din dotter!»

»Irene...», började hon förvånad.

Nu visste han, hvad det erinrade honom om, det där rosenfärgade molnet på den skumma aftenhimlen... Karal!

Han vände sig för första gången emot sin hustru och upprepade:

»Irene är din dotter... ty hvad betyda blods-

band, då inga andra finnas? Jag hade ett barn, ett enda . . .»

Det kom öfver honom ett begär, att hämnas, att krossa och förintä, och han slöt:

»Och jag förlorade det . . . genom ditt förvållande!»
»Genom mitt?»

Frågan framställdes i en ton af häpen undran.
»Jaså, du vet alltså ingenting? Man har dolt det för dig? All aktning för denna hänsynsfullhet mot dina ömtåliga kvinnliga nerver, men mina grofva manliga känna ett behof att gifva dig del af sanningen.»

Och långsamt och med eftertryck på hvarje ord fortsatte han:

»Din dotter hade en gång ett mycket utförligt samtal med mig om . . . om allt hvad som händt, om hela vår familjeidyll. Kara satt gömd i någon vrå af rummet, hörde hela samtalet — och fick ett anfall af sinnesförvirring. Det var helt visst af ett öfvergående slag, men under dess inflytande beröfvade hon sig lifvet genom att oklädd utsätta sig för den kalla nattluften. Lunginflammationen var förenad med psykiska komplikationer. Karas död var — ett själfmord.»

De sista orden uttalades i en halfkväfd hviskning, som dock var hög nog för att genljuda öfver hela rummet. Nästan samtidigt hördes ett genomträngande skri och det dofva bullret af ett fall. Med händerna pressade om hufvudet hade Malvina sjunkit till golfvet och i fallet slagit pannan mot bordshörnet.

Ett ögonblick senare kom Irene inspringande i salongen. Likt en svala, som skyndar till sina smås försvar, ilade hon fram till modern och slog båda armarna om hennes brutna gestalt, i det hon lyfte sitt tårdränkta ansikte mot fadern.

»Det var en onödig grymhet, pappa!» utropade hon. »Och jag, som har gjort allt för att hemlighålla det för henne! Jag hade trott, att en så klok man som du, pappa, aldrig kunde göra någonting

onödigt. Men nu begick du en till intet tjänande — låghet!»

Darwid gjorde en häftig åtbörd, men bemästrade sig, och med ansiktet å nyo vändt emot fönstret hörde han de båda kvinnorna aflägsna sig. För ett ögonblick, en sekund såg han efter dem, och hans läppar rörde sig, som om de varit på väg att uttala ett namn, ett ord . . . Men de förblefvo stumma.

Hvad hade han männe känt, då hans hustru uppgifvit detta genomträngande skri och sjunkit till golvet, stötande pannan mot bordshörnet? Medlidande? Kanhända. En känsla af saknad efter det förflutna, som han nu för evigt skilde sig från, och efter barnet, som lämnade honom med ordet »låghet!» på läpparna? Kanhända. Men han sade intet, uttalade intet namn. Han blef stående kvar ensam. Det var tyst och tomt rundt omkring honom. Ödsligt hvälfde sig det stycke himmel, som var synligt genom fönstret, ty det rosenröda molnet, hvilket nyss legat utbreddt däröfver, var försvunnet. Gestalten borta vid fönstret aftecknade sig allt dunklare i det tätande mörkret. Så småningom utplånades anletsdragen, de nervösa ryckningarna i ansiktet upphörde att framträda, och mot fönstrets grå bakgrund aftecknade sig slutligen endast en smal, svart linje.

Han stod fortfarande kvar, aldeles försjunken i tankar. På detta och liknande sätt upplöser sig således allt i världen? Osynliga jättemakter: död, brott, sorg, vrede, vandra omkring och söndertrampa, krossa, förinta allt, och ingen förmår någonting emot dem! Han hade aldrig närmare tänkt på dessa titaner. Han var ingen filosof, hade för öfrigt aldrig haft tid. Men nu tänkte han på dem, och för hans grubblande blick framträdde bilden af ett gåtfullt anlete, ett Medusahufvud, som han kanske någon gång sett på en tafla. Det låg tillbakalutadt med upplöst hår, dess blick var af ett outgrundligt djup, på de blåbleka läpparna lekte ett gäckande leende.

Hvaråt hånlogo de? Kanske åt honom, som stod där ensam i mörkret?

Då kände han plötsligt någonting mjukt vid sina fötter. Han såg ned och varseblef en liten mörk, rörlig punkt tätt nedanför sig. Han lutade sig ned och utropade:

»Puff!»

Några svaga, gnällande läten blefvo svaret. Så skällde alltid Puff, då han ville göra sig påmind hos sin härskarinna.

Darwid böjde sig än djupare ned och strök hunden ett par gånger öfver den sammetsmjuka pälsen.

»Puff!» upprepade han. »Lille Puff!»

Därpå rätade han på sig och lämnade fönstret, i det han ännu några gånger ropade:

»Puff! Lille Puff!»

Den smala, svarta gestalten och den lilla runda, fyrbenta tingesten syntes tillsammans aflägsna sig inåt den mörka våningen, tills plötsligen en ström af ljus öfvergöt dem båda. Det var dörren till det rikt upplysta skrifrummet, som slagits upp på vid gäffel.

I dörren stod en betjänt och uttalade med hög röst ett namn, som kom Darwid att påskynda sina steg. Ändtligen! Hans utskickade, hans agent, hans stöfvere var kommen tillbaka! Otvifvelaktigt medförde han goda nyheter, ty i annat fall skulle han ej haft någon anledning att infinna sig. Detta kolossala företag, denna stora arena för kamp och arbete skulle alltså falla i hans händer. Och just i rätta ögonblicket till på köpet! Detta skulle krya upp honom och hjälpa till att förjaga de onda drömmar, han sedan någon tid tillbaka varit hemfallen åt. Ty all denna exaltation, all denna känslsamhet, som under någon tid grasserat inom honom, var en osund feberdröm. Men nu skulle han förjaga den och återvända ut till den sunda, klara, nyktra verkligheten!

V.

Våren hade redan hållit sitt intåg, mild och ljum, då Darwid en afton återkom hem efter att ha firat en af sitt lifs största triumfer.

Hvem helst som sett honom, då han kommit ut från audiensen hos stadens högste styresman, måste ha gjort den reflexionen: »En lycklig man!» Han hade visserligen synbart fallit af på sista tiden, men hans ögon, hans småleende, hans panna strålade af stolthet och glädje. Ändtligen hade han uppnått hvad han så länge eftersträfvat! Han stod i spetsen för ett kolossalt företag, han var härskare öfver ett vidsträckt arbetsfält, genomflutet af en bred guldåder. Men så hade också detta triumfens ögonblick föregåtts af dagar och nätter, dem han tillbragt lutad öfver högar af papper och böcker, räknande, kombinerande, fyllande hela ark med siffror och argument. Han hade arbetat oerhördt, hade ej haft tid att ägna en tanke åt något, som icke ståt i samband med denna sak — och nu stod han triumferande vid målet, och från alla sidor hälsades han med utropet: »Den lycklige!»

Han hade redan mottagit en mängd lyckönskningar, i allas ögon hade han läst beundran. Nyss hade han bevistat ett sammanträde, där han genom styrkan af sina argument och sin slagfärdighet hade öfvertygat och besekrat alla sina motståndare — in-siktsfulla män med en hög rang inom samhället. Så hade han tillbragt dagen. Nu frampå aftonen återkom han hem, och sedan han tillsagt betjänten, att han icke mottog någon, tillfogade han en fråga:

»Hvar är hunden?»

Därpå slog han sig ned i en fätölj vid det runda bordet, och för ett ögonblick antog hans ansikte ett uttryck, som om han vaknat upp ur en dröm. Under

ett par veckor hade han varit så upptagen af tanken på det stora företaget och i dag hade känslan af triumf öfver den vunna segern varit så förhärskande, att han ej haft tid att tänka på något annat. Men knappt hade han nu för första gången på länge en minuts andrum, förrän han tyckte sig vakna upp ur en dröm, och han ställde å nyo den frågan till sig:

»Hvarför? Hvertill?»

Detta spørgsmål representerade nu verkligheten för honom, allt annat var ett af vanans makt betingadt skenlif. Han hade arbetat, kalkylerat, segrat, liksom ett klot till följd af rörelselagen rullar utför ett sluttande plan. Under det yttre lifvet, som han så länge lefvat, sträckte sig i allt vidare krets ett annat, nytt, som var okänt för alla andra, men för honom själf var mera reellt än hela den synliga världen. Från denna hemliga värld var det, som det olösliga spørgsmål, hvilket låg inneslutet i det enda ordet »hvarför», steg upp.

Under hvarje minut af hvila trädde det för honom, envist kräfvande ett svar, och till slut började det förefalla honom, att timmarna af arbete voro en dröm, och att just det där oupphörligt återvändande ordet var verkligheten, den enda verklighet, som det lönade mödan att bekymra sig om.

Hvarför hade han belastat sina skuldror med denna nya arbetsbörda, som var större än någon föregående? Hvarför sträfvade han öfver hufvud så rastlöst och med uppjudande af alla sina krafter den väg framåt, som skulle föra honom — hvar? Till allt kolossalare rikedomar? Men han hade nu mera upphört att åtrå sådana. Det föreföll honom själf underligt, men det var likväl så — han hade upphört att åtrå dem. Ty hvertill kunde de väl gagna honom? Var han ej rik nog? Han var oerhördt rik. Han hade aldrig tillhört det slaget människor, som smida sig en gyllene char för att bestiga den tillsammans med Bacchus och baccantinnor. Och den tillfredsställda stoltheten? Han skrattade. Det

skälet hade vägt något på den tid, då han ännu ej hade lärt känna titanerna, som osynliga lura i hvarje vrå af världen. Nu kände han dem och visste hvad de förmådde, och hvad han förmådde... Alltså — hvarför?

Men den beundran och vördnad, han åtnjöt, den dyrkan, formligen, som människor ägnade honom? Var det månne honom deras dyrkan gällde, var det icke snarare hans gyllene char? Om den gyllene charen glede undan hans fötter, skulle han ändå hälsas med namnen: modern Cid, titan, öfvermänniska?

Egendomligt! Han tyckte sig i detta ögonblick tydligt se Marian sitta i fåtöljen midt emot, och han hörde honom fråga: »Hvad var målet för ditt arbete, pappa? Målet? Målet? Det klargör allt. Hvad var målet? Väl inte världens frälsning?»

Han skrattade åter. Hvertill behöfdes här några långa grubblerier? Målet hade varit att skörda ständigt ny vinning, ständigt större och större rikedomar, och eftersom han nu upphört att åtrå sådana, så -- hvarför?

Hvad han ändå var för en genialisk pojke, den där Marian! Med sina frågor hade han trängt så djupt in i sin fars väsen, att de satt sig fast där och på egen hand fortsatt sitt inkvisitoriska arbete. En vacker och genialisk pojke! En tänkare nästan och en furste till hållning och utseende. Men hvad hjälpte detta, då någonting fattades honom... någonting så viktigt, att det föreföll, som om han ingenting ägt. Men hvad var det, som fattades honom?

Med en långsam, trött rörelse vred han på hufvudet och såg bort till skrifbordet, rikt upplyst af ljus, som brunno i höga stakar. Hvad erinrade honom de där ljusstakarna om? Ack, nu mindes han! En gång hade han gifvit en af dem åt Kara, för att hon skulle lysa sig igenom den mörka våningen. Hur hennes späda arm sviktat, då hon tagit den ur hans hand, och hur vackert ljuslågan återspeglat sig

i hennes ögon, som riktats på honom med sådan... med sådan... Hvad?... exaltation!... Därefter hade hon, med ljuslågan tätt inpå det rosiga ansiktet, vandrat in i mörkret.

Åter igen såg han sig om, men ej trött och långsamt som nyss, utan häftigt. Han såg bort till dörren, som ledde ut i den mörka våningen. Som en ogenomtränglig, svart vägg reste sig mörkret där bakom. Darwid genomlades af en rysning; han kände det, som om den där svarta väggen skulle falla öfver honom...

Men så såg han på nytt bort till skrifbordet. Bland en mängd andra papper låg där ett bref från Marian, som han redan för flere dagar sedan mottagit. Han hade hvarken gömt eller förstört det, utan, han visste själf ej hvarför, låtit det ligga kvar på skrifbordet. För öfrigt kunde det knappast kallas ett bref — det var endast några rader. Marian skref, att, enär han önskade bespara både sig själf och fadern ett muntligt samtal, underrättade han härmed skriftligt om sin afresa till Amerika. Men ej heller brefskrifning var i hans smak, och därför ämnade han fatta sig kort. En ofattlig brist på logik hos den, som ledt hans uppfostran, tvang honom att börja förtjäna sitt uppehälle, och han föredrog att välja platsen och sättet själf, i enlighet med sin individualitet. Han hade sålt hela sitt bo, hvilket inbragt en ganska anseelig summa, och dessutom hade han tagit upp ett lån, något, som han ej bad om förlåtelse för, då det var den naturliga konsekvensen af en belägenhet, som han icke skapat själf, utan snarare var offer för. För öfrigt gjorde han inga förebråelser, då han alltid hyllat den åsikten, att allt sådant som skuld och oskuld, dygd och brott äro tomma talesätt. Därpå kom som afslutning en elegant afrundad komplimang.

Brist på logik! Detta uttryck hade fäst sig i Darwids minne och näst efter det oupphörligt återkommande »hvarför?» ljöd det oftast för hans öron.

Kunde det verkligen tillämpas på honom? Hade han verkligen begått ett fel mot logiken? Ja, så tycktes det. Alltså hade hans klara, nyktra, logiska förstånd bedragit honom? . . . Han reste sig upp, och stående halft vänd emot dörren kände han, snarare än han såg, den svarta väggen af mörker där innanför. Och åter igen skakades han af en rysning.

Han gick fram till skrifbordet och tog upp ett annat bref, som han nyss kastat dit och ännu ej läst igenom. Någoting rörde sig på golfvet, några lätta små steg tassade öfver mattan; det var Puff, som vaknat och inställsamt började rulla sig vid hans fötter.

»Lille Puff!» mumlade Darwid, allt under det han ögnade igenom brefvet. Det var en inbjudning till en stor afskedsfest hos furst Zenon. Det furstliga paret skulle resa utomlands, men ville dessförinnan se hos sig sina vänner och bekanta, i främsta rummet »den moderne Cid», såsom furst Zenon älskade att benämna Darwid.

Men »den moderne Cid» läste igenom bjudningsbrefvet med läpparna förvridna af afsmak. Det var icke det beryktade nålhvassa småleendet, utan en sådan där grimas af vämjelse, hvarmed man sväljer någoting äcklande. Hans tankar flögo till de där jaktherrarna, i hvilkas sällskap han nyligen tillbragt några dagar, och som han nu skulle återfinna i de furstliga salongerna, och han kände icke blott en absolut brist på lust, utan rent af motvilja för att åter sammanträffa med dessa människor. Icke därför att han hyste någon ovilja mot dem, men de voro honom fullkomligt likgiltiga. Han riktade inga anklagelser mot dem, men då han tänkte på dem, erfor han åter en känsla af att genom ändlösa, tomma vidder vara skild från dem. Han såg för sig furstens salonger, ett vimmel af ansikten, eleganta toaletter, dukade bord, och det föreföll honom, att allt detta befann sig i ett nästan oskönjbart fjärran, vid andra ändan af en omätlig öken. Vid den ena ändan stod

han, vid den andra de. Och mellan honom och dem endast tomhet, inga trådar, om än tunna och sköra som spindelväf, förenade dem.

Midt i rummet, ofvanför det runda bordet, brann den stora taklampan med ett klart, varmt sken; ljusen på skrifbordet voro tända. Belyst af allt detta ljussken stod Darwid lutad öfver skrifbordet, med ansiktet sänkt öfver papperet, som han höll i handen. På mattan vid hans fötter satt Puff lik en liten bildstod och såg upp på sin husbonde. Men denne gaf ej akt på honom, läste ej de smickrande ord, som brevet innehöll, han endast upprepade i tankarna några frågor, som en gång ställts till honom:

»Hvad vill du alla dessa människor, pappa? Håller du af dem? Hålla de af dig? Hvad för allt detta med sig? Nöje eller nytta? Hvad tjänar det till?»

»Jag håller inte af dem, och de hålla inte af mig, liten vän. Det var mig till nytta, det skänkte mig inflytande.»

»Men hvarför vill du ha inflytande, pappa? Hvarför sträfvar du efter det? Skänker det lycka?»

Denna gång krusades hans läppar af det vida omtalade, uddhvassa leendet.

»Nej, det skänkte mig ingen lycka, liten.»

Det barnets frågor hade, likt ett nät, sänkt hans tanke till botten af ting, dem han aldrig förr haft tid att blicka ned i. Nu blickade han ned i dem, och hans leende blef allt hvassare, allt mera ironiskt. Han stod länge grubblande, men så till slut yttrade han med hög röst:

»Således . . .»

Och i frågande ton nästan skrek han ut:

»Ett misstag?»

Hela hans lif med dess mödor, strider och triumfer skulle vara — ett misstag? Denna tanke for blixtnabbt igenom honom och följdes af den lika plötsliga visionen af ett blekt, hångrinande Medusa-hufvud.

Kanske förskräckt öfver skriet, som undsluppit hans herre, skällde Puff till. Darwid vände sig ifrån skrifbordet, och hans blick föll på den svarta väggen, som reste sig på andra sidan dörren.

»Ett misstag?» upprepade han.

Mörkret teg och tycktes uppmärksamt och envist stirra på honom med sitt anlete utan ögon. Han tog hastigt några steg framåt och tryckte på knappen till den elektriska ringledningen. Till den inträdande betjänten sade han:

»Eklärera våningen!»

Några minuter senare var mörkret förjagadt, och den långa raden af salonger strålade i belysningen från tända lampor och kandelabrar. Förgyllningar glimmade, och här och där på väggarna framskymtade konturer af landskapstaflor och porträtt. Ädelt formade vaser och urnor aftecknade sig mot en halfskum bakgrund, draperier smögo sig i lätta festoner utefter väggarna, som voro täckta af gobeliner i matta färger, sidenklädda möbler lyste i skarlakan och blått. I ett litet kabinett längre in voro alla ljus tända i tvenne kandelabrar, hvilkas kristallhängen blixtrade likt isbitar eller stora, stelnade tårar. Allra längst in, i matsalen, bildade den stora bronslampan öfver bordet den enda strålände punkten i det annars mörka rummet. Sedd från dörren till Darwids skrifrum föreföll denna punkt långt, långt aflägsen, och på hela sträckan, som skilde honom från den, intet ljud, ingen rörelse — intet spår till lif. Trots mängden af hopade dyrbarheter härskade här endast ödslighet och tomhet.

Från sitt skrifrum till matsalsdörren gick Darwid långsamt af och an med en tänd cigarrett mellan läpparna. Hack i häl efter honom följde Puff, lik ett litet svart, rullande klot. Så småningom började den promenerandes steg bli allt mera hastiga och ojämna, vittnande om en allt våldsammare sinnets oro. Denna strålände belysning öfver en öken af

tystnad och enslighet och han själf, som irrade omkring däri... hvad betydde väl detta?

Likt små skälmska lyktgubbar dansa fladdrande ljusreflexer på förgyllningar och polityrer; bleka ansikten stirra fram från gobelinernas mattblå botten; en stor spegel återkastar skenet från en kandelaber och dess glittrande kristaller, förlänger perspektivet och gör ljusskenet ännu mer bländande. Bakom de blå sidenportiererna för en dörr aftecknar sig en vas af kinesiskt porslin och antager i Darwids ögon en egendomlig, nästan skrämmande gestalt. Stor, bukid, täckt af blå målningar, tyckes den sticka fram den långa halsen bakom portieren, betrakta den promenerande, följa hans vandring, skratta åt honom... Ja, den kinesiska vasen skrattade! Dess runda nederdel skakade af skratt, och mellan de blå målningarna hade den hvita botten ett förvillande tycke af grinande tänder. Darwid försökte att ej se på vasen och påskyndade sina steg, men på återvägen stack porslinsspöket åter igen fram sin långa hals bakom portieren, sneglade på den förbigående och tycktes färdig att spricka af skratt. I andra ändan af salongen stirrade ett blekt, hvitskägigt ansikte honom till mötes från en gobelins mattblå botten och fixerade honom oafvändt med en sorgsen, forskande blick.

Hvad betydde allt detta? Han stannade midt på golvet i en af salongerna, och den lilla lurfviga tingesten vid hans fötter stannade också. Hvad gjorde han här i dessa ödsliga rum, och hvarför hade han gifvit befallning om att tända ljus? Var han på väg att bli galen? Han erinrade sig en vansinnig monark, som i sina briljant eklärerade salar låtit ge operaföreställningar för sig ensam. Var han också på väg att bli galen? Hvarför arbetade han icke hellre? Han hade ju så mycket arbete, som låg och väntade. Han tog hastigt några steg framåt, men stannade å nyo. Den kinesiska vasen gapskrattade. Arbeta? Hvarför? Målet? Målet? För hvilket mål?

Det klargör allt. Han vände bort blicken från det hångrinande odjuret och mötte i stället den hvit-skäggige patriarkens sorgsna, forskande ögon, som tycktes säga till honom: »Du har gått vilse!»

Han hade gått vilse! Endast vanan vid själf-behärskning afhöll honom från att högt ropa: »Hjälp!» Men inom honom ljöd detta skri, och med hastiga, vacklande steg fortsatte han i riktning mot den stora lampan, som brann längst in i våningen, öfver matsalsbordet. Bakom honom sprang Puff, allt hvad de små ludna tassarna orkade.

Plötsligt började en klocka slå elfva i en af salongerna. De dofva slagen tonade genom tystnaden, och efter några ögonblick började några andra, tunnare och mera klingande, svara dem från andra ändan af den långa filen af rum. Det föreföll som ett rop och ett eko, ett mystiskt samtal, fördt mellan liflösa ting.

Darwid återvände in i sitt skrifrum och tryckte på knappen till ringledningen.

»Släck ljusen!» befallde han betjänten.

Han satte sig i en af fåtöljerna vid det runda bordet. En känsla af dödströtthet kom öfver honom. Någon hoppade lätt upp i hans knä. Han lade sin hand på hundens rygg och hviskade:

»Lille Puff!»

Det jätteföretag, som så länge varit föremål för hans åtrå, måste han afsäga sig, ty han saknade krafter och håg — framför allt håg till det oerhörda arbete det kräfde. Han var så trött... Men öfvergaf han arbetet, hvad stod honom då åter? Hvarför skulle han då lefva?

Han satt midt emot dörren, där väggen af svart mörker å nyo reste sig, och grubblade:

»Lifvets mål? Målet? Målet? Hvarför lefver jag?»

Mörkret teg, tycktes blott forskande och ihärdigt betrakta honom med sitt anlete utan ögon.

Några timmar senare belyste nattlampan, som stod på kaminfrisen i sängkammaren, en rikt skulp-

terad säng, en hvit, mager hand, som hvilade på sidentäcket, och ett äfvenså magert, elfenbensgult ansikte, inramadt i röda polisonger och upplyst af ett par grå ögon. De voro sömnlösa, dessa ögon, och irrade med ett tungsint, grubblande uttryck omkring i rummet.

Plötsligt reste Darwid sig upp i bädden, och med armbågen stödd mot kuddarna började han stirra uppåt taket. Ett litet rundt, rosigt flickansikte med en rikedom af blondt hår öfver den grekiska pannan blickade ned på honom från väggen och tycktes med blinkningar och miner kalla honom till sig. Hennes purpurroda läppar logo ömt, och ögonens blinkningar sade aldeles tydligt, aldeles påtagligt: »Kom!» Darwid lutade sig ändå mera framåt, och med uppdragna ögonbryn och blicken riktad mot höjden hviskade han med skälfvande läppar: »Liten vän!» Men därpå strök han sig med handen öfver ögonen och smålog. Greuzes tafla! Det fanns två: den ena hängde i skuggan, knappast skönjbar, den andra belystes af nattlampans sken på sådant sätt, att det målade flickhufvudet blef som frigjordt från bakgrunden och tycktes sväfva i luften.

»En slående likhet med Kara! Samma typ... Samma mun, panna, hår...»

Han var nu fullt medveten om att det var ett måladt ansikte, men likväl blickade han oupphörligt upp till det, och för hvarje gång mötte honom det ömma småleendet och blinkningen, som så tydligt sade: »Kom!»

Han var sjuk, nervös, och han måste rådgöra med en läkare. Följande dag fick han också af sin husläkare det beskedet, att hans nerver voro starkt angripna. Sorgen öfver den stora förlust, som drabbat honom, öfveranstängning... Han hade arbetat för mycket. Det enda botemedlet var en fullkomlig och lång hvila. En utrikes resa till exempel. Nya intryck, vackra naturomgifningar, skön konst...

Då han sedan öfvertänkte detta läkarens råd,

kom han på det klara med att han icke kände minsta håg att följa det. Hvarken konsten eller naturen utöfvade någon stark dragningskraft på honom. Han hade aldrig haft någon tid att ägna dem, och nu var det för sent att börja lära sig något nytt. Men om inte därför, så hvarför skulle han då bege sig ut och resa? Han hade rest mycket i sitt lif, men alltid i affärer, med ett tydligt utstakadt mål för ögonen. Att resa utan mål och utan tvingande affärer föreföll honom lika befängdt som att ensam vandra omkring i den upplysta, tomma våningen — eller med andra ord det stötte på galenskap.

Några dagar förflöto åter under arbete, rådpläggningar, kalkyler och skrifverier. Klotet rullade till följd af rörelselagen framåt. På de vanliga tiderna mottog han visiter. Bland annat fick han besök af furst Zenon, som kom för att taga farväl af honom för långa månader, ända till nästa vinter.

»Vi skingras allesammans», sade fursten. »Liksom fåglarna om våren flyga vi dit, där solen lyser vackrast. Ni reser förmodligen också? Hvart? Åt söder eller åt öster? Kanhända ut till den egendom, där er hustru och dotter tillbringa sorgetiden? A propos landet, så kan ni tänka er!... *ce pauvre Kranicki!*... han har varit på afskedsvisit hos mig. Han har flyttat härifrån på allvar. Han ämnar för alltid bosätta sig på landet, på sin egendom — en liten, tämligen afsides liggande gård. Jag var där en gång på besök hos hans mor, som jag räknade släktskap med. Ett ledsamt litet ställe... *Mais que voulez-vous?* Han hade åldrats ofantligt på sista tiden, den där förr så charmante mannen, han hade skulder, lefde under tryckta förhållanden... och därför reste han. Er son har också gifvit sig af på en lång resa. Är han ännu anländ till Förenta Staterna? Baron Blauendorf beger sig också dit, just i går tog han farväl af oss. Vi skingras åt alla väderstreck — men vi träffas åter, inte sant?»

Det hoppas jag innerligt! Jag blefve förtvillad, om jag ginge förlustig en så värderad och angenäm bekantskap som er.»

Ack, hur likgiltigt det var Darwid, om han gick förlustig furstens bekantskap eller icke! Han tillerkände honom många goda och älskvärda egenskaper, men han ville helst slippa se både honom och alla andra människor. Allesammans voro honom främmande, likgiltiga... Till och med de älskvärdaste tröttade och tråkade ut honom. »Hvad vill du alla de där människorna, pappa? Håller du af dem? Hålla de af dig?»

En enda tanke upptog honom nu. *Ce pauvre Kranicki* hade för alltid lämnat staden och bosatt sig på sin egendom eller snarare sin gård, som var belägen i samma trakt som Kryniczna, visserligen inte alldeles i närheten, men åt samma håll i alla fall. Förmodligen skulle han komma att bli en trägen gäst på Kryniczna... Men nej, säkert inte! Hon hade ju brutit med honom, och hennes blygsel och smärta hade varit uppriktiga... Han skrattade. En botgörande Magdalena! Och därpå tillfogade han: »En stackars olycklig!»

Men hvad var det han ytterligare hade att göra i dag? Ah, han hade kommit öfverens med den unge bildhuggaren om att på eftermiddagen sammanträffa med honom på kyrkogården för att besluta om Karas gravvård. Det skulle bli en oändligt dyrbar och vacker gravvård, ett nytt berg af guld — öfver hans »lilla vän».

Den stora kyrkogården stod höljd i ett flor af späd, vårlig grönska, och luften var fylld af en berusande violdoft. Vid Karas graf, som var öfversållad ej af violer, men af de härligaste och dyrbaraste drifhusblommor, stod Darwid och samtalande med den unge bildhuggaren och ännu några andra personer. I lugn, förbindlig ton redogjorde han för sina önsknings beträffande gravvården, men samtidigt såg han oupphörligt ned på grafven, och hans

blick fick ett så spändt uttryck, som om den velat genomtränga blomstermattan, tegelhalvfvet, kistlocket därunder . . .

Slutligen tog han med en artig bugning farväl af de öfriga och aflägsnade sig utför en allé, som omgifven af urnor, pelare och statyer förde än längre inåt de dödas stora stad. Det var första gången i sitt lif han besökte en sådan stad. En mängd städer kände han till, men inga af detta slag. Ibland hade han ju varit nödsakad att sätta sin fot inom en kyrkogård, men det hade varit för några korta ögonblick, och under det han haft tankarna riktade på helt annat håll. Nu fördjupade han sig i labyrinten af gångar och alléer, fullt medveten om hvar han befann sig. Detta var således slutet på allt! . . .

Han dröjde och dröjde. Hans vagn hade länge stått och väntat utanför kyrkogårdsgrindarna. Klockringningen, som kallade till vesper, hade förklingat. Skymningen började redan sänka sig öfver trädens spåda löfverk och öfver de täta massorna af urnor, pelare och grifter, då Darwid äntligen åkte därifrån, tänkande:

»När klockorna ringa så där, bedja människorna. Tro de, att Gud hör dem? Finns det någon Gud? Kanhända, ja, till och med troligtvis, men bekymrar han sig om människorna och deras böner? . . . Vet jag för öfrigt? Jag har aldrig grubblat öfver den saken. Och jag förmodar, att ingen annan vet det heller. I århundraden ha människor tvistat därom och — veta inte mer för det. Det är en hemlighet. Hemligheter, mysterier hvart man ser, och det mänskliga förnuftet skulle ändå vara en sådan makt! . . . Misstag! Allt är uselt, erbarmligt, förgängligt, alltsammans är — dumheter!»

Med dödströtta steg släpade han sig uppför trappan till sitt hem. Var det ålderdomen, som var kommen? Helt nyligen hade han likväl känt sig så lifskraftig! Men det brukade väl så vara. Ännu en titan, som störtade sig öfver och grep en . . . Han

kände sig, som om han vore hundra år. Sammalunda hade förhållandet varit med Malvina. Hvad hon varit förändrad vid deras sista samtal! Längre än de flesta hade hon bibehållit sin ungdom, och så hade hon åldrats med ens. Hon måtte ha lidit förfärligt. Stackars kvinna!

Han trädde in i sitt skrifrum och slog sig ned framför skrifbordet. Puff hoppade genast upp i hans knä. Den ena handen lade han på hundens rygg, med den andra öppnade han en skrifbordslåda, såg in i den och sköt åter till den. Därpå lutade han sig tillbaka i stolen och stirrade med stel blick ut i rymden.

Han var en alltför klarsynt man, för att han ej förr eller senare skulle blifva varse den bittra ironi, som gömmer sig i de mänskliga tingen. Redan långt för detta hade han skymtat den, men genom en slöja — en slöja af arbete, framgångar, ständigt brist på tid. Men nu hade slöjan fallit. Han såg klart. Tingens ironi hade tagit gestalt i den kinesiska porslinsvasen, som, fastän den ej fanns där i rummet, dock sträckte fram sin långa hals ur hvarje vrå, sneglade på honom, grinade med de hvita tänderna och skakade af skratt. Hvad skulle han ställa upp emot det där vidundret? Bakom hvad skulle han dölja det? — Det visste han ej. Han hade nu fullkomligt klart för sig, att på botten af allt detta låg ett misstag. Han hade förbisett någonting på lifvets väg, han hade förbisett någonting inom sig själf, midt i sin allomfattande verksamhet hade han likväl låtit någonting gå sig ur händerna. Med noggrant iakttagande af alla konstruktionslagar hade han rest byggnad efter byggnad, men den byggnad, han uppfört åt sig själf, var så illa konstruerad, att det var honom svårt att längre bebo den, och att han längtade ut ur den . . .

Kom blott han bort, skulle allt bli bättre — både för honom och de öfriga. Hon, den olyckliga, skulle bli fri och möjligen lycklig. Marian skulle

komma tillbaka från andra ändan af världen, om ej för annat så för att hämta sitt arf. Irene skulle återvända ut i världslifvet. Irene! Hvilken egen-domlig karakter! Hvilka djupa ömhetskänslor och hvilken djärf trotsighet! Hur dristigt hon slungat honom i ansiktet det ordet: »låghet!» Men hon hade haft rätt. Han hade begått en låghet den gången, alldeles som han öfver hufvud taget måste ha begått en mängd förkastliga handlingar i sitt lif... Men den »onödiga grymheten» skulle han godtgöra... Irene skulle bli varse, att han ej var så usel som hon trott... Men nej, hvarken hon eller någon annan skulle få veta bevekelsegrunden till hans handling! Han höjde hufvudet, än en gång kände han den gamla stoltheten vakna. Nej, han skulle aldrig göra reda för sina bevekelsegrunder, inte bikta sig och sjunka i stoftet likt en ångrande syndare eller ge sig ett utseende af tragedihjälte. Människorna fingo tänka hvad de behagade. Hvad rörde det honom? Ingenting kom honom vid.

Han såg händelsevis upp och varseblef ofvan sitt hufvud ett litet rundt, rosigt ansikte, omgifvet af guldblondt hår. Det log ömt emot honom och blinkade på ett sätt, som tydligt sade: »Kom!» Greuzes tafla — en vision af Greuzes tafla. Han smålog emot den.

»Genast, liten vän, genast!»

Han fattade en penna och skref ett telegram under Irenes adress. Först skref han adressen, och därpå tillfogade han: »Kom så fort som möjligt och tag hand om Puff!» Det var allt. Han lade ned pennan, ringde på betjänten och tillsade, att telegrammet genast skulle afsändas. Sedan satt han länge försjunken i tankar, med handen hvilande på den sofvande hunden.

Framför honom bredde sig lifvet med allt hvad han någonsin sett, ägt och njutit däraf. Länder, städer, människor, deras boningar och samtal, börser, banker, torg, rörelse, vimmel, strider, kapp-

löpningar, äflan — lifvet med ett ord. Men egentligen utbredde det sig ej framför honom, utan det liksom seglade allt längre och längre bort på en stor, bred flod, tills det slutligen befann sig vid en fjärran strand, skild från honom af omätliga rymder. Då han tänkte på att han skulle kunna taga ett språng genom dessa rymder och å nyo blanda sig i allt detta vimmel, grep honom en känsla af skräck och vedervilja, han skakade nckande på hufvudet och sade till sig själf: »Jag vill ej!»

Han var fullkomligt lugn. Ett uttryck af frid började breda sig öfver hans ansikte. Om någon fattat tag i honom i detta ögonblick och velat föra honom öfver till den kust, där lifvet låg, skulle han af alla krafter satt sig till motvärn och, i händelse så kräfts, till och med bönfallit att få stanna kvar på denna...

Han blickade uppåt och smålog:

»Nu kommer jag, liten vän!»

Han öppnade skrifbordslådan.

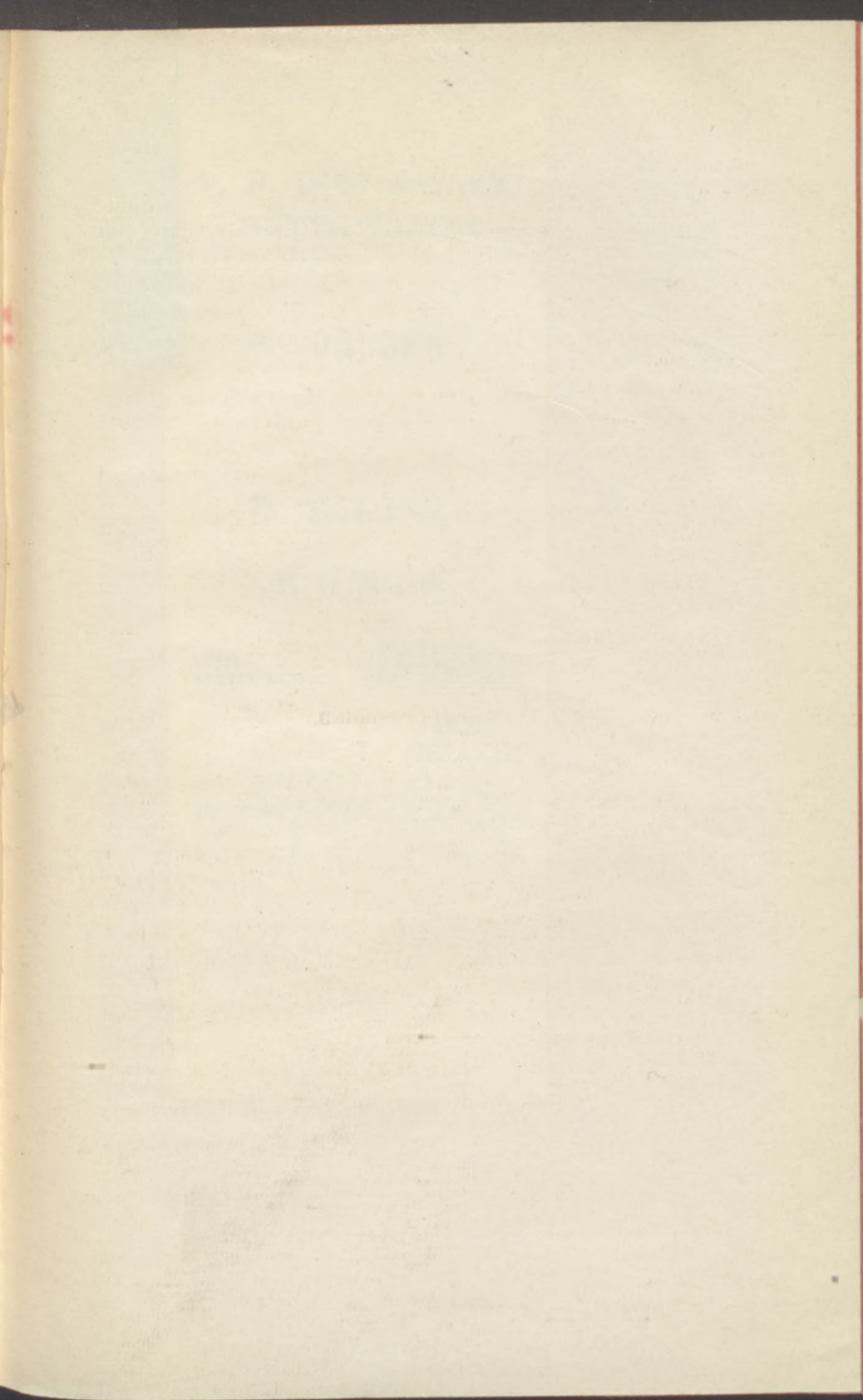
* * *

Följande dag spred sig i staden den häpnadsväckande nyheten, att den ryktbare spekulanten, börsmannen och millionären Alois Darwid under nattens lopp beröfvat sig lifvet medelst ett revolver-skott. Den första tanken var allmänt: bankrutt. Men nej. Inom kort blef det till fullo styrkt, att fartyget länsat framåt för svällda segel och förlig vind, med ett väldigt gyllene skinn ombord. Endast argonauten hade, ingen visste hvarför, tagit ett språng från däckets ned i det mörka, hemlighetsfulla djupet.

Dr. B. Skarżyński

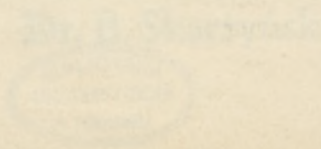

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing as a separate paragraph.

Third block of faint, illegible text, possibly a signature or a specific reference.

Large block of faint, illegible text in the lower middle section of the page.

P. P. DOM KSIĄŻKI
— ANTYKWARIAT —

---

* 056388

* 056388

K O M I S

cena
sprzedażna

30.-

DOM
KSIĄŻKI

Nr spec. ....

94/S/138/659

366011 50

Nya Svenska Originalarbeten.

På HUGO GEBERS förlag har utkommit:

HVIDEHUS

Roman af **Annie Quiding**. Pris 3 kr.

•Hvidehus• med dess skiftande typer och personnager är med få ord en skildring, som är mycket roande att lära känna och en bekantskap, all pris värd.

(Nya Verml. Tidsn.)

BRÄNNINGAR

Verklighetsbilder berättade af **Amanda Kerfstedt**. Pris 2: 75.

•Det är för det mesta allvarliga lifsfrågor, som afhandlas i denna bok. — — — Skizzorna äro väl värda att taga vara på midt upp i julöfverflödet.

(Nya Verml. Tidsn.)

TALMI

Roman ur Stockholmlifvet af **Ernst Lundquist**.
Pris 3: 50.

•En spirituellt skrifven bok. Handlingen är spännande och språket kärnfriskt.

(Varia.)

FÖRÄLDRARNA

En skildring från femti- och sextitalet af **Lennart Hennings**. Pris 2: 25.

— jag tror att här föreligger det sällsynta fenomenet af en bok, som tillfredsställer höga fordringar och på samma gång är tillgänglig för de mera anspråkslösa.

(K. J. i Dagny.)

SIGNE CLERCK

Af **Lennart Hennings**. Pris 2: 25.

•Framställningen är konstnärligt afvägd; vissa partier äro ypperliga, så framför allt den gripande skildringen af Signes sista dagar.

(Lunds Dagblad.)

TANTALI KVAL

Af **Ida Bäckmann**. Pris 2: 50.

•Hos Ida Bäckmann finner man godt gry, hon ger sig modigt i håll med svårare uppgifter och hon tar sin uppgift på allvar. Hennes börjarbete har därför all orsak att bli beaktadt.

(Upsala Nya Tidning.)

EBB OCH FLOD

Berättelse af **Alma Cleve**.
Pris 2: 25.

•Det är en fin, god bok, skrifven med stor talang och mycken medkänsla för och känedom om människohjärtat.